

466

Per. 2119 e. $\frac{22}{6}$

BIBLIOTHECA
AUGUSTANA.

COMPLECTENS

NOTITIAS VARIAS

DE VITA ET SCRIPTIS

ERUDITORUM,

Q U O S

AVGVSTA VINDELICA

ORBI LITTERATO

VEL DEDIT VEL ALUIT.

Congessit FRANCISCUS ANTONIUS VEITH

Augustanus, Bibliopola.

Alphabetum VI.

AUGUSTÆ VINDELICÆ.

SUMPTIBUS AUCTORIS.

MDCCLXXX X.

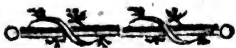

P R Æ F A T I O.

Paucæ sunt, quæ te, Lector! moneam — Præsentis Alphabeti partem maximam occupat David HORSCHELIUS; cuius summa semper in orbe litterato existimatio ac fama fuit. Hac commotus non solum Vitam eius ac Scripta fuscè describenda, sed et Epistolas eius XVII. hætenus anecdotes, adjiciendas esse censui. In ista vero Narratione uti aliquot Eruditorum Augustanorum mentio insertur, de quibus plura dicere habeo; ita eos in Mantissam, ceu cumulum quendam, conjeci. Sunt autem Philippus Hainhoferus, Vir multis nominibus illustris: Marcus Henningus, Genealogus ac Poëta: Georgius, & Hieronymus Laubii: Raymundus Mindererus: Ioannes Ulricus Rumlerus, Quatuor - Viri medica arte percelebres.

Post Mantissam hanc, ago de Conrado KIRCHERO & Georgio MAYR, græce hebraicæque doctissimis: item de Ioanne MOIBANO Medico: de Henrico ROTH linguæ ac doctrinæ Brachmanorum callentissimo: denique de Clemente SENDERO Historiographo diligentissimo. Taceo Scriptores alios minoris ordinis, qui
hinc

hinc inde occurrunt, et in sequenti Elencho a me nominantur.

In fine habes Supplementa ad I. II. III. IV. V. Alphabetum; nam, cum ab anno 1785. quò Bibliotheca hæc Augustana edi à me primum coepta est, per quinquennii spatium multa detexerim, quæ me antea vel fugerant, vel postea emerferunt in lucem: ea, in unum coacta, tibi proponere volui, addito insuper Indice universali copiosissimo in omnia sex Volumina, quæ hæcenus prodivere foras, et quibus ferme CC. Scriptores complexus sum.

Vale, Lector! et laboribus meis fave. Scribebam Augustæ Vindelicæ. Calendis Februarii, anni MDCCCLXXX.

Nomina eorum,

Qui hoc *Alphabeto VI.* continentur.

Obſerva, Lector! eos Scriptores, qui *peculiari Paragrapho* laudantur, litteris majusculis: eos vero, qui duntaxat in transitu & per modum brevis *Notæ* memorantur, litteris minusculis exprimi,

	Pag.
AMBERGER (Paulus)	1
<i>Brenggerus</i> (Io. Georg.) <i>Medicus.</i>	122
<i>Castellus</i> (Ioannes) <i>Medicus.</i>	117
<i>Cneulinus</i> (Tobias) <i>Medicus.</i>	116
HAINHOFFERUS (Philippus) <i>Patritius Augustanus.</i>	99
HENNINGUS (Marcus) <i>Genealogus.</i>	104
<i>Höchstetterus</i> (Josephus)	120
<i>Höchstetterus</i> (Philippus) <i>Medicus.</i>	119
<i>Höchstetterus</i> (Ioannes Philippus) <i>Medicus.</i>	119
HOESCHELIUS (David) <i>Rector Gymnasii</i> <i>San - Annæani.</i>	3
KIRCHERUS (Conradus) <i>Philologus.</i>	130
LAUBIUS (Georgius) <i>Medicus.</i>	107
LAUBIUS (Hieronymus) <i>Medicus.</i>	111
MAYR (Georgius) <i>Soc. Jesu.</i>	133
MINDERERUS (Raymundus) <i>Medicus.</i>	114
MOIBANUS (Ioannes) <i>Medicus.</i>	147
NADLERUS (Ioannes)	2
ROTH (Henricus) <i>Soc. Jesu.</i>	157
RUMLERUS (Ioannes Ulricus) <i>Medicus.</i>	127
SENDERUS (Clemens) <i>Canobita San - Udalricanus.</i>	116
<i>Widemannus</i> (Carolus) <i>Medicus.</i>	116
<i>Willerus</i> (Georgius) <i>Bibliopola.</i>	84

Pag.

Pag.	Lin.	Menda	Emenda.
10.	17.	SCHCENKIU	SCHENCKIU
22.	32.	<i>Nostro</i>	<i>Nostri</i>
61	13.	<i>T. IV.</i>	<i>T. VI.</i>
78.	8.	ZAPPIO	ZAPFIO
111.	3.	KOENING	KOENIG
166.	10.	ab anno 1300.	ab anno 1315.
168.	25.	in <i>Historia</i>	STETTEN in <i>Historia</i> .

AMBER-

AMBERGER (*Paulus*)

Augustanus, municipis sui Ioannis NADLERI, qui *Dissertationem I. de Meritis Reipublicæ Augustanæ in Rem litterariam*, anno 1713. mense *Aprili*, sub Io. Christoph. WENDLERO, *Jenensis* Academiæ Professore publicârat, laudabile exemplum æmulatus, anno memorato, mense *Octobri*, quâ *Philosophiæ & Theologiæ Studiosus*.

*Dissertationem II*dam. de eodem argumento. *Jenæ* in 4to. edidit, in qua de celebribus *Augustanis* Theologis, Jurisconsultis, Medicis, Philologis, Historicis, Artificibus & illorum inventionibus breviter tractat, dedicans doctum laborem suum Patronis suis, maxime Io. Thomæ & RAUNER &c. mæcenati munificentissimo et studiorum suorum promotori benignissimo, sequenti elogio à Professore suo WENDLERO ob id decoratus: *Nondum biennii spatium in Academia hac explevisi; neque tamen contemnendos doctrinæ, quam per hoc tempus collegisti, fructus edis. Quando enim in Dissertatione hac doctorum Augustanorum & merita & scripta recenseres, nobile satis argumentum, antea à nemine tractatum, explicas, tuæque patriæ jamdudum partem & celebratam ab exteris gloriam non solum tueris, sed & teipsum civesque tuos, ut majorum insistant vestigiis, excitas &c. &c. Hæc de AMBERGERO.*

Bibl. August. Alph. VI.

A

NAD

NADLERUS autem *Dissertationem* suam, in qua de *Bibliothecis Augustanis*, præsertim publica eiusque *Protektoribus* & *Præfatis* agit, quatuor *Scholararchis*, Paulo à *Stetten*, Christoph. Sigism. *Ammano*, Io. Iac. *Beyero*, & Leonh. *Frider. Voit & Berg*, studiorum suorum patronis, in specimen ingenii & profectuum academicorum consecravit. Ad *Nostri* laudem Io. Christoph. WENDLERUS scribere non dubitavit, quæ sequuntur: *Nescit dilatare virtus, sed erumpit strenue, Deoque non solum auctori suo, sed et hominibus se commendat. Exemplo tuo comprobas hoc doctissime Nadlere! qui jam à primo tuo in Academiam ingressu, quanta in te virtus lateat, probasti; dum celeberrimorum, in hac Academia docentium, Virorum scholas frequentare studiosissime consuevisti. Namque per integrum quatuor annorum spatium, quæ studiis tuis proficua esse credebas, & Salanis nostris fontibus hausisti, nec parum profecisti Virorum, fama per litterarum orbem eminentium, BUDDEI, DANZII, STRUVII, SYRBII, excellentissimorum Professorum institutione, exemplis & consiliis: quorum prælectionibus theologicis, philologicis, rabbinicis, historicis, & philosophicis frequens adfuisi. Iniquus in te sim, nisi diligentiam indefessam, quam & in meis scholis, non sine exquisita voluptate mea, hoc anno adhibuisti, hoc loco publice collaudem. Conatu nunc laude digno in publicum prodis, ingenii tui liberalis vires periclitaturus; quo instituto, quam gnaviter contendas ad præclara, abunde testaris. Merito tibi ob hoc eruditionis specimen ex animo gratulor, gratulor patriæ &c &c.*

HOESCHE,

HOESCHELIUS (*David*)

Davidem HOESCHELIUM, Virum benemerentissimum, *Philologum* cum primis celebrem debito encomio ornaturus valde ipsa dicendorum copia laboro. Utcunque sit, dabo operam, ut, quæ de illo occurrunt, omnia compendiò dem, atque intra amantæ brevitatis limites ita cogam; ut nec nimis redundet oratio: nec turpiter deficiat.

Agebatur annus à reparata per Christum salute MDLVI. cùm *Augusta Vindelica* III. Idus Aprilis (a) *Davidem* HOESCHELIUM mundo dedit, litteratæ Reipublicæ sydus singulare futurum, & avitam patriæ urbis gloriam mire amplificaturum. Avus *Noster*, *Petrus*: Pater itidem, *Petrus* fuit: ingenium autem nobile, capax, acre; cuius mature haud dubia documenta dedit.

Felici admodum sorte HOESCHELIi ortus in illa incidit tempora, quibus civitas patria & excellentibus didascalis virisque doctis, & generosis litterarum moecenatibus abundabat; de quibus *Salomo* FRENZELIUS *Vratislaviensis* (b) non inepte cecinit:

*Non vero satis est, multos discrimine nullo (c).
Accumulare libros: doctis est insuper omnis
Urbs ornanda Viris, quibus hæc Respublica felix
Affluit* — — — — —

Præterea egregiis fora, templa, scholasque magistris

A 2

In-

(a) Vide Epitaphium *Nostri*, infra apponendum.

(b) In *Adumbratione Augustæ Vindelicæ*, quam rarissimam esse affirmat *Iac. BRUCKERUS* in *Miscellaneis Historiæ philos. crit. litter. p. 447.*

(c) Intellige *Bibliothecam publicam.*

*Instruit, & pubem studia ad graviora cöercet;
Educens terris, magno & Plantaria cælo.*

*Hinc est doctorum tam pulchra corona Virorum,
Tot docti Proceres, hinc doctus & ipse Senatus.*

de quibus ipse HOESCHELIUS monuit: illustris Senatus Augustani curam totam in eo fuisse, ut magna gererent bonarum litterarum causâ (d): Et rursus: In qua Urbe Musæ & Gratiæ domicilium nascæ videntur, quod ii gubernacula teneant, qui ab ineunte ætate litteris omnibus dediti hoc laborum genus & probant, & adjuvare gestiunt illos, qui omnem in eodem operam ponunt(e). Atque (ut exemplis agam) quis est, qui ignoret, quantum Fuggeri, Velseri, Oesterreicheri, Paleri, Erhardi, Ehemii, Stetteni, Peutingeri, Hainzelii, Rehlingeri, pluresque alii clari Cives Augustani illis temporibus bonarum litterarum causâ & cupiverint & fecerint. Inter didascalos autem Gymnasii San-Annæani commemorare mihi licet illustres Viros Matthiam SCHENCKIUM, Hieronymum WOLFIIUM, Simonem FABRICIUM (*) Nicolaumque REUSNERUM.

Hoc modò reslitteraria & scholastica Augustæ constituta fuit; cum Noster, in memoratum Gymnasium missus, ad discendas optimas artes incumbere cæpit maxime sub Hieronymo WOLFIO, Viro de græca litteratura plurimum merito. Incubuit autem ita, ut WOLFIIUS (f) sequens illi testimonium, certe perhonorificum, tribuere minime

(d) In *Dedicatione* ad *Opuscula Philonis*.

(e) In *Dedicatione* ad *Photii Bibliothecam*.

(*) De FABRICIO vide *Alphabetum III. Bibliothecæ meæ Augustanæ*. p. 10.

(f) In *Litteris commendatitiis* ad Gregor. BERSMANNUM 1578. 5. Junii datis, scilicet post *Orationem græcam à Nostro habitam Lavingæ*, de qua vide in *Catal. Opp. Nostri*, No. I.

nime gravatus sit: *Auditores habeo paucos, eosque magna ex parte stupidos . . . sed tamen interdum inter spinas rosa una atque altera nascitur; quo in numero, exiguo quidem, est etiam David Hoescheli-
lius, quem tuæ humanitati probari gaudeo, meoque etiam nomine commendatiorem esse cupio: ut Georgius REMUS, qui commilito Nostri et studiorum focus fuit ac præcipuus amicus, ad Io. MEURSIUM (g) hæc anno 1607. 6. Id. Sextil. scribere non dubitavit: Notus et charus est mihi Hoescheli-
us ab annis XXXV. plus minus; cum quidem anno MDLXXV. condiscipuli sub Hieronymo Wolfio essemus: ille primum, ego imum obtinuissem locum. Admo-
dum autem adolescens tum eram; ille ætate me antecede-
bat, atque exemplo industriæ prælucebat: adeo ut D. Wolfius hunc Hoeschelium cum ob eruditio-
nem, tum ob mores compositos ἔ καλλιγραφίαν in de-
liciis haberet.*

Cui mirum posthæc videatur, hac discantis in-
dustria, hac docentis pia affectione suavique im-
pulsu effectum fuisse, ut (quod Iac. BRUCKERUS (h) bene observavit) magnum Hoescheli ingenium, &
Viro tanto formatum, stupendos in omni doctrina-
rum genere, præsertim vero in græcis litteris, quas
apud discipulos maxime urgebat Wolfius, progressus
fecerit? ut in isto adolescente, sponte ad summa cur-
rente, Wolfiana dexteritas, quæ in pueris instituen-
dis parem haud habuerat, felicissimos fructus pro-
tulerit? Inde certe magna eruditionis copia, quæ
postea in Nostro eluxit: inde lectio antiquorum Scrip-
torum magna ac copiosa, quam orbis litteratus ob-
stupuit: inde exquisitum de vetustis Scriptoribus ju-
dicium,

A 3

dicium,

(g) Vide *Librorum rariorum Collectionem novam*. Ha-
læ, 1709. in 8o. Fascic. III. p. 562.

(h) Vide eundem, l. c. p. 448.

dicium, quod in egregiis suis ad græcos Auctores annotationibus passim ostendit: inde isocrateus didionis nitor, quem attico lepore in Epistolis suis græcis (i) multoties exhibuit.

Optabilibus adeo circumstantiis accessit prolixus mæcenatum favor, *Matthæi* præcipue VELSERI, cuius patrocínio ac liberalitate studia sibi sua olim continuare licuisse grato animo et agnovit & professus est in *Dedicatione ad Io. Damasceni Orat. in Transfigur. Domini*, anno 1588. excusam. Itaque e schola *Augustana* in *Lavinganum*, quod tum Comes Palatinus *Wolfgangus* condiderat, Gymnasium academicum missus, ibi *Nicolaum (k)* REUSNERUM supra memoratum, & *Martinum (l)* RULANDUM, Medicinæ Doctorem, ambos præter alias etiam græcæ linguæ scientiâ præstantes Viros audivit: quorum institutionibus ita ingenium excoluit, ut anno 1577. die 1. Januarii, ante suum ex memorato Gymnasio discessum, *Orationem græcam de Lapsu generis humani & ejusdem Resitutione*, eamque satis prolixam, publice recitaverit: *qua non frustra a se lectos (m) Scriptores in hac lingua*

(i) Harum plures *Maximo MARGUNIO* scripsit; de quibus vide *Catalog. Opp. Nostri* subsequentem pluribus in locis.

(k) De *Nicolao REUSNERO* videri poterit *ADAMUS* in *Vitis Ichorum*, & *FREHERUS* in *Theatro Eruditorum*. Docuit is aliquantisper *Augustæ*, unde in *Lavinganam* scholam 1566. translatus est.

(l) *Mart. RULANDI* merita legere est apud *Van LINDEN* de *Scriptor. medic.* *WITTE* in *Diar. biograph.* & *TEISIERIUM*. Eum honorem magistro olim suo habuit *HOESCHELIUS*, ut *Synonymiam* ejus resectam, emendatam, auctam *Augustæ* pluries typis vulgavit: de qua vide in *Catalog. Opp. Nostri*, No. VI.

(m) Ita sentit *Iac. BRÜCKERUS*, l. c. p. 449.

gua optimos, nec inanem in se fidelissimorum præceptorum industriam fuisse plane comprobavit; ita enim atticas *Veneres* in hac scriptiuncula expressit juvenis 20. annorum, ut vel ex hoc ungue futurum leonem facile fuerit colligere.

Lavingh in Academiam Lipsiensem migravit Noster, à Nicolao REUSNERO, Gregorio BERSMANNO (n) multifariæ doctrinæ Viro, eleganti latino carmine hoc commendatus:

Commendo tibi, Gregori diserte!

Davidem juvenem pium ac modestum,

Et græce simul, & simul latine

Doctum, quem patria erudit alma

Augusta hædenus & Lavinga docta.

Ubi jam totus ἅπαντες omnes curas suas in eo posuit Noster, ut libros græcos ubique perquireret, optimorum Auditorum lectione animi divitias augetet, collatis Codicibus MSSis. judicium firmaret: in doctorum Virorum sese amicitiam insinuaret tempore succedente commercio litterario, perquam fructuoso, confirmandam: sicque et studii theologici, cui dicatus erat, & artis criticæ atque antiquitatis rationes intime pernosceret (o). Unde factum, ut in memorata Academia Artium & Philosophiæ Magistri titulo honoribusque fuerit exornatus; de quo vide infra, in *Catalog. Opp. Nostri* N°. III. IV. Quod si fidem adhibere libet Philippo Iacobo CROPHIO (p). non Lipsiensem solum, sed alias insuper Academias quadriennii spatîo perlustravit Hoeschelius. In ex-

A 4

teras

(n) BERSMANNI laudes habes apud ADAMUM FREHERUM, HENDREICH in *Pandect. Brandenb. GLADIUM de Script. eccl.*

(o) Hæc de Nostro testatur Iac. BRUCKERUS, l. c. & CROPHIUS in *Historia vernacula Gymnasii San-Annæani, Augusta.*

(p) *Libro mox laudato, p. 178.*

teras quoque Universitates abivisse *Nostrum*, nonnulli Scriptorum tradiderunt (q); sed hoc inter fabulas deputat Iac. BRUCKERUS (r) dicens: *Ista sine dubio debentur CLARMUNDO, qui (nescio) qua paraphrasi hæc ex SPIZELII Templo honoris exsculpsit: quorum nihil probari potest. Etenim anno 1577. adhuc in Gymnasio versatur: anno 1578. in Academiam abit: anno 1581. jam inter scholæ patriæ didascalos accensetur, adeoque triennium (haud dubie quadriennium) in Academia tantum exegisse merito creditur: inprimis cum ei, parciore penu parentum instructo, ex publica beneficentia Senatus Augustani, utpote Stipendiato, quas vocant, et aliorum patronorum vivendum fuerit. Nec quidquam eorum meminit Noster in Epistolis ad viros doctissimos passim exaratis, aliàs ad id digitum intensus, si eos coram convenisset.*

Interea dum HOESCHELIUS optimis scientiis strenuam operam navat, ingeniûmque varia doctrina expolire impigre studet, forte accidit, ut in patrio Gymnasio *Classis V.* (Classi supremæ, aut si mavis, sextæ tum Simon FABRICIUS, de quo suprâ mentio incidit, præerat) vacaret. Quare WOLFIIUS, qui ludo, suæ curæ commisso, de *Viris verè doctis sollicitè providebat, dotesque Nostri probe cognitas habebat*, multus in eo fuit, ut huic HOESCHELIUS *Classi* ante alios præficeretur. Et profecto ista WOLFII gravissima commendatio, quam, post eius fata, Georgius Henischius sua plurimum auctoritate fulciebat, tantum valuit, ut anno MD-LXXXI.

(q) Personatus CLARMUNDUS, & *Lexicon historicum vernaculum.*

(r) *Loco sæpius citato.*

LXXXI. die 23. Martii à patribus patriæ memorata
Classis HOESCHELII curæ concredita fuerit (s).

Hac ratione *Augustam* revocatus *Noster*, in
munere suo fideliter obeundo omnem industriam po-
suit, haud indignam sua eruditione spartam schola-
sticam esse ratus, sed exemplo præceptoris sui, mag-
ni WOLFII, & successoris Georgii HENISCHII, cum
Primario scholæ FABRICIO in id maxime incumbens,
ut eruditionis viâ, quam ipse felicissimis avibus in-
gressus fuerat, eâdem et juventutem sibi creditam
duceret, & in primis ad Auctorum optimorum lectio-
nem, veramque chrestomathiam perduceret. Id quod
tanta dexteritate, fide, humanitate, morumque sua-
vitate præstitit, ut Viri doctissimi (e: g: Palerus,
Occo, Laubius, Windius) filios illi suos educan-
dos committerent libenter; quam civium suorum in
se benevolentiam, deque sua docendi ratione præcla-
ram existimationem & publica confessione gratus ag-
novit, & fidelissima institutione, cuius specimina pas-
sim extant, demereri allaboravit (t) Neque voce so-
lum, atque orali institutione formare adolescentum
ingenia studuit HOESCHELIUS; sed etiam librâ ty-
po vulgatâ deditam litteris juventutem adjuvan-
dam, eiusque studiis velificandum sibi censuit idem.
Hanc in *Nostro* voluntatem certissime comprobant
Nomenclator trilinguis, & *Martini RULANDI Syno-
nymia*: quorum hanc, a se passim correctam atque
locupletatam, anno 1589: illum anno 1593. pub-
lici

A 5

(s) BRUCKERUS l. c. p. 450. CROPHIUS l. c. p. 101. et si is
sibimet contradicat p. 179. ubi hoc annô 1580. factum
dicit.

(t) Ita CROPHIUS l. c. & BRUCKERUS l. c. provocans
ad *Dedicationem Opuscul. Gregorii Nysseni*, & ad *Dedica-
tionem Andronici Rhodii*: quoad specimina autem monens:
sibi illa passim visa esse.

lici juris fecit, ut eò majus, quò durabilius præstitum publi scholasticæ beneficiū esset; de quo vide infra in *Catalog. Opp. Nostri*, N°. VI. & XII. Certe hoc *Nostri* institutum plane sibi laudandum censuit CASAUBONUS, quod exinde juvenus plurimum adjuvaretur; etsi simul eundem hortatus sit, ut ad seriora se reverteret.

Laudabilibus hisce in juventutem meritis, hac administrandi muneris sui sollertia ad majora viam sibi stravit HOESCHELIUS, effecitque feliciter, ut, Simone FABRICIO scholæ Primario anno MDXCIII. supremis fatis functo, concordibus Scholarcharum votis ipse *Gymnasi San-Annæani Rector* constitueretur; cū prius se de Calvinismi (quoad articulum de Cæna) suspicione purgasset. Quo loco observandum est, quod Iac. BRUCKERUS apte monet: FABRICIUM; & præcessorem eius SCHCENKIUM, Primarios vocatos fuisse; quia illis WOLFIIUS ephorus præfectus fuerat: post huius vero obitum, omis-
sâ ephori spartâ, Rectoris titulum ac dignitatem in HOESCHELIUM collata esse: ephoriam autem separatam esse desivisse, postquam HENISCHIUS rude, uti diu exoptaverat, donatus fuit. Sed ad *Nostrium* revertor.

In gravi *Rectoris* munere obeundo morem antiquum servavit: eundemque, quem prius, sese præstitit HOESCHELIUS: quin imo, ampliorem nactus provinciam, ampliora cumulare merita, ampliusque de patria ac litteraria Republica mereri fategit. Ad id vero quam maxime contendit, ut post divinas Scripturas &, quæ ex istis hauriri debet, pietatem juventuti scholasticæ iter ad optimarum artium disciplinas, præcipue græcas latinasque litteras, quam fieri posset, expeditissimum faceret. Ista *Nostri* dexteritas atque industria in caussa fuit, ut

ut non tantum primariæ dignitatis Cives *Augustani* (quod superius monui) filios suos eius institutioni committerent , sed et e variis *Germaniæ* , *Italiæ* , *Belgiæ*que civitatibus plurimi juvenes , HOESCHELII gratiâ , Augustam advenerint , eius præceptiones avidis auribus imbibituri , eoque duce ad perfectam linguæ græcæ cognitionem grassaturi . Quod ipsum ab his eò commodius fieri potuit , quòd , cùm novum & splendidum illo tempore Gymnasii ædificium , veteri ruinam minitante , excitaretur , ædes *Rectoris* HOESCHELII ita adaptatæ fuerint , ut peculiaribus conclavibus peregrini discipuli in contubernium convictumque *Nostrum* recipi , sicque amatis studiis vacare opportunius quirent . Inclaruit itaque magnopere sub *Rectore* tanto felicissimum Gymnasium , discipulosque eò venientes patriæ , imo orbi litterato reddidit , ut omni artium cultura expolitos , ita præcipue græcè doctissimos (u) . Hæc de HOESCHELII meritis scholasticis .

Iam ad graviora deveniendum mihi est . Memini , in *Alphabeto V. meæ Bibliothecæ Augustanæ* , p. 11. monuisse : id curæ *Xylo* BETULEIO abs patrio Senatu fuisse impositum , ut ille , ex monasteriorum *Augustæ* mutatæ Religionis occasione desertorum Bibliothecis , libris in unum locum congestis *publicam quandam Bibliothecam* excitaret : idque abs BETULEIO ita præstitum fuisse , ut iste apparatus non spernendis incrementis auctus sit . Nova subin , eaque admodum magnifica ad hunc litterarium thesaurum accessio facta est annò 1544. quò *Senatus Augustanus* (fors eodem BETULEIO pro eo , quem fovit , erga græcas litteras amore :

pro-

(u) Hæc iisdem fere verbis BRUCKERUS , cui consentiunt FREHERUS & CROPHIUS .

proque ea, quam habuit, linguæ huius peritia certe maxima, suadente (*) atque urgente) abs Antonio Eparcho, Episcopo Corcyrensi Codices manuscriptos græcos per Philippum Waltherrum, Venetiis, pretio octingentorum florenorum auri coëmit (x). Post BETULEIUM huic Bibliothecæ præfuit Hieronymus WOLFIUS, post WOLFIIUM Georgius HENISCHIIUS, Viri doctissimi, qui illam propriis ingenii sui fætibus, iisque eruditissimis, locupletare minimè neglexerunt (y).

Ad hoc autem Musarum sacrarium primus Nostro accessus vel ante annum 1587. vel certe anno 1587. concessus: et horum Codicum (puta græcorum) utendorum copia Senatus Augustani liberalitate facta est; quod gratiæ genus, sibi collatum, mox grato animo publice profiteri voluit in Dedicatione ad Homilias quasdam sacræ &c. annò 1587. à se editas, de quibus vide in Catalog. Opp. Nostri, N°. II. Egregiè vero usus est hac Senatus benevolentia Noster, tum ad sui nominis gloriam privatamque utilitatem, tum ad universæ Reipublicæ litterariæ emolumentum; quandoquidem horis, quas a docendi munere habuit vacuas, in id strenuè incubuit, ut ineditos græcos Scriptores plures describeret, descriptos Adnotationibus, Lectionibus variantibus, aliisque modis apte ornaret, et sic ornatos typi ope in publicum educeret.

Hac

(*) Hoc suasu WOLFII factum affirmat CROPHIUS l. c. sed ei fidem non habeo; cum WOLFIIUS primùm post Augustam venerit, quàm istud contigit.

(x) V. Pauli à STETTEN Chronick von Augspurg. T. I. p. 374.

(y) V. WENDLERI Dissert. I. de Merit. Reipubl. August. p. 43 - 46.

Hac ratione cùm pulcherrimæ HOESCHELII doctes in dies magis magisque clarescerent, permoti Patres patriæ ipsam Bibliothecam curæ eius committendam esse iudicârunt. Quo id maxime tempore contigerit, incertum est, variantibus inter se Auctoribus, qui res *Nostri* perscripserunt. *Iacobus* BRUCKERUS (z) hanc spartam mature post WOLFII obitum (Obiit is anno 1580.) HOESCHELIO traditam fuisse, inde colligit, quod annô 1589. ESPRINCARDO Bibliothecam monstraverit. At HOESCHELIUS facere istud, exoratus à *Georgio* HENISCHIO, qui Bibliothecæ tum præfectus erat, et fors praxeos clinicæ negotiis, aut ætatis ingravescentis incommodis impeditus fuerat, potuit. Adde PLACIUM in *Theatro Anonymorum* n°. 1046. ex COLOMESIO affirmare: *Esprincardum* primum anno 1598. *Augustam* transivisse, Bibliothecamque inspexisse: qui anni numerus si stet, nec inter sphalmata vel scriptoris, vel typographi accenseri poterit, tota argumenti *Bruckeriani* vis corrui. Quare *Philippo Iacobo* CROPHIO (a) fidem adungere malim, affirmanti: *Nostrum* anno 1593. quô *Rectorum* capessivit, simul et HENISCHIO adjunctum fuisse, & *Bibliothecæ* curam administrationemque suscepisse. Hanc dignitatem *Nostro* abrogare voluit WENDLERUS (b) dicens: *probari non posse, quod is nomen istud publica auctoritate gesserit.* Sed contra *Iac.* BRUCKERUS infert: „ *Nostrum* in *Actis scho-* „ *lasticis* expressis verbis *Bibliothecarium* dici, et, „ quod re vera is fuerit, vel ex uno *Catalogo MSS.* „ *Codicum Bibliothecæ*, à *Nostro* confecto, evinci „ posse;

(z) Loco citato, pag. 453.

(a) Itidem loco citato, p. 180. 181.

(b) In *Dissertat. 1. de Merit. Reip. August.* p. 47.

„ posse : Recte itaque à *Colomesio*, *Baylio*, *Spizelio* Bibliothecarium nominari “.

Certe maximo litterati orbis commodo accidit, ut istud munus *Nostro* conferretur ; qui hac ratione campum amplissimum nactus sibi videbatur, in quo, pro singulari sua eruditione, sollertia . dexteritate , vagari impigre atque exspatiari quam laetissime posset ; adeo ut in eo munere obeundo an vel fide et dexteritate candidiorem ; vel eruditionis litterariæ , præsertim *Pelasgæ*, divitiis instructiorem, vel inserviendi voluntate promptiorem celeberrima ista Bibliotheca nancisci unquam potuerit, merito dubites ? Cum enim apud Ioannem & Marcum Velferos, Christophorum & Quirinum Rehlingeros, Octavianum Secundum Fuggerum, Io. Iacobum Remboldum, summis tum Duumviratûs honoribus functos aliosque plures gratiâ plurimum valeret, facile impetravit, Marco, quem dixi, maxime Velfero tunc Consule, dein Septemviro, denique Duumviro, Viro artis criticæ & philologicæ eruditionis per id ætatis facile principe, opitulante, ut optimis libris thesaurus ille librarius augeretur. Hinc tanta optimorum & rarissimorum Operum copia : hinc tanta librorum græcorum præstantissimorum, ex Aldina, Stephaniana, Iuntina, Plantiniana officinis profectorum vis, quâ ad aliarum invidiam Bibliotheca patria etiamnum superbit. Nec dubium, quin Hoeschelii quoque hortatu factum sit, ut Marcus Velferus, triennio ante Nostrum satis functus, amplissimam Bibliothecam suam postremis voluntatis suæ tabulis publicæ Bibliothecæ inferri (quod etiam sub *Nostro* factum est) iusserit (c) : de quo videas velim præsentis Bibliothecæ Augustanæ Alphabetum II, p. 200. ubi WEND-

LERI

(c) Hæc ex BRUCKERO et CROPHIO II, cc. desumpti.

LERI de hac *Velferiana* Bibliotheca præclarum elogium verbatim exposui.

Triplici autem maxime modo de Bibliotheca sibi concredita bene mereri conatus est HOESCHELIUS: videlicet dum *Catalogum græcorum Codicum* in ea extantium confecit et publicavit: dum Viris litteratis ex ea variis modis suppetias rogatus, imo ultro (*) ac sponte tulit: dum ipsemet ex illa plurima inedita opera eruditione mira, insolita diligentia produxit in lucem.

Ut de *Catalogo græcorum Codicum* primò agam — Abierant anni circiter *viginti*, ex quo Vir quidam eruditus (*d*) græca Bibliothecæ patriæ *cimelia* à se descripta orbi litterato communicarat sequenti titulo: *Catalogus græcorum librorum manuscriptorum Augustanæ Bibliothecæ: quem ea Respublica ideo edendum curavit, ut eos vel viris doctis interpretandos, vel diligentibus typographis (e) conferendos,*

(*) In huius rei confirmationem unus testis sufficit CASAUBONUS, in *Epistola ad Nostrum XXVIIa*. scribens: *Allatum mihi est, habere te, Hoescheli doctissime! Athenæi Epitomen MSSam. Eò statim adjeci Epistolæ jam scriptæ preces meas, ut eius libri usum mihi... concederes... Sperabam sane, quæ tua humanitas est, non denegaturum hoc te mihi, præsertim rogatum... At ecce! opinione mea falsus sum, tu enim petitionem meam non expectasti: sed ultro librum.. utendum misisti. O benignitatem obviam atque prolixam!*

(*d*) Iac. BRÜCKERUS *Hieronymum WOLFII* fuisse, putat; quod is illo tempore Bibliothecæ curam habuerat. Ceterum hunc *Catalogum* paucissimis visum esse, nec nisi duabus plagulis constare, idem BRÜCKERUS affirmat: uti et solos librorum titulos brevissime indicari.

(*e*) Mutarat ergo *Senatus Augustanus* sententiam suam; nam cum prius *Senatus Basileensis* nonnullos istorum Codicum petivisset, à *Ioanne Oporino* describendos, repulsam tulit. V, *Pau's à STETTEN Chronick von Augspurg*, P. 374.

dos, modo de iis fartis testis suo tempore restituendis caveant, ad augenda rei litterariæ commoda communicaret. in 4to. *Augustæ Vindel. Ex officina Michael. Mangeri.* 1575. Hanc propensam Eruditis obsecundandi voluntatem consiliumque vere nobile prosequens *Senatus Augustanus*, cum, mox memoratus, *indiculus* sive *hiulcus* esset sive inveniri amplius haud posset, auctore maxime *Marco VELSE-RO*, in mandatis HOESCHELIO dedit, ut novum horum *Codicum Catalogum* conficeret: quem is iussa exsequens postquam publicavit, non historicè solum, sed criticè etiam elaboratum (f), ita placuit Eruditis, ut honorificentissimis eum judiciis passim exornarint: quæ quo minus hîc locò fusiùs proponam, temperare mihi plane nequeo. Ab *Antonio POSSEVINO* (g) inter præstantissimarum Bibliothecarum *Indices* accensetur. *COLOMESIUS* (h) affirmat: *Nous n' avons point de Catalogue des Manuscrits plus docte, ni mieux digéré, que celui-ci. Aussi, a-t-il été dressé par David Hoeschelius, ce celebre Bibliothecaire d' Augsbourg, où les Savans passent jamais, sans rendre hommage a la Bibliothèque et a celui, qui en avoit la direction* (i). *BAYLIUS* (k) inquit: *Le Catalogue des Manuscrits grecs de cette Bibliothèque composé de Hoeschelius & publié l'an*

(f) Vide inferius in *Catalog. Opp. Nostri*, No. XVII.

(g) In *Appendice ad Apparatum sacrum*.

(h) In *Bibliothèque choisie*.

(i) Ista latine sic reddi possunt: *Non habemus Catalogum MSSorum hîc aut doctiorem, aut digestum melius. Confecit autem illum David Hoeschelius celebris ille Bibliothecarius urbis Augustæ, quam Eruditi non transeunt, quin Bibliothecæ, et illi, qui huic præest, homagium profiteantur &c. &c.*

(k) In *Dictionnaire histor. & crit.*

an 1595 est de main de maitre (l). Io. Alb. FABRICIUS (m) hunc Catalogum veteri illo anni 1575. longè meliorem locupletiolemque appellat. Antonius REISERUS in Præfat. ad Catal. testatur : Indicem hunc non tantum copiosè præstare, sed et quoad methodum et formam non paucis gaudere prærogativis &c. Adrianus BAILLETUS (n) postquam superius allata COLOMESII verba adduxerat, eundem in sequentia verba addentem inducit: *Et qu' effectivement Dav. Hoeschelius étoit de plus propres du monde pour gouverner une bibliotheque* (o). Hæc de Catalogo.

Quid jam de HOESCHELIJ erga Litteratos voluntate, pronòque eorum incœpta adjuvandi studio, certe maximo, dicam? Videtur mihi ille & Bibliotheca sibi credita, veluti e quadam specula, benevolentia, assiduitatis et doctrinæ suæ radios per totum orbem sparsisse. Aliis Litteratorum Codices manuscriptos utendos transmisit. Alios Lectionum variantium, ex iisdem Codicibus multa diligentia excerptarum, compotes fecit. Aliis denique, transmissis doctis observationibus suis, lucem prætulit, eorùmque dubia dissolvit. Liceret mihi, Lector! in confirmationem dictorum, nubem testium provocare; sin minus hoc in alium locum servarem, quò amicos *Nostri* longiori serie nominabo. Istud inpræsentiarum monuisse sufficiat, nullum fere eius ætatis exstitisse litteratum Virum: qui

(l) Latine: *Catalogus MSSorum. græcorum huius Bibliothecæ ab Hoeschelio compositus, editusque in lucem anno 1595. partus est magistri in arte, ut aiunt.*

(m) In *Biblioth. græc. T. XIII. p. 533.*

(n) In *lugemens des Savans, T. II. P. I. p. 214.*

(o) Latine: *Et quod revera Hoeschelius omnium aptissimus fuerit, qui Bibliothecam regeret.*

Bibl. August. Alph. VI. B

qui non aut per litteras aut coram HOESCHELIUM con-
veniret : non eius sententiam exquisiverit : non
eius opem flagitandam sibi duxerit.

Istis erga doctos officiis non contentus HOESCHE-
LIUS, suarum maxime partium esse censuit, ut
ipsemet ad venerabiles illas antiquitatis reliquias
excutiendas, suaque opera publicandas aggredere-
tur : quod ipsum favente is Minervâ, felicissimè-
que perfecit. *Hinc tot veterum Græcorum Scrip-
ta, è carcerum et pulveris squallore producta. Hinc
tot emendationes Auctorum græcorum, accurato judi-
cio multaque crisi factæ. Hinc tot eius doctissimæ Adno-
tationes, in quibus nihil superflui esse recte COLOME-
SIUS monuit, & quibus tot Fragmenta anecdota è
manuscriptis desumpta apte interseruit ; uti testatum
reliquit Tac. BRUCKERUS : & subsequens Catalo-
gus Operum Nostri tum evidentissimè, tum copio-
sissimè demonstrat. Præstitit autem hæc omnia
HOESCHELIUS pro singulari, quæ ipsi inerat, iussu
(p) et ἀρχιολογία (q) quibus adjutus locis desperatis me-
dicinam sapissime attulit. Præstitit pro vastissima
græcorum Scriptorum lectione, quâ exercitissimus
παράλληλισμός (r) Veterum plerumque in margine ad-
notavit (s). Præstitit deinde summa quoque fide,
quàm Fronto DUCÆUS, Jesuita doctissimus, in No-
tis ad Homilias S. Chrysostomi prædicans, ait : Li-
cet nostræ Communionis non sit, bona tamen fide
textum exhibuit ; adeo ut HOESCHELIO laus ea ma-
neat propria : quod tum ecclesiasticæ, tum pro-
fanæ*

(p) Ac si dicas : dexteritas in conjecturando.

(q) Sonat idem, atque ingenii acumen.

(r) Pŭta : ubi Veteres secum mutuo consentiunt, aut
verbo ac definitionibus sibi mutuo respondent.

(s) Hæc BRUCKERUS l. c. p. 459.

sanæ Reipublicæ commodo maximo ex Bibliothecæ *Augustanæ* penetralibus et *Scripturæ* libros, & *Patres*, & *Philosophos*, & *Historicos* sacros ac civiles, & *Grammaticos*, aliaque vel primùm eduxerit in lucem, vel saltem emendatiora & redintegrata, addito textu originario, vulgavit.

Quemadmodum *Noster* satagit, ut Libri, a se edendi, quam emaculatissimi, modisque omnibus perfecti exirent; ita haud segnius studuit, ut iidem quam nitidissimi, nec sine externa specie ac venustate quadam, in publicam lucem emergerent. In eum finem hortator extitit *Marco VELSERO*, ut *Typographiam ad insigne Pinus* conderet, tum ab hoc celeberrimo Musageta, dum opes ei ac vita manserunt, tum aliis magnis Viris per viginti, et quod excurrit, annos multis impensis sustentatam, ex qua, elegantissimis typis græcis atque latinis, operam commodantibus egregiis typographis *Ioanne Prætorio*, *Davide Franckio*, *Chrysostomo Dabertzhofero*, vel *Daberio* (Hoc se nonnunquam nomine vocavit) & *Michaele Mangero* præstantissimæ lucubrationes non HOESCHELII duntaxat, sed aliorum quoque doctorum virorum mundissimo habitu, chartæque pulchra, solida, albicante prodiverunt: quæ editiones omnes rarioribus, nonnullæ rarissimis libris accenseri solent, nec *Hoescheliano* solum nomini, sed etiam urbi *Augustæ* perennaturam gloriam jure meritissimo conferunt. Effet, cur hęc loco paulisper vagarer, pluribusque de ista *Typographia* tractarem; nisi hoc antè me alii, nec indocte, præstitissent: uti *Io. Georg. SCHELHORNII* senior (t), dein & junior (u),

B 2

Jac.

(t) In Libro: *Ergötzlichkeiten*. IX. St.

(u) *Beiträge zur Erläuterung der Geschichte*. IV. St. p. 177. seqq.

Iac. BRUCKERUS (x), atque *Georg. Guil. ZAFFIUS* (y) quorum *Observationes* non probare non possum; unum si demas, nimirum quod huius *Typographiæ* originem anno 1594. illigent: quam in annum sequentem (1595) rejiciendam esse censeo, nec male (ut puto) in subsequenti *Catalogo Operum Nostri*, Nis. XV. & XVI. evinco. Sed ad *Nostrium* revertatur oratio.

Ut melius capias, Lector benevole! quomodo ad id doctrinæ fastigium, ad tantam eruditionis famam pertigerit HOESCHELIUS, scias velim, id duabus maxime rebus effectum esse: videlicet propenso Optimatum favore, et dulci litteratorum Virorum amicitia. Inter fautores ac patronos *Nostri* nominandi mihi sunt Matthæus, et Marcus *Velsleri* (z): Antonius *Fuggerus* (a): Wolfgangus *Palerus* Patritius Augustanus (b): Ioannes Georgius, Daniel, Ioannes Iacobus, & Jeremias *Oesterreicheri* (c): Nicolaus, & Sigismundus à *Burghausen* Equites Silesiaci (d): Ioannes *Græmus* Comes in Montrois (e): Albertus à *Stetten* (f): Bonaventura *Bödeccerus*, Elcovix Dominus, Consiliarius Cæsareus (g): Casparus & Melchior *Erhardi* Cives Augustani (h): Carolus *Rehlingerus* (i): Io. Matthæus

Wacke-

(x) In *Miscellaneis Histor. philos. crit. litter.* p. 455.

(y) In *Buchdrucker - Geschichte von Augspurg. T. I. sub finem.* Confer etiam, si lubet, quæ ego monui in *Alphabeto II. Bibliothecæ meæ Augustanæ*, p. 198.

(z) De Matthæo *Velsero* vide infra in *Catalogo Opp. Nostri*, N. I. IV. De Marco non attinet pluribus dicere; quis enim est, qui nesciat, eum HOESCHELIO quam impensissime favisse?

(a) V. *Ibidem*, N. VI. (b) V. *Ibidem*, N. XI.

(c) V. *Ibidem*, N. XII. (d) V. *Ibidem*, N. XX.

(e) V. *Ibidem*, N. XXIV. (f) V. *Ibidem*, N. XXV.

(g) V. *Ibidem*, N. XXIX. (h) V. *Ibidem*, N. XXXIII.

(i) V. *Ibidem*, N. XXXVII.

Wackerus à *Wackenfels* Eques, & Consiliarius cæsareus (*k*): *Andreas Bohemus* vel *Behem* senior (*l*): *Senatus* universus tum *Augustanus* (*m*), tum *Norimbergensis* (*n*).

Amici autem *Nostro* fuere plurimi, iique doctrinæ laude per illa tempora florentissimi. Horum e numero sunt *Georgius Laubius* perdoctus Medicus *Augustanus* (*o*): *Theodorus Canterus* Jurisconsultus (*p*): *Joachimus*, & *Philippus Camerarii*, filii *Joachimi Camerarii* senioris (*q*): *Adolphus Oeco III.* editis libris percelebris Medicus *Augustanus* (*r*): *Iacobus Monavius* Jurisconsultus (*s*): *Hieronymus Commelinus* doctus Typographus (*t*): *Franciscus Raphelengius* itidem eruditus Impressor librorum (*u*): *Io. Georgius Herwartus* ab *Hohenburg* maximi nominis Vir (*x*): *Conradus Rittershufius* (*y*): *Thomas Segethus* Scotus (*z*): *Io. Georgius de Werdenstein* Canonicus cathedralis (*a*): *Gregorius Bersmannus* (*b*): *Marquardus Freherus* (*c*): *Robertus Thomson* Anglus (*d*): *Duackerus* (*e*):

B 3

Lau-

(*k*) V. *Ibidem*, N. XXXIV.

(*l*) V. *Ibidem*, N. XXXVI.

(*m*) V. *Ibidem*, N. II, III, XXIX, XXXIX.

(*n*) V. *Ibidem*, N. XXXVIII.

(*o*) V. *Ibidem*, N. V, XIV. (*p*) V. *Ibidem*, N. XVI.

(*q*) V. *Ibidem*, N. XIII. (*r*) V. *Ibidem*, N. XIV.

(*s*) V. *Ibidem*, N. XV. (*t*) V. *Ibidem*, N. XVII.

(*u*) V. *Ibidem*, N. XXI. (*x*) V. *Ibidem*, N. XXVIII.

(*y*) V. *Ibidem*, N. XXXI.

(*z*) V. *Ibidem*, N. XXIX, & in *Epistolis Nostri* inferius dandis.

(*a*) V. *Ibidem*, N. XXX.

(*b*) De hoc in *Vita superius* dictum, pag. 7.

(*c*) Vide in *Catalogo Opp. Nostri*, N. XXXII.

(*d*) V. *Ibidem*, N. XXXIV.

(*e*) V. *Ibidem*, N. XXXV.

Laurentius Rhodomanus (f) : Ioannes Moursius (g) : Fridericus Sylburgius (h) : Henricus Savilius (i) : Wolfgangus Seberus (k) : Henricus Stephanus (l) : Ioannes Kirchmannus (m) : Fronto Duceus (n) : Daniel Heinſius (o) : Theodorus Zvingerus Medicus Baſileenſis (p) : Ioannes Caſelius (q) : Iacobus Schegkiius (r) : Juſtus Lipſius (s) : Bonaventura Vulcanius : Paulus Merula : Ioannes Livineius : Tobias Adami : Janus Gruterus : Godefridus Iungermannus : Elias Puſſchius : Ioannes Weitzius : Henricus Wottonius (t) : Georgius Heniſchius : Van de Myle : Conradus KIRCHERUS, de quo peculiari paragrapho inferius agam : Petrus Pantinus : alique innumeri, omnes in omni doctrinae genere excellentiſſimi Viri. His adjungendi veniunt nonnulli, qui arctioris, imo artiſſimae amicitiae vinculis Noſtro cohaeſerunt, uti Andreas Schottus, Jeſuita cumprimis doctus : Iſaacus Caſaubonus, cuius pluſquam quinquaginta Epistoſas ad Noſtrum etiamnum habemus, in quois multa Noſtrum docuit, et viciffim à Noſtro doceri petivit ; in quibus omnia ferme docta ſua conſilia cum Noſtro contulit, atque

(f) V. *Ibidem*, N. XXXVII.

(g) Vide *infra*, ubi de *Epistoſis Noſtri* ago.

(h) Vide in *Catalogo litterariorum laborum Noſtri*, qui *alienis Operibus acceſſerunt*, n. 1.

(i) V. *Ibidem*, n. 2. (k) V. *Ibidem*, n. 4.

(l) V. *Ibidem*, n. 5. (m) Vide *infra*, ubi de *Epistoſis Noſtri* ago.

(n) Vide *infra* in *Catalogo Operum à Noſtro promiſſorum*, n. 1. (o) V. *Ibidem*, n. 4.

(p) Vide in *Epistoſis Noſtro ad Remum*, *infra* exhibendis, N. VI. (q) V. *Ibidem*, N. VI.

(r) Ita teſtatur Noſter in *Notis ad Horapollinis Hieroglyphica* à ſe edita.

(s) V. *Juſti Lipſii Opp. Tom. III. p. 364.*

(t) V. *Bruckerum l. c. p. 458. & Crophium l. c. p. 184.*

que communicavit. Iosephus *Scaliger* : Georgius *Remus Patritius Augustanus*, Jurisconsultus & Consiliarius Norimbergenfis Reipublicæ, quem inter intimiores *Nostri* amicos annumerandum esse, si alia deessent omnia, vel solæ XVI. *Epistolæ à me inferius* exhibendæ commonstrant: Marcus denique *Velferus*, studiorum *Nostri*, et eorum, quæ præstitit, incentor, dux & adjutor summus: quî annua quoque pensione HOESCHELIUM donavit, notante GUNDLINGIO in *Historie der Gelehrtheit*, p. 1483. Nec intra folius *Latii* limites hærendum, sed in *Græciam* quoque excurrendum mihi est, ubi *Noster* Maximum *Margunium* doctissimum Episcopum *Cytherensem*, et, huius haud dubie interventu sibi conciliatos, Constantinum *Lucarim* & Leontium *Eustratium* longe amicissimos habuit (u).

Ab his omnibus, uti posterorum etiam temporum Eruditis, HOESCHELIUS et habitus est maximi, et honorificentissimis testimoniis ornatus: quæ si hîc locò paulo fusius exposuero, et Lectoribus meis pergratam, et famæ *Hoeschelianæ* peraccommodam me rem facturum existimo. A CASAUBONO *Noster* græcarum litterarum peritissimus, & *Vir iudicii sæcti* vocatur. SCALIGERUS, de *Photio à Nostro* edito loquens, hoc ei elogium scripsit: *Tam egregium Scriptum non alio editore dignum erat, quam te; qui, tot bonorum auctorum editione, et eruditionem tuam & propensum in litteras animum testari volueris.* Caspar SCIOPPIUS (x) testatur: eum abiturientes ex Germania Græcas litteras reprehendisse. Constantinus LUCARIS, & Leontius EUSTRATIUS hoc *Nostri* encomio mastrant: græcas litteras ex Græ-

B 4

cia

(u) Hæc affatim testata habes, Lector! in *Catalogo Opp. Nostri* brevi secutaro.

(x) In *Libro: de Arte critica*, p. 19.

*cia exulantes in Hoeschelio Augustæ domicilium effe-
 naſtas. Elogia, quæ in Noſtrum contulit Margu-
 nius, cum ſint quamplurima, ſtudioſè prætereo.
 In Libro: Clariffimorum litteris, ingenio, fama Vi-
 rorum Effigies. Auguſtæ. ſol. 1612. (ubi et Noſtri
 viſitur, exhibens Virum gravem, honeſti et recti
 amantem, probum, moderatum) appellatur mag-
 ni illius Hieronymi Wolfii olim diſcipulus, nunc tan-
 to magiſtro, liceat dicere, nulla celebritatis parte in-
 ferior. Io. Alb. FABRICIUS (y) de Noſtro ait: Poſt
 Camerarium neminem novi, qui inter Germanos tan-
 tum græcæ litteras amplificaverit, atque in lucem
 protraxiſſis variis præclaris monumentis, eorumque col-
 lectionibus tam bene fuerit de elegantioribus ſtudiis
 promeritus, quem Dav. Hoescheliuſ. Henricuſ SA-
 VILIUS (z) non ſolum doctum ſed et acutum Virum
 appellat. Noſtri ſequentibus etiam Adrianuſ BAIL-
 LETUſ(a) meminit: Multas editioneſ Auſtorum Græ-
 corum curavit: multas Notæ, Lectioneſque varianteſ
 addidit; ſed an multa traduxerit, neſcio. Ego novi Ver-
 ſionem Hieroglyphicorum Horapolliniſ, Homelia-
 rum S. Chryſoſtomi adverſuſ Judæoſ, Vitæ S. An-
 tonii ab Athanaſio ſcriptæ. Juſtuſ LIPſiuſ vocat
 eundem Virum eruditum et induſtrium. Daniel HUE-
 TIUſ affirmat: præclarum quoque Interpretando ſi-
 bi paravit nomen David Hoescheliuſ, quo quum ne-
 mo eruendiſ Antiquorum Scriptiſ felicibuſ incubue-
 rit, tum in iis latine quandoque reponendiſ vix ulli
 primas conceſſit. Quod ſi ſententiaſ non aliquando
 com-*

(y) In Biblioth. græc. T. XIII. p. 532.

(z) In Præſat. ad Notæ, Tomo V. Chryſoſtomi præ-
 fixaſ.

(a) In Jugemuſ deſ Savanſ. T. II. P. III. p. 409.
 Errat autem ibi Bailletuſ, inquiens: primam tantum Ho-
 meliam in Judæoſ excuſam fuiſſe.

compleret de suo (quæ aliàs eius est in rependendis verbis diligentia) ceterorum luminibus obstrueret. KOENIGIUS Nostrium celebrem Philologum nominat, addens: *Edidit Siracidem cum Notis; complures græcos Auctores (Procopium, Photium &c.) protraxit in lucem, adeoque de re litteraria optime meritus est.* INDEX Librorum expurgandorum Madritanus anni 1667. tale Nostro testimonium tribuit, ut satis pateat, eum singulari in scribendo moderatione usum esse. Est autem sequens; *Hoeschelius, Lutheranus licet, varia edidit veterum Auctorum græcorum Opuscula cum Scholiis, in quibus vix occurrit, quod offendant: exceptis Epistolis dedicatoriis, quæ plerumque sunt ad hæreticos.* SPIZELIUS sequenti encomio, certe maximo, ornat: *Fuit, atque esse nunquam desinet in doctorum memoria lucidissimum non Germaniæ solum, sed et totius Europæ sidus, quod summi passim viri magnifecerunt & admirati sunt. Omnes Davidem Hoeschelium suspexerunt, eiusque certatim ambierunt amicitiam et familiaritatem. Hunc græcarum litterarum phosphorum; hunc ruenti Græciæ divinitus suscitatum tibi-*
cinem; hunc veterum librorum restitutorem,

Lateri propior quo nemo Minervæ,

Gratior aut Phæbi, Pieridumve cliens fuerit, crebro salutârunt; hunc immortalī laude dignissimum esse judicarunt, eoquod egregium de Republica litteraria bene merendi animum nunquam deposuisset (b). Idemque SPIZELIUS (c) adjungere non dubitavit: Præcipuum industriæ suæ curriculum Hoeschelius usque ad extremum vitæ spiritum in erudienda exercendaque in bonis litteris juventute Augustana conficiebat, non ignorans, quanta vis in prima illa in-

B 5

situ-

(b) Hæc ex POPE - BLOUNTII *Censura*, p. 632.

(c) In *Templo honoris reſerato*, p. 329.

situatione ad reliquum vitæ cursum inesset ; tamque apte et eleganter hoc faciebat , ut nihil aptius : nam in iis scriptiõibus , in quibus adolescentes exercebat , nil nisi grave , eruditum , fructuosum continebatur , et ex Græcis cum primis auctoribus , quos interpretabatur , sententias , ad mores componendos idoneas , eligebat , fusiusque explicabat ; quinimo in munere scholastico annos sex et triginta ita exegerat , ut tum discipulis suis , tum aliis exemplum esset probitatis , modestiæ , humanitatis , virtutumque omnium. Sinceram Hoeschelii pietatem tum domi , tum foris , gratamque gravitatem , et erga singulos humanitatem ac benevolentiam nemo complecti oratione posset , etiamsi vellet. Et quam præclare quamque feliciter demandatæ sibi functioni satisfecerit , plurimi testari possunt Viri eruditi , qui e variis Germaniæ , Italiæ , Belgii-que civitatibus Hoeschelii gratia Augustam se contulerunt , quibus Viri huius institutione uti , inque lingua græca proficere curæ et cordi fuit. Verè de illo dici potest , quod :

Mille foro dedit juvenes , bis mille ministrorum

Adjecit numero , purpureæque togæ.

Cum insuper celebratissimæ Bibliothecæ Augustanæ administratio ipsi esset demandata , omni virium nisu eius procuravit incrementum ; nec ulli parcens labori , libros excusos pariter ac manuscriptos , maxime græcos , melioris item notæ Authores , ac librorum editiones conquirit ; sicque Bibliothecam Augustanam , veluti publicum aliquod ærarium , instruxit ad omnium promiscue indigentiam sublevandam. Et cum rarissimorum Codicum MSS. Græcorum , magno ære ab Antonio Eparcho Episcopo Corcyrensi cõemptorum copiam esset consecutus , maximam curam adhibuit , ne thesaurus iste librarius in arcanis Bibliothecæ huius recessibus , veluti in perpetuo quodam eu-
stodire-

proderetur carcerē ; sed in publicam etiam lucem , magno cum totius Reipublicæ litterariæ bono et commodo , prodiret.

Nihil itaque famæ *Hoescheliana* officient , puto , quæ adversus eum in *Scaligerianis secundis*, p. 112. minus honorifica legere est : *Hoescheli* *Lutherien* , mais docteur ; *Si Velfer* ne le solûtenoit , on l' auroit déjà chassé : Il est bien pédant , mais bon homme : *Hoescheli* en son *Procopé* a fait imprimer des fragmens de mes lettres , et de celles de *Casaubon* : *Hoescheli* non est magnus Græcus , sed diligentissimus. Hucusque *Scaligeriana*. Latine : *Hoescheli* *Lutheranus* , sed doctus : Nisi eum *Velferus* tueretur , jam expulsus fuisset : Putide litteratus est , attamen vir bonus : In *Procopio* suo fragmenta litterarum mearum & *Casauboni* imprimi fecit &c. &c. Nihil hæc , inquam , officient famæ *Nostri* : sed enim *Scaligeri* ipsius , quî parùm sibi constare , inde aperte dignoscitur ; præsertim cùm , præter superius allegatum encomium , etiam sequens in *Epist.* 389. **HOESCHELIO** scripserit : *Quantum et hoc præsens , et futura sæcula tot bonis Auctoribus , quos edidisti , demerearis , scriberem tibi ; nisi scirem , te hoc non facturum : nisi intelligeres , quantum eò ipso litteras juves , quæ per negligentiam quotidie pereunt.*

Sed encomiorum satis — Plura adhuc quisquis sibi cupit , adeat **MAGIRUM** in *Eponym. crit.* **BOECLERUM** in *Bibliograph. crit.* **IO. FABRICIUM** in *Histor. Biblioth. suæ.* **NICERONII** *Memoires pour servir à l' Histoire des Hommes illustres* &c. **T. XXVIII.**

Nil miror posthæc , tali Viro , qualis **HOESCHELIUS** fuit , ab aliis quoque Rebuspublicis honores decretos fuisse. Sic *Basilea* eum sibi petivit , uti **CROPHIUS** diserte testatur : Sic & *Norimberga* suum esse voluit , docendæ , *Altdorfina* in *Academia* ,
mor-

moralis doctrinæ muneri præficiendum (*d*). Sed neutrà harum vocationum (sive nolente *Nostro*, sive aliis id præpedientibus) exitum fortiente *Augustæ* restitit HOESCHELIUS, ubi anno 1614. summum amicum & patronum suum *Marcum VELSE- RUM*, morte sibi ereptum, luxit: quo casu uti *Musæ insanabile vulnus acceperant*, ita & HOESCHE- LIUS vena, satis hactenus sæcunda, exaruit. Supervixit is quidem triennium, cuius spatiò adjuvandæ juventuti & amicis colendis, æque ac in omni vita, studuit (*e*). Interim vel tunc litterarum curam haud adeo seposuit, ut de vulgandis nonnullis plane ultra non cogitaret. Etenim ex *Epistola XV.* inferius danda discimus, eum anno 1616. *Proverbia Salomonis* ad modum *Ecclesiastici* à se emissi, publicare secum constituisse: sed hoc propositum, interveniente *Nostri* morte, præpeditum fuisse merito dolemus.

Fuit autem *Davidi* nostro annus à reparata per divinum Redemptorem salute MDCXVII. vitæ huius mortalis postremus; quo ipso ad diem XIII. Calend. Novembris humano consortio valedixit. Etsi vero inter homines esse desierit HOESCHELIUS, tamen merita eius & laus manent, manebuntque, quamdiu Respublica litterata stabit, et suus bonis litteris studiisque gravioribus honor erit.

Mortalitatis vero suæ probe sibi conscius *Noster*, & horæ feralis oppido memor, vivus sibi monumentum jam anno 1606. legerat sequenti epigraphæ:

S. D. S.

(*d*) V. CROPHIUM, *l. c.* p. 186. & BRUCKERUM, *l. c.* p. 458. Ex his concludes, quàm adductorum *Scaligeri* verborum fides vacillet?

(*e*) Consule, si lubet, *Epistolas Nostri* infra exhibendas, N. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII.

OMNIS. CARO. FOENUM

S. D. S.

DAVID. HOESCHELIUS. A
ANNAEI. GYMNASII
PRIMARIUS
SPE. MINIME. DUBIA
LAETAE. RESURRECTIONIS
ET
GLORIAE. SECUTURAE
SUIS
JULIANAE. HUBERAE
CONIUG. AMANTISS
AC
LIBRORUM. OSSIBUS
HUNC. QUIETIS. LOCUM
AN. CHR. MDCVI. ELEGIT

MEMENTO. EXTERMA

DOMINUS. LUX. MEA. EST

DN. EDUCET. ME. IN. LUCEM

C. I. R. S

DAVID. HOESCHELIUS
AUGUSTANUS
PETRI. F. PETRI. N
GYMNASII. AD. D. ANNAE
RECTOR
EIUSQ. CONJUX
JULIANA
HIERONYMI. HUBERI. F
MATTHAEI. N
SIBI. AC. LIBERIS
SPE. CERTA
BEATAE. REPARATION
AN. GRATIAE. MDCVI
M. H. FF. CC

Cum

Cum autem mortuum *Ioann. Baptista*, & *Ioann. Fridericus*. è gente *Hainzelia*, litteris & litteratis ornandis nata, sepulchro patrio inferri (quod honoris genus prius *Betuleio* & *Wolfio* exhibuerant) iussissent, hoc ei Epitaphium posuere (f)

DAVIDEM. HOESCHEL. AUGUSTANUM

PELASGAE. LITTERATURAE

ANTESIGNANUM

XYSTO. BETUL. ET. HIERON. WOLFIO

IOAN. BAPT. ET. IOAN. FRID

HAINZELII

FRATRES. E. VI. SUPERSTIT

IN PATERNO. MON

L. M. IUNGENDUM. CC

NASCITUR. III. ID. APRIL. A. MDLVI

OB. XIII. KAL. IXBR. AN. CHR. MDCXVII

SCHOLAE. ANNEAE. PRAEUIT

ANN. XXXVI

Reliquum est, ut de rebus *Nostris* privatis seu domesticis pauca dicam. Annò 1581. die 24. Maii connubium iniit, uti crüsius in *Annal. Suevic. Dod. III. p. 777.* disertè testatur, cum virgine *Regina Gunthlerina*. Hac (ut credibile est) brevifatis defuncta, uxorem alteram duxit (quod audivimus) *Iulianam*, Hieronymi Huberi, filiam, ex qua filios suscepisse *Nostrum* inde liquet, quod unum horum Isaacò *Casaubono*, amico suo præcipuo, commendârit, *Genevæ* collocandum: et quod *Casaubonus* in *Epistola anni 1602.* hunc suum amicum de morte unius filiorum consolari non omisit. *M. Daniele* HOESCHELIUM inter didascalos scholæ *Annaeanae* ad annum 1611. lego. *Paulus* patri super-

(f) V. PRASCHII *Epitaph. Auguß. P. I. p. 180. 218. 219.*

superstes *Michaelem* gehuit, quem *Magisterii* honores Lipsiæ capeffentem *Benedictus* CARPZOVIVS hisce affatus est:

*Exoritur novus ergo sacris ex ossibus ultor
Höescheliæ gentis, stirpemque inflaurat avitam,
Ac cineres animat magni, inspiratque Davidis;
Quem dudum æternis extremo solis ab ortu
Vexit ad Hesperium nunquam moritura cubile
Gloria quadrigis: Et, quantum sustulit urbes
Magnificas inter caput alta Colonia gentis
Rhætorum, Vindone suo perfusa Lycoque,
Tantum ipse in doctis, longo quos ordine multos
Egregie facunda dedit, caput extulit: et se
Non mage Welseris, atque isto, jactitat illa.*

& qui *Michael* anno 1569. in Gymnasio *Annæanæ* docere cœpit, fatisque anno 1706. concessit (g).

Sed jam ad enumeranda Opera *Nostri*, pergendum mihi est: quod eò libentiùs facio, quòd in illis, per Bibliothecas indagandis, æquiori fortunâ usus sum præ cunctis, qui de *Nostro* ante me scripsere, Auctoribus: cùm ferme omnia HÖESCHELII meletemata (pauca solum si demas; quod monere non prætermitto) meis oculis perlustrârim, manibusque meis tractaverim: ex quo ad te, Lector benevole! duplex commodum redit; videlicet ut & tutò fidere queas iis, quæ affirmo: & ut accipias *Catalogum* hunc à sphalmatis, quæ in priores irrepsent, multis expurgatum, juxta ac multis, quibus iidem deficiunt, rebûs auctum, atque illustratum quam optime. Primo itaque exhibeo *Catalogum Operum Nostri typis separatim procurorum*. Hunc sequitur *Index Operum Nostri*, qui alienis operibus accessere, aut saltem accedere debuissent. Succedit *Elenchus Epistolarum* & N.

(g) V. CROPHIUM l. c. p. 101. 103. 195.

2 *Nostro extantium. Finem facit Indiculus Operum*
 2 *Nostro promissorum vel meditatorum.*

Opera *Nostri* typis separatim excusa sunt sequentia

1577.

I. Oratio græca de humani generis lapsu eiusdemque restitutione, recitata sub initium anni 1577. publice in celeberrima Schola Lausingana, auctore Davide Hoeschelio Augustano. Lavingæ. in 4to. Folia seu Pagellæ 8.

Dedicatio græco-latina ad Matthæum Welferum, Christophorumque Baumgartnerum Septemviros, & Carolum Hofium Senatorem dirigitur, ut specimen studiorum, præcipue in græcis litteris, alumnus ederet (a). Extat in Bibliotheca publica Augustana.

(a) Ita testatur Iac. Bruckerus in *Miscellaneis Historiæ philosoph. crit. litterar.* p. 460.

1587.

II. Ομιλίαι Διοφύραν τῶν Πατέρων: Homiliæ quædam sacrae Basilii M. Gregorii Nysseni, Nazianzeni, Ioannis Chrysostomi, Cyri, Germani in præcipuas anni ferias; cum Fragmento Cyrilli Alexandrini. Studio & opera Davidis Hoeschelii A. t. libris calamo exaratis partim emendatiores, partim nunc primum editæ, cum eiusdem Notatiunculis, rerum item ac verborum Indice. Augustæ. Typis Michael. Mangeri. Græce. in 8°. Alphabetum I. Pagellæ 120.

Dedicatio prior ad Ant. Christoph. Rehlingerum & Ioann. Velferum Duumviros, Consules, & Senatū data est à Nostro, inter alia dicente: *Has (Homilias) vobis, Viri magnifici! inscribere volui; quod vestra liberalitate veterum illorum MSS. Codicum (Bibliothecæ publicæ) utendorum copia mihi facta*

est. . . . Sequuntur Testimonia Veterum de Basilio &c. Carmen græcum προσημπτικόν Fabricii (haud dubie Simonis) de quo egi in *Alphabeto III. Bibliothecæ meæ Augustanæ*, p. 10. aliaque latina Gregorii Bersmanni, Georgii Remi, Ioannis Maioris (sive Mair) Augustani, Georgii (a) Moeschi A.

Homiliis S. Io. Chrysostomi &c. Dedicationem secundam præfixit Noster ad Hieronymum Waltherrum IC. Io. Henr. Linckium, Conradum Helum, Georg. Vitellium, Scholæ curam non minimam gerentes, addens: *Versus Nazianzeni ἀπορήτες cum studiosis adolescentibus communicabo, modo illos aliunde supplere possim. Quadringenti enim et octoginta e Codice Augustano fidelissime cum paraphrasi à me transcripti Versus, minima eorum pars videntur, qui desiderantur (b).*

Confer I. A. Fabricium, Tom. XIII. p. 534.

(a) De Moescho inferius paucula annotabo, inter *Epistol. Nostri N. XIII.*

(b) De his Versibus vide inferius ad annum 1591.

1587.

III. Philonis Judæi *Opuscula tria* 1. Quare quorundam in sacris litteris mutata sint nomina? 2. De formatione Evæ ex Adami latere & de utriusque lapsu. 3. Somniorum Josephi, Pharaonis, pincernæque ac piscoris allegorica *Expositio*, græce nunc primum edita studio & opera Davidis Hoeschelii A. M. eiusdemque notatiunculis alicubi illustrata. *Ex Bibliotheca Augustana. Francofurti, apud Io. Wechel. in 8°. Folia seu Pagellæ 143.*

Dicatum Opus Antonio Christophoro Rehlingero, & Ioanni Welfero, Duumviris, Consulibusque ac Senatui Reipublicæ Augustanæ abs Hoeschelio, Artium Magistro (Sic ego duas illas litteras A. M.

Bibl. August. Alph. VI.

C

inter-

interpretor) ad D. Annam præceptore classico. In ea dedicatione Philonis eruditionem laudat Noster, & cum Petro Apostolo collocutum esse putat, totumque Philonem suo nitori restituere promittit. Textui in margine adjecit loca Scripturæ, in calce Notas complures, quibus partim, quæ ipse Auctor alibi traderet, vel eadem, vel dilucidius: partim Patrum testimonia nonnulla ex MSS. inferuit; et Philonis quoque errores detexit. Nominat vero *setyronem* & in hanc arenam modo *descendentem* (a).

Hic Nostri labor postea recusatus, cum aliis Philonis Operibus, est *Genevæ*. 1613. *Antverpiæ*. 1614. *Parisiis*. 1640. item *Francosurti*. 1691. & in splendida ac rara editione Thomæ MANGEY, T. I. p. 66. 620. Confer, si lubet, I. A. Fabricii *Biblioth. græc.* T. III. p. 106. 109. 118. & *Catalogum Biblioth. Bünau.* T. I. p. 159.

(a) Propter emendationem quandam in Notis allatam plagii Nostri accusat Petrus Faber, præcipitanter, notante lac. THOMASIO de *plag. litter.* §. 497. p. 208. uti observavit BRUCKERUS l. c.

1588.

IV. S. Ioannis Damasceni Presbyteri Oratio græco-latina in Transfigurationem Domini & Servatoris nostri Iesu Christi, ad MSS. Codicis Augustani fidem emendata et integritati restituta. Accessit Appendix complurium locorum Philonis, Basilii M. Nazianzeni, Athenæi, et aliorum Auctorum, qui partim corriguntur, partim redintegrantur. Opera Davidis Hoeschelii A. M. Augustæ. Typis Michaelis Mangeri, in 8°. Pagellæ 68.

In Dedicatione ad Matthæum Velferum (a) Ædilem & Scholarcham, Noster ait: Hunc litterarium laborem . . tuæ Amplitudini potissimum inscripsi.

(a) De Matthæo Velfero egi in *Alphabeto II. Biblioth. August.* p. 228.

fi... quod non olim tantum eius patrocínio & liberalitate studia continuare mihi licuerit, sed et nuper, beneficio novo (quo illo, nescio) quam mei provehendi cupida esset, eadem A. T. abunde satis declaravit... In margine, & in fine occurrunt Notationes Nostri.

Hunc Libellum diligenter recensuit I. A. Fabricius in *Bibl. græc. V. XIII. p. 541.*

1589.

V. Γάμικα Παραγγέλματα καὶ ἑτέρ' ἄλλα ἔπη: *Præcepta conjugalía & alia quædam Carmina in honorem Nuptiarum Cl. & D. Viri D. Georgii LAUBII (a) Medici Augustani... celebrandarum VII. Idus Julii. 1589. Augustæ. Edita a Davide Hoeschelio Augustano M. in 4to. Pagellæ 12. Græce & Latine.*

Dicavit Noster memorato Sponso, observantiæ & grati in eundem, bene de se meritum, animi ergo. Ait inter alia: *versus Veterum se in honorem nuptiarum excudendos curare, quam versus suo Marte scribere maluisse.* Sunt autem Carmina ista: *Psalmus CXXVIII. Græco metro expressus, quem Noster totidem versibus latinis reddidit: Gregorii Nazianzeni Præcepta conjugalía ad Olympiadem: Eiusdem de Providentia, de Tolerantia, de Paupertate philosophante Versus: Supplicationesque duæ ad Christum. Omnia (præter illa Præcepta conjugalía) hætenus anecdota.*

(a) Huius quondam nec infelicitis, nec ineruditi apud Augustanos Medici Vitam habes infra in *Mantissa.*

1589.

VI. *Synonymia latino-græca D. Martini RÜLANDI, in duas partes conjunctas distincta: olim ab illo congeri cæpta, nunc passim emendata, et magna tam vocum quam phrasium accessione locupletata, opera David. Hoeschelii. in 8°.*

C 2

Præce-

Præcedit duplex Dedicatio; *prior*, ut parti primæ; posterior, ut parti secundæ initium faciat; ambæ ad unum eundemque D. Antonium *Fuggerum* Comitem Kirchbergæ & Weissenhorni &c. qua *Noster* tum Gentis *Fuggeriadæ* in litteras et litteratos merita universim, tum singillatim *Antonii* extollit, eiusque munificentiam, qua oblata sibi a *Nostro* Opuscula quam liberalissimè remuneratus est, laudat. *Prior* Dedicatio data est 7. Idus Augusti, 1589. *posterior* pridie Calend. Martii, 1590. Hinc colligo, his annis *Synonyma* ista, *Hoeschelii* curis aucta atque innovata, exivisse. *NICERONIUS* certe l. c. recenset Editionem *Augustanam*, in 8°. anni 1590. dein *Genevenses* anni 1612. 1618. & 1646. *Iac. BRUCKERUS* l. c. p. 470. memorat editiones *Augustanas*, anni 1607. 1612. *Lipenius* in *Bibl. philosoph.* p. 614. adducit *Genevenses*, anni 1613. *Coloniensem*, anni 1650. Ego vidi editionem anni 1594. Typis *Mich. Mangeri*, & aliam anni 1618. ex typographia *Iacobi Stoer*, in 8°. vulgatam, à *NICERONIO* superiùs indicatam. Item editionem *Coloniensem* anni 1624. lego apud *Theophil. GEORGI* in *Bücher - Lexicon*.

Teste *Thoma HYDE*, in *Catalogo Biblioth. Bodlejane*, *Noster* hisce *Synonymis* addidit *Ignatii Scaphophylacis* magnæ *Ecclesiæ*, *Alphabetum morale*; sed nec *Bruckerus*, nec ego in exemplaribus, à nobis visis, illud reperire potuimus.

1591.

VII. Oratio S. Gregorii Nysseni, de Filii & Spiritus sancti Deitate. E Codice MSS^o. Reipublicæ Augustanæ nitori atque integritati restituta, studio & opera Davidis Hoeschelii A. Augustæ Vindelicorum, excudebat Michael Manger. 8°. Pagellæ 16.

Nun-

Nuncupavit Io. Georg. *Hermann*o adolescenti, quem et ingenuis artibus deditum, & pietati inprimis studere sciebat: in quo, addit, recte mi Io. Georgi! tam avi tibi ἡμῶν p. m. (cuius amicitiam magnus ille *Desiderius Erasmus*, *Olympia Fulvia Morata*, & alii docti (a) coluerunt) quam optimi doctissimique parentis tui D. *Hieronimi*, de me quoque bene meriti, vestigia sequeris. In margine apparent *Lectio*nes variantes. In fine additur *Catalogus Opp. Nysseni*, iis asteriscò notatis, quæ excudit Mich. *Mangerus*. Sed hic *Catalogus* non tam plenus et perfectus est, ac ille, quem anno 1593. *Gregorii Nysseni Opusculis* subjecit.

Confer I. A. *Fabricium* T. VIII. p. 157.

(a) Hos inter fuit & *Viglius Zuichemus* ab *Aytta*, cuius plures *Epistolas* ad Georg. *Hermannum* videlis in PAPPENDRECHTI *Analect. Belgic.* Confer SCHELHORNII *Amænit. hist. eccles. T. I. p. 700.*

1591.

VIII. *S. Gregorii Nazianzeni, Theologi, Arcana seu de Principiis Versus CCCCXXCII. cum paraphrasi græca: Eiusdem Carmen contra Apollinarium. Item de Poëmatis a se editis, & quædam alia Græca, nunc primum edita. Lugduni Batavorum 1591. in 8º. item 1598. (a)*

(a) Ita *Iac. BRUCKERUS* l. c. provocans ad I. A. *FABRICII* *Biblioth. Græc. T. XIII. p. 543.* & P. I. *CROPHIUS* in *Historia Gymnasii San-Annæani, Augustæ*, vernacula p. 197. De editione anni 1598. testatur etiam *NICERONIUS* l. c. Mihi, etsi sollicitè inquirenti, hunc librum videre haud datum.

1591

IX. *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones.* Esset hoc loco de istis dicendum; sed quia primam editionem anno memorato factam videre mihi non

contigit, de editione *secunda* ad annum 1599. *infra*, N. XXVII. ed̄ prolixius agam. NICERONIUS *l. c.* titulum huius editionis sic effert: *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones Rerum simplices Versibus jambicis CCLXVII. cum latina profaria versione & notis. Anonymi Definitiones ordine alphabetico, ex Codice Bibliothecæ Palatinæ. Heidelbergæ. 1591. in 8º.*

1592.

X. *Maximi Margunii Episcopi Cytherensis (a) Poemata aliquot sacra, græce nunc primum publicata studio & opera Davidis Hoeschelii A. M. E. Bibliotheca Reipublicæ Augustanæ. in 8º. Lugduni Batavorum. Ex Officina Plantiniana. Apud Franciscum Raphelengium. Græcè. Pagellæ 12.*

Poemata hæc cuncta versibus hexametris ac pentametris scripta, meræque disticha sunt. Hinc BRUCKERUS, cui Opusculum istud oculis usurpare non licuit, aut saltem minus accuratè observatum fuit, *l. c. p. 463.* toto cœlo errat, dicens, hæc poemata à *Rittershusio* postea, anno 1601. latinis versibus reddita, ac græco-latine vulgata esse; nam, quæ *Rittershusius* edidit, vere meræque *Anacreontica* MARGUNII sunt, & opus omnino diversum, de quo vide *infra*, N. XXXI.

(a) De hoc Viro, anno 1574. ad cathedram *Cytherorum* in *Cypro* insula evecto, eiusque Scriptis videri poterit *I. A. Fabricius in Bibl. græc. T. X. p. 538.* & ipse ex dictis corrigendus.

1593.

XI. *D. Gregorii Nysseni Opuscula quinque. 10. De Professione christiana. 20. De Perfectione, & qualem Christianum esse deceat. 30. Anagogica vitæ Mosis enarratio. 40. Contra Apollinarium. 50. De Fide. Græce nunc primum edita studio & opera Davi-*

Davidis Hoeschelii Augustani. Lugduni Batavor. Ex officina Plantiniana. in 8º. Pag. 96.

Dicavit Wolphgango Palero, Patritio Augustano, litterarum ac litteratorum Patrono. Dedicat[i]oni succedunt *Epistolæ binæ* Max. Margunii, una ad *sacræ Philosophiæ Studiosos*, altera ad *Hoeschelium*. Sequuntur *Opuscula tria* priora *S. Gregorii*, quorum *tertium* antecedit rursus *Epistola* Max. Margunii ad *Hoeschelium*.

Opuscula reliqua, videlicet *quartum & quintum*, nuncupavit *Noster* Georgio Remo, tum adhuc *Guilielmo Comiti Widano à Consiliis*, amico veteri & pyladeo, inter alia dicens: *Quæ tibi nuncupata juris publici ubi voles facere, non deerit . . . D. Thomas CANTERUS, ad quem perferenda illa curare poteris. . . .* Subjicitur denuo *Epistola* Max. Margunii ad *Hoeschelium*, cui succedunt memorata duo *Opuscula*.

Ufus est autem *Noster* ad hæc edenda *Codice Augustano*, & alio *Margunii*. Addidit omnibus *Notas suas*, & ad calcem *Catalogum Opp. Nysseni*, ex *Augustana*, *Margunii*, & sua *privata collectum*, quem inde recudi fecit *I. A. FABRICIUS* in *Bibl. græc. V. XIII. p. 538.*

1593.

XII. *Nomenclator, sive Index vocum trilinguis, in quem eæ fere dictiones secundum generum seriem conjectæ sunt, quæ in præceptis Grammaticæ occurrunt, indicata simul earundem declinatione. Augustæ Vindel. in 8º.*

Dedicavit *Io. Georgio, Danieli, Io. Iacobo, & Jeremiæ Oesterreicheris* commensalibus olim suis, ac patronis: quorum munificentia se plurimum debere; præter alios multos, fatetur: quippe qui sibi,

vix facta fratris sui Georgii in *Academiis studiorum* causâ commorantis mentione, illico mæcenatis manum porrexissent.

In *Præfatione* ait, se, quod cives *Augustani* con-quererentur, trahi in scholis filios, hoc opus, *Georgii Hénischii* consilio, suscepisse: uti vero hoc libro *Nominum genera* &c. ostendisset, ita se aliâ Verba comprehensurum; quod an præstiterit, valde dubito.

1594.

XIII. *D. Ioannis Chrysostomi, Archiepiscopi Constantinopolitani, Oratio in diem natalem Servatoris nostri Iesu Christi, edita nunc primum studio & opera Davidis Hoeschelii Augustani, ex Bibliotheca Augustana. in 8°. Augustæ Vindel. Typis Mich. Mangeri. Græce. Pag. 15.*

Sacravit *Ioachimo, & Philippo CAMERARIIS*; huic, *Confiliario*: illi, *Archiatro Norimbergenfis*; ut bene de se merendi cupidissimis gratum animum declararet. Unica est *Oratio*; ob quod corrigendus *I. A. Fabricius*, plures esse innuens in *Bibl. græc. T. VII. p. 653. 654.*

1594.

XIV. *Andronici Rhodii, Philosophi peripatetici, Libellus περί παθῶν, id est: De animi Affectionibus: Et Anonymus de virtutibus & vitiis; editi opera Davidis Hoeschelii Augustani. Augustæ Vindel. Typis Michaelis Mangeri. in 8°. Græce. Pag. 24.*

In *Dedicatoria* ad *Adolphum Occonem* ἐκ τρυφῆς ἰατρῆς, *Marcum Windium* compatrem suum, & *Georgium Laubium*, *Medicos Augustanos*, *Noster* inquit: *Non dissimilis argumenti Libellus Andronici Rhodii in bibliothecis hætenus latuit: cuius apographum ab eximie reverendo & doctissimo viro D. Max. Margunio . . ut primum accepi, cum nostro Chalco-*
gra-

grapho, ut exprimeret, egi. Commodum vero accidit, ut amicus meus Fridericus Sylburgius de hoc meo proposito certior factus, eiusdem Auctoris exemplum manuscriptum ex Hispania ab Andrea Schotto sibi missum mecum communicaret. Collatis itaque inter se diversis antigraphis operam dedi, ut ille quam integerrime ederetur. Libello (a) præcedit Epistola Margunii ad Marcum Papadulum.

Versionem latinam *Paraphrasi Nicomacheorum Aristotelis* adjunxit HEINSIUS. Confer I. A. Fabricii *Biblioth. græc. T. II. p. 151.*

(a) Tam pauca exemplaria impressa esse, monet Meurfum in Epistola anno 1614. exarata HOESCHELIUS, ut haud sciat, ullane (quæ bibliopolæ est negligentia) Francofurtum venerint? Confer etiam Epistolas Nostri ad Kirchmannum.

1594 (*).

(*) Hic annus certo certius in mendo cubat.

XV. *Gennadius Scholarius Patriarcha Constantinopolitanus de Prædestinatione à Davide Hoeschelio. Aug. nunc primum editus. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. Cum privilegio cæsareo perpetuo. in 4to. Græcè. Pag. 17.*

Dicavit Noster hoc meletema Monavio. (a) sequenti inscriptione: *Have. Iacobe. Monavi. Amplissime. Nobilissime. Bene. Tibi. Bene. Tuis. David. Hoescheli. Virtutum. Tuarum. Admirator. Earum. Ergo. Amoris. Et. Observantiæ. Ergo. Erodit. Te. Mnemosyno. Merentem. Merito. Mañum. Vult. Sequitur Opus, quod Epistola græca Maximi Margunii ad Nostrium, die 18. Julii, anni 1594 data clauditur; in qua Margunius (Ut mox latinis vocibus utar) sequentia scribit: Mittitur tibi vicissim à nobis*

C 5

bis

(a) De Monavio Vratislaviensi, docto IC^{to}. videlicet ADAMI Vitas IC^{orum}.

bis aliquod munusculum, parvum illud, si tuis comparatur, quibus nos jugiter locupletas: At si doni voluntatem, non dignitatem spectes, citò illud, etsi parvum, magnum videbitur. Est præterea magnum, si argumenti, quod pertractat, dignitatem attenderis; agit namque de Prædestinatione, quæstione in materia theologica plurimum necessaria. Accipe igitur benigne et, si volueris, maiorem ei operam impende, tradens imprimendum chalcographis....

Annus impressionis in *Titulo*, præter regulam consuetam, sic exprimitur: MDVIC. quod denotare videtur annum 1594. Sed vereor ego, ne mendum typographicum irrepserit; nam 1°. Libellus excusus est litteris græcis maioris moduli, quales est videre in sequenti *Synopsi VII. Conciliorum, anni 1595. quam, novi hîc typi primitias, aperte vocat Hoeschelius* (Vide mox subijciendum *N. XVI.*) 2°. Maxime vero obstat numerus anni, Epistolæ Margunianæ adscriptus: quem haud alium, ac annum *nonagesimum quintum*, interpretari posse existimo. Quod si hoc stat, rectèque ego sentio (uti mecum doctiores sentiunt) *Gennadius*, quem primum, annò 1595. medio, *Hoeschelius* dono accepit, anno 1594. imprimi omnino non potuit. Hinc corrigendi sunt *Iac. BRUCKERUS, I. G. SCHELHORNIUS junior*, quorum alter in *Miscellan. Hist. crit. philos. litter. p. 464.* alter in *Beiträge zur Erläuterung der Geschichte &c. IV. Stück, p. 186.* hunc *Gennadium* & (quod consequens esset) typographiæ ad insigne pinus initia ad annum 1594. referunt. Neque nos horum, utut doctorum, Viro- rum commovere auctoritas debet, aliter ut sentiamus; nam prior Opus ipsum non inspexisse: alter Epistolam Margunii minus accurate excussisse videtur.

Cont-

Confer, si lubet, *I. A. Fabricii Biblioth. græc. T. X. p. 372.* Vide *G. G. ZAFFII Buchdrucker-Geschichte von Augspurg. T. I. p. 180.* quem & ipsum ex præmissis corrige quoad originem *typographiæ ad insigne pinus*: quam anno 1594. cœpisse, ex hoc Gennadio probari non potest.

1595.

XVI. *Synopsis septem SS. Conciliorum æcumenicorum. Græce. Ex Codice MSS^{to}. Bibliothecæ Augustanæ. Augustæ Vindel. in 4to. Ad insigne pinus. Cum privilegio Cæsaris. Pag. 9.*

Dedicavit Noster Theodoro CANTERO Ultrajectensi Consuli monens: Quum, Vir amplissime! primus, isthic per litteras mecum amicitiam interis: primus, isthic vicinæ, libellos quosdam meos regio charactere, non absque sumptu aliquo tuo, imprimendos curaris (a); novi hic typi græci primitias (b), Conciliorum generalium synopsis, græce nunc primum editam, tuo etiam nomini potissimum inscribo. . . .

Hoc Nostri Opus COMMELINUS Gelasii Cyziceni Aëtis Concilii Nicæni I. subjunxit: et Elias ERINGERUS ad calcem Canonum Apostol. & Concilior. in 4to. 1614. Wittebergæ excusorum addidit. V. I. G. SCHELHORNIIUM juniorem l. c. p. 187.

(a) Libelli hi videntur esse: *S. Gregorii Nazianzeni Arcana. Maximi Margunii Poemata aliquot. S. Gregorii Nysseni Opuscula quinque*, de quibus vide supra ad annos 1591. 1592. 1593.

(b) Ecce! quinam Liber primus in typographeo ad insigne pinus litteris græcis maioris moduli excusus fuerit, quibus et mox sequentes Libri: uti *Catalogus Græcorum Codicum; Horapollinis Hieroglyphica; Camariotæ Synopsis Rhetoricæ; Cabaſilæ Oratio*; & antea memoratus Gennadius ipse excusi sunt.

1595.

1595.

XVII. *Catalogus græcorum Codicum, qui sunt in Bibliotheca Reipublicæ Augustanæ Vindelicæ, quadruplo quam antea audior. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. in 4to. Cum Privilegio cæsareo perpetuo. Pagellæ 32.*

Initium Operis facit Inscriptio sequens: Quisquis Reipublicæ litterariæ faves, sive Lector! sive Typographe! horum omnium Codicum, sive interpretandi, sive conferendi, sive edendi, ita tibi futura copia est: si de iis incolumibus restituendis caveris. In *Dedicatione*, quâ hanc lucubrationem Hieronymo COMMELINO typographo, eique perdocto, in propensæ voluntatis mnemosynon offert; monet Hoeschelius, quæ sequuntur. *Theauri sub terra defossi nullum esse fructum, Ptolomæus ille Philadelphus olim dixit. . . . Hoc certe consilio novum Bibliothecæ Augustanæ indicem à me conscribi voluisse. . . . Marcum (a) Velferum . . ipse mihi persuadeo, ut &c. &c. Confer, si lubet, MORHOFII Polyhist. T. I. p. 57. 58.*

In ipso *Catalogo* accurate notata initia opusculorum et inscriptiones: in margine indicata, quæ edita sint, quove loco, editore & typographo. BAILLETUS asserit: *Catalogum* hunc anno 1605. fuisse recusum: in quo alios Viros doctos, uti *Conringium*, *Labbæum*, *Wendlerum*, *Caveum* secutus est. Sed *Iac. Bruckerus* horum auctoritates omnes

(a) Non solum jussu *Velferi* prodiit hic CATALOGUS, sed etiam ære, uti discimus ex *Epist. Nostri ad Kirchmannum*. Dubius autem hæreo, utrum vox: æs, hōc locō potius *sumptus*, an vero *characteres* denotet?

omnes reprobat, dicens: hanc editionem eorum nemini visam esse, & *Augustanis* plane ignorari.

Exemplar huius *Catalogi*, annô 1595. procul, possidet G. G. ZAPFIUS autographis *Hoeschelii* observationibus auctum & emendatum.

Tanti fecit hunc *Nostri* Catalogum *Bernardus de MONTFAUCON*, ut illum *Bibliothecæ Bibliothecarum Manuscriptorum* novæ inferendum duxerit; etsi integrum non expresserit. Fuse etiam de eodem *Catalogo* agit CLEMENT in *Biblioth. curieus. &c. Tom. VI.* Confer G. G. ZAPFII *Buckdrucker-Geschichte von Augspurg. T. I. p. 181.* Reliqua in laudem huius *Catalogi* habes superius, pag. 16.

1595.

XVIII. *Hieroglyphica Horapollinis, à Davide Hoeschelio fide Codicis Augustani MSS. correctâ, suppleta, illustrata. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. Cum Privilegio cæsareo perpetuo. in 4to. Alphabetum I. Pag. 26*

In nuncupatoria ad *Marc. VELSERUM* ista occurrunt memoratu digna: *Tibi, Vir amplissime! cur hos libellos inscribam, multæ me causæ impellunt. Te enim auctore ac hortatore laborem hunc suscepi: tuo solius beneficio typis adeo elegantibus mystica hæc ποηήματα (a) prodeunt. Et quemadmodum olim Bernardinus Trebatius Vicentinus, primus horum ἱερογλυφικῶν interpretes Conrado Peutingero IC. primo reliquiarum antiquitatis in urbe nostra indagatori suam lucubrationem nuncupavit: ita tibi earundem παλαιότητων, quas vocant, inslauratori atque interpreti, & primo Annalium Augustanorum scriptori, eundem Horapollinem a me recognitum jure dicandum duxi patriæ nostræ oculo, per quem litteras hîc renasci*

(a) Confer *Epist. Nostri ad Kirchmannum.*

nasci vere dixerim. . . . Succedit nuncupatoriæ Epistola græca Maximi MARGUNII, Nostro longè amicissimi, ad Philosophiæ Studiosos. Sequitur Opus ipsum cum versione Bernardini Trebatii, non Io. Merceri, uti in averfa titulo pagina dicitur (b): Merceri verò Notas suis junxit Hoeschelius. Opus claudit Epistola græca memorati Maximi MARGUNII ad Hoeschelium. Juvat assuere, quæ A. SCHOTTUS M. VELSERO de hoc Libro scripsit: Interpretor quotidie de superiore loco Hieroglyphica. . . . Laborem mihi valde minuit David (Hoeschelius) notis additis; digitum enim ad fontes intendit. . . . Vide G. G. ZAPF Bruchdrucker-Geschichte von Augspurg. T. I. p. 183.

Doctos hos *Nostri* labores Io. Pisev, sed latine duntaxat, accedere Io. Pierii Valeriani Hieroglyphicis a se editis iussit: eosdem in suas areolas derivavit Cornelius de RAUW, Horapollinem anno 1727. Trajecti ad Rhenum, in 4to. denuo vulgans.

Confer Io. A. Fabricium, T. I. p. 90. & Catalog. Biblioth. Bunav. T. I. p. 58. 59. MORHOFII Polyhist. qui editionem Augustanam anni 1605. in 4to. adstruit: quod & NICERONIUS l. c. facit.

Præ-

(b) Ita affirmat BRUCKERUS l. c. sed ei contradicit I. G. SCHELHORNII junior, l. c. p. 189. monens: se contulisse *Textum latinum cum Versione TREBATII Basileensi anni 1518. & discrimen adeo magnum detexisse, ut affirmare non dubitet, meliorem Merceri versionem abs Hoeschelio datam fuisse. Rem optime extricat NICERONIUS l. c. dum dicit: Fallitur BAILLETUS, in Jugemens des Savans no. 905. asserens, Versionem latinam, huic editioni additam, Hoeschelii esse. Fallitur similiter LABBÆUS in Mantissa antiquariæ suppellectilis affirmans, eam Ioannis Merceri esse; nam est Bernardini Trebatii Vicentini, sed abs Hoeschelio recognita.*

Prædictus G. G. ZAPFIUS etiam huius Opelæ exemplar, autographis *Hoeschelii* Notulis interstinctum, possedit. Tum has, tum præcedenti No. XVII. indicatas *Notulas* anecdotas juris publici facere, mecum institueram primitus; sed, cum maximam partem græcæ essent, animi sententiam mutavi: quod græca multis nostræ ætatis hominibus parum placitura arbitrabar, utpote quibus jam fordere vel latina cœperunt, haud advertentibus, sublatô principum linguarum studiô, veram solidamque doctrinam omnem brevi tempore interituram esse.

1595.

XIX. *Synopsis Rhetoricæ Matthæi Camariotæ a Dav. Hoeschelio edita. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. Cum privileg. cæsar. perpetuo. in 4to. Pag. 12.*

Dicavit Noster Georgio Mæschø Augustano, Collegæ suo, φιλέλληνι (α): quod non solum secum in hac lingua auditor Hieronymi Wolfii fuisset, sed ne nunc quidem illius studium aspernaretur... Dedicationem excipit Epistola Margunii græca, qui Nostro hoc Opusculum miserat. In fine occurrit rursus alia Epistola dicti Margunii.

Aliam editionem, mihi haud visam, anni 1597. in 4to. memorat Iac. BRUCKERUS l. c. hoc titulo: *Matthæi Camariotæ συνοπτικὴ παραδοσις τῆς Ῥητορικῆς: Compendium Rhetoricæ, editum curâ D. Hoeschelii Aug. Vind.*

Recudi fecit Io. Schefferus, Hamburgi in 8o. 1675. Vide Fabricii *Bibl. græc. T. IV. p. 475.* item Lambecium in *Comment. de Biblioth. Vindobonensi, T. VII. p. 385. n. A.* ubi corrigit *Hoeschelium*, qui Opus hoc Matthæo Camariotæ, sola Margunii conjectu-

(α) Interpretare: *Amator græcæ linguæ.*

jectura nixus, adscribit; etsi, secundum Codicem ipsum *Margunianum*, incerto auctori (*αδλφ*) tribuatur. Addit, *Camariotæ Compendium Rhetoricæ* quod MSS^{um}. in memorata Bibliotheca extat, diversum omnino esse ab eo, quod *Noster* vulgavit. Confer *I. G. SCHELHORNIUM jūniorem*, & *G. G. ZAPFIUM* ll. cc.

1595.

XX. *Nicolai Cabasilæ Oratio contra Foeneratores à Davide Hoeschelio edita. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. Cum Privilegio cæsareo perpetuo. in 4to. Pag. 12. græcè.*

Nobiliss. & Ampliss. Viris Nicolao & Sigismundo à BURGHAUSEN, in Stolz, Equitibus Silesiacis, hanc Orationem, studii perpetui monimentum, lib. mer. dedicavit Noster. In fine adjecit binas Margunii Epistolas græcas, à quo hanc Orationem acceperat, etsi non integram.

Confer *I. A. Fabricii Bibl. græc. T. V. in Nilis, p. 73. 74. in Notis, & G. G. ZAPFII Buchdrucker - Geschichte &c. T. I. p. 185.*

1597.

XXI. *Lamprias de Scriptis Plutarchi Chæronensis, et græce et latine nunc primum editus. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. Excudebat Ioannes Prætorius. in 4to. Pagellæ. 12.*

Dicavit Noster Francisco Raphelengio typographo, dicens: Mitto ad te, Raphelengi præstantissime! librorum Plutarchi Catalogum typis expressum, quem antiquitatis scrutator diligentissimus, Andreas Schottus, hæc transiens nobis reliquerat calamo exaratum &c. Ineditos Plutarchi libellos, additis astericis, ab editis sollicitè distinxit Hoeschelius.

Acce-

Accessit hic *Nostri labor Operibus Plutarchi*, græce et latine, *Francofurti 1599.* duobus in folio voluminibus excusis. Eundem recudi fecit I. A. FABRICIUS in *Biblioth. græc. Vol. III. p. 333.* ob id corrigendus, quod, *Hoeschelium* hunc *Catalogum* ē (nescio) qua Bibliotheca Italiæ accepisse, perperam moneat: uti bene observavit Iac. BRUCKERUS in *Miscell. Hist. philos. crit. litter. p. 465.* ubi etiam p. 471. personatum CLARMUNDUM in *Vitis Eruditorum*, vernaculè scriptis, asserentem: *Abs Hoeschelio Plutarchum editum fuisse*, redarguit, eumque *Lampriam de Scriptis Plutarchi* cum ipso *Plutarcho* miscuisse, affirmat.

Confer, si lubet G. G. ZAPFIUM l. c. p. 189.

1597.

XXII, *Hermetis Trismegisti Iatromathematica ad Ammonem Ægyptium*, a Dav. Hoeschelio Aug. græce et latine edita, fide MSS. Codicis emendata, suppleta, cum Notis. in 8°. *Augustæ Vindel. typis Mich. Mangeri. Pag. 32.*

Dicavit Noster sequenti inscriptione: *Ornatissimo Viro Ioanni Bartholomæo Rollenbuzio T. Pharmacopoeio Augustano Medicinam astrologicam ter maximi Sacerdotis, Philosophi, Regis David Hoeschelii Aug. Amoris ergo Donum. In fine addita est Ioann. Stadii Interpretatio liberior.*

Confer, si vis, I. A. Fabricii *Bibl. græc. T. I. p. 59.* & Iac. Bruckerum l. c. p. 465.

1597.

XXIII. *Basilii Seleuciæ Episcopi Homilia de Infantibus ab Herode occisis*, a Dav. Hoeschelio Augustano, fide libri calamo exarati redintegrata & e-
Bibl. August. Alph. VI. D menda-

mendata. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. Io. Prætorius excudebat. in 80 Pagellæ 12. græcè (a).

Titulum Dedicatio excipit sequens: *Galliæ Ocello Isaaco Casaubono Homiliam Basilii Seleuciensis Episcopi: De Infanticidio Herodis, a se interpolatam fide Codicis MS^{ti}. David Hoeschelius Augustanus, Mompeffulum profecturo, voti ergo D. D. In fine pauculas Notas adjecit Noster.*

Prodivit rursus separatim hæc *Homilia* (una cum altera eiusdem argumenti, Auctore anonymo) additis *versione Georgii Remi, eiusdemque et Nostri Notis*, in 4to. *Heidelbergæ. 1598 (b).*

(a) Vide G. G. ZAPFIIUM l. c. qui Opus istud in Bibliotheca monasterii *Wingartensis* exstare monet: unde illud commodatò accepi.

(b) De hac editione *secunda* testatur I. A. FABRICIUS in *Biblioth. græc. T. VIII. p. 133.*

1599.

XXIV. *Appiani Sophistæ Illyrica, quorum hæcenus non nisi Fragmentum extabat, & Codd. MSS. Reipublicæ Augustanæ & Davide Hoeschelio August. græce nunc primum edita. in 4to. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. Cum Privilegio cæsareo perpetuo, Pag. 9.*

Dicavit Noster Ioanni Græmo Comiti de Montrois, Scotorum nobilissimo, dicens inter alia: *Hanc Historiam, Comes illustris! tuo nomini dicare volui; quum ex horum sis numero, qui utrumque sunt experti: & varia hominum diversis in locis ingenia, & linguas tam veteres illas elegantes ac cultas, quam novitias et vulgares appellari solitas didicerunt. Eodem me singularis tua humanitas impulit ac summum benevolentiae studium, quò me, antea ignotum tibi, hic complecti non es dedignatus. . . .*

Confer I. A. Fabricii *Biblioth. græc. T. III. p. 397.* unde discēs, hoc *Nostri* labore (si quis post

post Alexandr. *Tollium* (a) *Appianum* vulgare cogitet) editionem exornari debere: et, si vis, G. G. *Zapfium* l. c. p. 189.

(a) Edidit is *Appianum* anno 1670. *Amstelodami*.

1599.

XXV. *S. Ioannis Chrysostomi de Sacerdotio Libri VI, græci & latini*, 700. amplius locis emendati, aucti, illustrati ope librorum manuscriptorum ex *Bibliotheca Palatina & Augustana*. Opera Dav. Hoeschelii Augustani. *Augustæ Vindel. E typographeio M. Mangeri. in 8o. Alphabetum. 1. Pag. 100.*

Dicavit *Noster* Alberto à Stetten Consuli *Augustano*, cuius in se benevolentiam & in studiosos liberalitatem laudat. Nuncupatoriam excipiunt *Epistola græca Margunii ad Nostrum*, & alia ad *sacræ theologiæ Studiosos*: Veterumque testimonia. Versio latina *Iacobi Ceratini*, & Germani *Brixii* est. Ad calcem *Notæ Hoeschelii* positæ sunt.

Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc. T. VII. p. 651.* ubi ait: hos *Nostri* labores in græco-latinas *Chrysostomi* editiones *Ducæanam, Parisiis. 1641.* aliâsque migravisse.

1599.

XXVI. *S. Maximi Martyris Mystagogia. Ex Codicibus MSSis. Reipublicæ Augustanæ & Maximi Margunii*, græce nunc primum edita, cum interpretatione latina. *Eiusdem S. Maximi Definitiones*, integritati restitutæ, opera *Davidis Hoeschelii Augustani*. *Ex officina typographica Ioannis Prætorii. in 8o. Pag. 92.*

Præeunt *Epistolæ græcæ Hoeschelii ad Max. Margunium*, & huius ad *Hoeschelium* responsoria. Alia *Epistola Margunii* sequitur ad *sacræ Philosophiæ Studiosos*. *Notulæ* paucæ sunt. Versio latina *Gentiani Herveti* est.

D 2

Con-

Confer I. A. Fabricii *Bibl. græc. T. VIII. p. 733. 740. & Bruckerum l. c. p. 466.*

1599.

XXVII. *S. Gregorii Nazianzeni Definitiones Rerum simplices*, græce primum ex *Augustana Bibliotheca editæ a Dav. Hoeschelio cum eiusdem Hoeschelii Notis*, et latina *Versione Ioannis Leunclavii V. C. nunc recusæ. in 8º. Ex Officina Mich. Mangeri. Pag. 15.*

Hæc est Editio, quam vidi; primam namque anno 1591. *Heidelbergæ* prodivisse, tum ex dictis & dicendis patet: tum etiam prodit *Dedicatio HOESCHELII* data anno 1591. Idibus Martii, quæ et huic *secundæ* Editioni præfigitur, scripta ad Petrum *Stearnagelium* I. V. L. Dicafterio Augustano a Libellis, compatrem suum & Ioannem *Stirzelium* amplissimo Ordini ibidem a Manibus, ut gratum pro beneficiis acceptis animum ostenderet. Ibi inter alia ait: *Editæ sunt ante XX. annos (1571) Definitiones S. Gregorii, sed hæc duntaxat latine, interprete .. Io. Leunclavio. Verum quia dulcius ex ipso fonte bibuntur aquæ, non ingratum me doctis facturum existimavi, si, qua essent lingua scriptæ, easdem publicarem. Usus sum autem Codice inclyti Senatus Augustani. ...*

In *Catalogo Bibliothecæ Bodleianæ* a Thoma HYDE vulgato memorantur: *HOESCHELII Notæ ad Gregor. Nazianz. Definitiones rerum simplices. Heidelbergæ. 1591. in 8º.*

Notas *Hoeschelii*, suæ *Definitionum S. Gregorii* editioni, anno 1578. *Lipsiæ*, in 8º. vulgatæ inseruit Adam. *Rechenberg. V. Catal. Biblioth. Bünau. T. III. p. 82.*

XXVIII.

1600.

XXVIII. *Geographica Marciani Heracleotæ, Scylacis Caryandensis, Artemidori Ephesii, Dicæarchi Messenii, Isidori Characeni.* Omnia nunc primum, præter Dicæarchi illa, a Davide Hoeschelio Aug. ex manuscriptis Codicibus edita. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. Græce. in 8°. Pag. 112.

Confecravit Noster Io. Georg. Herwarto ab Hohenburg, I. V. D. Exasseffori summi tribunalis Imperii, & Excancellario supremo SS^{ml}. utriusque Bavarizæ Ducis, Consiliario eiusdem intimo, Præfidi Suabæ, inclytorum Statuum Bavaricorum Cancellario, sequentia monens: Cuiusmodi, eruditæ antiquitatis, anagraphæ posteaquam in M. Velseri. manus inciderunt, primo eas quoque tempore imprimendas esse censuit. Usus est autem Hoeschelius in conferendo Apographo Velsariano Codicibus Palat. Eleæ. & Isaaci Casauboni, itemque Io. Georg. Herwarti. Habes ibi & Isaaci Casauboni Epistolam ad Nostrum, et Excerpta ex litteris Ios. Scaligeri ad eundem: in margine variantes Lectiones: in fine Notas Hoeschelii, & Schediasmata Henrici Stephani de Opere Dicæarchi, deque Sophoclis apud Dicæarchum versibus.

Confer I. A. Fabricii *Biblioth. græc. T. III. p. 33.* & G. G. Zapfium l. c. p. 192.

1601.

XXIX. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ. *Librorum, quos legit Photius Patriarcha, Excerpta & Gensuræ, quatuor MSSis. Codicibus ex Græcia, Germania, Italia, Gallia collatis.* David Hoeschelius, Augustanus, primus edidit. Notis, in quibus multa Veterum Fragmenta antehac inedita, illustravit. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. Cum Privilegiis S. C.

D 3

Maje-

Majestatis & christianissimi Regis Galliarum, in folio. Alphabeta 10. Pagellæ 30.

Splendidissimo Operi præmittitur Dedicatoria *Nostri* ad *Quirinum REHLINGERUM*, & *Marcum VELSERUM Duumviros* urbis *Augustæ* Præfectos, ac totum Collegium *Septemvirum*. Succedit *Epistola* græca *Maximi Margunii* ad *litterarum amatores*. Hanc excipiunt *Veterum* de *Photio* Testimonia: *Elegia* *Jani Gruteri* maxime in laudem *VELSERI*, qui permagnam in hoc Opere partem habuit: *Georgii Remi* & *Conradi Rittershusii* *Epigrammata* tum græca, tum latina: *Thomæ Segeti* *Scoti* Carmina. Succedit ipsa *Bibliotheca* et eius *Index*. Huic subjiciuntur *PHOTII* *Epistolæ* aliquot, *Bonaventuræ Bodeccero*, *Domino Elcovix*, *S. C. M. à Consiliis*, una cum *Notis in Bibliothecam*, à *Nostro* dicatæ verbis sequentibus: *Cum, Vir amplissime! non hîc tantum coram, verum etiam absens per litteras, Photii Bibliothecam mihi diligenter commendâris, nec quicquam eorum prætermitti volueris, quæ ad illam sive augendam, sive ornandam & expoliendam facerent: nactus volumen Epistolarum ejusdem Photii e Libris Max. Margunii . . calamo exaratis ineditum, suâsu Virorum doctorum, consensu etiam D. Caroli Rehlingeri Affinis tui, Scholarchæ nostri, paucas quasdam inde excerptas . . . imprimendas curavi. Has tuis auspiciis in lucem prodire patiaris, Vir magne! qui NB. nulli sumptui pepercisti, quo Thesaurus hic è tenebris erutus juris tandem publici fieret: Quo nomine ut posteritas omnis plurimum tibi debebit, ita gratias publice ago & habeo, quas possum maximas. Tuæ autem censuræ acerrimæ non has solum Epistolas sed et Notas in hoc Opus Photii eruditissimum subjicio, quas &c. &c. Ad calcem legere est: Augustæ Vin-*
del.

del. Ex officina typographica Ioannis Prætorii. Anno MDCI.

Quanto ambitu petita, quanto data sit Editio hæc, quam insuper typorum nitor, chartæ munditia, totus denique habitus mire commendant, aperte testantur insertæ *Casauboni & Scaligeri* Epistolæ, qui *Nostro* suas quoque *observationes* transmiserunt (a). Ceterum hic HOESCHELIUS nostri labor pluries postea recusus prodiit; nam postquam *Andreas* SCHOTTUS eam *Bibliothecam* latine (b) convertisset, dicatam *Marco* VELSERO, illa *Augustæ*, anno 1606. tomis duobus, altero græco altero latino; dein *Genevæ* uno tomo, græco-latine, columnatim anno 1613. denique eodem modo *Rothomagi* anno 1653. væniit (c). Confer *Philippum* ALLEGAMBE in *Biblioth. Script. Soc. Jesu*.

Epistolæ PHOTII, à HOESCHELIO vulgatæ, rursus in *Collectione Epistolarum Photii*, quæ *Londini*. 1651. cum *Versione latina Richardi Montacutii* edita fuit, prodivere, unâ tamen omiſſâ, quæ *Ioanni* *πραποσίτω και πατρίκιω* inscribitur.

D 4

XXX.

(a) Confer *Daniel. Heinsium* in præfatione *Aristarchi. Fabricii Bibl. græc.* T. IX. p. 379. *Mart. Hanckium de Scriptoribus Rer. Byzantin.* p. 395. *I. G. SCHELHORNII Beyträge &c. IV. St.* p. 194. 201. *BAUMGARTNER Nachrichten von merckwürdigen Büchern, 7. Theil.* p. 506. *G. G. ZAPFIUM l. c.* p. 195.

(b) Hanc editionem, itidem ad insignis pinus impressam esse sumptu *Velseriano*, discimus ex *Epist. Nostri ad Kirchmannum*. Confer *Io. G. SCHELHORNIIUM, & G. G. ZAPFIUM II. cc.* si placet.

(c) Mirari satis nequeo, *GUNDLINGIUM* in *Historie der Gelehrtheit*, p. 1483. scribere: hanc *Photii* editionem haud raram esse; cum tamen *Hoescheliana* omnia, & *Libri ad insignis pinus* excusi rarioribus accenseri debeant.

1601.

XXX. *Phrynichi Epitome Dictionum Atticarum Libri III. sive Ecloga à Petro Ioanne Nunnesio Valentino integritati restituta, latine conversa, eiusdemque et Davidis Hoeschelii Aug. Notis, in quibus & aliorum Auditorum loca partim emendantur, partim illustrantur, aucta in 4to. Augustæ Vindel. Typis Michael. Mangeri. Cum insigni pinus, & S. C. Maj. privilegio. Alphabetum 1. Pagellæ 36.*

Præcedit Nunnesii ad Andr. Schottum Dedicatio in modum Inscriptionis exarata. Sequitur Nunnesii Dav. Hoeschelii ad Io. Georg. de Werdenstein (a) Canonicum Eichstädiensem atque Augustanum, Ducis Boiorum Consiliarium, in qua Noster sequentia monet: *Non erat animus, Notis Nunnesii, et doctis & copiosis, mihi ab Andr. Schotto hic Augustæ relictis quicquam attexere. Sed cum &c. . . . Quod observationum genus tibi . . . inscribere nihil sum veritus, cum me non lateat, quàm à teneris annis fueris in omni studiorum genere versatus, quàm variorum Auditorum lectione delectatus. Unde eam tibi eruditionis laudem peperisti, qua non tantum passim locorum ad tui amorem et observantiam viros quosque doctissimos invitasti; sed Principum etiam illustrium favorem . . . atque amicitiam concitasti. Neque te hac προσφώνησι offensum iri cur sperem, facit singularis tua humanitas & benevolentia, quâ me complecteris. Ne dicam, quod alia quæcunque à me hactenus edita & probasti, & in hoc laborum genere sedulo ut pergerem, auctor nunquam non fuisti.*

Ante

(a) De isto Viro pauca monui in *Bibliothecæ Augustanæ Alphabeto IV. p. 207*. Hoc in causa fuit, cur locum, supra verbatim allatum, eidem perhonorificum, hic attexere volui. Etiam in *Supplementis*, ad finem huius *Alphabeti* annectendis, nonnulla de eo moneo.

Ante *Indicem rerum* posuit *Noster Epistolas V. quatuor Basilii M. unam Antipatri ad Basilium*, ex Codice græco *Augustano* primum a se editas, græce.

Hunc *Nostri* laborem additis *Ios. Scaligeri Notis in Phrynichum*, & *Nunnesii Notas, Traiecti ad Rhenum* recudi fecit *Io. Cornel. de Pauw* in 4°. 1739. Vide inferius, ad annum 1603. N°. XX. XV. Confer *Catalog. Biblioth. Bünau. T. I. p. 158.* & *I. A. Fabricium in Bibl. græc. T. IV. p. 523. G. G. Zaphium, l. c. p. 194.*

1601.

XXXI. *Maximi Margunii, Episcopi Cytherorum, Hymni anacreontici, cum interpretatione latina Conradi Rittershusii.* in 8°. græco - latine. *Augustæ. Ex officina typographica Ioann. Prætorii. Pagellæ 72.*

Hymnos istos anacreonticos, omnino diversos à Poematibus MARGUNII, de quibus ad annum 1592. N°. X. dixi, Conradus RITTERSHUSIUS Hoeschelio nostro inscripsit græca Epistola, ex qua discimus: „ Rittershusio Augustam advecto Nostrum „ dono dedisse Hymnos hos ea conditione addita, „ ut illos, latine redditos, typi ope vulgaret. “ Laudat deinde *Rittershusius*, inter amicos alios, quorum alloquio fructus fuerat, nominatim *Marcum Velferum*. Tandem in laudes *Margunii* excurrit. *Rittershusii* epistolæ subnectuntur duæ *Epistolæ* ipsius *Margunii* ad eundem. Sequuntur *Carmina* in *Rittershusium* encomiastica *Gregorii Bersmanni*, *Georgii Remi*, *Michaelis Virdungi*, *Huldrichi Buchneri P. L.* His succedunt *Hymni Margunii*, ad quorum finem adfuta videre est varia pia *Carmina*, *Conradi Rittershusii*, *Thomæ Golneri Franci*, *Melch. Kochii I.C.* *Ioann. Pici Mirandulæ*, *Georgii Remi*. Præcipue ibi annotandus venit antiquus *Hymnus*,

D 5

quem

quem ex *membranis*, apud Marcum *Velferum*, mense *Augusto* anni 1599. descripsisse se fatetur idem *Ritterskufius*: quique de 12. lapidibus pretiosis (*Apocalypseos* c. 21. v. 19. 20.) agit. Itaque nullam aliam partem in hac opella *Noster* habet, quam quod eius edendæ & consilium dederit, & curam gesserit; de quo vide inferius inter *Epistolas Nostri*, N°. III.

1802.

XXXII. *Adriani Isagoge SS. Litterarum: & antiquissimorum Græcorum in Prophetas Fragmenta, opera David. Hoeschelii August. ex manuscriptis Codicibus edita. in 4to. Cum Privilegio cæsareo. Augustæ Vindel. Typis Ioannis Prætorii. Cum insigni pin-
tulis. Græce. Pag. 48.*

Aversa Tituli pagina exhibet Contentorum elenchum sequentem: I. *Adriani Isagoge, & Codd. MSS. Boico, & nob. V. Marq. Freheri.* II. *Synopsis Prophetiarum, incerto Audore, ex Augustano Codice.* III. *Hesychii presbyteri Hierosolymorum ἱεροσολιμῶν sive κεφάλαια in XII. Prophetas minores, & in Esaiam, ex membranis Bibliothecæ Augustanæ.* IV. *Argumentum in Hieremiam, Ioann. Chrysostomi, ex Cod. Boico: & in Threnos, ἀδίσπυτος, ex Augustano Codice.* V. *Argumentum in Ezechielem, Theodoretii: Aliud item, Polychronii, & membranaceo Codice Augustano.* VI. *Argumentum in Danielelem, ex Codice Bavarico.* VII. *Africani & Origenis Epistolæ ἀποβαταί de historia Susannæ, ex Bibliotheca V. Cl. Andr. Schotti Antverpiani: cum fragmento de Susanna, Io. Chrysostomi, ex Augustano Codice.* VIII. *Synoptica Historia de vita et obitu Prophetarum, ἀδίσπυτος. Ex eodem membranaceo Augustano Codice. Hæc sunt contenta Operis — Succedit Epistola Nostri ad Marquardum Freherum dedicatoria, cuius ex-*
ordium

ordium est : *Redit ad Te , Vir eximie , Adrianus tuus , neque is absque foenore , ut arbitramur . Non enim solum cum alio MSS^o. Codice , quem e Boica Bibliotheca . . . Io. Georg. Herwartus ab Hohenburg M. Velfero . . misit , tuum contulimus &c. &c.* In margine citationes Textuum Scripturæ , in fine *Notas suas addidit Hoeschelius.*

Opus hoc *Nostri* , insertum *Criticis sacris* , T. VI. p. 10. Edit. *Francosurtenfis* , habes , Lector ! ex editione *Londinensi* , Io. Pearsonii , eorundem *Criticorum* illò translatus . Confer I. A. *Fabricii Bibl. græc.* T. IX. p. 381. BUDDI *Isagog. in Histor. theolog. litterar.* p. 1429.

1602.

XXXIII. D. Ioannis Chrysostomi contra Judæos *Homiliæ VI.* græcè nunc primum III. MSS. Codicibus *Palatino , Augustano , & Cyprio* inter se conlatis : latine partim modo , partim emendatiores ac integriores , quam antea , editæ , opera Davidis Hoeschelii. *August. Augustæ. Ex typographeo Ioannis Prætorii.* in 8°. *Alphabetum* 1. *Pagellæ* 96.

Dicavit *Noster* Caspari et Melchiori Erhardis civibus *Augustanis* , quorum in eos , qui *Ecclesiæ , qui Scholis* serviebant : in adolescentes eruditæ doctrinæ deditos munificentiam prædicat ; Melchioris præsertim , qui nec æri suo pepercerat , quò editio hæc maturari posset. Sequuntur *Epistola Margunii* ad Christianos amantes Christi : alia eiusdem , uti & *Constantini Lucaris* ac *Leontii Eustrathii* (a) amicæ *Epistolæ* græcæ ad *Nostrium* : item *Josephi Scaligeri* latina ad eundem. In fine *Hoeschelius* addidit

Isido-

(a) Hic *Cyprius* fuit , & ex huius membranis , quas ex patria *Augustam* secum attulerat , *Hoeschelius* supradictos *Sermones* transcripsit.

Isidori Pelusiotæ Epistolam de abolita Judæorum Politia, & Notas.

Hunc *Nostri* laborem, tum alii Editores *Chrysostomi*, tum maxime Bernard. *Montfauconius*, (quem vide *T. I. p. 583. seqq.*) saltem ex parte adoptandum sibi duxit. Confer *I. A. Fabricium, T. VII. p. 653. 654.*

1603.

XXXIV. *Eclogæ Legationum: Dexippi Atheniensis, Eunapii Sardiani, Petri Patricii & Magistri, Prisci Sophistæ, Malchi Philadelphensis, Menandri Protektoris. Cum Corollario excerptorum & Libris Diodori Siculi amissis, XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. Omnia & MSS. Codicibus à Davide Hoeschelio Augustano edita. Augustæ Vindel. Typis Io. Prætorii. Additum est insigne pinûs. Cum Privilegiis S. C. Majestatis, & christianissimi Regis Galliarum. in 4to. Græcè. Alphabetum I.*

Sacravit *Noster* Io. Matthæo Wackero à Wackenfelfa, Equiti, S. C. M. à Consiliis Imperii aulicis, sequentia monens: *Eius (Libri) quæ de Legatis agit, partem Fulvius Ursinus. . . . ante annos aliquot quam multos edidit; partem ex SS^{mi}. Maximiliani Boiorum Ducis & Cl. Viri Andrea Schotti bibliotheca, quæ nemini rem publicam juvare cupienti non patet, nos jam evulgamus. . . . His corollarium addidimus, Eclogas Librorum Diodori Siculi amissorum, quas ex Codice Ludovici Alemanni Florentini doctissimus R. Thomson Anglus mecum amice communicavit. Hæc Veterum monumenta, Vir amplissime! tibi tantæ dignitatis tantæque eruditionis dicare non fuisset ausus, nisi.. Marcus Velleius Duumvir noster, amicus tuus me confirmasset: cuius*

cuius liberalitati editio hæc debetur.... Nil dicam de beneficio (quodnam illud? in obscuro est) quo me in reipublicæ litterariæ commodum ornasti maximo &c. Ex quibus Codicibus ista hauserit, HOESCHELIUS peculiari paginâ indicavit, Veterumque testimonia præfixit, annotationes autem nullas adiecit.

Ex primæva editione ista hæc postea in *Corpus Historiæ Byzantinæ* (Editionis tum *Parisinæ*, tum *Venetæ*) reſectis tamen, quæ interea cum ipſo *Diodoro* vulgatæ fuerant, *Legationum Eclogis*, tranſierunt.

Confer *Io. A. Fabricium, Biblioth. græc. T. IV. p. 230. 491. & I. G. SCHELHORNIUM junior. l. c. p. 196.*

1603.

XXXV. *Ad Phrynichum et eius Interpretem, Viri illustris Notæ à Dav. Hoeschelio editæ. Ex typographia Michael. Mangeri. in 4to.*

Vide superius, No. XXX. Hic labor non est Noſtri, ſed enim *Iosephi SCALIGERI*, ipſo *Hoeschelio* teſtante in *Epistoſa ad MEURSIUM*, 1603. ſcripta: „ Mitto tibi *Notas ad Phrynichum* eius, quem „ *aquilam in nubibus* appellat *LIPSIUS*; quod aciem „ *oculorum* ipſius nihil fugiat; de quo *DUAKERUS* „ hæc ad me: *In Phrynicho quam elegantes ſunt* „ *Observationes magni illius noſtri?* Memini, quum „ adhuc *Andreas Dudithius* viveret, indignari ipſum sæpius ſolitum, quod in legendis Auctori- „ bus ipſe animadvertere non potuiſſet, quæ *SCA-* „ *LIGER* aliud agens, vel ſomnians etiam, depre- „ hendiſſet. Sed eſt hæc virtus magnorum ingeniorum, „ ut, quod alii vix immenſo labore conſequi poſſunt, „ ipſis ſub manu naſcatur.“ Confer *I. G. SCHEL-*

HOR-

HORNIUM junior. l. c. p. 195. Hoc Opus videre mihi haud licuit.

1604.

XXXVI. *Sapientia Sirachi, sive Ecclesiasticus. Collatis Lectionibus variantibus membranarum Augustanarum vetustissimarum, & quatuordecim præterea exemplarium. Addita Versione Latina vulgata, ex Editione Romana. Cum Notis Dav. Hoeschelii Augustani, in quibus multa SS. Patrum loca illustrantur. Cum insigni pinus. Augustæ Vindel. apud Ioann. Prætorium. in 8°. Alphabetum I. Pagellæ 56.*

Dicatum Opus *Andree Bohemo N. seniori*, virtute ac prudentia ornatissimo, mæcenati litterarum honorando, ubi *Noster* ait: *Salutaria vitæ ac morum præcepta . . non e Lyceo, non ex Callirhoe Attica, non ex hortis eius, qui noluit subveniri erroribus; sed ex Academia cælesti illa, ex fontibus Israeliticis, & SS. Litterarum Paradiso . . . sumenda sunt.* Laudat deinde *Noster* studium, quo mæcenas iste non solum ad huiusmodi Libros legendos, sed etiam ad eos in usum & utilitatem juventutis edendos incubuit, imitatus *Velferum* et alios.

Recusum Opus hoc in *Criticis sacris, T. III. p. 1782.* Edit. *Francofurtensis*, eò translatum ex Editione *Londinensi*, *Io. Pearsonii*, eorundem *Criticorum*.

Confer *I. A. Fabricii Histor. suæ Biblioth. T I. p. 278. Le Long Biblioth. sacr. Io. Frid. Mayer Bibl. Biblioth. Dissert. ult. I. G. SCHELHORNIUM junior. l. c. p. 197. & G. G. ZAPFIUM l. c. p. 199. Augustinum CALMETUM in Bibliotheca sacra.*

1605.

XXXVII. *Origenis contra Celsum Libri VIII. & Gregorii Neo-Cæsarensis Thaumaturgi Panegyris*

gyris in Origenem, a David. Hoeschelio ex Bibliothecis elect. Palat. Boica et Augustana græce et latine nunc primum editi. Accessere Notæ & Indices. Augustæ Vindel. ad insigne pinûs. Cum privilegio cæsareo. in 4to. Alphabeta 5. Pagellæ 42. In fine: Imprimebat David Franck.

Inscripsit Carolo Rehlingero, Domino in Burckwalden, Judicii Augustani Assessori & Scholarchæ, cuius liberalitate typis vulgatum est hoc Opus. Interpretatio est Sigismundi Gelenii, passim tamen correctâ: in margine variantes Lectiones et loca Veterum adjecta, in Notis *ανωτατοις* Veterum, imprimis Origenis ex Philocalia inserta. Adjutores huius laboris Nostro fuerunt Isaacus Casaubonus, cuius etiam Epistolam habes p. 497. & Laurentius Rhodomannus, de quo consule in ipso Opere, p. 496.

Postremus Opp. Origenis editor Carolus de la Rue meminit huius operæ Nostri verbis sequentibus: Anno 1605.. Libri VIII. contra Celsum græce et latine pordiverunt, interprete Sigismundo Geslenio, cum Notis D. Hoeschelii. Eisdem denuo græce adjuncta Geslenii interpretatione Cantabrigiæ 1658. in lucem dedit Guilielmus Spencerus. Hæc editio typis recusa est Cantabrigiæ 1677. Græca, prout Davidis Hoeschelii editio ferebat, secutus est Spencerus...

Confer I. A. Fabricii *Bibl. græc. T. V. p. 219. Catalogum Biblioth. Bunav. T. III. p. 68. I. G. SCHELHORNII junior. l. c. p. 198. G. G. ZAPFIIUM l. c. p. 202.*

1607.

XXXVIII: *Historiarum Procopii Cæsareensis Libri VIII. nunc primum græce editi. Accessit Liber de ædificiis Justiniani fere duplo quam antea auctior, operâ David. Hoeschelii Aug. Augustæ Vindel. apud David. Francum. Cum Privilegiis S. C. Maj. et Regis*

gis christianiissimi. in folio. Græce. Alphabeta. 5. folia, seu pagellæ 20.

Dicavit Christophoro Furero & Paulo Harsdorfero Duumviris, Septemvirumque Collegio, & Decurionum Ordini Reipublicæ Norimbergenfis, his inter alia verbis: *Amplitudinis vestræ patrocinium Procopio nostro quærendum existimavi, idque eo audacius, quod huius mihi auctor etiam... M. Velferus... exstiterit: Quin et ea de causa, ut hæc grati animi quædam esset significatio pro singulari illa in me Amplitudinis vestræ voluntate, cuius suffragiis ad munus docendi publice in celeberrima Altdorfii Academia vestra vocatus fui.*

Codicem unum ex Bibliotheca Boica Io. Georg. Herwartus: alium Joseph. Scaligerus passim à se emendatum: tertium Isaacus Casaubonus manu exaratum pereleganti Petri Chabanæi (a) Nostro submiserunt. Idem Casaubonus, quæ ad Librum de ædificiis Justiniani supplendum Carolus Labbæus IC. e veteri Codice transcripsit, Hoeschelio communicavit. Sumptus maturandæ editioni necessarios Io. Georg. Oesterricher, Ioannes Huep-her, & Wolfgangus Emekofer, cives Augustani, suppeditaverunt. In margine Lectiones variantes, in fine Notæ Hoeschelii, & Indices comparent.

Hoc Nostri labore, tanquam fundo novæ editionis, usum se profitetur Claudius MALTRETUS, qui Procopium post Nostrium edidit, quem videtis in Corpore Historiæ Byzantinæ, editionis Parisiensis, dein et Venetæ.

Consule I. A. Fabricii Biblioth. græc. T. VI. p. 251. I. G. SCHELHORNIUM junior. l. c. p. 207. G. G. ZAPFIUM, l. c. p. 208. XXXIX.

(a) Fuit hic CASAUBONI ex sorore nepos, optimus adolescens, quem mors præmatura rapuit. V. CASAUBONI Epistolam 387.

1610.

XXXIX. *Alexiados Libri VIII. ab Anna Comnena de Rebus à Patre gestis scripti. Nunc primum a David. Hoeschelio A. ex August. Reipublicæ Bibliotheca editi. Augustæ Vindel. ad insigne pinxis. Cum Privilegio cæsar. perpetuo. Græce. in 4to. Alphabeticum* 1. Pag. 6.

Nuncupavit Noster Marco Velfero & Ioann. Iae. Remboldo Duumviris, Septemvirumque Collegio Augustano, Opus magni viri (ut ait) auctoritate a se susceptum. In præfatione dolet, non nisi octo Libros dare sibi licuisse, & hos quoque perpetuo fere lacunatos: unde optat, ut malo huic occurrat Petrus Faber Senator Tholosanus, apud quem magni Cujacii Codicem exstare dicebatur. Sed hunc fata vivis citius eripuerunt. Addit Latinorum testimonia de Alexio Comneno. In margine Lectiones variantes, in fine Notas Hoeschelii habes. NICERONIUS l. c. ait: Reperitur in aliquibus Catalogis etiam editio anni 1618. quæ forsitan una est atque eadem cum præsentî.

Post Nostrum Alexiadem edidit Petrus Possinus Libris XV. retentis Hoeschelii Notis, quam habes in Corpore Historiæ Byzantinæ (editionis tum Parisinæ, tum Venetæ) ubi ait: Hoescheliano huic labori, utut lacerata & incredibiliter mendosa data fuerint, tamen suam apud viros doctos gratiam consecutisse.

Consule I. A. Fabricii Bibl. græc. T. VI. p. 391. Hanckium de Script. Byzantinis. T. I. p. 513. Boecleri Bibliogr. critic. p. 311.

1611.

XL. *Vita S. Antonii Eremitæ à S. Athanasio græce scripta, à Codice Boico nunc primum edita cum David. Hoeschelii Aug. Interpretatione & Notis. Aug. Bibl. August. Alph. VI.* E gustæ

gustæ Vindel. ad insigne pinus, imprimebat David Franck. in 4to. Pagellæ 88.

Inscriptit *Noster Antonio Velfero (a)*. Epistola græca. In fine *Leſtio varians* adjicitur, ex Codice MSS^o. *Henrici Savilii*. Accessit *Parisiensi* editioni *Opp. S. Athanasii*, à *Petro Nannio 1627.* vulgatæ: demum in editionem *Bernardi Montfauconii* migravit, utut ab hoc Viro doctissimo absolutior edita.

Consule *I. A. Fabricii Bibl. græc. T. V. p. 302.* *Ingolstadii* editam male (ut in aliis) *Spizelius* in *Templo Honor. refer.* asserit, notante *Iac. Bruckero. l. c.*

(a) [De huius meritis in Rem litterariam egi in *Alphabeto II. Biblioth. Augustan. p. 147.*

1611.

XLI. *D. Augustini Liber de Gestis Pelagii, nunc primum editus. Cum privilegio cæsareo perpetuo. Augustæ Vindel. ad insigne pinus. in 8°. Pagellæ 58.*

Huic editioni præfatum esse *Hoeschelium*, monet *I. G. SCHELHORNII junior l. c.* &, haud dubie hunc secutus, *G. G. ZAPFIIUS l. c.* etsi nomen *Nostri* ibi haud appareat: unde nescio, utrum hæc opella ei satis recte tribuatur. In præfatione dicitur: *Libellus antehac omnes Augustinianorum Operum conquisitores . . fugit; nunc demum Fæfulis in Bibliotheca Abbatiae S. Bartholomæi Cann. Regg. Lateranens. repertus. Eius antigraphum cum Scipio Cobellutius . . . Romæ ad Marc. Velferum Duumvirum Augustanum misisset, visum pulcherri-mæ gemmæ publicam lucem non esse invidendam. . . . Exemplum Roma missum cum fide expressimus, & lectiones variantes ad oram adscriptæ, inde sunt: sed quæ in ima pagina, plerasque Antonius Velferus*

RUS *Canonicus Frisingensis inter legendum subitaria conjectura annotavit; paucas aliquas, audaciores paulo non, agnoscit. . . .* Ex his corrigendi supracitati *Schelhornius & Zapfius*, qui narrationi suæ aliquot leviora errata insperserunt.

1612.

XLII. *Philonis Judæi de Mercede Meretricis non accipienda in Sacrarium Tradatus. Græci. Ex MSS^{to}. Codice Augustano, cum Notis. Augustæ. 1612. in 8°.* Hunc Libellum, quem videre mihi haud licuit: & quem posteriores *Opp. Philonis* editiones omnes exhibent, sola *NICERONII*, dein & *I. A. FABRICII* (in *Biblioth. græc. Libro IV. p. 111. 112.*) auctoritate memoro.

1614.

XLIII. *Philo πρὸς τὸν ἑβδομήντην: de Numero septenario, græce editus à David. Hoeschelio. Augustæ. Vindel. in 4to. Adjecta Fragmenta II. Libri eiusdem de Providentia; deinde Nicetæ de septem mundi Admirandis; denique locus Hippocratis de septem Gradibus vitæ humanæ, & S. Gregorii Nysseni, ex sermone de Pentecoste, de numero septenario.*

Ita testatur *Iac. BRUCKERUS l. c. p. 470.* citans *Fabricii Biblioth. græc. T. XIII. p. 302.* Confer, si lubet, *I. G. SCHELHORNIUM juniorem, G. G. ZAPFIUM, ll. cc.* Mihi, quò minus hanc editionem viderem, iniquior fortuna obstitit.

Primus edidit **HOESCHELIUS**, ex Codice, ut conjectura est, *Vaticano, N°. 379.* Versio *Federici Morelli* nomen præfert, illo tamen Viro in multis indigna admodum; unde eam de novo conficiendam sibi duxit | *Thomds MANGEY* in nova *Opp. Philonis* editione: quam vide *T. II. p. 277.*

Hoc loco non attexere non possum, quæ in *Catalogo Bibliothecæ Bunavianæ T. III. p. 54.* lego: *Philonis omnia, quæ extant, Opera ex accuratissima Sigismundi Gelenii & aliorum interpretatione, partim ab Adriano Turnebo & Christianiss. Regis Bibliotheca, partim à (NB) Christiano Hoeschelio ex Augustana, edita & illustrata. Huic novissimæ editioni accessere variae Lectiones, et elegantissimus eiusdem Philonis de Septenario Libellus & de Providentia Dei Fragmenta. Francofurti. 1691.* Quis Christianus iste HOESCHELIUS fuerit, diu anceps hæsi; donec inspecto ipso Opere detexi, Catalogum Bunavianum turpe mendum præferre, et legendum esse Davide (non Christiano) HOESCHELIO: cuius suprâ memoratus labor huic editioni et ipse accessit.

1624.

XLIV. Post fata Nostri prodiverunt: *P. Terentii Afri Comædiæ sex germanico - latinæ, tersissimis Versionibus Cll. & Doctt. p. m. Virorum, Matthiæ SCHENCKII & Davidis HOESCHELII, Scholæ Annæanæ olim Primariorum. Opera et sumptibus Bernardi HEUPOLDI, Scholæ eiusdem Præceptoris (a) foras datæ anno:*

A IoVe prInCipIVM, De IoVe fInIs InIt. Augustæ Vindel. Excudit David Franck. in 8°.

Ita BRUCKERUS l. c. p. 471. & CROPHIUS in *Historia Gymnasii San - Annæani, Augustæ vernacula, pag. 198.* docent. Prior fætum indignum tantis nominibus, haud dubie ex dictatis, eorum discipulis olim oblatis, consarcinatum esse iudicat. Posterior, allatam BRUCKERI sententiam comprobans, inquit:

(a) HEUPOLDI merita pandi in *Alphabeto III. Bibliothecæ meæ, p. 222. 223.*

Inquit: „ Credibile est, SCHENCKIUM hæc talia
 „ discipulis, quorum in numero & HOESCHELIUS
 „ tum fuit, dictavisse: deinde HOESCHELIUM,
 „ *classi V.* præfectum, eadem elimasse, suisque
 „ rursus discipulis in privatum usum proposuisse:
 „ denique HEUPOLDUM typis evulgasse, exiguo ho-
 „ nori Auctoribus futura; quippe qui longe politio-
 „ ra producturi fuissent, si litteratis ac doctis offe-
 „ renda scripsissent; nec unice in discipulorum gra-
 „ tiam Versionem istam, absque multa præpa-
 „ ratione, labore proletario adornassent. Istud cer-
 „ te manet: fieri haud potuisse, ut SCHENCKIUS
 „ & HOESCHELIUS, unitis viribus atque juncta o-
 „ pera, in hac Versione facienda elaborârint: Un-
 „ de est, cur Librum hunc scholasticum HOESCHE-
 „ LIO ipsi tribuere dubitem.“ Confer, si lubet,
 I. A. Fabricii *Biblioth. latin.* & GOTTSCHED in Libro:
Vorrath zur Historie der dramatischen Dichtkunst,
 p. 184.

Post Libros à Nostro seorsim vulgatos, jam de
 litterariis Laboribus *Hoeschelii*, qui alienis Operi-
 bus accesserunt, aut accedere debuissent, dicen-
 dum est. Huius generis sunt.

1°. Notæ aut (si mavis) *Observationes in Cle-
 mentem Alexandrinum*, de quibus Fridericus SYL-
 BURGIIUS (a) testatur: Contribuerunt autem ad hanc
*Editionem doctissimi Viri; Theodorus Canterus, Ioan-
 nes Arcerius, David Hoeschellius, &c. &c. . . At-*
tamen etiam excerpta MSS^{ta}. nonnusquam aliquid
opis attulerunt, quæ nobis pauciora Palatini Codi-
ces, plura Hoeschelio subministravit liber Augusta-
nus, quamquam confusus &c. passim mutilus ac de-
pravatus. Ex editione Sylburgiana transierunt hæ

E 3

Notæ

(a) Edidit hic anno 1592. *Heidelbergæ*, in fol. *Cle-
 mentis Opera*.

Notæ in editionem Oxoniensem à Ioann. Pottero adornatam anno 1715.

2°. *Observata ad S. Ioannis Chrysostomi Opera.* Hinc *Henr. SAVILIUS* in limine editionis suæ sequentia profiteri non dubitavit: *Egregiam nobis & strenuam operam navarunt Viri amplissimi doctissimi-que. . . Thuanus, Marcus Velserus. . . David Höeschelius. . . Itaque Librariis nostris aditus patefactus ad Bibliothecam regiam Lutetiæ, Palatinam, Augustanam &c. &c. Videsis etiam Tomum VIII. editionis Savilianæ, ubi Castigationes & variantes Lectiones ad Homilias S. Chrysostomi in Genesin, & Epistolam ad Romanos ex MSS^{is}. Augustanis à Nostro collectæ occurrunt.*

3°. *De Cæna Domini.* De hoc meletemate vide inferius, ubi de *Epistolis Nostri* ago, n°. 5.

4°. *Notationes in Julii POLLUCIS Onomasticon,* quas *Wolfg. Sebero* communicavit, teste *Epistola* inferius danda, n°. 8. De his scripsit *Isaacus Casaubonus* ad *Seberum* sequentia: *Crucior expectatione editionis; cum præsertim adsit tibi Höeschelius, Vir græcarum litterarum peritissimus, & iudicii recti: Et Seberus ipse operam, sibi à Nostro præstitam, in præfatione his verbis expressit: Tertium Codicem MSS^{um}. e Bibliotheca Augustana ad me curavit Höeschelius; cui Notarum quoque bonam partem refero.* Transierunt hæc postea unà cum *Seberi* Notis in splendidissimam editionem *Pollucis*, anno 1706. *Amstelodami*, abs *Tiberio Hemsterhuyfio*, in folio vulgatam.

5°. *Annotata in Thucydidem*, quæ ad *Henr. Stephanum* misisse se, in quadam *Nota ad Io. Damasceni Orationem de Transfiguratione Domini*, ipse monet. Sed illis antequam *Stephanus* uteretur, diem is suum obiit: quare *Noster Isaac Casaubonus*

per

per litteras sciscitatus est, utrum nihil horum in Bibliotheca Stephaniana ipsi occurrisset. Rescripsit Casaubonus anno 1599. sequentia : *Quod scribis de Notis tuis in Thucydidem, non memini quicquam tua manu scriptum invenire, cum Stephanicæ Bibliothecæ reliquias non poenitendas nuper recognoscerem. Sed fieri potest, ut id exemplar aut manus, aut oculos nostros fugerit. Spero Paulum Stephanum, ubi primum erit occasio, sub incudem magnum illum Scriptorem esse revocaturum & tuo beneficio usurum : me certe habebit hortatorem assiduum. Ceterum Annotationes in Thucydidem manuscriptas Hoeschelii (fors ex Bibliotheca Stephaniana eò delatas) in Bibliotheca Argentoratensi servari, refert BOECLERUS in Bibl. crit. c. 5. p. 162.*

6°. *Annotationes ad Isaaci CASAUBONI meletema, hoc titulo : Inscriptio vetus græca, continens dedicationem fundi ab Herode M, Rege adæm, nuper ad urbem Romam in via Appia effossam, quas à Iacobo BRUCKERO, Augustano magni nominis Erudito, sibi communicatas Io. LAMIUS novissimæ editioni Opp. MEURSII inseruit, ubi vide T. I. p. XIII. & T. VII. p. 875. Has ex Italia receptas memoratus BRUCKERUS Bibliothecæ Augustanæ intulit, ne forte pristina fata (tineis et squalori ereptæ fuerant) experirentur. Confer BRUCKERI Miscellanea &c. p. 473.*

7°. *Notæ in Michaelis APOSTOLII (a) Paroemias, quas Petrus PANTINUS, harum Paroemiarum edi-*

E 4

tor

(a) APOSTOLIUS, Byzantinus, patria à Turcis occupata exul, è Græcia in Italiam venit medio sæculo XV. Primò benignè a Bessarione habitus, postea eius liberalitate destitutus, in Creta insula libris describendis vitam toleravit. Vide I. A. FABRICII Biblioth. græc. T. III. p. 285. & T. X. p. 222.

tor *Lugduni Batavorum*, in 4to. 1619. cum suis annotationibus conjunxit: uti ex COLOMESIO (*Bibliothèque choisie*) monet NICERONIUS, l. c.

8°. *Poemata varia & Epigrammata*, græca (a), latina (b), quæ à Nostro, etsi pro sua modestia nec à *Musis afflatum se*, nec labra caballino fonte sibi proluta esse, fateri voluerit (c), confecta reperiuntur in diversis Libris eâ ætate publicatis. Hinc ob græca merito inter græcos *Poetas* locum Nostro assignavit *Laurentius Crassus* in *Histor. Pœt. græc.* quorum in numerum adscribere eundem omisit *Lizelius*.

(a) V. BRUCKERUM l. c. p. 472. & CROPHIUM l. c. p. 199.

(b) Confer *Philipp. Jac. CROPHIUM*, l. c. p. 94. Vide item superius in *Catalogo Opp. Nostri No. V. & Parentalia Georg. TRADELII. Augustæ*, in 4to. 1599. cui & ipsi inter amicos *Davidis* nostri locus dandus est, et cuius Vitam descripsi in *Alphabeto III*, p. 209.

(c) Vide *Dedicationem ad Præcepta Conjugalia &c.* superius No. V. indicata.

De *Epistolis* Nostri — Non hîc locô repetam illas HOESCHELII *Epistolas*, quas per decursum *Catalogi Operum à Nostro* editorum, suo quasque ordine paullo ante indicavi. De reliquis dicendum.

1. In *Marq. GUDII & Claud. SARRAVII Epistolis* a BURMANNO editis, T. I. p. 187. occurrunt Nostri *Epistolæ* IV. ad Ioann. Kirchmannum, & I. ad Ioannem Meursium, omnes (ut lac. Bruckerus l. c. ait) *luculenti testes & voluntatis Nostri erga Viros doctos, & exacti in rebus ad criticam artem spectantibus iudicii* (a). 2. Idem BURMANNUS in *Sylloge Epistol. T. II. p. 353.* exhibet *Epistolas Nostri* III. ad Josephum Scaligerum. 3. Rursus I. ad Joseph. Scaligerum inter *M. Velferi Opp.* ab Arnoldo edita

(a) Confer *Catal. Bibl. Bunav. T. I. p. 1926.*

ta, p. 799. 800. extat. 4. Epistolam I. *Nostri* ad Joachimum *Camerarium* in *CRENII Animadversionibus philologicis & historicis*, T. VI. c. 3. §. 2. p. 184. leges. 5. Epistolæ II. *Nostri*, quas inter illa: *De Cæna Domini*, ad Isaacum *Casaubonum*, in *Epistol. Casaubon. Collectione*. 1709. *Roterodami*. pag. 651. 664. reperiuntur. 6. Epistolas V. *Nostri* ad Ioannem *Meursium* in nova *Opp. Meursii* editione *Florentina*, T. XI. p. 124. 170. 193. 238. 249. Ioannes *LAMIUS* exhibuit. 7. Habetur etiam *Nostri* Epistola ad *Jungermannum*. 8. Similiter aliquot Epistolæ extant in *B. G. STRUVII Adis litterariis*, uti monet *ARENHOLD* in *Biblioth. Epistolarum*. 9. *WOLFII Supellex epistol. & litter.* de sequentibus *Nostri* Epistolis testatur: de una, ad quem, non additur: de una ad *Georg. REMUM*: de una, ad *MEURSIUM*. 10. Epistolas XVI. hucusque anecdotas, prospera forte mihi oblatas, ad dictum *Georg. Remum* IC^{tum}. & *Consiliarium Norimbergensis Rei-publicæ*, in fine huius *Narrationis* ego do.

Hactenus de Epistolis *Nostri*, quarum notitia habetur. At sunt procul omni dubio multo plures adhuc, quæ in Bibliothecis latent. In Bibliotheca certè *Krafftiana* Epistolas *Nostri* extitisse, monuit *SCHELHÖRNIUS* in *Amœnitatibus litterar.* T. III. p. 116. & siquæ forte alicubi sunt aliæ.

Denique, ut & de Operibus à *Nostro* promissis vel meditatatis pauca dicam, sunt illa:

1º. *Homiliæ VI. S. Ioannis Chrysostomi contra Eunomianos*. Has se publicaturum, & sex alias, cum duobus MSS. collatas, recudendas curaturum esse, *Noster* ad oram *Catalogi MSS. Bibliothecæ Augustanæ* annotavit. In *Præfatione* vero ad *Nomenclatorem* suum monuit, se præter *S. Ioann. Chrysostomi Orationes contra Judæos*, & *Libros de*

Sacerdotio (Prodiverunt ambo hæc. Opuscula typis excusa, ut superius, *Nis. XXV. & XXXIII.* habes) alia quoque huius *Patris* Scripta prælo adornasse. Nihil tamen horum (uti bene observavit *Jac. BRUCKERUS l. c. p. 471.*) foras prodiit, nec etiam prodiisse, notavit *I. A. Fabricius*, qui in *Bibl. græc. T. VII. p. 654.* editiones *Homiliarum* quam diligentissime recenset. Istud ideo factum, cum *Bruckero* conjicio; quia circa illa tempora & *Fronto Ducæus, Parisiis*: & *Henricus Savilius in Anglia* edendo *Chrysostomo* operam impenderunt: quibus, utpote *Viris sibi amicissimis*, haud dubie *Collectanea* sua *Noster* communicavit; uti quidem de *Savilio* ex præmissis plane constat.

2. *Prophyrius* *πρὶ ἀποχῆς τῶν ἑμψύχων*: sive de *Abstinencia animalium*. Consule *Epistol. ad Kirchmannum*.

3. *Gnomici Scriptores*. De his scripsit *Meursio* anno 1603. in verba sequentia: *Huius generis alia subjicerem, nisi de his ipsis Gnomicis Scriptoribus, cum tribus MSS. Codicibus à me collatis, edendis: ut & de Theognide ad totidem libros comparato cogitarem.* Adde *Epist. ad Kirchmannum*.

4. *Epictetea: Enchiridium, Arianus, Simplicius*. De his ad *Meursium* anno 1610. scripsit sequentia: *Aliter modo vices rependere non possum, donec Epicteta recognôro, ad quæ cum doctissimus D. Heinsius suppetiarum quid pridem promiserit, ei etiam Alexiados exemplar mitto, ut calcar addam. Confer aliam (si lubet) ad eundem Meursium anno 1614. datam: uti & litteras Casaubono scriptas anno 1612. item Epist. ad Kirchmannum, & Jungermannum.*

5. *Cyrillus adversus Julianum Apostatam*. Promisit in *Epist. ad Kirchmannum*.

6. *Pfelli Logica*, quam se vulgaturum in *præfatione* ad *Nomenclatorem* suum pollicitus est: *si ei in typographiis locum impetret, quia Librarii eiusmodi libros abhorrent; quòd paucos emptores habeant.*

7. *Philocalia Origenis à Basilio M. & Gregorio Nazianzeno ex Scriptis eius collecta.* Vide mox citatam *Præfationem* ad *Nomenclatorem*.

8. *S. Gregorii Nysseni λόγος κατηχητικὸς*, de quo vide eandem *Præfationem*. Forsitan hic est *Sermo* ille: *Quod non putandum sit, tres dici Deos oportere*, quem græce cum quibusdam aliis ad *Christ. Plantinum (a)* misit, ut imprimeretur: qui quomodo perierit, nescire se dolet, cum tamen *Sylburgius*, se ministro certe tradidisse, rescripserit.

(a) Vide *Catalogum Operum S. Gregorii Nysseni*, quem *Noster* ad calcem *Opusculorum V.* eiusdem *S. Patris* a se anno 1593. editorum adjecit. Confer *Catalogum Codd. græcor. à Nostro editum*, p. 36. n. 62.

9. *Carmen aureum (Pythagoræ) ad fidem MSSorum restitutum*, quod vulgaturum se, *Kirchmanno* in quadam ad eum *Epistola* promisit. Confer *Epistolam Nostri* ad *Meursium* anno 1603. scriptam, p. 125. novæ Editionis *Florentinæ*, Opp. *Meursii*. T. XI.

10. *Proverbia Salomonis*, de quibus, cum *membris non unius Bibliothecæ collatis*, ea forma, quâ prius *Siracidem* sive *Ecclesiasticum (a)* vulgaverat, vulgandis se cogitare, annò 1616. in *Epistola* ad *Georg. Remum* data scripsit. Vide inter *Epistolas* mox subdendas, *decimam quintam*.

(a) Vide superius in *Catalogo Opp. Nostri*, No. XX-XVI.

Non est, benevole Lector! non est plane, eur dubitem, horum nonnulla, typis expressa, lucem visura fuisse, si longius vitæ spatium *Nostro*

stro datum fuisset : nec , eò satis supremis functo , relicta *Autographa* , quæ plena bonæ frugis , plena doctrinæ fuisse , ex editis quilibet judicet , fædum plane in modum disjecta distractaque fuissent ; uti CROPHIUS *l. c. p. 192.* dolenter refert.

Scilicet hæc est rerum humanarum inconstantia ingens , hæc longe tristissima vicissitudo , ut , quod multo labore & sollertia indefessa congefseris , incautus id atque illiteratus hæres facile interire patiatur : quod ipsum in doctis maximorum Virorum reliquiis accidisse multoties & acerbè doluit litterata Respublica , probe cognitum habens , quanto istud damno suo , quanto detrimento eveniat. Sed apage nænias , nil profuturas !

Succedant *Epistolæ Nostri XVII.* hucusque anecdotæ , ne forte et has sinister aliquis casus , aut fortuna iniquior erudito orbi æternum subducant.

DAVIDIS HOESCHELII
EPISTOLÆ XVII

ANECDOTÆ,

INSPERSIS NOTULIS
AD EARUM INTELLIGENTIAM
FACIENTIBUS.

Monitum.

Epistola I. melius *Attestatum* five *Testimonium* *morum* appellari poterit. Reliquæ XVI. omnes ad *Georgium* REMUM Jurisconsultum percelebrem, & *Consiliarium Noricum* (Huius *Vitam* in *Alphabeto I. Bibliotheca* meæ *Augustana*, pag. 153. — 169. proposui) abs HOESCHELIO scriptæ fuerunt. Eas ut hoc locò, ex autographis, à *Georg. Guil. ZAPPIO* mihi benigne communicatis, integras darem, *Hoescheliani* nominis celebritas suasit.

I,

Lectori benevolo Salutem!

Cum multæ sunt rationes, quibus hominum generi nunquam non insidias struit serpens ille antiquus; tum duæ potissimum, Tyrannis et Hypocrisis. Illam intelligo, quum aperto is agit Marte; hanc, quum cuniculis oppugnat, idque vel per sese, vel per homines atheos, quorum is ministerio utitur. Alterum horum experti sunt primi parentes, quibus iste iocundus promittere, legem Dei violaturis, non dubitavit: alterum filius ipsorum Abelus, contra quem divino cultui vacantem manus fratris Caini armavit. Esque hæc Ecclesiæ calamitas fere perpetua, quam aut violentiâ, aut imposturis simulate opprimere conatur. Sed, quæ Dei est immensa misericordia, mergi nonnunquam, haud submergi eam patitur: et semper viros excitat iis præditos donis, quibus Sætanæ conatus impediunt, atque irritos faciant. Tales vidi hætenus, præter alios, in familia hîc Augustæ Ehingeriana (a) extitisse fratres, qui singuli avitum et paternum secuti vestigium, Theologiæ studio (quæcunque pericula in hoc sint extimescenda) animum appulerunt, et specimina futuræ in palæstra christiana industriæ adhuc ephebi ediderunt. Multum namque refert ἰσθὺς ἐκ τῶν ὅτων ἡ ἕτης ἰσχύεται. Quoplus spei de Samuele etiam EHINGERO potest concipi, ingenio et natura vel maxime ad Theologiam idonea prædito. Neque non solum pium atque assiduum in litterarum cultura se gessit, verum et ἡπίος fuit (quod in ministro D. Paulus requirit) πρὸς πάντας τοὺς συμμαθητὰς αὐτοῦ; ut omnino confidam, ubi occa-

(a) De iis, qui ex familia Ehingeriana Theologiæ studio sese sacraverunt, eorumque gestis videsis Iac. BRUCKERI Vitam Eliæ EHINGERI, p. 2. seqq. in Notis.

occafio difcendi uberior feſe obtulerit. eos ipſum
 οὗ συνιδρυτορ facturum progreſſus, quibus vel pa-
 triæ, vel alii cuicunque politiæ olim cum fructu fit
 ſerviturus. Proinde rogatos velim viros cordatos et
 doctos, conſilio, auxilio eundem Samuelem (b) ju-
 vent, quò facilius curſum abſolvat, et maturius
 ſuam is operam aliis publice navare poſſit. Lector
 quiquis bene vale!

Exaravit Auguſtæ Vind. 3. Cal. Maji, Anno
 1610.

David HOESCHELIUS A.

Scholæ ibid. Rector

mppa.

(b) Hic Samuel EHINGERUS Problemata ethica ſelecta
 præſide Martino BANZERO Auguſtano, poſtea Profefſore
 Wittebergenſi, publica diſputatione ventilavit, munerique
 ſacro Holzhufii in Francis præſectus fuit: uti monet Iac.
 BRUCKERUS l. c. pag. 12. qui idem alias Litteras com-
 mendatitias ab eodem HOESCHELIO, et Georg. HENISCHIO
 adno 1609. Samueli datas, l. c. p. II. exhibet.

II.

S. Gratum perquam mihi fuit, clariffime D. Doc-
 tor! animi tui ſtudium et candor; quamquam ſatis
 perſpecta jam olim ſinceritas fecit, ut te ſemper, ut
 me alterum, deamarim. Recepi Nicephorum, ſed
 non ſignificaſti quidquam de nova editione, illamne
 moliaris tu, an alius? Mitto γωγραφικὰ (Illorum
 interpretationem præ manibus habet D. RITTERSHU-
 SIUS) quæ curavi exprimenda (a), ne nihil hoc mer-
 catu Francofurtum. Proximo οὗ διανοητορ forſan
 habebitur Photius; omnia ſecundo (b) edita præter
 Notas

(a) Vide ſupra, in Catalog. Opp. Noſtri, No. XXVIII.

(b) Secundò ait, uti ego autumo; quia jam anno 1560.
 Photii Myriobiblon, Venetiis, in folio vulgatum fuit te-
 ſte LIPENIO in Biblioth. theol. T. I. p. 580.

Notas, quas ut contraham, est necesse, nisi, contra promissum Catalogo Francofordiano factum, emtores velim remorari, non sine labe. Hæc cursum, adest enim Cancellarius Monacensis (c), qui me vocat. Bene vale!

Non. VIIIbr. 1600. Augustæ Vindelicorum.

Nemesin (d) recusam, e catalogo librorum intellexi; ubi ergo non defuerint exemplaria, forsitan abs te impetrabo unicum; nisi velis alterum adjicere pro D. VELSERO, seu alio quocunque amico.

(c) Est is procul dubio Io. Georg. HERWARTUS, Vir ipse doctissimus.

(d) De hoc Opere REMII vide *Alphabetum L. Bibliothecæ meæ Augustanæ*, p. 160.

III.

S. Nisi ex tuis litteris intellexissem, Doctior clarissime! Politarchiæ vestro cum podagra lucidam subinde, ut olim WOLFIO nostro cum lithiasi, esse: mirarer, ne quid dissimulem, ipse quoque moram illam. Et, verum ut fatear, non semel à nostro sum interrogatus Poliacho (a) quid Noribergâ? Nosti quippe, Magistratum aliquando ex benevolentiae studio, erga subditos aliorum, colligere, sibi quoque favori. Sed hæc ad te, qui certior voluisti fieri, nihilne dum? Mitto literas communi amico, quibus inclusa prima charta *Αναμνηστικὴ* (b). Fretus candoris constantiâ ipse, jussi chalcographum in excudendis reliquis pergere. Pro singulis chartis singu-

(a) Urbis Præfatus.

(b) Sunt Maximi MARGUNII Hymni anacreontici, quos cum interpretatione latina anno 1601. in 8o. Augustæ edidit Conradus RITTERSHUSIUS, & HOESCHELIO præviâ græcâ Epistola dicavit. Vide superius inter Opp. Nostri ad annum 1601. No. XXXI.

Bibl. August. Alph. VI.

F

*singulos petit Joachimicos, non (ut antea) Hispanicos: quum exemplaria quadringenta se redempturum promiserit, ducenta purioris, totidem crassioris papyri, id est, solius chartæ pretium, præter illud typographicum, quod pro multitudine philyrarum, quas nonnulli vocant, plus minusve. PHRYNICHII Ecloga Dictionum Atticarum (c) sub prælo est, quod haud memini, an proxime scripserim: quam sequetur editio Homiliarum VI. Io. CRYSOSTOMI *κατ' ἰσθμίων* (d). VELSERUS noster jubet me periculum facere in Rehlingero (e) nostro, num sumptum recipere in sese velit, PROCOPII Historici, qui luce perquam dignus, et lingua, videtur, quâ ipse scripsit; quum ita male ab interprete acceptus sit: quod tentare cogito. Bene vale! Thomas Segetus (f) juvenis (ut vere judicas) eruditissimus vivit Venetiis, nisi locum mutarit: nam in ære isthic fuit aliorum.*

Exaratum Augustæ Vindellicorum. 1601. pridie Pentecostes.

IV.

(c) Vide *supra* in Catalogo Opp. Nostri No. XXX.

(d) Vide *ibidem*, No. XXXIII.

(e) Est haud dubie Quirinus REHLINGERUS, qui cum Marco VELSERO Duumviratum gessit, aut etiam Carolus REHLINGERUS Scholarcha, cuius sumptibus postea ORIGENES contra Celsum anno 1605. abs HOESCHELIO editus est.

(f) Thomas SEGETHUS gente Scotus, postea anno 1628. *Traſſatus Variorum de Italiæ Principatibus*. Lugduni Batavorum edidit. V. LIPENII *Biblioth. jurid.* p. 422. & JOECHERN *Gelehrten-Lexicon*. Extant etiam ab eo: *Μετρίματα ὑπόγµα* ad Ampliff. V. Henricum WOTTONUM Equitem, SSmi. Britannicæ, Gallicæ, Hibernicæ Regis ad Venetam Rempublicam Legatum. Hanoviae. 1597. ut docet EHINGERUS in Catalogo *Biblioth. Augustan.* p. 852. Eius Carmina habes in limine (ut superius monui) Photii ab Hoeschelio 1601. Augustæ editi, quibus præcipue Davidis nostri humanitatem prædicat. De hoc Segetho mentio recurrit inferius in *Epistola XV.*

IV.

S. Qui tibi has adfert, Doctor clarissime! receptus in Scholam nostram fuisset, nisi musicæ imperitia eum impedisset. Ne igitur aliam discessus hinc causam habuisse videretur, rogavit, ad certum isthic hominem literarum quid ipsi ut darem; per quem in quamcunque Norimbergæ scholam aditus pareretur. Ignoscas igitur, facessam tibi quod negotium, et tantulum adesse non gravaberis ei, quantum res tuæ sinent. Bene vale. Raptim Augustæ Vindelicorum, 6. Id. Junii. A. 1601.

V.

S. Mitto, clarissime D. Doctor! per te D. CASSELIO exemplar Siracii (a) a me editi, qui si tuo suffragabitur calculo, non male operam videbor posuisse. De Prudentii hymnis quidam edendis cogitat, cuius cum Giphanius ἡ μακαρίτης manuscriptum exemplar habuerit, vide an ope D. RITTERSHUSII ἡ χρῆσις ad tempus impetrari possit. Literas abs te mihi scriptas legit VELSERUS: non item (quod nolui) Hoeningo (b) inscriptas, διὰ τὴν ἰουδαϊκὴν κατὰ τὸν τοιαύτων ἀρχὴν. Unde hoc huius ad te epistolum, gemina epigraphe, quia seorsim mittere animus erat. Thesium compiler est ὁ αὐτὸς, qui e colloquiis cum nostro illas congeffit potius, quam digessit, sic tamen ut ὁ δῶνα (c) prius legerit, qui mihi in hesternæ cæna dixit: non esse refutatas theses, si quis jubeatur legere hunc vel istum. Eadem se ratione posse Bellarminum aut Stapletonem legendum di-

F 2

cere

(a) Vide supra, in Catalogo Opp. Nostri, No. XXXVII.

(b) Est sine dubio Marcus HENNINGUS, de quo in Mantissa vide.

(c) Vox hæc idem sonat ac quidam, aliquis. Quem sibi velit hinc HOESCHELIUS, dictu perdifficile est.

cere, qui tractatum de Ecclesia Wittakerianum publice refutarit; ut alius Blessæum, lingua Gallica. Ad vitam Volfii (d) nostri, quæ potero colligere, mittam proxime. Bene vale et τῇ ταχυγραφίᾳ ignore; maturat enim discessum ὁ κομίζων.

Non, Sextil. A. 1604. Augustæ Vind.

Si minus videbitur fasciculus, CASELIO mittendus, munitus; tuum quoddam adde καλόμεν aut fidelius tabellario committe.

(d) Est Hieronymus WOLFIIUS, celeberrimus Philologus, Rector Gymnasii San- Annæani Augustæ, & Bibliothecæ publicæ Præfectus: Descripsit in variis schedis is Vitam ipse suam, quam nostro ævo excerptim dedit Iac. BRUCKERUS in Miscellan. Histor. philosoph. litterar. critic. p. 356. seqq.

VI.

S. Intellexi, Doctor clarissime! G. WILLERUM (a), cuius frater nunc latet, dum passus est persuadere

(a) Est is Georgius WILLERUS Civis & Bibliopola Augustanus, qui primus Catalogos Librorum, etiamnum mercatoribus librariis usitatos, in vulgus edidit ab anno 1564. quorum postea Collectio prodiiit hoc titulo: Collectio, in unum corpus, omnium Librorum hebræorum, græcorum, latinorum, nec non germanice, italice, & hispanice scriptorum, qui in Nundinis Francofurtensibus ab anno 1564. usque ad Nundinas autumnales anni 1592. partim novi, partim nova forma et diversis in locis editi vernaes exstiterunt, desumpta ex omnibus Catalogis Willerianis singularum Nundinarum; & in tres tomos distincta &c. &c. &c. in 4to. Ex officina typographica Nicolai Bassai. 1592. Dicavit Bassæus hunc Catalogum Philippo Ludovico Comiti de Hanau & Rheineck, Domino in Nünzenberg, de Nostro dicens: Conscribendorum Catalogorum primus auctor exstitit &c. Vide Thesaurum bibliothecalem, T. I. p. 5. 6. Retinuit autem WILLERUS hunc Catalogorum publicandorum morem multo post tempore

dere sibi ut Confiliorum BEROI (b) exemplaria omnia redimeret, tanquam opus maxime futurum venale; quia contrarium nunc experiatur, non nisi tum Noribergâ sibi ruraturum Biblia illa nova huc adferri; cum (quod in aliis libris distrahendis fiat) accepturus sit a quibuscunque litteras, qui mitti ea sibi cupiant. De Vita VOLFII nostri, quam legit noster etiam politarcha (c), quid censeas, velim scribas. Putat enim idem ille, posse in pauciora (idque tua opera) contrahi, quum alicubi liberius scripsisse quædam videatur. Et memini, ZWINGERUM mihi scribere τὸν μακρότερον, quod παρρησιαστικὸν de CASTALIONE VOLFIUS, molliri posse, ut defuncti manibus parcat, Viri de litteris eruditissimam (d). Num M. . . reddiderit fasciculum tibi, fac sciam, cui incluseram Sirachii exemplar D. CASELIO (e). Hæc raptim sub ipsum Petri de Lad-

F 3

feur

pore. Hinc in Bibliotheca FF. VEITHIORUM, Augustæ, habetur eiusdem Willeri Catalogus Francofurtensium Nundinarum autumnalium anni 1625. vernalium anni 1626. autumnalium anni 1626. omnes in 4to. Augustæ, per Michaelen Sür impressi. Patris exemplum secuti filii Elias & Georgius similes Catalogos publicarunt; de quo vide Perillustis Pauli à STETTEN junioris Kunst-Ge-
werb- und Handwercks - Geschichte von Augspurg. T. II. p. 11. ubi tamen annus impressionis in mendo cubat.

(b) De editione Confiliorum BEROII, Augustæ anno 1601. à Io. DREZLERO accurata vide Bibliothecam meam Augustanam, Alph. I. p. 48.

(c) Interpretare: Urbis Præses.

(d) Sebastianus CASTALIO & ZWINGERUS Medicus, notiora Eruditissimorum nomina sunt, quam ut plura de iis dicere, opus sit.

(e) Est is Io. CASSELIUS, Philosophiæ et Eloquentiæ Professor Helmsladii, qui anno 1613. humanis valedixit de quo videri poterit ADAMUS in Vitæ Philosoph. HENRICI Vitæ eruditissimorum. Virorum. WITTE Diarium.

Acta

seur Colonienſis diſceſſum. Bene vale , Vir præſtantiffime !

15. Cal. VIIbr. 1604. Auguſtæ Vindel.

Acta Eruditorum latina. Huius CASSELIJ jam in præcedenti *Epiftola* mentionem fecit HOESCHELIUS noſter.

VII.

S. Accipies , clariffime D. Doct̃or ! a patruſe tuo ciſtam , cui exemplaria (a) Procopij IX. ſunt incluſa , compacta , et quinque rudia. Septena inter VII - Viros diſtribuenda , et octavum pro Bibliotheca Urbis publica. De quinque , unum offerre non gravaberis D. Achatio cum literis ad ipſum ; alterum D. Camerario IC. addita ſalute plurima ; tertium tibi ; quartum Rittershuſio ; quintum , cui-cunque videbitur e Senatorum numero deberi. Quod ſi plura cenſebuntur aliis etiam mittenda , ſac ſciam ; habebis occasione prima. Nobilem D. Nuzelium rogavi , ut meo nomine inclyto Senatui offerre dignetur , quod tua voce ab illo facile impetrabis. D. Achatius (nescio) quem Arlicum interpretem in ſui memoriam Auguſtanæ Bibliothecæ donum promiſit. Idem quos Livij libros habeat m. ſ. ex ipſo , velim , cognoscas : novam namque editionem illius Hiſtorici molitur Gruterus propter Codicem optimum Palatinum. Hæc , raptim ; tu amici negotium juva. Bene vale.

Auguſtæ Vindelicorum , pridie Paſchatis chriſtiani. A. S. N. 1607.

(a) Vide ſuprà in Catalogo Opp. Noſtri , No. XXX-VIII.

VIII.

S. Reſtor Scholæ Schleuſingenſis (a) ſub prelo habet novam Pollucis editionem , Doct̃or clariffime !

et

(a) Eſt Wolfgangus SEBERUS , qui annò 1608. POL-LUCEN

et de nonnullis me consuluit locis, qui corrigi posse existimem. Monui pro eo, ac potui: quas ad ipsum literas per mercatorem isthic, Dn. P. Heugeliū curare poteris, eius (ut colligo) patronum. Litera P. utrum Paulum an Petrum notet, ignoro: facile explorabis. Mitto exemplum Thesium D. Rittershusio (b); nam te prius arbitror a me accepisse. Num adhuc animus sit tibi Hypomnemata Græcorum Patrum in Proverbia Salomonis edere, recognita prius abs te: fac sciam. Id fieri optat A. SCHOTTUS (c). Bene vale.

Augustæ Vindel. 4 Cal. Julii. A. S. N. 1607.

D. RITTERSHUSII litorum exspecto.

LUCEM Francofurti, apud Wechel. in 4to. græce et latine edidit, usus duobus Codicibus MSSis. Palatinis atque Augustano. V. FABRICII Bibl. græc. T. IV. p. 490. De SEBERO consuli poterit LUDOVICI Notit. Ephor. Schleusingenf.

(b) Conradi RITTERSHUSII nomen notius est in Republica litteraria, quam ut plura de eo monere opus habeam.

(c) Andreæ SCHOTTUM puta Jesuitam doctissimum, MOESCHELIO nostro amicissimum.

IX.

S. Tardius rescribo, Doctor clarissime! quia prius nihil literarum dare volui, quam intelligerem, Rehlingero suam fidem in docendo ac diligentiam Knopæum tuum probare. Sic igitur paucis habeto. Cum heri alia de causa me D. Scholarcha ille conveniret; qualem se novus παιδαγωγός gereret, primo omnium interrogavi. Is, quantum præ se tulit, eius industria et moribus acquiescit. Quando verò sit aliò, quemque in locum hinc filium cum Pædagogo missurus: ut primum cognovero, faciam ut scias. Litteras his inclusas velim ad D. RITTERSHUSIUM

HUSIUM tuto perferendas cures: iis enim Chirographum continetur nobilis Dn. Reinholdi à GHEREN Regiomontani, qui convictorem egit, agetque in ædibus eiusdem D. RITTERSHUSII, a quo cum prius esset mihi de meliore nota commendatus, impetravi ei hic mutuo florenos quadraginta. Quos per te mihi fide bona *πιστὶν καὶ καλῶς Πιστοῦντος* occasione prima quaque missum iri confido. Quod si acceptam illam pecuniam retinere, et tantundem hic a Dn. fratre numerum mihi numerari volueris: perinde fuerit. Modo de re omni certiore me temporius digneris facere. Nam aliunde accepi, et noster, quam id genus hominum *ἡμετέριον* solutionis morâ offendatur. Ne igitur officium amico propter amicum præstitum, mihi fraudi sit: patiaris negotium hoc tibi esse curæ. Bene vale.

Augustæ Vindel. Cal. VIIIBr. 1608.

Si quid *κομιστῶν* exsolveris, fac sciam; reddetur.

X.

S. Liberatus, Cl. Dn. Doctor! pulvere scholastico M. Seberus, ad ecclesiasticam evectus est dignitatem. Qui quum Alexiados (*) partem a me acceperit, casu hic aurigâ illius transeunte, cum editionis initium fieret: ad eum cures velim per amicum Dn. Heugelium, istic quem habet, chartas etiam reliquas. Adjunxi exemplar, eidem inclusum fasciculo, pro Ecclesiæ Schleusingenensis antistite: a quo accepi versus quosdam hætenus in Naz. (a) desideratos, qui vere proximo typis Lutetianis lucem aspicient. Cogitant de nova editione Parisiis etiam

Scrip-

(*) Vide supra, in Catalog. Opp. Nostri, No. XXXIX.

(a) Puto legendum esse: Nazianzeno.

Scriptorum Synesii; ut et Basileæ Operum Philonis, Græce, quidam Koenig, bibliopola: modo huius consilium non intervertat pestis, quæ illic grassatur, quæ medicus et physicus eximius πασι καὶ ἐστὶ mortuus Theod. Zvingerus p. m. Quid commodi sit sperandum e conventu Monacensi, forte cognoscam ex tuis. Ad pacem certe non videntur nutare Scripta illa ἐκλεινικὰ, quæ legi, et in Catalogo Vuilleriano extant, nec tamen amplius venalia prostant: primum Ἐξήτασις Epistolæ monitoriæ Regis Britanniæ (b)... Alterum vernaculâ linguâ editum, (ut Exetasis) nomine et loco fictitiis; illa latine forma octava: hoc quartâ, hac epigraphe: Herren Christophen von Ungersdorf Christliche Gratulation oder Glückwünschung an die Evangelisch Landstend in Osterreich, wegen behaupter und erhaltner Augspurgisch Confession. In hoc, præter alia reperiuntur hæc verba.. (c).. Ab iis, qui talia in suo Dominio (quod vocant) imprimi patiuntur, καὶ ἐν ἡμεῖς καὶ οἱ γηγενεῖς, ἕως μαῶν δὲ πόλεμον καὶ λυκοφιλίας mihi pollicerer. Tu si quid conjeceris melius aut certius, ex te lubens cognoscam, quem omnino rogatum velim, τῷ κοινῷ περὶ ad me libere scribere, ne tædeat: par, quantum potero scierôve, reddam. Bene vale.

Augustæ Vindel. Non. IXbr. 1610.

(b, c) His locis HOESCHELIUS amico suo prolixè exponit scommata et convicia adversus Principes &c. in dictis Libris occurrentia: quæ plane supprimenda duxi.

XI.

S. En proficiscitur tandem ad vos, clarissime D. Doctor! Heinhoferus (a) tuus. Qui, quum cum

F 5

mor-

(a) Hainhoferi, clari cives Augustani, fuere; quos inter præcipue memorandus venit Philippus HAINHOFER, de

morbo fuerit confictatus aliquot septimanas; nec paucioribus, liberatus licet adversa valetudine, à Schola absuerit: valde vereor, ut examinatori cui-cunque, pro eo ac par erat, sit responsurus. Quare subsidio sibi diligentiam velim comparet, ut hactenus neglecta compenset; quum præsertim ingenio videatur esse tardiusculo, quod quali quali συζητήσῃ facile cognoscet. Plura ex literis prius exaratis: quibus addo, non videri mihi pacem Monachii, sed inducias tantummodo factas, cum in pago (ne quid de aliis scribam) nobis vicino, Haußtetten, numerus militum augeatur. Feruntur et Saxones de Juliaco novæ turbas, non absque publica Germaniæ nostræ clade, moturi. Mirum etiam hoc plerisque accidit omnibus, πρὶ τῆς ἱστορίας tam altum agi silentium: quum eius non minus servituti eximendæ, quam Juliacensis belli cavendi, princeps illustrissimus Anhaltinus Imperatoriæ Majestati auctor extiterit. De singulis, si placet, aut vacat, tuum responsum expectabo. Πάλιν ἔγραψα.

Non. IXbr. Calculo novo, 1610. Augustæ Vindelicorum.

Quid fiat Novellis, quando eas finis à communi amico habituri? Quid item Nomocanoni τῷ Φωτίῳ; utrum illum quoque (eo fine à me pridem ipsi missum) cogitet utraque lingua edere (b), per occasionem expisceris licet.

XII.

de quo in Mantissa paulo fufius agam: & quem Georg. REMUS, is ipse, ad quem supra posita Epistola scripta est, Adfinem suum & Amicum optimum maximum vocavit in Carmine funebri anacreontico, quod unius é filiis Philippi nostri mortem decoravit. V. Bibliothecæ meæ Alphabetum l. p. 163.

(b) Quis hic communis amicus fuerit, me doctiores divinent? nisi forte sit, Conradus Rittershusius.

XII.

S. Extorſi tandem, Doct̃or clariffime! pridem quod ſolvi oportebat, aureum nummum, quem Rabo dediſti mutuum, et Ducatum διπρόσπων in laborum compensationem. Quod ſi majus eſt debitum (vel meritum eſt) nam et expenſas feciſti et occupatus fuiſti: libere ſcribito; cum Dn. Carolo Rehlingerō agere poſſum, ἡ μισθιαφροσύνη παιδιῶν ἔστι. De reliqua pecunia, pro conviḗu, Cl. Dn. Queccius (a) à priore mercatore, ut antea, eſt accepturus, quidquid expenderit. Celare non poſſum, exiſtimare Dn. Herwartum (b) ſumptus fore majores, quam ſchedā primum huc miſſā fuerit oſenſum. Pro menſa enim, cum cereviſiæ ſextario, petiti 44. fl. pro Muſſao et lignis fl. 12. pro lectulo 6. fl. pro lotrice fl. 3. Cuius ſumma annua (honorarium namque pro inſtitutione et repetitione hīc excipio) foret fl. 65. Secundum rationes ſpacii trimeſtris huc miſſas (quamquam non ſemper exponuntur eadem) ſumma eſſet exceſſura longe beneficium, quo tres illos alumnos ornare mæcenates ipſorum decreverunt. Quare admoneri poterunt iidem, ut quam parciffime, contenti maxime neceſſariis, vivant.

Cum porro animus ſit, meum quoque filiolum circiter Paſcha mittere Altorfium, cui non niſi 40. fl. impetravi ſtipendium, velim præmunias per viam, per occaſionem; donec ipſe ad D. Queccium ſcripſero: quibus conditionibus domi ſuæ poſſit, velitve illum, 13. annor. puerum, alere. Lectulum habebit proprium; ſed cur ægre cum aliis vivere ipſum, patiar, cauſa vel maxima, quia tot exempla corruptorum pravis ſodalitiis in dies ſingulos video. Mit-

tet

(a) Vide paulo inferius in Epistoła XIV.

(b) Vide ibidem.

let D. Rumlerus (c) quoque illuc filium, et suo sumptu nepotem ex sorore noster Mæschus, qui simul poterunt apud vel Dn. Queccium, vel alium forsan, Musæum et mensam habere; modo spatium sit in eius domicilio. Sed paucis prius scribere non gravabitur, quò pretiò. De aliis cùm et aliàs. Bene vale.

Augustæ Vind. 7. Cal. Mart. 1616.

(c) Vide inferius in Epistola XVII.

XIII.

S. Gratum fuit, D. clarissime! ex tuis litteris cognoscere, florenos quinquaginta utriusque nostrum, meo et Mœschi (a) nomine, Altorphium te curasse; oñiduum enim ante Dn. fratri tuo tantundem pecuniæ in auro a nobis fuit numeratum. Longe autem gravior tuus in patriam ardens amor; cui (quantum in te est) consultum cupis laborando solcite de viro illo, qui cum laude ac fructu juventutem in artibus dicendi erudiat. Quæ enim Scholarum est mens, Mathemata minus huic ætati arbitrantur prodesse, quam τὴν αἰσθητικὰν, ideoque nobis offerri harum disciplinarum solertem magistrum gestiunt; quia Henischius (b) noster viribus

(a) Georgium Mœschum ab anno 1578. in Schola Aunana, Augustæ docuisse, tradit Phil. Iac. Crophius in Historia vernacula eiusdem Scholæ, p. 100. Epitaphium eius in cœmeterio suburbano teste Praschio fuit sequens: D. O. M. D. Georgio Mœschio. Vir in studio theologico, ling. orient. & mathesi eximius, Præceptor Classis III. Scholæ Annæ fideliss. pie in Christo cælebs obdormiens XXIV. Julii, anno Christi MDCXVIII. nunc vero futuram prorum resurrectionem expectans....

(b) Est Georg. HENISCHIVS, Vir doctissimus & Mathematicus insignis, qui Augustæ docuit, simulque artem medicam exercuit.

ribus tam corporis, quam animi exhaustus, vere γῆρας
(ut Lucianus loquitur) παλιμπαις. Plura me scri-
bere non patitur subitus hinc abitus τῆ γραματοφύλαξ.
filius D. Busenreiteri (c) sororius, a quo hæc ac-
cepturus es. Bene igitur vale.

Augustæ Vindel. 15. Cal. Julii. A. 1616.

(c) Vitam Io. BUSENREITERI, Augustani, Juris Pro-
fessoris in Altdorffina Academia, dedit WILL in Nürnber-
gischen Gelehrten-Lexicon.

XIV.

S. Nunquam est petatum a quoquam, Doctor cla-
rissime! Formulæ Concordiæ (quam vocant) ut
subscriberet, Scholæ operam qui navaret. Nuper
autem, quum parens diceretur Ecclesiastes Amber-
gæ, filius putabatur favere magis partibus illius lo-
ci, quam huius: ad quam suspicionem declinandam
volebant vel Altorffii cum D. Schoppero (a) vel hic
cum uno et altero Ecclesiæ Ministro amicam συζήτησιν
fieri. Unde qui postea est receptus Magister Wit-
tembergicus, a nemine, Religionis nomine appella-
tus fuit. Misit doctissimus M. Queccius (b) literas
nostro Herwarto (c) quibus certiozem ipsum fecit de
progressu trium illorum in studiis eò, quo diligen-
tiam probarint Scholarchis, ideoque publicis præ-
lectionibus audiendis digni fuerint iudicati. Gratu-
labar illis; D. Carolus Rehlingerus συνεχάρη: verum
ecce

(a) De Iacobo SCHOPPERO consule ZELTNERI Vitæ
Theolog. Altdorffinor. Inhæsit is tenaciter Formulæ Con-
cordiæ, unde et cum Volcarto aliisque Crypto-Calvinia-
nis collisus est. Obiit, quâ Rector Altdorffinæ Acade-
miæ, anno 1616. die 23. Septembris.

(b) Est præcul omni dubio Georg. QUECCIUS, doc-
trinæ moralis & græcæ linguæ Professor Altdorffinus, de
quo, si lubet, vide FREHERI Theatrum Eruditor. &
WITTE Diarium.

(c) Indico, hunc HERWARTUM Scholarcham fuisse.

ecce postridie venit ad me ἰδιογράμην (d) iste, (ut literis ad eundem D. Queccium τὸν δῖνα vocavi) meque ἀντιλέγοντα coegit scribere : translationem illam præmaturam nostris displicere. Quæso me apud amicum purges, ne levitatis crimine præter meritum noter : eumque jube, scripturum ad me, tuis potius includere, quam beneficiariorum literis ; ne utriusque nostrum παρρησία ipsi patefiat. Plurimum certe obstat sæpenumero prudentum consiliis et bonorum commodis, haud scio, qua sua felicitate. In odio siquidem est plerorumque omnium : et tamen pervincit. Deus ipsi aut det mentem saniozem, aut nos tandem (si mereamur) hoc onere levet. Bene vale πάντες, et amicos plurimum à me saluta.

Augustæ Vindel. 10. Cal. Julii, 1616.

(d) ἰδιογράμην est, qui peculiare sibi soli proprias sententias in animo fovet. Quem hoc verbo notet HOESCHELIUS, penitus ignoro, nisi sit unus ex Scholarchis eius ætatis.

XV.

S. Literas non unas, Doctor clarissime ! Pragæ pro privilegio libris edendis impetrando misi ; sed nihil responsi accipio. Certiorem igitur me velim facias, num Thomas Segethus (a) illic locorum adhuc vivat, per quem id negotii peragi posse confido. Quia Proverbia Salomonis cogito ea forma imprimenda curare, qua prius Siracidem, et quidem cum membranis collata non unius Bibliothecæ : id velim tibi dare negotii, ut (qui antea Spicilegium (b) in illa edidisti) interpretationem in te reciperes psalmodum et hymnorum ἀνιθέτων, qui in Codice Constantinopoli empto τῶν Παροιμιῶν τῷ Σολομῶντιος eidem adscribuntur

(a) Est idem, de quo superius Epistola III. dictum fuit.

(b) De REMI Lucubratione in Proverbia Salomonis vide Alphabetum I. Bibliothecæ meæ Augustanæ, pag. 161.

buntur: quorum apographum mittam, ubi primum consenseris. Nam potes, et quia potes, non negabis hoc Ecclesiæ, qui etiam D. Augustini operibus operam nonnullam es navaturus. Eius Augustini primum vidi tomum, cuius in titulo promissa e præfatione (in qua solius Erasmi editionem secutos se profitentur) non video, quam sint futura splendida. Extant eiusdem Opera Venetiis impressa, item Lugduni forma 8^a. In hac margini additur varians Lætio, quæ illam novam editionem ornaret maxime, nisi in Notis ad Operum calcem Appendix eiusmodi sit expectanda. Puerile est vitium, quod velim tamen abesse, atque, quisque, neque, notari accentu: quem tam demum tolerare possumus, quum est copula. Ut si dicam, quod doctior, quoque humanior, eo commendatior. Sed si didio quoque idem significat, quod etiam, accentus est otiosus. Verum hæc hædenus. In ipso etiam Titulo pro Monumenta malim Monumenta. Dicimus enim documenta, emolumenta &c. Verum ista defendant, iis qui utuntur. Tu scis, neque Gallos, neque Anglos, neque alios alibi locorum doctos istis uti. Hæc raptim. Bene vale.

Augustæ Vindelicorum. 14. Cal. IXbr. 1616.

XVI.

S. Mitto Autographa, unius Augustani; alterius Pomerani; uterque, lætis tuis litteris, manum atque operam obtulit. Parentibus ambo nati honestis; nisi quod ipsos optarim, progressos in literis esse altius. Sed alterum ἡ καλλιγραφία forsan commendabit, cuius fidem in describendo expertus est D. Byrglius. Adseribo sal. pl. a meo genero, qui gratias agit habetque pro benevolentia studio, in Herdesiano (a) illo negotio. Librum D. Minderi (b) de Pestilentia

(a) Vide mox sequentem Epistolam XVII.

(b) De Raymundo MINDERERO, Medico Augustan perdocto, vide in Mantissa.

recusum iri, et quidem audtorem, prioribus exemplaribus jam distractis, ajunt: interea mitto eiusdem Doctoris Aloëdarium. Hæc raptim, λαχονικῶς. Bene vale.

Pridie feriarum D. Matthæi, 1617.

D. Henischii filius revixit. Ecce enim, Professoris defuncti vicem subit Monspeliæ (sive in Monte Pessulo) dum alius surrogetur: ipse, ut ait eius soror, literas ad te daturus; quod maturius velim fieri, quum locus Altorphii adhuc vacet. Peccabit, mea opinione, graviter senem parentem καλὴν παῖδα atque alios non aliter honorans; pecuniæ haud scio quantum sibi mitti cupit.

XVII.

S. Autor fui, clarissime Domine! D. fratri tuo, ut D. Rumlerum (a) ipse conveniret, voluntatem eius coram cognosceret, eademque occasione αὐτόπτης filium. Annuo fere spacio adfuit scribæ senatorio; manum ei et expeditam et elegantem arbitror esse. Moribus est temperatis moderatisque, facie liberali, nisi quod progressus in literis non ille, quem velim. Pomeranus cæteroqui, sperare se ait, scribendo emendari posse, quod minus jam arrideat; fidem promittit atque industriam. Quare tu pro arbitrio delige ex his duobus eum, in quem animus magis inclinaverit. Gener meus rogat, ne graveris formam præscribere quitantiæ (quam vocant) quâ D. D. Herdesianos (b) acquieturos existimes, ne officium humanitatis, quod nolit, fraudi tibi sit. Inclusum epistolium Beitmillero tradi velim: cuius interesse arbitror, mature accipere. Pluribus non opus, nam cætera ex aliis. Bene vale.

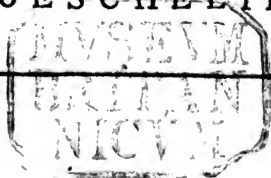
Augustæ Vind. Cal. VIIlbr. 1617.

(a) Credo esse Ioann. Ulric. RUMLERUM, de quo inferius in Mantissa agam.

(b) Sunt mea opinione Io. Christophorus & Justinus fratres, filii Christophori HERDESIANI celebris Consiliarii Norici; quorum hic Consiliarius, alter Syndicus Norimbergensis fuit. V. JOECHERN Gelehrten-Lexicon.

MANTISSA

M A N T I S S A
A D
VITAM ET EPISTOLAS
DAVIDIS
HOESCHELII

Bibl. August. Alph. VI.

G

Nota, Lector!

In præcedenti *Vita & Epistolis*, inter alia mentio injecta est *Philippi HAINHOFERI*, *Marci HENNINGI*, *Georgii LAUBII*, *Raymundi MINDERERI*, *Ioannis Ulrici RUMLERI*. De his cum plura dicenda suppeterent, quam quæ ibi commodè per modum *Notæ* exponi poterant, te ad præsentem *Mantissam* remittendum duxi, in qua *Notitias* de quinque Viris istis doctissimis à me pridem collectas jam in medium afferendo datam fidem libero. Adjeci aliam quoque *Notitiam* de *Hieronymo LAUBIO* Medico, idque ob ipsam nominis affinitatem, tum quod eundem ex posteris supradicti *Georgii LAUBII* fuisse, mihi plane persuasum habeam.

HAINHOFERUS (*Philippus*)

Noster, cuius mentio superius pag. 89. incidit, anno MDLXXVIII (*) die 21. Julii, *Augustæ*, patre *Melchior*e opulento mercatore, matre *Barbara Hörmannin de Guttenberg* (a) natus, vix quinquennis, cum matre, quæ *Georgio MYLIO* Superintendenti Augustâ ob turbas, *Gregoriani* Calendarii occasione excitatas, pulso addictissima fuerat, *Hieronymo BECHLERO* Viro docto, postea ducalis *Camere Wirtembergicæ* Confiliario, in disciplinam traditus est, quocum ætatis anno fere 16. fratre *Hieronymo* comitante, in *Italiam*, *Patavinamque* Academiam venit optimarum artium & linguarum, præcipue vero Juris cognitione ingenium exculturus. Traducto *Patavii* biennio *Senas* profectus, ibi sub Legum Doctore *LUCCARINIO* de quodam *Institutionum* paragrapho publice disputavit. Posthæc, peragrata *Italia* in *Germaniam* re-
vectus, *Coloniæ Agrippinæ* petiit, ut sermonis gallici ac belgici perfectam sibi scientiam compararet. At peste ibi coorta, iter per *Belgium*, maximæque Germaniæ emporia instituit: quò confectò patrios lares anno 1598. revisit: ibidemque anno 1601. *Reginam Weiblingerinam*, *Georg. Ulrici* mercatoris cum primis divitis, ac materteræ suæ filiam connubio sibi junxit.

Quemadmodum *Philippus*, dum in *Italia* fuit, perque diversa itinera sua mirum erga varia artis opera amorem, nec minorem in illis dijudicandis dexteritatem contraxerat; ita paulo, postquam

G 2

patriam

(*) Vide *Monumentum* eius sepulchrale, inter *PRASCHII Epitaph. T. I. p. 184.*

(a) *MOEHNERUS* in *Genealog. Patriciar. Stirpium MSSa.*

patriam repetierat, ad condendum *Musæum* quoddam animum adjecit: idque picturis maximorum *Italiæ*, *Belgii*, *Germaniæ* artificum, variis naturæ partibus, priscæque artis operibus, instrumentis mathematicis, horologiis, automatis, aliisque rebus non nisi rarissime obviis, ad summam intuentium omnium admirationem, instruxit: quæ inter *Scrinium* eluxit, opus musivum, vermiculatum, gemmisque rarissimis ornatum: de quo ipsemet testatur: illud ab inspicientibus inter *Mundi miracula* octavò locò connumeratum fuisse: quod postea Senatus *Augustanus*, 6000. Imperialibus redemptum, *Gustavo Suecorum* Regi anno 1632. dono obtulit (b). Noster autem HAINHOFFERUS mox aliud simile *Scrinium* æque pretiosum elaborari jussit, quod deinde *Augustus*, Dux *Brunsvicensis* 6000. Imperialibus comparavit.

Hinc *Dominicus Cuslos*, Chalcographus peritissimus, *Librum: Clarissimorum litteris, ingenio, fama Virorum Icones, Augustæ. 1612.* non solum *Nostro*, quæ eruditarum, elegantium et subtilium artium æstimatori candidissimo & fautori meritissimo inscribere; sed etiam eundem in hæc verba alloqui minime dubitavit: *Scimus te elegantiae omnis æstimatorem et judicem adeo gndrum, adeo amantem: non latinæ modo eruditionis, sed et exoticarum aliquot linguarum adeo doctum & scientem: talium aliarumque virtutum nomine non uni ex Principum ordine adeo acceptum esse, ut, inter Germaniæ Principes, si vel solos Boiorum et Pomeraniæ Duces in te optime adfectos nominem, illi instar omnium esse possint. Quanquam etiam in hac urbe ædes tuas a* *Princi-*

(b) *Paul. à STETTEN senior in Chronick von Augspurg. T. II. p. 179. 182. Paulus à STETTEN junior ponit 6500. Imperiales.*

Principibus quibusdam inspectas, & elegantiae quandam in hoc genere officinam nuncupatas norimus &c. Hinc merito jure à STETTENIO (c) Vir doctus & Matheſeos cum primis expertus, appellatus est.

Hoc modo cum Principibus innotuiſſet, dignus quoque ab illis habitus est, cuius opera ſuis in negotiis uterentur. Sic anno 1607. à Galliarum Rege: anno 1610 a Marchione *Badensi*, itemque a *Philippo, Pomeraniae Duce Agens* est renunciatus: à quo poſtremo etiam mandatum accepit, *Matthiae* neo-electo Romanorum Imperatori de adepta caesarea dignitate gratulandi: quod cum *Francofurti* facere non poſſet, morbo ſubite correptus; poſtea *Norimbergae*, valetudini ſpe citius reſtitutus, effecit, quando *Matthias* eam urbem tranſivit, ditiones ſuas repetiturus. Idem *Pomeraniae Dux* tam in amoribus habuit *Noſtrum*, ut filium eius, *Philippum Hainhoferum*, ſacro è fonte levare dignatus ſit (d), nec quieſcendum ſibi putarit prius, quam *Noſter*, *Stettinum* proſectus, ibi Principem ſuum coram ſalutaſſet. Extant in hanc rem: *Carmina gratulatoria Amicorum in feliciffimum iter, quod nobilis & ampliffimus D. Philippus Hainhofer Patritius Auguſtæ ad aulam Stettinensem confecit. Auguſtæ. 1617 (e).* In eo itinere abs memorato *Philippo Duce*, in *Conſiliariorum album* adlectus fuit: quod honoris genus & *Dux Brunsvicensis, Auguſtus*, Princeps perdoctus anno 1625. in *Noſtrum* conferre dignatus est. Dux quo-

G 3

que

(c) *Paul. à STETTEN ſenior l. c. p. 746. Paul. à STETTEN Erläuterungen der in Kupfer geſtochenen Vorſtellungen &c. 4o. p. 99.*

(d) *V. PRASCHIUM l. c. p. 185.*

(e) *V. EHINGER Catalog. Biblioth. Auguſt. p. 877.*

que *Boiorum*, *Wilhelmus*, ei negotia varia demandare non dubitârat.

Neque solum exteris Principibus, sed et patriæ suæ inserviit *Noster*. Iam longiori ex tempore membrum is erat *Senatûs majoris* (ût aiunt) quippe *Patritius minorum gentium*; sed nullo publico negotioungebatur. Verum anno 1628. *Curator Zechæ*, vernacule *Zechpfleger*, ad *D. Annæ*, & anno sequenti (1629) *Assessor Dicasterii urbici* (*Stadt - Gericht*) est constitutus.

Paulo post mutari *Augustæ* facies Religionis, et sinistriora *A catholicis* ingruere tempora cœperunt; quibûs quas legationes *Noster* obiverit: quæ pertulerit: quid deinde *Gustavo*, *Suecorum* rege, depopulata *Germania* etiam *Augustam* urbem obsidente ac capiente gesserit, discere tibi licet, *Lector!* ex *Pauli à STETTEN junioris* Libro: *Lebens-Beschreibungen zur Erweckung bürgerlicher Tugend*, T. I. p. 269. seqq. ex quo multa per decursum huius narrationis excerpti: cui addes *Pauli à STETTEN senioris Historiam* vernaculam *Augustanam*, T. II. Ab hoc eodem Rege inter *Patritios*, quorum plures is tum creavit, connumeratus *Noster*, multisque gratiæ omnino singularis testificationibus ornatus fuit: Per idem quoque tempus novo *Senatu* lecto *Ædilitiam* dignitatem accepit. Sed belli illius fortunâ conversa etiam sua omnia conversa vidit *HAINHOFERUS* noster: qui ex illo tempore sibi, Musisque vixit; donéc tandem anno 1647. die 23. *Julii* mortalitatem explevit, perturbatis nonnihil rebus suis.

Nihil, typis procusum quod esset, repperire à *Nostro* potui; at *Manuscripta* eius varia extant. Etenim

I. De-

I. Descripsit *itinerà* à se in adolescentia & studiorum tempore facta, eaque in accuratum *Diarium* redegit: quod in ducalem Bibliothecam *Guelpherbytanam* postmodum transivisse, putat *Paulus à STETTEN junior*, l. c. p. 272.

II. Multâ diligentia *itinerà*, à se in virili ætate confecta, litteris mandavit: uti *iter* ad Ducem *Pomeraniæ* aliasque in transitu aulas: item aliud ad Ducem *Saxonie* aliosque Principes, pro causa *A catholicorum* circa tempora belli *Suecici* susceptum: quæ ambo *Diaria* vidisse se in memorata Bibliotheca, testatur mox laudatus *Paulus à STETTEN* l. c. p. 276. 278. Huc pertinet, quod *LAMBECIUS* in *Commentar. de Biblioth. Vindobon. Cæsar. T. II.* p. 915. recenset, *Volumen chartaceum*, in folio, multis imaginibus æri incisis exornatum, quo continetur *Philippi Hainhoferi Relatio Germanica de itinere suo in Aulam Dresdensem & reditu Augustam Vindelicorum anno 1629.*

III. *Stemmatographiam* familiæ suæ confieri iussit, venustate et arte, quæ ibi inter se certant, alias fere omnes vincentem. V. *Paul. à STETTEN juniorem*, l. c. p. 276. 284. 285.

IV. Maioris momenti est Opus, quod *Paulus à STETTEN senior* in *Historia vernacula Augustanæ urbis* Tom. II. in prævia *Notitia Scriptorum Rer. August. No. 2. A. 6.* recenset hoc titulo: *Philipp Hainhofers &c. &c. Diarium die schwedische Occupation der Stadt Augspurg betreffend vom 7. April 1632. bis 5. Octobr. 1635.* Opus solidè scriptum & publicis auctoritatibus munitum, Judice eodem *Paulo à STETTEN*; qui se illò, non sine multo fructu, in conscribenda patria eius ætatis historia usum esse, candide profitetur.

Paraverat sibi *Noster* numerosam pretiosamque Bibliothecam, quæ post eius obitum Bibliothecæ *Guelpherbytanae* illata est, unâ cum Libris eius musicis; nam et *artis musicae*, præcipue *testudine* ludendi, peritus exstiterat. Quo *Musæum* eius devenerit, nescitur; credibile tamen, illud *Nostra* fatis functo, dissipatum fuisse.

HENNINGUS (*Marcus*)

Qua origine natus sit HENNINGUS noster, de quo superiori pag. 83. dictum, memoriæ prodidit *Martinus CRUSIUS*, ipse amicus *Nostri*; dum in *Annal. Suevic. Dod. III. p. 834.* sequentia scripsit: *Egit Gregorius HENNINGUS, amici mei Marci pater, ab anno 1549. usque ad 1584. Advocatum Augustanae Reipublicæ, ortus ex oppido Lusatiae superioris, Lauba, patre Nicolao, ibi consule. Factus autem Doctor Juris in Italia anno 1554. Patavii fuerat: uxoremque anno 1556 ex mercatoria Stenglinorum familia, Felicitatem, Marci Senatoris filiam, Lucæ Medici sororem duxerat: et anno 1586. usque in sequentem annum apud Palatinum, Georgium Ioannem, Cancellarii munus obierat. Nunc (1590.) senectute et valetudine debilis est.*

Hæc de ortu *Nostri CRUSIUS*. Eum in patria schola *San - Annæana* docuisse, ad annum 1594. asserit *Philipp. Jacob. CROPHIUS* in *Historia vernacula eiusdem Gymnasii p. 101.* Inter celebres autem *Genealogos* annumerat *FABRICIUS* in *Libro: Abriss einer allgemeinen Historie der Gelehrtheit. T. III. p. 989. & 991.* Inter claros *Germaniæ Poëtas* recensendum jure esse, dicenda confirmant.

Scripta *Marci* reperire mihi contigit sequentia:

I. *Carmen elegiacum* prolixum in *Adolphos Occones*, celeberrimi nominis *Medicos Augustanos.*

Extat

Extat in *Vitis occonum* à Iac. BRUCKERO. in 4to. editis.

II. *Carmina in Nuptias Antonii Fuggeri & Barbaræ Comitissæ de Montfort anno 1591. celebratas. versibus heroicis scriptum*: quod Epithalamion, egregium, nominare non dubitavit Mart. CRUSIUS l. c. p. 837.

III. *Historia nova et vera de amplissimo regno Chinæ. in 3°. Francofurti. 1599. V. LIPENII Biblioth. philosoph. p. 276.*

IV. *Tyrolensium Principum, Comitum, ab anno virginei partus 1229. usque ad annum 1599. Eicones singulorum: Insignia: quorundam Emblemata. Ex Raymundi Fuggeri &c. Musæo. Calatura & officina Dominici Custodis; cum Epigrammatis & brevibus Eulogiis Marci Henningi in fol. Aug. Vindel. 1599. iterum 1623. V. EHINGER Catalog. Biblioth. Augustan. pag. 567.*

V. *Atrium heroicum Cæsarum, Regum, aliorumque Summatum ac Procerum, qui intra proximum sæculum vixere, aut hodie supersunt, imagines LXXII. illustratum. Chalcographo & editore Dominico Custode, anno sæculari 1600. cum Proëm. et Epigramm. M. H. A. V. (Lege Marci Henningi Augustano - Vindel.) Pars I. 1600. Eiusdem Atrii &c. Pars II. Eicones XXXI. 1600. Eiusdem Atrii &c. Pars III. Eicones XXX. 1601. Eiusdem Atrii &c. Pars IV. Eicones XXXIII. in folio. Typis Ioann. Prætorii. 1602. V. EHINGER, l. c. p. 559. 567.*

VI. *Saxoniarum Ducum Cæsarib. creand. VII. Virum; & cæterorum à Friderico J. ad Christianum II. fratres & agnatos genuinæ Effigies cum Collect. & Epigrammat. Marci Henningi in fol. August. Vindel. 1601. V. EHINGER l. c. p. 568.*

VII. *Ad illustrem, magnificum & nobilissimum Virum D. Joannem Wolfgangum Freimonium (*) in Randeck &c. scriptum Carmen a Marco Henningo. Augustæ Vindel. 1603. V. EHINGERI Catalog. Biblioth. August. p. 853.*

VIII. *In secundas, secundissimas, Nuptias SS^me. Principis Ferdinandi II. electi Romanorum Imperatoris, cum SS^{ma}. Principe Virgine Eleonora Mantuæ Ducissa, anno 1622. Oeniponte celebratas Carmen syncharisticum. in 4to. Augustæ Vindel. E Typographeo Saræ Mangiæ viduæ. Ibi inter alia canit: Ille ego, Vindelicam quando Augustissime Cæsar! Cæsareo intrasti Augustam. sublimis honore (a).*

Ille ego, Zindelio qui Carmina pauca Philippo Tum scripsi, proavum atque tuas tangentia laudes: Zindelius quæ aptata suis tibi Carmina plectris Obtulit atque modis (quin & placuisse recorder) Ille ego jam redeo.

Quamlibet & primus me sexagesimus annus (b) Ævi urgens Carmen cogit frigesce. . .

Nunc, ex quo vixi Linzi (c), trigesimus annus Nobilibusque fui non male gratus, abit.

Nec mihi Nobilitas visa est humanior usquam Austriacæ, Teuto nobile quidquid habet.

Tunc

(*) De Vita & Scriptis clarissimi huius Viri vide Librum: *Allgemeines historisches Lexicon. Basel. Confer Io. Nep. MEDERER Annales Academiae Ingolstadt. T. II.*

(a) Ferdinandus II. anno 1619. Augustam adveniens, inde profectus paulo post est *Frankfurtum*, in Regem Romanorum eligendus.

(b) Ex hoc colligitur, Nostrum circiter anno 1561. in dias luminis auras prognatum fuisse.

(c) Puta: *Lincii*.

*Tunc Schallenbergus, tunc me Tschernemblus
amabat*

*Tunc Hohefelderi, tunc Starhebergiaci :
Jörgeri, Polhemiadæ; quosque Austria plures
Supra Anasum claros germine dives alit (d)
Pene tamen binis vixi illic messibus (e) . . .*

IX. *Fragmentum Epistolæ, à Nostro ad Carol.
STENGELIUM anno 1621. scriptæ, exhibui in Al-
phabeto III. Bibliothecæ Augustinæ, p. 138.*

(d) Ecce ! Quantorum Virorum gratiâ fruitus sit No-
ster ?

(e) *Ab anno, ut ipse testatur in margine, 1597. us-
que ad annum 1593. Quid autem muneris ibi gesserit,
non indicat.*

LAUBIUS (Georgius)

*Georgii LAUBII superius in HOESCHELII Vi-
ta pag. 35. mentio incidit; qua de re, dati inibi
promissi memor, hœc locô afferam, quæ de illo
dicere habeo.*

Natus is *Augustæ* annô à partu Virginis MD-
LIV. *bonis & honestis parentibus*, ubi ætatem addi-
scendis litteris aptam attigit, liberalium artium
præcepta in patrio Gymnasio *ad S. Annam*, sub
Viro celeberrimo Hieronymo WOLFIO, imbibit. In-
de *Tubingam* missus, ita ad studia incubuit, ut,
*nondum expleto vitæ anno 18. jam supremis in
Philosophia honoribus capeendis idoneus fuerit
judicatus. Quibus gestis, cum naturali quodam
impetu ad medicinam ferretur, & veniâ et sumpti-
bûs necessariis à parente impetratis, in Gallias con-
tendens, Montempeffulanum, ex longissimo tempo-
ris spatio singulari Medici studii fama florentissi-
mam Academiam, venit; Ibi aliquantisper com-
moratus, in Italiam abiit, inque ea orbis regione
Paduam,*

Paduam, Pisas, Florentiam lustravit, eventu tam prospero, ut in quodam postremæ urbis nosodochio medicandi partes sibi concreditas habuerit: annoque 1576. ætatis 22. in *Pisana* Academia solito apparatu *Medicinæ Doctor* renunciatus fuerit (a).

Hôc modô, jatricâ laureâ insignitus, & â priscarum linguarum, græcæ præsertim, humaniorumque litterarum scientiâ instructissimus domum rediit, in qua præclarissimos studiorum eius profectus imi ac summi subsellii cives, quibus aptissima de ingeniis recte judicandi facultas inerat, tum agnovere celeriter, tum eiusdem exitu longe felicissimo usi sunt (b).

Uxores habuit duas: priorem, *Veronicam Weiblingerinam*, quam anno 1576: posteriorem, *Ioannam Rehmiâ* primariæ familiæ virginem, quam anno 1589. connubio sibi junxit; ex prima quinque, ex secunda quatuor liberorum pater effectus. Postremas nuptias *David HOESCHELIUS* edito Libello: *Præcepta conjugalia &c.* condecorandas sibi duxit (c). Qui idem suam erga *Nostrum* amicitiam, nomini eius *Andronicum Rhodium* consecrando, testari voluit.

Annum

(a) V. ADAMI *Vitæ Medicor.* p. 153. & FREHERI *Theatr. Erudit.*

(b) Vide mox citatum ADAMUM & CRUSTIUM in *Annal. Suevic. Dod.* 3. p. 834. ubi ad annum 1590. inquit: *Augusta Vindëlica* multos claros hoc tempore habebat *Doctores medicos*, ut *Marcum WINDIUM*, *Ioann. SCHEURLINUM*, *Io. Ulr. RUMLERUM* (De hoc paulo post dicam) *Casparum GUTTMANNUM*... *Georg. LAUBIUM*, *WIRGUNGUM &c. &c.*

(c) Vide superius inter *Opp. HOESCHELII*, No. V. item No. XIV.

Annum 1597. fatalem *Noster* habuit, & præmatura et celeri morte vivis ereptus; nam cum epulo cuidam nuptiali interesset, gravissimis repente doloribus correptus, domumque reportatus, 10. die Novembris expiravit, cum annos vixisset nonnisi 43. Corpus eius terræ mandatum fuit in cœmeterio superiore ante *Portam*, quam vocant, *rubram*; uti docet epitaphium *Nostri*, à *Daniele PRASCHIO* allatum (d).

Melchior ADAMUS in *Vitis Medicor.* p. 153. sequenti *Nostrium* eiusque mores encomio ornavit: *In praxi seu medicina facienda, fungens munere Physici Reipublicæ Augustanæ, fuit fidelis et felix, erga Deum pius, in lectione Bibliorum assiduus. In vita civili pacificus, ἀνταρκτός; Et tam diviti, quam pauperi in suo officio fideliter præsto fuit: beneficus erga egenos omnes, præcipue scholasticos, si quos bonæ indolis noverat.*

Tempus, quod à praxi medica vacuum nactus fuit, optimis studiis dicavit *Georgius noster*: cuius rei evidenti argumento sunt Libri, quos partim edidit, partim prælo paravit. Sunt illi

I. *Ioannis Anglici Praxis medica*: Rosa Anglica dicta, quatuor libris distincta: de morbis particularibus; de febribus; de chirurgia; & pharmacopœia; emendatior & in meliorem redacta ordinem; recens edita opera et studio Cl. V. Doct. *Philippi Schoppii Physici Durlacensis &c.* in 4to. *Augustæ Vindelicorum. Typis Michaelis Mangeri. 1595.* Dicavit *SCHOPPIUS* (e) Librum hunc *Nostro*, quem *Medicum & Philosophum præstantissimum, amicum suum observandum* appellat, monens sequentia, ex qui-

(d) In *Epitaph. Augustan. T. III. p. 94.*

(e) De *Schoppio* videri poterit *KESTNERUS* in *Medicinisches Gelehrten - Lexicon. 4to.*

quibus, quid laudis ex hac editione ad Georgium nostrum redeat, discimus: Quia consuetudine receptum est, ut libro cum novo tum veteri, aut qui accessione aliqua locupletatus atque correctus de novo euditor, patronus aliquis quæretur, cuius auspicio in lucem prodeat; tu mihi, Cl. Vir! ex multis solus occurris, cui hoc jure quodam me debere sentio. Nam ut taceam beneficia tua, cumulate in me collata, necdum compensata, insuper etiam meretur hoc tua præclara doctrina conjuncta cum virtute: meretur hoc tua humanitas, qua tibi multorum Doctorum animos devinxisti: denique hoc meretur nominis tui celebritas & existimatio, quam tibi medendi usu acquisivisti. Sed nec hoc dissimulandum est: quod auctor fuisti, quod συνιστάς (f) καὶ ἐπιμελεσάμενος (g), ut Rosa Anglica omnibus numeris absoluta in publicum ederetur: quod sumptus hoc nomine fecisti, non gloriæ stimulis aut lucri impulsus, sed utilitatis publicæ proposito atque amore &c.

II. Lucæ OSIANDRI Commentarios in Psalmos Davidis ex latino in linguam vernaculam convertit.

III. Simeonem SETHUM, Medicum celeberrimum, ex græco in latinum sermonem transtulit. V. David. HOESCHELII Catalogum MSSorum. Biblioth. Augustanæ, p. 55. ubi dicitur: „Nostrum „hunc præclarum Medicum ex Codice Augustano „emendasse, & cum nova Versione latina typis „committere voluisse“. Confer Fabricii Biblioth. græc. T. X. p. 321.

Neque hoc, neque præcedens Opus, interveniente Nostri morte, lucem vidit: Nostri (inquam) cuius

(f) Vox hæc idem sonat, ac Adjutor, propriè Cooperator.

(g) Est is, qui Opus aliquod urget.

cuius etiam honorificam mentionem faciunt **KESTNERUS** in *Medicinisches Gelehrten - Lexicon*. **KÖNIG** in *Biblioth. vet. & nov.* **BRUCKERUS** in *Vitis Oeconum*. **WILL** in *Biblioth. Noric.*

LAUBIUS (*Hieronymus*)

Georgio **LAUBIO** Medico, Medicus alter apte jungitur *Hieronymus* **LAUBIUS**; tum ob ipsam nominis affinitatem; tum quod ex supradicto *Georgio*, fors abavo, originem duxisse, mea quidem opinione, censendus sit.

Hunc *Hieronymum* patriâ *Augustanum* fuisse, ex *Catalogo Collegarum illustris Academiae caesareo-Leopoldinae Curiosorum Naturæ* didici: de adolescentia autem illius, et studiis in juvenili ætate comperire hætenus quivi nihil, præterquam quod se totum arti medicæ consecrârit. Atque in hoc studii genere quam amplam sibi tum eruditionem tum famam comparaverit, inde iudicatu facillimum est, quod jatricæ scientiæ subsidiis adjutus in exteram adeo aulam penetrarit, *Regis Daniæ Medicus aulicus*, (quem eum *Academia* memoratæ *Academiae* vocant) et *Nosodochii regii Hafniensis Medicus* (Hoc honoris titulo illum **MANGETUS** in *Bibliotheca Scriptorum Medicorum T. III.* ornat) constitutus.

Inter mox memoratæ *Academiae* membra anno 1718. *Hieronymum* nostrum, sub nomine *Faußini*, adlectum fuisse, testatur *Catalogus Collegarum* eiusdem *Academiae*, n°. 333.

Exstant ab illo (uti monet **MANGETUS** loc. cit.) in *Ephemeridibus* sæpius laudatæ *Academiae Germanicis*,

Centuriâ III. & IV.

Observatio 162. *Paracentesis abdominis sæpe reiterata.*

Centuria V. & VI.

Observationes : 21. *De abscessu Ovariorum.* 22. *De Anatome Calculosæ.*

Centuria VII.

Observationes : 39. *De anatome abscessu cerebri Defuncti.* 40. *De Steatomate in cavitate pectoris.* 41. *De notabilibus in anatome Hydropici inventa.*

Centuria VIII.

Observationes : 21. *Caries ossis bregmatis & temporum dextri cum cerebri putrefactione.* 22. *Calculosi & ulcere renis afflicti Anatome.* 23. *Abscessus lumbaris cum carie vertebrarum dorsi & lumborum.*

Centuria IX.

Observationes : 14. *Paralyticus ex carie cranii ; et apostemate cerebri.* 15. *Ex lue venerea olim curati, postea feбри pectorali demortui Anatome.* 16. *In phthisici anatome ren sinister duplex repertus.* 62. *Post variolas confluentes hydrops pectoris & abscessus hepatis.* 63. *Arenulæ in glandula pineali repertæ.* 64. *De rene monstroso Hydropici.*

Centuria X.

Observationes : 6. *Vulnus capitis ad cerebrum usque penetrans post 5. septimanarum decursum lethale.* 7. *De vulnere thoracis per accidens lethali.* 8. *De vulnere lienis et renis sinistri lethali.* 9. *In flexura cubiti graviter vulnerati anatome.* 10. *Ex scirrho ventriculi Vomitus assumptorum diuturni.* 83. *Puellæ hydrocephalicæ anatome.* 84. *Cordis insolita magnitudo in cadavere asthmate convulsivo Defuncti.* 85. *De ventriculi expansione stupenda in cadavere ebrii.* 86. *Hepar magnum et purulentum hæmorrhagiæ narium diuturnæ caussa.* Hucusque MANGETUS.

Præte-

Præterea à Nostro in *Actis physico-medici* memoratæ *Academiæ* in 4to. habentur.

Volumine I.

Observationes: 148. *Spina ventosa femoris sinistri: Vomica pulmonum duræ.* 149. *Dolor lumbaris cum motu femoris abolito ex abscessu interno et carie vertebrarum.* 150. *Ulcus in dorso magnum ad pleuram penetrans cum carie costarum.* 151. *Asthma grave cum hernia umbilicali.* 152. *Vomica pulmonum, et partium abdominis: Serum copiosum in capite.*

Volumine II.

Observationes: 17. *Empyematicus abscessu sponte orto et aperto præter spem convalescens.* 18. *Abscessus saccatus in thorace phthistici.* 19. *Pericardicum sanguine distentum, et cor arrosus in cadavere orthopnoici.* 20. *Pericardicum cartilagineum cum corde coalitum in cadavere hydropici.* 21. *Lienis et Renis ruptura ex casu ab alto lethalis.* 22. *Cranium et sternum curiosum Scorbatici cum calculis pulmonum.* 103. *Costarum a sterno separatarum coalitus novus: Coli in intestinum rectum prolapsus.* 104. *Scorbatici ulcera sinuosa varia.* 105. *Cachecticus cum carie ulcerosa brachii, manus, et genu.* 106. *Parotides exulceratæ cum vomiciis pulmonum et mesenterii.* 107. *Empyema cum sanguine intra pericardium extravasato.* 108. *Lienteria ex abscessu mesenterii magno.* 109. *Aortæ ossescentia in senne apoplectico.*

Dedit Noster hæc postremas *Observationes* ex *Hafnia*, anno 1728. 14. Febr. In sequentibus *Voluminibus* nulla *Nostri* amplius occurrit mentio: Unde conjicio, eum fors morte interceptum humanis valedixisse.

MINDERER (*Raymundus*)

Raymundus noster, de quo supra pag. 95. mentio facta est (*), avum maternum habuit Laurentium Danum sive Thennum: patrem Balthasarem, insignes ac famosos sui temporis Chymicos: matrem Mariam Annam Thennin. Fratrem usus est Gottfrido, aurifice: sorore Maria, quæ Bartholomæo ab Esch pictori nupsit (a).

Non habeo, cur dubitem, *Nostrium* maturè discendis litteris humanioribus admotum fuisse. Subin verò *Ingolstädium* veniens ibi studia sua prosecutus est: in cuius *Academiæ Inscriptorum* albo ad annum 1590. non sine speciali hoc elogio memoratur: *Inter recens Academicæ Inscriptos multi hoc anno insignesque viri ac juvenes exsisterunt. . . . Raymundus Mindererus Augustanus, magni postea nominis Medicus, atque editis etiam libris clarus. Insignitus est autem Noster, Doctoris Medici honoribus, in mox memorata Academia anno Christi MDXCVII (b).*

Maximos à puero & per studiorum tempora patronos expertus est DD. Ernestum & Io. Albertum, Comites de Oettingen &c. horumque parentes illustrissimos; quod gratus agnovit, in *Dedicatione* ad *Threnodiam* suam medicam dicens; *Secunda*
vero

(*) *Augustanum* patriâ fuisse, innuit JOECHERUS in *Gelehrten Lexicon*. Sed huic aperte contradicit Vir doctissimus MICHEL in *Beyträgen zur Oettingischen Geschichte &c. T. III. p. 101.* monens: *Nostrium* in *Dynastia Oettingo-Wallersteiniana* natum fuisse. In *Epitaphio* inferius apponendo domo (non patria) *Augustanus* vocatur.

(a) V. PRASCHII *Epitaph. August. T. II. p. 93.* & *Præfationem Nostri* ad Opus suum de *Calcantho*.

(b) V. MEDERER *Annal. Acad. Ingolstadt. T. II. p. 122. 149.*

vero haud minus urgens (cur hoc Opusculum ipsis dedicaret) *caussa*, meæ in vos *submissæ* *observantiæ* candor extitit, per quem fateor, me post Deum omnia à vobis piisque parentibus vestris accepisse: ita ut Oettingano vestro stemmati... cuncta debeam. Huius enim munificentia educatus, nutritus, suffultus, ac beneficiorum cumulatâ multitudine quasi pressus hucusque fui. Atqui vero Oettingani vos Comites, parentes vestros... repræsentantes, quos ideo parentes appello, vos (inquam) me in studiis educaſtis, in Academiis hinc inde alimoniam mihi præstitistis, vidum amidumque subministrastis, & humanioribus... studiis exemptum & ad medicam Facultatem animum applicantem, ulteriorum gratiarum superadditione, itineris mei medici cursum promovistis.

Tametsi ex prædictis satis clare pateat, præter *Ingolſtadianam* alias quoque *Academias* visitatas à *Nostro* fuisse, hætenus tamen, quæ nam illæ fuerint, invenire mihi non licuit. Igitur ad certiora convertor. *Noster* studiis itineribusque suis eruditus defunctus *Augustam* redivit, ubi anno MDCVI. ædiculam *S. Ægidio* sacram et domum *Vicarie* (ut aiunt) Vicinis ad pium hoc opus concurrentibus, instauravit teste *Carol. STENGELIO* (c), qui *Inscriptionem* supra portam eius *Ecclesiolæ* positam hanc affert:

AEDICULAM. DEO.

ET. MEMORIAE.

SANCTI. ÆGIDII. SACRAM.

SITV. ET. VETUSTATE.

CORRUPTAM. VICINIA.

PRIVATA. IMPENSA. RESTITUIT.

ANNO. MDCVI.

H 2

Annus

(c) In *Commentar. Rer. August. T. II. p. 324. 325.*

Annus sequens (1607.) magnam in civibus *Augustanis*, & per totam viciniam stragem edidit, lue contagiosa exorta; cui ut occurreretur, *Noster*, à Senatu *Nosodochio pestilenti præfectus*, una cum *Carolo WIDEMANNO* (d), *Io. Iacobo SCHISLERO*, & *Hieremia CNEULINO* (e) multa diligentia, ac studio multo laboravit. Cumque singulari Dei beneficio inter tot ac tanta tam funestiarum infectionum pericula ab omni intoxicationis vitio & malignitate custoditus fuerit, dignum esse iudicavit, ut quæ in tam gravi morbo apud ægros notaf-

(d) *Carolus WIDEMANNUS*, patriâ *Monacensis* fuit, *Augustæ* vero artem medicam facitavit, ubi anno 1616. *Collegii Medici Vice-Decanus* renunciatus est. Obiit annò 1638. reliquens: 10. *Annotata medico-chymica*, quæ *G. H. WELSCHIUS* suis *Chiliad. II. exotic. Curat. & Observat. medicin.* inseruit. 20. *Annotata alia medico-chymica*, quæ idem *WELSCHIUS* in suis *Centuriis IV. Consil. medicinal.* exhibet.

(e) *Hieremias CNEULINUS*, filius *Tobiæ*, de quo mox dicam, artis medicæ Doctor, & per 28. annos *Nosodochii pestiferi Præfectus* fuit. Obiit die ultima Decembris, anni 1631. V. *BRUCKERI Vitas Oconum*, pag. 25. & 26. *Tobias* autem *CNEULINUS*, patriâ *Giengensis Suevus*, anno 1572. in *Basileensi* *Universitate Medicinæ Doctor* creatus, & *Augustæ* anno 1576. *Nosodochio pestilenti*, additò annuò 150. *florénorum stipendiò*, præesse iussus est, (Vide mox laudati *BRUCKERI Vitas Oconum*, & *FABRICII Historie der Gelehrtheit. T. III. p. 540.*) Reliquit *Observationes* seu *Historias medicas*, quas *Ioannes SCHENCKIUS* postea *Operi Observationum medicarum, rararum, novarum* à se edito inseruit; in prævio *Auctorum elencho de Nostro* dicens: *Medicus Augustanus industrius, qui in conquirendis tum aliorum, tam suis quoque Historiis mittendis sedulam operam navavit. Virum celebratissimum* vocat *Lucas SCHROECKIUS* in *Hygiæ August. p. 12.* Ter *Decanatus* munere functus vitam finiit anno 1601. die 7. Decembris.

notasset & observasset : quin etiam ex fida prædictorum DD. Collegarum, qui in eadem arena secum cum tanto morbo defudârant, communicatione didicisset, boni publici causâ divulgaret. Itaque edidit suum Libellum de Pestilentia, quem Marco VELSERO & Ioanni Iacobo RHEMBOLTO Duumviris, Septemvirumque Collegio dedicavit. Quæ prima Nostri Opella, ut prodiit, doctorum calculos plurimorum tulit ita, ut protinus in alienas diversas ac exterâs regiones fuerit distracta (f).

Quare non solum huius Opusculi editionem secundam anno 1619. multis petentibus, præcipue Helvetis Acronianis, & ad Hercyniam Sylvam habitantibus, utpote quorum fines non ante multos annos plurimorum hominum strage milleque miseriis inimica hæc lues repleverat, adornavit; sed alia quoque plura, pro eo, quod agebatur, Proximum adjuvandi (*) incensò studiò vulgavit, magno virorum doctorum applausu excepta. Ubi vero anno 1617. Disquisitionem suam de Calcantho edidit, adversarios sibi Ætium CLETUM, Petrum CASTELLUM (g) aliosque (sive quod virtuti semper comes

H 3

eat

(f) V. Dedicationem Nostri ad Libellum suum de Pestilentia. Editio altera.

(*) Passim hoc studium apertis verbis declarat in Præfationibus suis.

(g) Ætius CLETUS, Medicinæ Doctor Romæ, Exercitationem de Calcantho adversus Nostrium edidit. De Petro CASTELLO, patria Romano, Medico consuli poterit MANDOSIUS in Biblioth. Roman. & Kestnerus in Biblioth. medic. Fuit alius quoque CASTELLUS (Ioannes) Augustanus, Philosophiæ ac Medicinæ Doctor, hactenus paucissimis notus: qui, primum ingenii sui partem, Tractatum de Peste, nec non de ipsius causis, signis, præ-

eat invidia, sive quod veritas disputando limari debeat) expertus est; sed contra hos causam *Nostri* dixit defenditque *David VERBEZIUS* Medicus Augustanus (h). Hinc tantum abfuit, ut ista controversia famæ *Raymundi* nostri nocuerit, ut eadem etiam amplificandæ condukerit.

Certe maxima iatricæ scientiæ laude claruisse MINDERERUM, plurimorum Nobilium, Ducis quoque Bavaricæ *Maximiliani*, atque ipsius Romanorum Imperatoris *Matthiæ*, qui eum in *Archiatrorum* suorum numerum adscribere minime dubitarunt, iudicium confirmat: deinde etiam synchronorum Scriptorum clarissima testimonia evincunt. A *Carolo STENGELIO* (i) audit is famosus, insignis ac celeberrimus Medicus. A *Petro ECKHOLTO* (k) Physico *Lindaviensi* extat sequens *Nostri* encomium: *Mindereri doctrinam ut admiror, ita eius labores et conatus in adornanda Medicina sinceriori plurimum laudo & celebro. Optandum esset, ut Academicis laboribus et studiis solum vacare, et libris edendis, adjuvando sic quam plurimos, inhærere posset: & non solum ægrotis sanandis, ubi tamen etiam felicissimus est, vacare et tempus insumere cogeretur. In ipsius Pharmacopœia, & Tractatu contra Pestem*

præfagiis, curatione et præservatione, Augusta, in 8o, Christoph. Mangi typis anno 1608. excusum Wolsango Theodorico Archiepiscopo Salisburgensi, cui multis nominibus obstrictus fuerat, dedicavit.

(h) *David. VERBEZIUS* Carno - Lubeanus, Medicus, Augusta, Ulmæ, Stuttgartiæ, Argentorati, denique Spiraë artem medicam factitavit. Præter alia, de quibus *Lindenum* in *Scriptor. Medic.* & *WITTE* in *Diar. biograph.* videtis, scripsit: *Responsionem pro Raym. MINDERERI Disquisitione iatro - chymica de Calcantho.*

(i) In *Commentar. Rev. Augusti*. l. c.

(k) *V. Aloedarium marocostinum Nostri*, p. 227.

Item multa habentur, ex ipsius inventu, ut rara, ita mihi approbata; ut iis in mea etiam praxi qualicunque utiliter et cum laude utar, & in curandis ægris multum proficiam; quare ipsum meritò amo ac veneror.... Deus largiatur ipsi longævam vitam, ubi haud dubie profecturus in dies plurimis prodesse, et suas lucubrationes multis communicare, et sic æternum nomen nancisci possit. Accedit Philippus HOECHSTETTERUS, et ipse doctus Medicus Augustanus (1) qui, post mortem Nostri, eius A-

H 4

loedarium

(1) Philippus HOECHSTETTERUS Augustanus, Medicinæ Doctör, Physicus patriæ urbis fuit. Ab eo extant. Io. Rararum Observationum medicinalium Decades tres &c. in 8o. Augustæ Vindel. apud Sebastianum Mylium, typis Andreae Aperger 1624. Illo. Rararum Observationum medicinalium Pars secunda, continens Decades tres sequentes, nimirum IV. V. VI. &c. in 8o. Augustæ Vindel. Apud Sebastianum Mylium 1627. In huius secundæ partis Dedicatione, quæ illam Senatui Augustano, omnibusque universim Civibus Augustanis sacravit, tractat Noster Quæstionem: Utrum medicè vivere sit, miserè vivere? De istis Observationibus ait Lucas SCROECKIUS celeberrimus Medicus Augustanus in Hygeia sua: Opus insigni labore, industria, et doctrina refertum... nulla unquam ætas venerari desinet. Illo. Secunda vice edidit Raymundi MINDERERI Aloëdarium multis auctum, de quo suprâ. Obiit anno Christi 1635.

Exstitit etiam quidam Ioann. Philippus HOECHSTETTERUS, quem filium præcedentis JOECHERN in Gelehrten - Lexicon T. II. p. 1634. facit, sed mendosè; cum SCHROECKIUS paulo ante laudatus l. c. eum nepotem præcedentis fuisse, & physicatum Rottenburgi ad Tubarim accepisse, diserte affirmet. His adducor, ut credam: Nostro patrem fuisse Ioann. Philippum HOECHSTETTERUM, qui teste Paulo à STETTEN in Chronica vernacula, T. I. p. 559. artem medicam jam anno 1640. Augustæ exercuit. Sed ad Ioann. Philipp. HOECHSTETTERUM filium redeo. Is anno 1670. in Ienensi Acade-

mia

loedarium secunda vice vulgavit; cui editioni, ne sola prodiret, alios *Auctoris* partus *Höchstetterus* adjunxit, animatus eo *Auctoris* verbo: quod sua arcana tempore hoc bellifrugo velit omnibus esse in rapinam; quodque is per hos factus, quamvis caelebs, posteritati se videtur dixisset. Tum subdit HOECHSTETTERUS: Fuit certe Raymundus in inveniendis medicamentis sollers et ingeniosus: in applicandis dexter et felix: habuitque purgantia medicamenta benigniora, sibi quasi obsequentia; ita ut fortiora diagridiata, & quæ colochinthidem habent, quasi neglexerit. Ideo, hanc sortem et fortunam secutus, multa, eaque utilia peperit medicamenta ex sublimi et iudicio prægnante ingenio, quibus deinde fecunda & felix subscripsit praxis. Quæ cum in suis editis hinc inde sparsa essent, aut adhuc in officinis nostris

mia, sub præsidio I. T. SCHENCKII Medicinæ Doctor creatus est habita prius Io. Dissertatione de Cinnamomo. in 4to. Extant quoque à Nostro Illo. Dissertatio de Lapide fulminari. Illo. Rararum Observationum medicarum Decades VI. antehac editæ (puta à Philippo HOECHSTETTERO avô, ut supra) quibus nunc accessere quatuor aliæ Decades, nunquam hætenus visæ &c. in 8o. Francofurti et Lipsiæ. Apud Laurentium Sigismundum Cornerum. 1674. Confer KESTNERI Biblioth. medic. p. 476.

Multo ante hos tempore vixit etiam aliquis Josephus HOECHSTETTERUS, cui (si MOEHNERO in Stematograph. Stirpium Patritiarum Augustanarum MSSa. credimus, pater Ioannes, mater Catharina Ehingerin de Balzheimb fuit; & à quo extat: Bernardini Occhini (Hic, deserta fide catholica & Ordine S. Francisci, ex Italia in Germaniam profugus aliquamdiu Augustæ concionatus fuerat) Zwanzig Predigen von den fürnehmsten Hauptstücken christlichen Glaubens &c. aus dem italiänischen übersetzt durch Joseph Höchstetter. in 4to. Neuburg an der Thunaw gedruckt bey Hannsen Kilian. 1545. V. Catalogum Biblioth. Bünavian. T. III.

nostris recondita, nolumus eius Lectores privare, sed huic Aloëdario adnectere, ut sit instar alicuius peculiaris Dispensatorii RAYMUNDI.

Quid jam Philippum *Menzelium* (m) Medicinæ Doctorem & Professorem Ingolstadianum: Ioannem *Bayerum* Rhainanum, Jure consultum: Edmundum *Hollingum* (n) Anglum, item Medicinæ Doctorem & Ingolstadiensem Professorem: Albertum *Menzelium* (o) filium supra laudati *Philippi*, Doctorem medicinæ & Professorem ibidem: Gregorium *Gastelium* (p) Priorem San - Udalricanum Augustæ: Julium *Schillerum*, Juris Doctorem: Ioannem *ab Esch*, Canonicum S. Mauritii itemque S. Petri: & Carolum *Stengelium* (q) commemorem, qui omnes encomiasticis *Carminibus latinis*, *Stengelius* etiam *græcis*, Libello *Nostri de Pestilentia* præluferunt: quibus addi poterit Ioannes *Hornungus* (r) Rottenburgo - Tuberanus, Physicus *Heidenheimensis*. Quid Philippum Mauritium *Schonlinum*, Archiatrum Frisingensem: Bartholomæum *Moserum* (s) *Henrici a Knöringen* Episcopi Augustani & Collegii Dillingani Physicum ordinarium: atque Maximilianum *Mermannum*, Physicum Augustanum nominem, qui *Nostri* Opus

H 5

de

(m, n, o) De his tribus doctissimis Medicis vide *Annales Academ. Ingolstad. a Ioann. Nepom. MEDERER editos. T. II.*

(p) De Gregorio GASTELIO pauca dixi in *Alphabeto III. præsentis Bibliothecæ Augustanæ, p. 135.*

(q) STENGELII merita fuse exposui in dictæ *Bibliothecæ Alphab. III. p. 133 - 181.*

(r) HORNUNGUS minime incelebris Medicus fuit, de cuius Scriptis vide LIPENII, tum etiam KESTNERI *Biblioth. medic.*

(s) MOSERI Lucubrationes recensent iidem LIPENIUS & KESTNERUS.

de *Calcantho* versibus commendârunt. Quid ad Davidem *Verbeziûm* (t) *Physicum Ulmensem* : Iacobum *Berckmillerum*, DD. *Fuggerorum Polyatrum* : Narcissum *Wagnerum Augustanum*, *Dona-wertanum Physicum* : *Constantinum Oeslerum*, Ducis *Pomeraniæ Medicum* : Ioannem *Georgium Brenggerum* (u) *Medicum Kaufburanum* : *Laurentium Gualtherum Kuchelium*, *Physicum Ulmensem* : Albertum *Menzelium*, de quo suprà : *Hieronymum Reufnerum* (x) *Medicum Nördlinganum* : Iacobum *Eckholt* (y) *Physicum Memmingensem* : Huius parentem Petrum *Eckholt*, *Medicum Lindaviensem* : Philippum *Ludovicum Ebendum* (z) *Doctorem Memminganum* : Bartholomæum *Mercelinum*, *Physicum Lavinganum* : Marcum *Wolfhardum*, *Doctorem Biberacensem provocem*, qui omnes *Aloëdarium Nostri* censuris ac testimoniis honorificentissimis exornarunt ? Quid Ioannem *Drexelium*, *Parochum à Nostro sæpius sanatum* : *Ferdinandum Sagittarium Oenipontanum*, *Philosophiæ ac Medicinæ Doctorem*, *Medicum Maximiliani Baviariæ Ducis* : Urbanum *Schlegelium Medicinæ*

(t) De VERBEZIO superius in *Nota* (h) dixi.

(u) Io. Georg. BRENGGERUS *Augustanus* artem medicam primum *Kaufburæ*, postea in urbe patria factitavit. Extant ab eo *Litteræ ad Philipp. HOECHSTETTERUM* de quibusdam *Observatis & Dubiis*, quas habes cum eiusdem HOECHSTETTERI *Observat. medicinal.* 1624. excusis.

(x) Quis, nisi in historia litteraria hospes sit, huius Medici laudes ignorat, à KESTNERO aliisque celebratas ?

(y) Iacobi ECKHOLTI merita discere licet ex LINDE-
NIO, KESTNERO.

(z) De EBENDO vide WITTE *Diarium*, & LIPENIÆ *Biblioth. medic.*

dicinæ Doctorem appellem, qui *Nostri Threnodice medicæ* debitas laudes cecinere? At juvabit saltem hæc commemorâsse, ut Lector! quinam amici *Nostro* ac encomiastæ fuerint, cognoscat; atque inde justam doctrinæ eius ideam mente concipiat.

Quod ipsum ut à legentibus facilius fiat, non incongruum fuerit, de medicandi methodo, qua *Raymundus* usus est, ipsis illius verbis dicere. Ait igitur: *Ego, licet inter chymicos fumos natus, et inter spagyricos furnos ac fornaces educatus, fornicibus eorum crebro adhæserim; Hippocraticam tamen, Galenicamque methodam toto meæ praxeos decursu semper sectatus sum, quam etiamnum amplector, promittens vovensque, me nè latum quidem unguem ab ea recessurum ... quantumvis non iis semper medicinis utar, quæ ex sola vegetabilium aut animalium classe depromuntur; sed quandoque metallicis ac mineralibus remediis gaudeam, quæ cetera medicamenta fulcitant: ne Medicina in desperationem acta videatur, quando morbi novi ac duriores, vel inveterati, puris vegetabilibus cedere recusant. Et rursus ait: Calcanthi seu Vitrioli famam à maledicis quibusdam inique traductam ... pro modulo meo tutaturus protestor, me Galenicis Medicis, qualis ego ipse sum (licet Hermeticas disciplinas Galenicæ doctrinæ nonnihil conjunxerim) nullatenus adversaturum; nisi in quantum hi spagyricam artem, quæ Hippocraticam et Galenicam doctrinam perficit ac consummatam magis reddit, studiose, si non malitiose, obscurare satagunt...*

Hæc sunt, quæ de *Raymundo* MINDERERO dicere habui, quem, medicis laboribus feliciter, prosperèque defunctum, anno 1621. mors vivis eri-

eripuit. Epitaphium eius, præclarum certe, exhibet *Praschius* (a) :

HIC. SITUS. EST
 RAIMUNDUS. MINDERER. DOMO. AUGUSTANUS
 MEDICANDI. ARTE. PROXIMUS. HIPPOCRATI
 MATTHIÆ. IMPERATORIS. AUGUSTI
 MAXIMILIANI. BOIORUM. PRINCIPIS
 INCLUTÆ. REIPUBLICÆ. AUGUSTANÆ
 MEDICUS. PRIMARIUS
 PUBLICIS. INGENII. MONUMENTIS. ÆTERNUS
 RELIGIONE. CATHOLICUS
 MORIBUS. INTEGRIS. ET. INCULPATIS
 CÆLEBS. INTACTUS
 FAMA. ET. VIRTUTIBUS. NOBILIS
 EHEU
 QUAM. ALIIS. SALUTEM
 FELICI. CURA. SÆPE. ATTULIT
 IPSE, TANDEM. ÆGER. NON. ÆGRE. PERDIDIT
 VT. ÆTERNAM. REPERIRET
 ANNO. P. C. N
 CIO. IOC. XXI. III. IDUS. MAIAS

Lucubrationes, à *Nostro* relictæ, sunt quæ sequuntur :

I. *De Pestilentia Liber unus veterum & neotericorum observatione constans. in 8º.*

Hanc editionem (quam anno 1608. factam monet EHINGERUS in *Catal. Biblioth. August.* p. 397. consentiente etiam MANGETO in *Biblioth. Script. Medic.*) dicavit *Noster* Marco VELSERO & Io. Iac. RHEMBOLT Duumviris, Septemvirumque Collegio ; ut superius monui : cum vero citò hæc divendita fuisset, secundam paravit, Ioan-

ni

(a) In *Epitaph. Augustan. T. I. p. 227.*

ni Iacobo REMBOLTO (*Velferus* interea fatis concesserat) & Hieronymo IM - HOFIO Duumviris Septemvirumque Collegio consecratam, impressam Augustæ in 8°. Apud Andream Apergerum. 1619.

II. Aloëdarium Marocoslinum in 8°. Augustæ 1615. Apud Christophorum Mangium. Dicavit Noster Georgio, Ioanni, Hieronymo, & Maximiliano FUGGERIS, quorum a multis annis Medicus ordinarius fuerat. In Præfatione sequentia monet: *Hæc Raymundus vester jam ferme inclinans, ac rerum numerosa vicissitudine defessus, licet adhuc juvenis videri possit, attamen laborum onere senescens posteritati subjunxit, ... Aloëdarium hocce in patriæ usum et pii Physici memoriam offerens ... Quod si Deus vitam ac salutem dederit, recusum de Pestilentia libellum meum, eundemque auctum & locupletatum adjecto Indice; et addita simul de Febre porphyroide seu petechiali Appendice spectabis. Præstitit etiam promissum Noster (uti ex N^o. antecedenti vides) anno 1619.*

Ceterum Aloëdarium hoc, à Philippo HOECHSTETTERO auctius, ut superius monui, prodiit annis 1622. & 1626. Confer, si lubet KESTNERI *Biblioth. medic.* p. 663. & SEGUIERII *Biblioth. botanic.*

III. De Calcantho seu Vitriolo, eiusque qualitate, virtute ac viribus, nec non medicinis ex eo parandis *Disquisitione iatro - chymica*, frigidis ac crudis quorundam de Vitriolo sinistre sentientium opinionibus & sententiis opposita, in 4to. Augustæ Vindob. Apud Saram Mangin. 1618. Consecravit Ioanni FABRO (b) Bambergensi, Medicinæ Doctori, Pauli

(b) De Ioanne FABRO, Medico doctissimo, vide KESTNERI *Biblioth. medic.* JOECHERN *Gelehrten - Lexicon.* MANGETI *Biblioth. Script. Medic.*

li *V. simplicium medicamentorum Præfatio* &c. amico et fautori suo singulari, qui ipse à Nostro, pandi sibi accuratius Vitrioli usum ac vires, flagitâtat. Confer KESTNERUM l. c. p. 664. 665.

IV. *Threnodia medica, seu Plandus Medicinæ lugentis.* in 8°. *Augustæ Vindel. Excudebat Andreas Aperger.* 1619. Hoc Opus, in quo Medicinam a variis malignis objectionibus, imposturis Agyrtarum & magicis præstigiis tuetur, artique innocenti apologiam scribit, dicavit *Noster Ernesto, & Ioanni Alberto, Comitibus de Oettingen, patronis suis maximis.* Vide FABRICII *Historie der Gelehrtheit, P. I. p. 603.*

V. *Medicina militaris, seu Libellus castrensis* &c. *Gemaine Handstücklein zur Kriegs - Artzney gehörig, mit wohlgegründeten Experimenten gezieret, und den gemeinen Soldaten, Ritter, und Knechten zum Nuzen an den Tag gegeben, in 8°. Augspurg. Durch Andream Aperger.* 1620. Dicavit *Noster Ottoni Henrico FUGGERO, Baroni in Kirchberg* &c. S. C. M. Tribuno militum. Rursus prodiit *Liber Augustæ* 1626. teste LIPENIO in *Biblioth. medic. p. 266.* KESTNERUS in *Biblioth. med. p. 487.* memorat editionem *Norimbergensem*, anni 1667. monens, CONRINGIUM in *Introduct. ad Art. medic. de hoc Nostri Libello, C. VII. §. 13.* perquam honorifice scribere: imo *C. XII. §. 4.* eum parvum quidem, sed elegantissimum vocare. Ego vidi editionem *Norimbergensem* in 12°. à *Jeremia Dümmler* excusam sine nota anni, cuius ad calcem adjectum est

VI. *Consilium, oder rätliches Gutachten, die jetztschwebende und unter den Soldaten mehrertheils grassirende Sucht (Morbus erat Hungaricus dictus) betreffend.* Datum est *Consilium* istud anno 1620.
die

die 20. Novembris. Confer *Theophili* GEORGI *Bücher - Lexicon*, ubi huiusmodi meletema *Nostri*, in *Batavam* aded linguam versum, anno 1719. *Amstelodami* prodiisse monemur.

VII. *Pharmacopoeia Augustana*, cum *Præfatione* *Nostri*, qui eam *Senatui Augustano* consecra-
vit. De præstantia huius Operis superius pag. 118. *Petrus* ECKOLTUS *Lindaviensis* testatus est. *Iac.* BRUCKERUS in *Miscellaneis Histor. crit. philos. literar.* p. 499. ait: *Eam ab Adolpho* OCCONE III. primum editam, a successoribus vero, inprimis magni nominis et experientiæ Medico Raymundo MIN-
DERO emendatam et auctam, in plerisque S. R. I. locis, ditionibus, urbibusque, imo in exteris quoque regionibus pro norma rei pharmaceuticæ habitam & usurpatam fuisse.

VIII. *Epistola Medica*, quam exhibet *Ioannis* HORNUNGI supracitati *Cista medica*, in qua *Epistolæ clarissimorum Germanicæ Medicorum* asservantur. 1625. *Norimbergæ*, in 4to.

RUMLERUS (*Ioann. Ulricus*)

De RUMLERO, cuius mentio superius p. 96. facta est, hoc locò monenda sunt sequentia:

Is *Augustæ* patre *Macario* natus, inclyti *Achtelis Pirminii* GASSARI, itidem Medici *Augustani* ex filia nepos, exeunte sæculo XVI. et XVII. ineunte floruit. Eum valde præclara indole præditum, majorumque exemplis ad optima incitatum, suis præcipue sumptibus in diversis Germanicæ Italicæque Academiis rarissima munificentia alebant *Udalricus & Antonius*, splendidissima illustrissimæ *prosapie Fuggerinæ* lumina, & naufragantibus litteris faustissimi *Castores*, non natura quidem, sed inu-
sitata

fitata eruditione, prudentia, et liberalitate gemini. Etenim RUMERO (uti aliis plurimis) non tantum vitæ necessaria, sed etiam libros, ceteraque disciplinarum instrumenta larga manu suppeditarunt. Sic jactis artium et medicinæ fundamentis solidioribus, Florentiam missus est, amplissimis commendatiis instructus, quæ liberam illi praxis facultatem & SS^{mo}. Etruriæ Duce impetrarent. Nec frustra sane, ut qui, præmissis examine, mox eam, Adstentis titula, in nosocomio S. Mariæ novæ obtinuerit. Spartam idcirco nactus sibi videbatur, quam omni cura et industria ornaret: Quidquid enim notatu dignum quotidie occurrisset, præter plurima alia & fautoribus et amicis communicata, futuris quondam usibus adnotabat, laboribus quoque pharmaceuticis & chemicis operationibus, occasione data, intentus. Accepta dein Basileæ, manu Casparis Bauhini suprema Laurea in patriam revocatus, & Jeremiæ Martii, post unum aut alterum, successor nominatus & Senatu, plurimis annis nosodochii curam magnam cum laude atque industria non minus, quam magno gravissime ægrotantium levamento gessit. Exstitit apud Georg. Hier. Velschium, famæ maximæ Medicum Augustanum, qui Nostri suppellectilem librariam, post eius obitum, suam fecit, in huius rei memoriam integrum Diarium propria Nostri manu scriptum, in quod tam nomina ægrotantium, quam affectuum species, & remediorum successum singulis diebus referebat. Neque solum civibus in urbe, sed et extra moenia nobilibus Viris, circumcirca accersitus aut litteris consultus, omnibus inserviendo maxime satis fecit, Cl. Medico, Georg. Laubio, huic eum fortunæ, amica commendatione, paulatim admovente. Quin ab extrema Britannia SS^{ma}. Anna Regina, aliquot Epistolis italice scriptis, hoc eum hono-

honore dignata est, ut integrum Pharmacothecium, medicamentis suæ valetudini convenientibus refertum, ab illo mitti sibi postularet. Collegis præterea suis, quos plurimos doctissimosque habebat, prudentia, eruditione, & humanitate singulari adeo commendatus exstitit, ut sæpius Collegii medici Præsidem lectum, adscriptis in albo Medicorum nomini eius sequentibus versiculis, tanquam insigni eloquio, condecorarint.

Huic scopus unus erat, cunctis prodesse, nocere Nemini, amare bonos, & tolerare malos.

Sic ultra tres & triginta annos patriæ inserviens, anticipante nonnihil climacterico illo, quem Cæsar Augustus apud Tranquillum senibus periculosissimum pronunciavit, ex hydropse obiit lienis præcipue seditione excitato, non tamen omnino ignoto exitu, utpote quem, per adversas stellarum errantium revolutiones sibi comminatas, ex astrorum scientia, qua non vulgari ter pollebat, diu ante præviderat. Extant à Nostro:

I. *Observationes medicæ*; quas habes in *Georg. Hieron. VELSCHII Sylloge Curationum &c.* in 4to. *Augustæ Vindel.* 1668.

II. *Miscellanea Observat. Consil. & Epistol. medic.* quæ reperiuntur in *VELSCHII Consiliorum medicinalium Centuriis IV.* *Ulmae* in 4to. 1676.

III. *Schediasmata varia epistolica*; Extant *ibidem*.

IV. *Collectanea & Experimenta*; quæ invenire est in *VELSCHII Exoticarum Curationum &c. Chiliadibus II.* *Ulmae.* 1676. in 4to.

V. *Diligentiæ Nostri debentur Marcelli Cumanii Observationes medicæ*, quas, dum *Florentiæ* egit, sibi oblatas ex Autographo descripserat, dein vero *VELSCHII* suo ære, inter reliquos *RUMLERI* libros, coemptas in *Sylloge Curationum &c.* edidit.

Finis Mantissæ.

Bibl. August. Alph. VI.

I

KIRCH

KIRCHERUS (*Conradus*)

Patria *Augustanus*, studiis *Tubingæ* vacavit; ubi recitato Problemate hebraico (*Utrum inimicis maledicendum*) quantum linguæ sacræ cognitionem sibi comparasset, luculenter ostendit: quando in ea Academia anno 1581. die 16. Augusti abs *Samuele HAILANDO*, quartum Decano, *Artium et Philosophiæ Magister* renunciatus fuit (a).

Succedente tempore Ecclesiasten egit *Donauwerdæ* (b) primo, deinde *Jaxtdorfii*.

Inter celebres *Philologos* collocat *Nostrium GUNDLINGIUS* in *Historie der Gelehrtheit*. *Clariss. Lexicographis* annumerat *FABRICIUS* in *Historie der Gelehrtheit T. I. p. 113. & T. III. p. 923*. Exstant ab eo:

I. *Concordantiæ veteris Testamenti græcæ, hebræis vocibus respondentes πολυχρηστοι.* in 4to. *Francofurti. Volumina II. Apud Claudium Marnium & Hæredes Ioannis Aubrii. 1607.* Opus vastum, eleganter excusum: quod, septennali labore a se confectum, Auctor *Senatui Augustano* consecravit, cuius munificentiam ac liberalitatem ab ineunte ætate in se exundantem senserat. Secutus est autem *Noster* tum in scribendo *Opere* isto exemplum *Xyphi BETULEII* (c); nam quemadmodum is græcas *Novi Testamenti Concordantias* condiderat, *Senatuique patrio* sacraverat: ita & *Conradus noster Veteris Testamenti Concordantias græco-hebræicas* collegit, et memorato *Senatui* dicandas existimavit.

Quare

(a) V. *Mart. CRUSII Annales*, *Dodæc. III. p. 774* & *Eiusdem Germano-Græciam*, p. 103. 104.

(b) V. *Ibidem*, in *Parakipomenis*, p. 75.

(c) *BETULEIUM*, & eius *Concordantias N. T. laudavi in Alphabeto V. Bibliothecæ Augustinæ. p. 2. 16.*

Quare ait : *Ex ingentibus laborum fluctibus etudatus ad tutissimum patriæ portum appello , & sacrum Concordantiarum istarum Thesaurum . . . Dominationi Vestræ humillime offero : & sicut Betuleius p. m. Augustanæ Reipublicæ sacrum esse voluit , quod in desesso studio collegerat ; ita vestigiis Cognati istius mei insistens ego , quidquid hoc est , eidem , patriæ scilicet suavissimæ , dicatum esse cupio . . . Ex Musæo Suevo - Werdano . . .*

In egregio hoc Opere foras producendo Conradum nostrum doctissimum , vir itidem doctissimus , Godofredus JUNGERMANNUS adjuvit ; de quo Noster in præfatione testatur : *Ubi calamus peccavit meus , egregiam in eo operam . . . JUNGERMANNUS (d) , ad prælum singula legendo repetens , me absente præstitit .* Inter Viros autem et Amicos eruditissimos , qui Nostro , ut Opus hoc perficeret , piè juxta ac pertinaciter institerunt , principem locum David HOESCHELIUS tenuit , usum eius in græcis etiam Patribus urgens subinde & commonstrans . Unde bene (meâ sententiâ) conjicit Petrus BURMANNUS (e) , de hoc Opere intellegendum esse HOESCHELIUM , quando is anno 1601. Josepho SCALIGERO scripsit : *Amicus quidam meus describit Indicem græcum veteris Testamenti , à se magno labore constructum . Ei vere biblico Thesauro typographum quæro , atque id negotii BONGARSIO dedi .*

I 2

Præ-

(d) JUNGERMANNUS plura edidit , & Correctoris in officina Wecheliana munus obivit : ex qua ipsa KIRCHER Concordantiæ prodiderunt , uti additum in fine Insigne evincit .

(e) In *Sylloge Epistolarum à Viris illustribus scriptarum* . T. II. p. 354.

Præclare de hoc Opere judicavit *Augustinus CALMETUS* in *Bibliotheca sacra* scribens : Opus est utilissimum, non *Scripturæ* tantum lectioni inserviens, sed addiscendo etiam, quam potissimum significationem singulis *hebræis* vocibus *Veteres græci Interpretes* assignaverint; sicut etiam legendis *græcis Patribus* plurimum confert. Cum autem *Auctor* non nisi *græca Complutensi* editione in Opere adornando usus fuerit, optandum fuisset, ut potius *Romanam*, *Complutensi* sine controversia præstantiorem, prætulisset. Prodiit iterum Opus illud duobus *Voluminibus*, in folio, *Antverpiæ et Ultrajedi*. 1718. cui editioni *Abrahamus TROMMIUS* præsidens ordinem, quem *Kircherus* secutus est, immutavit. Ille enim *hebræum* alphabetum præstituit: *Trommius* *græcum* maluit &c. &c. *ACTA Eruditor. Lipsiensium*, ad annum 1719. p. 49. post commemoratas *TROMMII Concordantias* dicunt: Equidem jam ante ipsum... *Conrad. KIRCHERUS* simili opera defunctus erat, & *Concordantias* in *LXX. Interpretum Versionem*, quas sua laude *Trommius* mactat, satis diligenter scriptas ediderat; sed præterquam quod ille liber, rarior factus, in tabernis librariis haud amplius compareret &c. &c. Confer *Le LONG Bibliothecam sacram. Richard SIMON Biblioth. choisie T. I. p. 256. VOGT Catalog. Libror. rarior. p. 336.*

II. De *Uso Concordantiarum græcarum* in *Theologia*. in 4to. *Wittebergæ*. 1622. V. *LIPENII Biblioth. Theolog. & Allgemeines historisches Lexicon.*

WOLFIUS in *Supplem. epist. & litter. p. 34.* indicans *Volumen 272. Epistolarum ad Balthasarem MEISNERUM* (f) scriptarum, addit sequentia: Sunt in

(f) Fuit is Professor *Wittebergensis*, de quo videri poterit *Freherus* in *Theatro Eruditorum*. *WITTE* in *Memoriis* &c. *ROLLIUS* de *Professoribus* &c.

in his paucæ quædam ad alios scriptæ. Præ reliquis eminent Io. Andreæ, Christoph. Arnoldus .. Conradus KIRCHERUS.

MAYR (*Georgius*) Soc. Jesu.

Dum *Georgium* MAYRUM (*) nomino, Virum nomino multigena eruditione præditum, plurimarum linguarum (græcæ præsertim ac hebraicæ) longe peritissimum; de quo si plura in medium attulero, eò majorem abs lectoribus meis gratiam initurum me confido: quo pauciora, hactenus de illo memoriæ prodita, invenire est.

Protulit *Georgium* nostrum, & Societati Jesu tum in Germania nascenti, & Orbi litterato perutilem futurum; Raina urbs *Bavariæ* ad *Lycum* amnem sita, anno circiter MDLXIV. Is, cum puer adhucdum in triviali schola eo usque profecisset, ut characteres *Tituli*, imagini Christi e cruce suspensi superscribi solitos, latinos esse cognosceret: nesciret tamen, quæ qualesque essent reliquæ litterarum notæ; percontatus est à ludimagistro, quid notæ illæ sibi vellent? Reposuit hic: litteras esse idiomatis, quo tum gens *Græcorum* extera, tum *Hebræorum*, ex qua multos per viciniam oberrare noverat *Noster*, uterentur: de reliquo his litterarum ductibus nil indicari aliud, quam quod *Latini* suo caractere signarent. Sen-

I 3

sic

(*) Bene distingui à *Nostro* debet alius *Georgius* MAYER *Monacensis*, artium liberalium Magister, & Parochus *Tegernseensis*: a quo vidi. I. *Gemeine Beichtform .. sampt andern kleinen, schönen und geistlichen Tractätlin. in 8o. Tegernsee. 1577. II. Ein kurzer, doch nuzlicher Tractat von den dreyen Haupttugenden, als Glaub, Hofnung und Liebe &c. in 4to. Ibidem. 1578.* quem dicavit *Ernesto* è Ducibus *Bavariæ*, Episcopo *Hildeshemensi* & *Frisingenfi*, Patrono suo.

sit mox puer vehementi se desiderio accensum, linguam non latinam duntaxat, sed et græcam hebraicamque addiscendi. Atque ocyus triplici huic studio, quantum per ætatem magistrosque licuit, totum se improba diligentia impendit (a). Scilicet à parvis sæpe initiis ad maxima itur.

Sic dum ad studia impigrè incumbit, labentibus annis in Academiam *Ingolstadiensem* deferatur; ubi annò MDLXXXIII. novendecim annorum juvenis, post absolutam *Dialecticam*, Societati Jesu sese addixit. Rem sequentibus verbis narrant *Annales* eiusdem *Academiae*, T. II. p. 82.
 „ Dedit *Academia* nostra eodem anno (1583)
 „ *Ordini Jesuitarum* egregium tyronem *Georgium*
 „ *Mayerum* . . . jam tum trium linguarum peri-
 „ tum, latinæ scilicet, græcæ, & hebraicæ, qua-
 „ rum specimina prorsus præclara exhibuit in O-
 „ pusculis græcis & hebraicis à se editis“.

Jactis itaque in *Bavariæ* urbe, cui *Landsberga* nomen, vitæ religiosæ pro *Societatis* more fundamentis, studia sua, linguarum præcipue veterum & externarum, resumere minime intermisit multo majori, quam antea, tum opportunitate tum progressu: adeo ut, postquam sacerdotio initiatus fuerat, tribusque solennibus votis sese obstrinxerat; denuo in Academiam *Ingolstadiensem* veniens, anno MDXCIII. græcæ. ac hebraicæ linguæ elementorum tradendorum munus in illa *Universitate* acceperit; in quo bene gerendo eam operam diligentiamque posuit, ut *Annales* prædictæ *Academiae* T. II. p. 131. & 133. sequens ei elogium scribere non dubitarent: *Referunt Acta Universita-*

(a) Hæc iisdem ferme verbis testatur *Ignatius* AGRI-
 COLA in *Hist. Soc. Jesu, Provinciæ German. super.*
 T. II. p. 262,

versitatis ad hunc annum, hebraicarum litterarum cognitionem, quæ ab aliquot annis fere neglecta jacuerat ob Auditorum paucitatem, magna cepisse incrementa; cum duodeni ex sæcularibus Theologiae Auditoribus magno ardore ad illud studii genus animum applicarent, ac brevi tempore processus facerent non poenitendos, operæ maxime Georgii MAYERI, qui eam Lectionem hoc anno pro Cornelio Adriani suscepit.

Fluebat annus MDXCVI. cum *Noster*, nescio qua de causa, aut quorum negotiorum ergò, *Romam* (b) ivit (successorem in docendi munere nactus *Adamum* (c) TANNERUM) nisi forte hoc eo consilio factum sit, ut in hac terrarum orbis dominatrice urbe, ad quam omnium regnorum incolæ confluunt, haberet, ut exterarum linguarum ampliorem sibi cognitionem pararet, partamque in einolumentum sanctæ Religionis effunderet: de qua re videri poterit infra in *Catalogo Opp. Nostri No. VII.*

Quamdiu *Romæ* substitit, dicere non habeo. In *Germaniam* autem reversus, annò MDXCVIII. ab illustrissima *Fuggerorum* gente in Concionatorem ad *S. Mauritii* in urbe *Augustana*, & primus quidem ex *Sociis*, adoptatus fuit: ubi posthac ad vitæ suæ finem usque per annos viginti quatuor mansit, dignus ob id, cui in hac *Bibliotheca* locum dem.

In ea statione positus *Noster*, totum se tum *sacris*, tum *litterariis* occupationibus impendit. De *sacris* — Rei catholicæ stabiliendæ multis modis,

I 4

dis,

(b) *V. Annales Academ. Ingolstadiensis*, à I. N. ME-DERER editos, T. II. p. 146.

(c) De TANNERO vide ALLEGAMBIUM, SOTVELLUM, *Annales* mox citatos, WITTE *Diarium*.

dis, præcipue apud *Bavariæ* Duces & Antistitem Augustanum Henricum à *Knöringen*, insigniter studuit: præstanti, quâ diversorum idiomatum genera complexus fuerat, memoriâ suffultus adversarios solide revicit: xenodochia pauperum, contubernia militum, reorum ergastula lubentissime perlustravit: nec unquam plus operæ Procerum amplitudini, quam Popelli tenuitati tribuit. Sed ista prolixius exposita habes apud ALLEGAMBIUM (d) & Ignatium AGRICOLAM (e) ex quibus hæc delibasse sufficiat.

De litterariis — Intermedio tempore amata studia, linguarum maxime exterarum, prosequeretur strenue: qua in re pluribus aptissimis circumstantiis adjuvari se senserat. Prima fuit binorum Virorum, *Societati* summa potestate præfectorum, *Claudii* videlicet AQUAVIVÆ & Mutii VITELLESCHI æqua voluntas: AQUAVIVÆ quidem, qui cum eminentioribus scientiis singularem amorem cognitionemque græcæ ac hebraicæ linguarum conjunxerat: & illas litteras non solum ipse in gravissima ætate, occupationum autem mole propemodum infinita, tanquam veteres ac jucundos amicos sæpissime ac tantum non quotidie invisere solitus fuerat: sed etiam easdem suis pro *Instituti* ratione et B. Ignatii decreto, plurimum commendate studuerat (f): VITELLESCHI vero, quem *Noster* sic affari (g) minime dubitavit: Inter communia vota, quibus R. T. Paternitati animi corporisque vires quam maxime diutur-

(d) In *Biblioth. Script. Soc. Jesu.*

(e) In *Hist. Soc. Jesu, Provinciæ German. super. T. II. p. 262. 263. & T. IV. p. 329.*

(f) Hæc testatur *Noster* in *Dedicatoria* ad suum Thomam à *Kemptis.*

(g) In *Dedicatoria* ad *Vitam S. Ignatii* 1616. editam.

diuturnas ad Societatem . . recte administrandam omnes illius filii a Deo O. M. enixe flagitamus, illud haud postremum est, ut in hac religiosa familia, cum aliis scientiis, linguarum quoque principum studia in dies magis, ipsius consilio & auctoritate, ubique efflorescant; atque ab ipsius decessore (Aquaviva) in hunc finem sapienter cogitata, imo non infeliciter coepta ad optatum exitum perducere possint. Accedebat Gregorii ROSEFFII Rectoris primum Collegii Augustani, postea totius Provinciae Præsidis nutus: Sociorumque, PONTANI maxime & RADERI (h) tum in Collegio Augustano manentium, et singulari græcæ litteraturæ laude florentium exemplum. Mire hæc omnia secundabat Viri cuiusdam ex ordine ecclesiastico primarii pia liberalitas: cuius, etsi nomen, fors ipsomet iubente, reticuit Noster, at munificentiam silendam haud duxit; etenim in Præfatione, trigesima Aprilis, anno 1614. data, ad Fasciculum Litaniarum græco - latinum, typis S. Nicolai a se editum sequentia monet: Quam opellam à me haud invito susceptam mox insigni sua liberalitate ecclesiastici ordinis Vir quidam primarius Augustæ complexus est. Is enim cum intellexisset, huius Libelli pretium, si e nostratibus typographis quispiam novos utriusque linguæ typos in hanc editionem suis sumptibus comparaturus esset, multo maius futurum, quam ut a tenuioris fortunæ adolescentibus commode emeretur, hosce novos ipse typos non exigua impensa curatos, pro suo in pietatis ac litterarum studia amore, tam huius, quam aliorum Libellorum latino - græcorum editioni posthac (ut sperandum est) instituendæ benigne donavit. Hæc de studiorum adjumentis, quæ Nostro adfuerunt.

(h) ROSEFFII, PONTANI, RADERI laudes accurate perscripsi in *Alphabeto V. Biblioth. Augustan.* •

Liceat mihi hōc locō digredi paulisper, & de *Insigni* atque *Typis S. Nicolai* paulo fufius dicere. 1°. *Insigne S. Nicolai* faltem jam anno 1613. exftitiffe, ex *Catalogo Opp. noſtri Georgii*, inferius exhibendo, No. III. diſcimus. Exhibet autem *Inſigne* hoc effigiem *S. Nicolai* epifcopi, cui circumſcriptum lemma: *Beneficentiæ et Communitatis nolite obliſci*, legere eſt. 2°. *Typis S. Nicolai* procuſa dicuntur plura opuscula, inferius recensenda, No. II. III. VII. VIII. IX. 3°. Quæ ratione *Inſigne* iſtud typis novis, latinis & græcis, à quodam Viro primario eccleſiaſtici ordinis auctum fuerit, paulo ante moniti fuimus — Hinc amplecti nequeo ſententiam *Georg. Guil. ZAPFII*, memoratum *Faſciculum Litaniarum* inter foetus typographiæ *Velſerianæ* accenſentem, & hoc modo *Inſigne pinſus* cum *Inſigni S. Nicolai* miſcentem. Interim negare nolim, Virum illum eccleſiaſticum primarium, *Velſeri* aliorumque civium *Auguſtanorum* laudatiſſimo exemplo, ad ſimile quid audendum excitatum fuiſſe: nec etiam inficias iverim, *typos illos novos*, à Viro illo primario non exigua impenſa curatos, priſtinam mutâſſe ſedem, atque è typographéo *Velſeriano*, cuius inſtrumenta et utenſilia, rebus *VELSERI* plurimum perturbatis, morteque eius paulo poſt ſecuta, fortalliſ jam diſtrahi cœperant atque diſpergi, ad *Inſigne S. Nicolai* migraviſſe. Plura tempus docebit.

Iam ad *Noſtrum* revertor — Pervafit eruditionis *Georgii* fama omnem Germaniam; unde factum, ut paſſim ventitarent Epistolæ etiam à Principibus Viris, quibus varias quæſtiones ac dubia proponerent: et verò etiam reſponſa, quæ petierant, & dubiorum ſolutiones reciperent: præcipue

pue in sacris litteris ad verbum interpretandis eius consilia exquirebantur; adeo ut cum doctissimis viris, atque etiam cum *Roberto BELLARMINO*, frequens ei fuerit litterarum commercium (i). In hanc rem procul omni dubio plura invenire est in *Epistolis* doctissimi *Cardinalis* istius, quas *Iacobus FULIGATTUS* in unum volumen collectas *Romæ* 1650. apud *Manelphum* in 12°. vulgavit: ego autem, dum hæc scribo, *Augustæ* expiscari non potui.

Hæc inter *Georgius*, studiis jugiter intentus, *Novum Testamentum* noviter græce convertit, quod moriens prælo paratum probatumque reliquit, teste *ALLEGAMBIO* in *Biblioth. Script. Soc. Jesu.* p. 551. Similiter *Martyrologium Romanum* in eandem linguam traduxit, testante *SOTVELLO* in *Biblioth. Script. Soc. Jesu*; pag. 292. Inde vero ad maiora progressus, mox dictum sanctum *Testamentum* ex latino in hebræum vertit, quasi colophonem editis à se lucubrationibus additurus: quod magni laboris nec minoris momenti Opus ut ipse accurate simul ac collato cum eruditis, qui in Urbe ex omni litteratura, omnique gente, ac tempore sunt perquam multi, consilio novis curis eliminandum resumeret, visum est Moderatoribus operæ pretium, *Romam* evocare *Georgium*. Ivit is, sed brevi, postquam advenit, in *Collegio germanico* non absque eruditorum luctu, rebus humanis valedicere coactus est, improbo ac inexorabili fato istos tres ingenii partus orbi litterato invidente (k).

Obiit

(i) ALLEGAMBIUS, & *Historia Soc. Jesu.* ll. cc.

(k) *Iidem* ll. cc.

Obiit autem anno à reparata salute MDCXXXIII. die 25. Augusti, à natali suo LVIII. à vitæ religio-
sæ exordio XL.

Opera *Nostri*, typis procusa quæ habentur, sunt sequentia

I. *Evangelia & Epistolæ*, quæ dominicis & festis diebus totius anni in Ecclesia legi solent, in 120. Ingolstadii, typis Adami Sartorii, græco-latine. 1610. Edidisse *Nostrium* hæc, utut suppresso nomine, testatur ALLEGAMBE in *Biblioth. Soc. Jesu.* p. 157.

II. *Officium B. V. Mariæ latino-græcum* in 120. c. fig. ligno incis, & privilegio cæsareo; rubronigrè. Accesserunt *Orationes* aliæ plurimæ. *Augustæ Vindelicorum*, ad insigne pinus, imprimebat David Francus. 1612. Præmittitur effigies *B. V. Mariæ* à Wolfg. Kilian nitidissime sculpta. In præfatione *Noster* ait: *Laude dignam operam. . .* *Fridericus MORELLUS . . .* hoc in genere præstitit, dum bene magnam *Mariani* istius *Officii* partem e latino in græcum sermonem convertit. Atque utinam! huius pii libelli græco-latina extarent exemplaria. Verum illa aut non amplius venalia reperiuntur: aut quæ extant, ab illa correctæ et de novo approbata latini *Officii* editione differunt, quam *Clemens VIII.* in posterum usurpandam præscripsit. Hac igitur qualiquali opera nostra effectum est, ut (facultate prius *Romæ* impetrata) hoc *B. Virginis* *Officium*, utraque lingua conscriptum, nova isthac forma ederetur.

De hac editione meminerunt *I. G. SCHELHORN* in *Beyträgen zur Erläuterung der Geschichte.* IV. St. p. 206. & ex hoc *G. G. ZAPP* in *Buchdrucker-Geschichte von Augspurg.* T. I. p. 215. 216. Ego vidi eam in *Bibliotheca San-Udalricana,*

cana, uti & alteram, rubro-nigram itidem, cum epigraphæ: Augustæ Vindel. Excudebat Christophorus Mangius, typis S. Nicolai. 1615.

III. *Cantica Natalitia catholica, germanice, græce, latine. in 8o. Augustæ Vindelicorum. Ad Insigne S. Nicolai. 1613.*

Huius Libelli Auctorem non alium, quam Nostrum, esse, mihi locus, ætas, insigne ipsum persuadent penitus: tum etiam verba Præfationis, in qua dicitur: *Unà cum latinis ac germanicis Canticis, quæ Christo nato quotannis magno pietatis sensu accinere soletis, græca iisdem melodiis decantanda . . . nunc accipite, accepturi quoque alio tempore hebraica jam conscripta; ubi eorum typorum copia comparata fuerit. Et revera quinquennio post*

IV. *Cantica paschalia quadrilingua, (nimirum latinè, græcè, hebraicè, germanicè) pietate doctrinaque florènti Collegio S. Hieronymi, in Academia Dillingana, dedicata, in 8o. Augustæ Vindel. 1618. prodiverunt in lucem.*

V. *Petri CANISII Catechismus græco-latinus, cuius plures editiones factæ sunt: quas omnes recensere nec queam, nec velim.*

Subsequentibus annis eundem *Cathechismum* etiam *hebraica Versione* addita vulgavit: de qua editione dicere pergo.

VI. *Petri CANISII S. J. Theologi Catechismus catholicus cum interpretatione græca & hebraica, editus opera Georg. Mayr. in 8o. Dillingæ. Formis academicis. Apud Udalricum Rem. 1621.*

Sacravit pietate doctrinaque præstantibus Iuvenibus, in Societatis Jesu Academiis, sanctæ linguæ studiosis, dicens: *Quantopere multis jam annis mul-*
ti

ti iidemque non vulgaris eruditionis Viri, trium principum linguarum amantes, desiderarint, ut P. Petri Canisii . . Catechismus tot ante variarum nationum linguis . . evulgatus græco quoque et hebraico idiomate quasi publice loqueretur, pluribus verbis hoc loco recensere supervacaneum fuerit. Quam quidem duplicis istius interpretationis opellam, pro veteri meo in utramque hanc linguam studio jam olim haud ægre mihi imponi passus sum, verum non pari eventu. Græca enim Catechismi Canisiani versio mox typos græcos paratos invenit, et annis jam non paucis discipulorum nostrorum manibus teritur. Hebraicæ vero interpretationis editionem non solum typorum hebraicorum . . sed etiam plurium vocum, quas sacra hebraica V. T. volumina non suppetunt, inopia impedivit. Verum postquam piorum & communis boni amantium Virorum subsidio typi ipsius linguae non exiguis sumptibus comparati erant, paulo post hæc altera quoque remora tolli coepta est. Eruditorum enim hortatu eæ, quæ desiderabantur, voces aut secundum analogiam e propriis radicibus hebraicis formatæ ac novatæ sunt (Multæ enim res Christianorum, ut veteribus Hebræis ignotæ erant, ita etiam nominibus caruerunt) aut ex probato usu Rabbiorum petitæ; aut denique à Syris Christianis, quorum lingua, Hebræam nostram, matrem suam agnoscit, acceptæ sunt, non tamen absque aliorum huius linguae peritorum consilio & approbatione. . .

VII. Idem Catechismus imaginibus expressus, quas (ut ALLEGAMBIUS l. c. testatur) etiam addidit Catechismo italico Rob. Bellarmini, & hispanico Hieronymi Ripaldæ; quin et gallico, & anglico, & germanico, flavonico, bohemico, & aliis; ne cui genti deesset. In eandem rem sequentia Historia
Soc.

Soc. Jesu, provinc. German. super. T. II. p. 262. narrat : *Stupenda prorsus industria Compendium doctrinae christianae à Petro Canisio editum in alias linguas transferre est aggressus, perfecitque tam feliciter, ut jam vix natio sit sub sole, quæ non percipiat linguâ suâ loquentem magnalia Religionis catholicæ. Nec enim soli exinde Germani & Latini, sed etiam Græci ac Hebræi, Itali, Galli, Hispani, Lusitani, Angli, Poloni, Bohemi, Slavi, ipsi etiam Sinæ ex unius Georgii interpretis calamo opportunitatem nacti sunt, orthodoxum dogmâ à Canisio in quinque collectum capita, suo quisque legendi sermone vernaculo.*

Huius Catechismi imaginibus expressi, addito textu græco, exemplar vidi Augustæ, apud Christophorum Mangum; anno 1613. impressum, cum Insigni S. Nicolai. Venduntur à Ioanne Krugero Bibliopola. in 8°. Præcedit Epistola Nostri græca, in qua (ut statim latino sermone utar) præter alia monet: *Postquam Petri Canisii Catechismum ante multum temporis Superiorum jussu in græcum transtuli, brevi intellexi, hunc laborem meum, etsi exiguum, fructu neutiquam caruisse; nam Libellus iste non solum ad privatam adolescentum, sed etiam ad publicam discipulorum in scholis nostris utilitatem conduxit. . . . Nunc autem novam et priori majorem, discipulis nostris gratificandi, occasionem mihi capere videor: cum nostratum Dominorum pia liberalitate, imagines ex buxo Indica confectæ fuerint, quibus orthodoxæ fidei nostræ capita non inepte exprimuntur. Quod ipsum eo gratus accedit, quod pluribus linguis aptari hæc icones possint. Subdit: „ Catechismum Canisii, sic ornatum, latine „ jam et germanice non sine fructu vulgatum fuisse: „ nunc quod his duabus linguis præstitisset, se græ- „ cæ*

„ cæ quoque illustri linguæ præstare . . . sperare-
 „ que, fore: ut non solum aliis ubique disper-
 „ sis, sed etiam in ipsa Græcia ad Societatis scho-
 „ las modò ventitantibus discipulis editio hæc,
 „ imaginibus exornata, peraccepta futura sit“. Vidi etiam similem editionem addito *textu gallico* P. Io. Bapt. ROMAIN, hoc titulo: *Le Catechisme de Pierre Canisius . . exprimé par images. Augsbourg. Avec Privilege de l' Empereur. 1614. in 8o.* In fine habetur *Insigne S. Nicolai. Imprimé par Christophe Mang. Les Exemplaires se vendent . . . chez Jean Chardon Savoyart de nation &c.*

VIII. *Fasciculus sacrarum Litaniarum ex SS. Scripturis & Patribus, Romæ approbatus, nunc primum in pium usum studiosæ Iuventutis græce red-ditus. in 12o. Augustæ Vindelicorum. 1614.* In fine: *Augustæ Vindelicorum. Excudebat Christophorus Mangius typis S. Nicolai. Venditur ibidem à Ioanne Krugero Bibliopola.*

Confer G. G. ZAPF *Buchdruckergeschichte von Augspurg, T. I. p. 218.*

IX. *Thomas à KEMPIS de Imitatione Christi latino - græcus. in 12o. Augustæ Vindelicorum. Typis S. Nicolai. 1615.* In fine legitur: *Augustæ Vindel. Excudebat Christophorus Mangius typis S. Nicolai.*

Dicavit Noster hanc suam opellam Claudio AQUAVIVÆ S. J. Præposito generali, inter alia monens: mirum videri posse, quod pius Auctor, cum in tot tamque variarum nationum, ubique extra Europam sparsarum, linguas translatus fuerit, apud solos Græcos hædenus tacuerit. Quare se non tam suo amore, quo hanc linguam à puero se prosecutum esse non invitatus fateretur, quam, Patrum suorum hortatu, eum interpretandum suscepisse.

X. In-

X. *Institutiones Linguae hebraicae*, in 8°. *Augustae*, typis Christophori Mangii 1616. *Ingolstadii* 1624. in 12°. *Lugduni*. 1659. in 8°. (Ita ALLEGAMBE, & BAILLET MOX de novo citandi) *Norimbergæ*. 1695. in 8°. (Ita GEORGII *Bücherlexicon*) LIPENIUS in *Biblioth. philos.* p. 408. recenset Editiones sequentes: *Genevensis* in 8°. 1623. *Lugdunens.* *Sequan.* in 8°. 1622. 1652. 1659. quæ postrema eadem esse videtur cum paullo superius indicatâ.

Has *Institutiones* valde laudatas fuisse, affirmat ALLEGAMBIUS l. c. & Adrianus BAILLETUS in *Libro: Jugemens des Savans T. II. P. III. p. 205.* de iisdem sequens iudicium ferre non dubitavit: *La Grammaire hebraïque du P. Mayr (a) n' a pas été moins estimée que celle du Cardinal Bellarmin: et il paroît, qu' elle a été d' assez grand usage par le nombre de ses éditions.* Hoc ipsum Opus fusius describendum sibi quoque duxit Augustinus CALMETUS in *Bibliotheca sacra*, P. III. ubi, postquam de BELLARMINI *Institut. ling. sanct.* egerat, addit: *Institutiones etiam refert Opus Georg. Mayeri sæpius & variis in locis recusum, nond ac postremo (b) Tubingæ. 1693. in 8°. In sex partes distributum exhibet, in primâ rationem legendi & pronuntiandi Hebræum, in secunda agit de nomine, in tertiâ de verbo, in quarta de dictione, in quinta de syntaxi, in sexta de poësi Hebræorum. In calce le-*
gitur

(a) Gallica hæc latine sic converti possent: *Haud minoris, quam Grammatica hebraica a Cardinale Bellarmino vulgata, æstimata fuit Grammatica P. Mayr: et ex editionum numero patet, illam magno usui fuisse.*

(b) Confer superius dicta: et ex his corrige, quæ perperam narrat CALMETUS.

Bibl. August. Alph. VI,

K

gitur exercitatio grammaticalis in *Jonam*, vel saltem id præfert editio *Lugdunensis* anni 1622. Vir erat *Jesuita*, & florebat anno 1622. Hæc enim data est *Epistola* eius *dedicatoria* ad *Bellarminum Cardinalem*. Confer *LE LONG Biblioth. sacr.* quem, dum hæc scribo, ut ad manus haberem, fortuna negavit.

XI. *Vita S. Ignatii S. J. Fundatoris latino-græca, ex hispanica, quam R. P. Caspar Quartemont eiusd. Societ. latine reddidit. Interprete Georg. Mayr. in 12º. Augustæ Vindel. 1616.* In fine legere est: *Apud Christophorum Mangium. Præfigitur Effigies S. Ignatii à Wolfgango Kilian sculpta.*

Dicavit Noster *Mutio Vitelleseo S. J. Præposito generali.*

XII. *Officium Angeli Custodis Pauli V. P. M. auctoritate publicatum: in gratiam vero Congregationum B. Virginis Mariæ nunc primum latine simul ac græce editum operâ Georgii Mayr. in 12º. Antverpiæ. Apud Heredes Mart. Nutii & Ioann. Meursium. 1617.*

XIII. *Officium Corporis Christi, de Festo & per Octavam, latine & græce editum, ac Fraternitati eucharisticæ Augustanæ dedicatum. in 12º. rubro-nigre. Augustæ Vindel. 1618. Ibidem 1649. in 12º.*

In dedicatione laudat Noster *Marcum FUGGERUM*, cuius singulari pietatis ardore *Fraternitas* hæc, priorum temporum injuria obscurata, pristino splendore restituta fuit: monetque, *Libellum nonnullorum, qui huic laudatissimo cætui inscripti erant, consilio ac sumptu primum prodire.*

In fine addidit *Litanias de V. Sacramento Eucharisticæ & Sequentiam S. Thomæ: Lauda Sion, græco - latine.*

XIV. *Vita S. Ignatii centum imaginibus expressa*, quam (testante ALLEGAMBIO l. c.) nomine *Augustani Collegii serenissimo Bavariæ Duci* dedicavit. *Augustæ*. 1622.

Nostri memoriam etiam agunt KOENIG in *Biblioth. vet. & nov.* WITTE in *Diar. biograph.* & JOECHERN in *Gelehrten - Lexicon.*

MOIBANUS (Ioannes)

MOIBANUM Virorum doctissimorum amicitiae et elogia omnino dignum reddunt, ut eius memoria in hac *Bibliotheca* cum laude agatur. Quod dum facere paro, ducem aptissimum sequi placet *Ioannem CRATONEM Vratislaviensem Medicum*, qui *Nostri*, quippe amici sui singularis, *Vitam Conrado GESNERO Medico & Philosopho* eximio id petenti, non sine maximo doloris sensu, descripsit, narrationem suam sequenti *Virgilii* versu orsus:

Infandum, Gesnere! jubes renovare dolorem.

Patrem habuit *Noster Ambrosium*, SS. Theologiae Doctorem, in *Wittebergensi* Academia optimarum artium Professore, postea Pastorem *Vratislaviensem* (a): matrem *Annam* ex antiqua & laudabili *Bonicorum* familia. His parentibus ad diem 3. Kalend. Martii, anni MDXXVII. procreato *Ioanni* nostro tanta adfuit excellentia ingenii, ut valeret, ubi hoc vel mediocriter intenderet: atque ex se & naturâ suâ non modo plurimarum rerum cognitionis capax esset, verum etiam inve- niendo sagacissimus. Erat illi insuper ea mentis felicitas, ut & in exquirendis rebus plurimum

K 2

alere-

(a) De *Ambrosio MOIBANO* videri poterit *Melch. ADAMUS* in *Vit. Theolog.* PANTKE de *Pastoribus Vratislavien- sibus.*

aleretur : & agitandis magna cum industria oblectaretur. Hinc minime mirum videri debet, eum temporis lapsu Virum, abundanti doctrina excultum, inque artibus optimis, litteris & linguis versatissimum ac exercitatissimum evasisse.

In prima pueritia *hebraicas* litteras à patre didicit : in publica autem schola à *M. Andrea WINGLERO* Ludimoderatore veteri et optimo, atque à *M. Balthasare NEANDRO* in *latinis* litteris et primarum artium studiis eruditus est. Domi quoque præclaros magistros habuit primum quidem *Antonium CARCHESIUM* Virum in græcis & latinis litteris summum, iudicio politissimo præditum, cuius nominis splendor, cum propter Juris scientiam eximiam *cæsareus* factus sit *Consiliarius*, in summorum Regum ac Principum aulis innotuit : deinde *Hieremiam VENETUM*, cuius ingenium excellens, doctrinæ eruditio, iudicii acrimonia magno Reipublicæ *Vratislaviensi* tum ornamento, tum in iudiciis publicis adjumento fuit. Hi eum in *græcis* litteris & arte *poetica* exercebant. *VENETUS* etiam in *Musica* & *Arithmetica* ita instituit, ut per omnem ætatem primæ informationis vis enituerit.

Cum vero ad *γραφικὴν* singulari naturæ impetu raperetur, non solum studiose imitatus est bonitatem manûs *M. Boni ROSLERI* Scriptoris optimi, & ad similitudinem literæ eius prope accessit ; sed etiam imagines atque *picturas* exprimere conatus est. In ista vero arte quantum, nullo unquam magistro usus, naturæ vi atque incitatione profecerit, effigies præstantissimorum hominum, quas ille pictas reliquit, testantur. Certe *Ioannes CRATO*, cuius verbis ipsissimis in hac narratione fere omni utor, in suo Musæo tum *Ioannis*

nis Baptistæ MONTANI Medici celeberrimi (b) tum *Ioannis Baptistæ* HAINZELII (c) Consulis Augustani imagines à *Nostro* depictas adservavit. Idemque CRATO subdit: *Meam etiam effigiem non solum artificiosissimè coloribus pinxit* (MOIBANUS videlicet) *verum etiam egregiè sculptam non tam meo merito vel rogatu, quam suæ erga me voluntatis amicissima propensione expressit.*

Hanc autem erga me illius affectionem amantissimam inde sumpsisse initium arbitror: Quod cum adolescens ex Academia in patriam ante viginti duos annos reversus essem, nec ille domesticos præceptores haberet, rogatus a patre eius Ambrosio, cui nihil denegare poteram, aliquot mensibus illi, atque Georgio LAURÆ, usum præceptorum Dialectices & Græcæ linguæ in paternis meis ædibus, quanta maxima poteram diligentia, ostenderim: atque ita illorum studia adjuverim, ut me deinceps perpetuo, cum uterque Doct̃or artis medicæ factus esset, & secundum vetus Did̃um, magistrum superarent, in præceptoris loco habuerint.

Postea, cum MOIBANUS Wittebergæ supra quinquennium Philippum MELANCHTONEM audivisset, honorem, qui Artium Magistris tribui solet, quem nunquam affectaverat, sibi delatum recepit, eodemque Philippo auctore ac hortatore Norimbergam profectus, ibi D. GEUDERI (d) liberos privatim erudit, multosque versus græce & latine

K 3

scrip-

(b) Docuit is Patavii medicinam, de quo consule *Freherum, Ghilinium, Kestnerum, Teissnerum.*

(c) Io. Bapt. HAINZELII, tanquam summi litterarum et litteratorum Mæcenatis, sæpius in præsentī Bibliotheca mentio facta est. De eodem confer DOPPELMAYR in *Nürnbergischen Künstlern*, p. 72.

(d) Geuderi, gens patritia Norimbergensis.

scripsit: in qua exercitatione si diutius versatus esset, haud dubie ad eum Poetices gradum in utraque lingua pervenisset, quem non nisi summa ingenia, musico incitata impetu, singularis studii industriâ assequuntur.

Erat illo tempore amplissimæ Reipublicæ *Norimbergensis* Medicus, Doctor *Cornelius SITTARDUS Coloniensis* vir in bonis literis præclare versatus, et præstantium ingeniorum amator et admirator maximus, qui plurimum *re herbaria* delectabatur. In huius igitur scientiæ cognitionem cum MOIBANUS quoque pervenire cuperet, conjunctissime cum *Sittardo* vivebat: et studiose descriptiones herbarum ex græcis Auctoribus, imprimis *Dioscoride*, quas sibi notas reddebat, ut memoriter recitare posset. Vires etiam investigabat diligenter, et omni animi contentione, cum præclare in universa Philosophia esset versatus, ad rem medicam ferebatur. Id cum ERATO reversus paulo post in *Germaniam*, et liberalitate atque benevolentia summa *D. Ioannis Baptistæ HAINZELII, Augustæ* retentus cognosceret, pro sua erga MOIBANUM singulari et propensa voluntate, currentem, ut dicitur, excitavit, et ad eundem, quæ sibi ad artem medicam discendam rectissima esse ratio videretur, summa fide perscripsit. Quod amicitiae obsequium quam sibi gratum acciderit, quamque CRATONIS monitis adjutus ipse fuerit, *Noster* litteris ad CRATONEM tum ex *Italia*, tum *Germania* missis crebro postea gratissime profiteri non intermisit — Sed filum orationis persequi placet —

MOIBANUS, postquam CRATONEM morari *Augustæ* compererat, bona cum gratia à GEUDERO hero suo dimissus, illò advolat, amicum suum opti-

optimum conventurus. Sed cum ille iter in patriam jam inivisset, memoratus *Ioannes Baptista HAINZELIUS*, omnium litteratorum fautor maximus, singulari atque perpetua benevolentia MOIBANUM complectendum sibi duxit, et gratia atque auctoritate, qua in Republica illa præcipue florebat, perfecit, ut *Noster*, præfectus studiis filiorum præstantissimi Viri D. MANLICHII, cum illis in *Italiam* ablegaretur. In ea regione vixit *Ioannes* noster omni mente, cura, et cogitatione studiis artis Medicæ deditus *Patavii* atque *Bononiæ* fere quadriennium, ac non modo præcipuos Doctores audivit: verum cum propter Græcæ et Latinæ linguæ peritiam res illi in perfacili cognitione versaretur, diligenter Veterum scripta evolvit, et de præcipuis doctrinæ partibus sententias doctissimorum hominum cognovit. Erat etiam in eo tanta ingenii agilitas et memoriæ bonitas, ut facile, quæ legeret vel audiret, observare posset. Proinde magna celeritate *Italicam* atque *Græcam* linguam, qua nunc vulgò utuntur, ita addidicit, ut cum *Italīs* et *Græcis*, de quibus vellet rebus, colloqui posset. Quia vero in *Poetica*, *Musica*, et *Pictura* singularem in modum excellabat, et scientiæ suæ documenta dare poterat, in præstantium virorum et præcipuorum artificum notitiam pervenit; ac, cum aliis plurimum, sibi perexiguum tribueret: ita eorum benevolentiam conciliavit, ut facile ab iis discere, et de eorum præstantia sua meliora facere illi liceret. Sed a Philosophis & Medicis raro discedebat, qui quantum illius ingenio tribuerint, vel ex eo apparet, quod MAYNETUS (e) eximius Philosophiæ et Me-

K 4

dici-

(e) De *Maynetto* vel *Mainetto* agit MANGETUS in *Biblioth. Script. medic. T. II. P. I. p. 129.*

dicinæ Professor *Bononiæ* librum suum *πρὶ ἐπιστήμης καὶ αἰσθητικῆς*, versibus MOIBANI commendatum, in publicum exire voluerit. Scripsisse eum autem aliquid *de usu atque abusu sensuum* erudite atque piè, quod libro proponeretur, scire se CRATO: verum an divulgatum fuerit, cum eiusmodi meletemata in *Germaniam* raro perferantur, pro certo affirmare non posse, ait.

Interim duæ maxime res nostri studia turbarunt; nam cum primum in Italiam venit, Ioannes Baptista *Montanus*, propter quem, ut tanquam dogmaticæ Medicinæ restitutorem audiret, impellente *Cratone* præcipue Italiam appetiverat, correptus morbo est, ex quo et decessit. Tertio post anno, videlicet, qui a Christo nato numerabatur MDLIV. patrem *Ambrosium* fato sibi raptum amisit; unde matris sollicitudini subventurus insequenti anno in *Germaniam* rediit, et posteaquam cum *Hainzelio* et *Manlichio*, ad quorum voluntatem tanquam parentum conformare se studebat, de loco, in quo artem, quam recte didicerat, exerceret, deliberasset, in patriam venit. Sed cum videret, omnia difficilia esse, atque mediocritatem et quietem rebus omnibus anteferebat, locum expetens, in quo Veterum scripta, sine quibus neminem neque doctum neque prudentem Medicum fieri posse intelligebat, in otio penitus evolvere posset, *Ambergam Nariscorum* se contulit, eique reipublicæ suam operam addixit. Dum in isto loco fuit, cum CRATONE de interpretatione græcorum Auctorum in arte medica, de præceptis illius atque usu plurima per litteras disputavit: plurima insigni diligentia per epistolas limavit, quibus se non modo excitatum, sed

sed etiam magnopere adjutum fuisse, testari postea CRATO non erubuit.

Cæterum cum amici *Augustam* eum retrahere cuperent, uxoria re allicere conati sunt. Itaque, oblata lectissimâ puellâ, conjugio eam sibi jungi facile est passus. Sed neque sic statim *Augustæ* remansit. Verum *Estheram* suam secum *Ambergam* deduxit. Instantibus autem amicis, ut rediret, et stipendio publico Senatus auctoritate sibi decreto, anno MDLVIII. *Augustam* denuo venit; atque in ista Republica cum summa integritatis, candoris, aliarumque virtutum laude ad extremum usque spiritum vixit.

Initio, cum nondum in hominum cognitione versaretur, neque se more perverso atque pervulgato Medicorum, in quibus minimum est veræ atque solidæ doctrinæ, ostentare ingerereque posset, ne Senatui et Reipublicæ in vita otiosa videretur esse dedecori, convertendos sibi e Bibliotheca publica duos *Libros DIOSCORIDIS Anazarbæi ad Andromachum de facile parabilibus medicamentis* sumpsit (*f*). Labente vero tempore cum optimi et sapientissimi homines perspicerent, eum in universa Philosophia et Veterum cognitione ita versatum esse, ut vix ulli scientiâ artis inferior videretur: usu autem exercitationeque facile plebrosque alios superaturum esse, illius consilio in dubia vel adversa valetudine usi sunt.

Qua fide autem, quàm sollicita atque accurata considerantiâ, quàm diligente curâ munus suum obierit: quam ille æqualibus nunquam sese præposuerit: quam senum consilia non fuerit aspernatus, ex viris illius ætatis optimis ac præ-

K 5

stanti-

(*f*) De his *Dioscoridis* libris inferius pluribus dicetur.

stantissimis, quibus ille familiariter notus fuit, discere licuit. Verum ne sic quidem malevolentiae quasi morfiunculas effugere potuit; quod ipsum tamen laudem illius augere atque illustriorem reddere iudicamus.

Irritabilis quidem et ipse erat, et movebatur ardentius; verum placabilem se facile praebebat. Utcunque sit, morum et integritatis testes habuit maxime idoneos, amplissimos Viros *Hainzelios*, *Herwartos*, *Mantichios*: studiorum verò, Virum illustrissimum *Ioann. Iacob. FUGGERUM*, qui *Nofstro*, editionem *Dioscoridis* paranti, Codicem MSS. *Oribasii* e celebri sua Bibliotheca utendum humanissime communicavit, sicque ut *Dioscorides*, mille locis depravatus, collatis veterum medicamentorum descriptionibus, integritati restitueretur, plurimum contulit: *D. Achillem GASSARUM*: *Hieronymum WOLFIIUM*: multosque alios doctos VIROS.

Agebantur ea ætate plerique magni viri *Augustæ* veluti quodam animi impetu ad discendas mathematicas artes. Horum exemplo, imprimis vero *D. Pauli HAINZELII* (g) excitatus, in isto studii genere, industria et laboribus *Cypriani LEO-*
VITII

(g) *Paulus HAINZELIUS*, quantum mathematica studia adamaret, satis ostendit, dum in prædio suo, *Gögingæ*, anno 1570. auctore celebri Mathematico *Tycho-ne de BRAHE* sub dio mobilem *Quadrantem astronomicum* ingentis magnitudinis ex abiegnis trabibus construxit fecit, cui similem *Germania* universa non viderat. Semidiameter enim XXI. pedes geometricos continebat ac in limbo 90. pro artificio gradus, ad solis &c. elevationes observandas aurichalco satis notabili quantitate insculptos habebat. Sed egregia hæc machina quarto post anno ventorum violentiæ cessit.

VITII (h) ita brevi temporis spatio profecit, ut CRATONI ipsi, in hac scientia versatissimo, admirationi esset. Certe eidem in quadam *Epistola* quasi præfagiendo scripsit, se tum conjugis, tum suæ ipsius vitæ ob fatalem signorum cælestium concursum haud parum metuere: quem metum vanum non fuisse, exitus docuit.

Hinc tristiora me vocant, et præmatura *Nostræ* mors finem narrationi imponere celerius suadet. Amiserat is conjugem, difficili partu filiolum grandem ac validum enixam, conjugem optatissimam, fidissimam, observantissimam, cuius desiderium ferre haud valens præ dolore, quem immanente premebat, in febrim incidit, qua vigesimo octavo post obitum conjugis die, nono autem Maji anni MDLXII. extinctus est, cum vixisset annos XXXV. menses II. dies XVI.

Mortuum tum alii, tum præcipue Hieronymus *Wolffius*, et Joachimus *Camerarius* carmine epitaphio desleverunt; hic quidem græco, ille latino vocans Nostrum *Medicum*, *Astrologum*, *Poëtam*, Virum optimum, græce latineque doctissimum (i).

De litterariis MOIBANI laboribus nonnulla in decursu orationis dicta sunt, quibus jam, quæ sequuntur, addes, Lector! *Loca* quædam *Galenii* et *Hippocratis* diligenter emendavit, eorumque conversiones correxit. Traductionem *Vitæ Bellisarii* e Græco, ut ajunt, vulgari adornavit. *Versus* eius paucos extare, ex quibus tamen ingenii

No-

(h) De LEOVITIO videri poterit *Hofmannus* in *Lexico univers.* VOSSIIUS de *mathematicis Scientiis*. TEISSIERIUS.

(i) Habes hæc *Carmina* ad calcem *Dioscoridis*, de quo paulo post dicam.

Nostri excellentia eluceat, monuit CRATO. Plura alia affecta reliquisse *Ioannem*, tradidit Melchior *Adamus* (k). Verum hæc omnia in publicum haud dimanasse, credibile est. Moriens *Versionem Dioscoridis* commendavit Achilli Pirminio *Gassaro*, petens, ut *Conrado Gesnero*, de quo præclare sentiebat, absolvendam perpoliendamque mitteret. Igitur edita eius, quæ sequuntur, sunt Opera.

I. *Επιτάφιος* in *Cl. et D. Viri, D. Raphaelis Seileri Augustani, J. U. Doctoris eximii, et Comitum Palatini Nuptias, anno MDLIX. X. Cal. Octobr. Augustæ Vindelicorum.* in 8°. Excudebat *Philippus Ulhardus*. Est Carmen Græcum prolixum a nullo, qui de *Moibano* hactenus scripsere, memoratum, a me in Bibliotheca Monasterii SS. *Udalrici et Afræ, Augustæ*, observatum. De *Raphaelē Seilero* autem videsis, Lector! *Bibliotheca meæ Augustanæ Alphabetum I.* in quo Vitam eius et Scripta fuscè proposui pag. 174 - 188.

II. *Ευπόριστα* *Pedacii Dioscoridis Anazarbæi ad Andromachum*, hoc est: de Curationibus morborum per medicamenta paratu facilia, Libri II. nunc primum et Græce editi, et partim a *Ioanne MOIBANO*, partim vero post huius mortem a *Conrado GESNERO* in linguam latinam conversi, adjectis ab utroque Interprete *Symphoniis Galeni* aliorumque Græcorum Medicorum. in 8°. *Argentorati. 1565.* Titulum sequitur Ach. Pirmin. *Gassari* Epigramma in librum ipsum; huic succedit Dedicatio *Conradi Gesneri*, qua opus *Senatui Augustano* inscripsit, his inter alia verbis: „Nova hæc huius volu-
minis . . . in illustre nomen vestrum nuncupa-
tio

(k) In *Vitis Medicorum*, p. 55.

„tio . . . non meo sed Ioannis *Moibani* nomine ;
 „ optimi sane Viri et omni litterarum genere doctissimi . . . ante biennium apud vos pie defuncti instituitur. Ereptus enim hic nobis est in ipso ætatis & ingenii vigore , conjugem paucos ante dies extinctam , pupillis tribus relictis , secutus“. Dedicationem excipit Epistola *Gassari* ad *Conr. Gesnerum* , qua eum nomine *Ioannis* nostri fatis defuncti rogat , ut succedaneam *Dioscoridi* operam impendat. Tum sequitur *Ioannis Cratonis* Narratio de Vita *Nostri* ad *Conr. Gesnerum* : *Gesneri* Epistola græca ad *Cratonem* , & Præfatio in Opus ipsum , cui insertum habes Fragmentum Epistolæ *Nostri* ad *Gesnerum* , quatenus illa *Dioscoridis* editionem respicit. Opus claudunt Carmina superius memorata *Camerarii* , *Wolffique* , & *Index*. De reliquo hic *Dioscorides* multo usui fuit *Ioann. Schenckio* , quando is Opus suum *Observationum medicarum , rararum , novarum &c.* condidit.

III. Ex *Nostri* Musæo prodiit *Alexipharmacum* præstantissimum , quod , a *Ioanne Cratone* acceptum , cum *Gesnero* communicavit. Extat id antidotum in Libello germanico , cui titulus : *Gift-jager* , cura *Wilhelmi Triphyllodacni* edito , anno 1567.

ROTH (*Henricus*)

Henrici *ROTH* memoriam seræ posteritati servavit clarissimi nominis Vir , exoticarum præcipue linguarum illustrator doctissimus , *Athanasius KIRCHERUS Soc. Jesu* , in *China illustrata* , fol. *Amstelodami*. 1667.

Fuit

Fuit *Noster* patriâ *Augustanus* (a), *Mogoricae* in *India* Missionis Operarius indefessus, & linguæ *Brachmanicæ* doctissimus, à quo multa ad Opus, quod de *China* scribendum sibi sumpserat *KIRCHERUS*, attinentia didicit; quando is ex regno *Mogor Romam* venit: intèrque alia eidem *Kirchero* insolitæ virtutis lapides serpentinos, à *Lusitanis*, la *Pedra della Cobra*, vocari solitos dono obtulit. Quin audiamus *KIRCHERUM* ipsum, in *Præfatione* ad *Chinam illustratam* de *Nostro* & *Ioanne GRUBERO Linzensi Austriaco*, laborum & itinerum socio, in hæc verba loquentem:

Subsecuti sunt . . alii duo Patres Germani, P. Ioannes GRUBERUS unus, alter P. Henricus ROTH Augustanus, Viri studiorum cultu insignes, nec non magna rerum experientia docti, qui eam mihi rerum rarissimarum ubertatem contulerunt, ut iis describendis singens cōpia pæne me inopem fecisse videatur. Et postquam multa de P. Grubero subiecit, addit: Qui in laborum . . . socium P. Henricum ROTH, Virum prudentia & doctrina conspicuum, Agræ tum rei christianæ promovendæ intentum, adscivit. Qui, dum hæc scribo, mecum continuo morantur, eaque, quæ ad divini Numinis gloriam & boni communis emolumentum quovis modo profutura nōbrunt, communicare non cessant. Quoniam vero Patribus continuo in salute animarum procuranda dislentis, neque otium tempusque & media ad rariorem quarundam rerum, quas in suis per vastissimas illas mundi regiones susceptis itineribus observârunt, notitias tum describendas tum in lucem

(a) V. *Chinam illustratam*, in *Præfatione*. Utrum autem *Noster* patritia familiâ huius nominis, quæ *Augustæ* extitit, cretus fuerit, etsi vix dubitem, tamen asserere nolim.

lucem edendas suppetat , hoc à me contenderunt , ut ; quæ tanto labore et sudore compererant , blattis ætineis cedere non sinerem , sed in unum volumen congesta , in Reipublicæ litterariæ bonum publicæ luci traderem. Quod hoc Opere me præstiturum , eis pollicitus sum.

Debentur itaque sollertiæ *Nostri* plura meletemata , quæ laudatus KIRCHERUS , non sine grata commemoratione nominis *Henrici nostri* , suæ *Chinæ illustratæ* inseruit.

I. *Iter ex Agra Mogorum in Europam* , ex relatione PP. Ioannis Gruberi & *Henrici ROTH* , quod bis confecerunt. Vide l. c. p. 85.

II. *Itinerarium S. Thomæ Apostoli ex Judæa in Indiam*. De hoc scribit KIRCHERUS l. c. p. 91. sequentia : *Multum sane luminis ab eximio P. Henrico Rhodio (ROTH) qui universam pæne Indiam peragraverat , accepi. Siquidem ex Goa , in Mogolum regnum , missus in Dalcan , quod modo regnum Visipor dicitur , Gati monte superato venit in Colconda ; & hinc in Montipur ; et recto in Boream itinere Bengalam & Decanum regnum ; & hinc per Delli urbem recta Agram , Moguli regis curiam , pervenit. Quam autem rara et curiosa in tanto itinere observârit , ipsemet suo tempore in ITINERARIO suo luci dabit. Hic , inquam , cum de Narlingiæ regno , & Meliaporæ Reliquiis S. Thomæ celeberrimis rationaretur , dixit : in hunc usque diem in Christianorum archivio præter alia Iter quoque , quod S. Apostolus ex Judæa in Indiam confecisset , conservari , seque ex syriaca lingua in latinam versum penes se habere : quod cum vehementer desiderarem , votis meis non illibenter annuit. Est autem id , quod sequitur &c. &c.*

III. *Dogmata varia fabulosissima Brachmanum*, præcipue de decem Incarnationibus Dei, quas credunt Gentiles, Indiani extra & intra Gangem, latinè interpretata, cum figuris. Hæc exhibet KIRCHERUS l. c. p. 157. communicata sibi à Nostro, de quo idem monere non omisit: *Ut erat Brachmanicæ linguæ peritissimus*, ita quoque ex ipsorum arcanioribus libris præcipua extraxit dogmata, ea intentione, ut Missionariis inter Brachmanes versantibus modum, quo tantas absurditates facilius confutare possent, traderet. Verum quia res consideratione haud indigna mihi visa fuit, hîc brevem eorundem enarrationem ipsis supradicti P. Rothii verbis subjungendam censui. . . .

IV. *Elementa linguæ Hanscret, seu Brachmanicæ in India orientali*, quæ, Tabulis V. æreis incisæ, peculiari attentione dignæ videntur; et de quibus KIRCHERUS l. c. p. 162. monet: *Utuntur Brachmanes nonnullis litteris, quas arcanas vocant, nullique tradere solent, nisi quos ex sua secta iudicant esse ad eas discendas aptiores.* Verum, uti supra dixi, cum P. Henricus Roth, iis ad veram salutis semitam deducendis totus intentus, sine lingua & litteratura eorum id veluti *admirator* videret, per quendam Brachmanem, summa benevolentia sibi devinctum, et jam ad Christi fidem suscipiendam inclinatum, totam & linguæ et litteraturæ, philosophandique rationem litteris hisce conditam, sex annorum impenso studio consecutus est. Verum ne quidquam curiosarum rerum omisisse videar, hîc Elementa eorum, manu P. Rothii eleganter descripta, adnectam. . . .

V. *Epistola vernacule scripta ad quendam Sacerdotem Societatis Jesu in Germania*, data Romæ

mœ circa annum 1664. paulo ante prælium ad S. Gotthardi. Hanc exhibet P. Josephus STOECKLEIN in Libro: *Der neue Welt-Bott &c. T. I. P. I. p. 113.* adjecta sequenti præmonitione, quam latinis verbis reddere juvat:

„ P. Henricus ROTH, *Augustæ* in *Suevia* ortus multas *Asiæ* regiones sæpius peragravit, tandemque *Agræ*, metropoli magni *Mogolis*, anno 1653. refedit. Inde quorundam negotiorum tractandorum juxta, ac novorum Operariorum conducendorum causâ *Romam* repetiit: confectisque negotiis suis, una cum novis commilitonibus *Agram* rursus venit; ubi, diuturnis nec infructuosis laboribus perfunctus, demum spiritualis plenus solatii, anno 1668. die 20. Junii, pie in Domino obdormivit. Plures *Epistolas* exaravit, quarum non nisi una, à me mox danda, et hæc quidem male transcripta, ad manus meas pervenit....“

Ita P. STOECKLEIN, qui l. c. *Epistolam* illam mox subjicit.

SENDERUS (Clemens)

Accidit SENDERO nostro, docto Cænobitæ *San-Udalricano & Historico* industriosissimo idem, quod compluribus Eruditis accidisse dolemus; de quorum commeritis laudibus tum ætas à nostro ævo remotior, tum temporum, quibus vixere, turbulentia multum subtraxisse deprehenduntur. Profecto duæ res istæ efficiunt, ut pauca sint, quæ de *Clemente* nostro afferam. At vel hæc pauca, litteris mandata, seræ posteritati servasse juvabit.

Primam lucem *Noster* aspexit *Lavingæ*, oppido ad *Danubium* sito, anno Christi MCCCCLXXV.

Bibl. August. Alph. VI.

L

in

in die *S. Clementi* sacra, natus parentibus *Caspere* SENDERO & *Walburga Reichenbeckin* de *Aislingen*, non omnino ignobilibus, uti conjicere ex eo licet; quod patrem suum sæpius *Diatris* & *Tractationibus Principum interfuisse* narret: sororemque suam *Ioanni Hitsletter* de *Laugingen*, *Philippi Comitis Palatini*, & utriusque *Bavariæ Ducis* Interpreti, Præfectoque *Coquinæ* matrimonio junctam fuisse testetur.

De pueritia *Nostri* & didascalis, quibus usus est, dicere non habeo; cum horum nihil ipse literis prodiderit. Anno autem *MCCCCXCVI*. feria VI. post festum *S. Bartholomæi* Ordinem *S. Benedicti* in celeberrimo *Asceterio Augustano* ad *SS. Udalricum* & *Afram* complexus est: ubi, jactis vitæ religiosæ fundamentis, anno sequenti (1497) in festo *Omnium Sanctorum* solennibus ad aram votis se totum Deo mancipavit. Quadrienio post (1501) sacris Ordinibus initiatus, in festo *Epiphaniæ Domini* primum supremo Numini *Missæ* sacrificium obtulit.

Sic Deo & religiosæ familiæ addictus tempus, a sacris occupationibus vacuum, studiis laudabili admodum conatu sacravit, incitatus (ut credere omnino fas est) syncænobitarum suorum, quos variis scientiis egregie imbutos tum *Cænobium* aluit *San-Udalricanum*, e: g: *Leonardi WAGNERI*, *Ioannis GRIESHERR*, *Wilhelmi WITWER*, præcipue vero *Viti BILDII* (a) exemplis. Horum certe vestigia quantâ diligentia secutus sit *Noster*, ex *Catalogo Opp.* infra subjiciendo quam clarissime patet, in quo ingenii *Senderiani* partus ad annos 1503. 1504. 1505. 1507. comparent.

Exin-

(a) Horum omnium merita litteraria exposui in *Bibliothecæ huius Augustanæ Alphabeto I. & III.*

Exinde, proh dolor! annorum aliquot intervallum vitæ *Nostri* seriem turbat usque ad annum 1517. quò eum in *Vrsinensi*, prope *Kaufburam* civitatem imperialem, cænobio egisse, invenio & *inferius* liquide ostendo. Quid vero ibi, aut quamdiu egerit, dicere haud queo.

Reversus autem in suum monasterium & scribendis libris strenuam operam navare perrexit, & *Prioris* quoque munus annò 1527. gessit (b). Vixit adhuc annò 1536. Obiit XVI. Calend. Februarii: quò annò, incertum.

Hæc de Vitæ *Nostri* circumstantiis — Iam de litterariis eius meritis — Præter *Poëseos* & *Eloquentiæ* subsidia, quæ sibi *Noster* comparavit, *Juris* quoque *ecclesiastici* scientiam, et *Astrologiam* excoluisse eundem, omnino credibile est. Maximo autem *Historici studii* amore ductum fuisse, commonstrant tum *Chronicon* vernaculum *Augustanum*, tum *Volumina XI.* chronographica, in cænobii *San-Udalricani* Bibliotheca adhucdum asservata, de quibus omnibus dicere aggredior. Extant itaque à *Nostro*.

I. Volumen *Juris canonici*, in cuius fine hæc legere est: *Finit Breviarius Decretorum ac Decretalium sexti & Clementinarum totius canonici Juris excerptæ . . . per Fr. Clementem Sinder de Lauingen . . . anno salutis 1507. in 4to.*

II. Volumen *Adversariorum astrologicorum*, in 8°.

III. *Armarius Animæ*. Est Codex spissus, chartaceus in 8°. dicatus *Ioanni SCHROTT Abbati*

L 2

San-

(b) Narratas hucusque Vitæ *Nostri* circumstantias excerpti ex *Manuscriptis* ab eo relictis. De *Prioris* autem munere, à *Nostro* administrato, testatur *BILDIVS* in quadam suarum *Epistolarum*.

San - Udalricano prævio Carmine , cuius hoc est initium :

*I, Liber ! Augustam fausto omine , tramite recto :
Ulrici sacri limina tutus adi !*

Salvenatale () solum ! Dominum , divosque Patronos
Abbatem , Fratres tuque saluta meos.*

*Perlege , Ioannes ! Fratrum venerabilis Abbas ,
Fratris Clementis paucula Scripta tui &c. &c.*

*In fine habentur sequentia : Explicit Armarius
Animæ .. editus & conscriptus , .. in monasterio Ur-
sinensi ... anno salutis 1517. ...*

IV. *Chronick von der Stadt Augspurg. in 4to.*
Vidi hoc Opus , corio nigro tectum , in Bibliotheca
Collegii quodam *Societatis Jesu*. Vidit ante me
Felix Andreas OEFELIUS Bibliothecarius electo-
ralis *Bavaricus* , dum in bello annis 1740 - 1750.
à *Maria Theresia Austriaca* adversus *Carolum VII.*
Imperatorem gesto exulem aulam secutus , *Au-
gustæ* vixit : unde etiam in *Peutingerianis* suis (c)
sequenti illud elogio condecorare non dubitavit :
*Opus est plenum bonæ frugis. SENDERUS res Augu-
stanas sæculi XV. ad quas post paucas pagellas de-
labitur , diligenter & ingenue complexus est eâ dili-
gentiâ , ut non tam annales , quam diaria patriæ suæ*
*(Rectius dixisset : Augustæ) ad posterum transmittere vo-
luisse videri queat. Dignum omnino Opus , quod in lucem
edatur integrum , nullaue sui parte mutilatum ! Hæc*
OEFELIUS , Vir in dijudicandis Veterum Scriptis ,
dum fuit , perspicax satis & auctus ; quod *Scriptores*
Rerum Boicarum ab eo editi satis declarant. Idem
Chro-

(*) Puta , ob Professionem religiosam.

(c) Est Opus anecdotum , ab Viro hoc doctissimo ,
dum per illa tristia tempora *Collegii Soc. Jesu* Bibliothe-
cam lustrabat , congestum ; quod mecum humanissime
communicavit : uti sæpius etiam *Epistolis* suis me salu-
tare non est dedignatus.

Chronicon Nostri sub titulo latino laudat *Paulus & STETTEN senior in Geschichte der Stadt Augspurg. T. I. in Vorbericht von Scriptoribus Rerum Augus-
sianarum. §. I. n. 31.*

De reliquo *Chronicon* hoc, ab origine urbis ad annum 1536. excurrens, dedicavit *Noster* anno 1536. die S. Ioannis Baptistæ, Hieronymo Fuggero (d) Cæsareæ Regiæque Majestati Consiliario, Civi Augustensi, Fautori suo, inter alia dicens: *Nachdem ich ybersissig gespiert hab, was Liebe und Naygung E. H. zu diser Kayserliche Stadt treget. . . Aus solichen geursacht zu diser geschwinder geuerliche Zeit gern wolt wissen haben, was sich doch vor langer vergangner Zeit. . . hye sich hab zutragen. Auf solichs hab ich die Handt angelegt, und kurtzlich beschrieben, wie es gschriftlich und mündlich mit groser Mye, Arbeit und Kosten an mich gelangt ist: vil mit Bescheydenheit umgangen: nach-
tayllens verschonet, so vil die Beschreybung der Hy-
stori hat künden gedulden (e) . . . Ceterum SENDE-
RUM in hanc *Chronicam* multa ex *Opere* suo *chro-
nographico*, de quo mox agam, derivasse, censeo.*

V. Multo majoris & molis, & momenti est sic dicta *Chronographia Senderiana*, XI. Volumi-
nibus in 4to. constans: cuius primus (quod scio) meminit *Bernard. PEZIUS* in *Differtat. isagog. ad Tom. I. Thesauri Anecdotorum. p. XXXIII.* ad-
dens: eam magno *Bibliothecæ San - Udalricanæ or-*

L 3

namen-

(d) Natus is annō 1499. cælebs obiit annō 1538. de quo videri poterit *Liber: Imagines Fuggerorum & Fuggerarum. in folio. 1618. pag. 7.*

(e) En! ut *SENDERUS* diserte protestetur: *se multa prudenter omisisse, seque, quantum veritas historica pa-
re-
tur, Proximo pepercis-
se.* Hæc observasse, Lector! fructu non carebit in iis, quæ sub finem huius Narrationis dicentur.

namento esse. Quare illam accuratius describendam iudico.

Itaque *Volumen 1.* à *Nostro* anno 1523. finitum, continet Historiam ab orbe condito usque ad Christum natum.

Volumen 2. anno 1524. finitum, res gestas ab anno Christi 1. usque ad 311. complectitur.

Volumen 3. ab anno 311. in annum 564. patet.

Volumen 4. temporum cursu (f) intercidit.

Volumen 5. ab anno 1300. in annum 1439. circiter extenditur; in cuius fine leguntur: *Qua de causa Dux Georgius p. m. dum generum suum Rupertum Palatinum hæredem sui principatus instituit, prætendebat, quod Ducatus superioris Bavarie ad eum non pervenerat jure hæreditario, sed per modum emptionis: quare licite possit eundem Ducatum vendere seu ex testamento delegare secundum beneplacitum suum. Quæ res sapius in Diætiis tractata et ventilata est, ut audiui à patre meo, qui sæpius huiusmodi Diætiis & Tractatibus interfuit, & demum Centenarius 22. die Maji, qui fuit dies S. Romani, feria sexta ante festum Pentecostes, circa horam 7. noctis anno 1523. mortalitatem explevit.*

Volumen 6. anno 1526. à *Nostro* absolutum, Historiam ab anno 1440. ad annum 1493. exponit.

Volumen 7. itidem anno 1526 à *Nostro* consummatum, ab anno 1494. ad annum 1525. excurrit.

Volumen 8. ab anno 1525. usque ad annum 1528. extenditur. Huic *Noster* titulum fecit: *Brevis Catalogus seditionum, tumultuumque, ac concurrentium Rusticorum superioris Germaniæ, doctrina Luthe-*

(f) Errat P. PEZIUS l. c. dicens: *Volumen quintum perisse; cum tamen quartum hoc desideretur.*

Lutherana concitati &c. &c. Inferuntur multa alia historica.

Volumen 9. continet *Historiam* ab anno 1528. in annum 1529. Sequitur *Historia Obsidionis Viennensis*, præmissa sequenti Admonitione: *Veridica urbis Wiennæ obsidionis per Turcas Descriptio*, prout ego edoctus sum ab his, qui huiusce rebus à principio obsidionis usque in finem inibi in urbe *Wien*na fuerunt; scilicet a nobili Viro Vito de *Waldenburg SS. Regis Ferdinandi supremo Magistro viro- rum bellantium, Stipendiorum elargitore, atque The- saurario: & Petro Stern de Labach eiusdem præfati Regis in bello latino Secretario: nec non à Sororio meo Ioanne Hitsletter de Laugingen illustrissimi Prin- cipis Philippi Comitis Palatini atque Ducis utrius- que Baviaræ Interprete & coquinæ suæ Magistro. Succedunt Oratio sacra anni 1503. anni 1504. an- ni 1505. anni incerti: alia anni incerti: Oratio capitularis anni 1530. Oratio anni 1515. anni 1514. alia anni incerti (*) Totum Volumen clauditur *Vi- tæ S. Onuphrii*, à *Nostro* descripta.*

Volumen 10. res anni 1529. & *Diætæ imperia- lis Augustæ* anno 1530. habitæ exsequitur.

Volumen 11. narrat, quæ annis 1530 - 1533. evenerunt.

Volumen 12. varia *Acta publica*, ad *Historiam Ducatus Württembergici* attinentia, annorum 1520. 1532. 1533. & 1534. idiomate germanico scripta exhibet.

Ferme omnibus Voluminibus *Indicem Rerum* subjecit *Noster*; cuius Opus (præprimis quod ad res sui ævi attinet) optimæ notæ est, atque ita

L 4

fuse

(*) Has *Orationes* omnes *Nostro* tribuendas esse, vix dubito. Illa anni 1530. plane *Clementis* est, ut sub- scriptio docet.

fuse gesta plura exponens, ut Auctor ephemerides scribere voluisse videatur. Sæpius etiam *Instrumenta publica* inserta conspiciuntur. Sinceritatem Auctoris, quæ propria dos est Historici, certissime vel hoc commonstrat, quod ne quidem Abbatibus sui monasterii parcat.

VI. Hæc est Collectio *Senderiana*, ex qua post unius, à *Nostri* morte, sæculi spatium excerptus prodiit Liber: *Relatio de ortu & progressu Hæresum in Germania, præsertim verò Augustæ Vindelicorum, ex antiquis Annalibus MSSis. cuiusdam contemporanei fideliter descripta, & nunc publici juris facta. in 4to. Ingolstadii. 1654.* Opus simplici esse quidem, sed sincero stylo scriptum, uti reliqua *Nostri* Opera, affirmare non dubitavit *Corbinianus KHAMMIUS* (g). At censuram A catholicorum nonnullorum effugere illud haud potuit; ac si Auctor nimis acerbo scriptionis genere usus sit. Addunt tamen iidem, multa illud notatu digna continere, ac rarum esse (h). Confer, si lubet, *Io. Georg. SCHELHORNII Sammlung für die Geschichte &c. 8o. 1779. Historiam litterariam Ord. S. Bened. T. I. & IV.*

(g) In *Hierarch. August. T. III. Regul. p. 110.*

(h) In *Historie von Augspurg, T. I. in Vorbericht de Script. Rev. August. §. 2. n. 2.*

SUPPLEMENTA

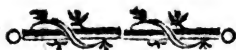
AD

I. II. III. IV. V.

ALPHABETUM

BIBLIOTHECÆ

AUGUSTANÆ.

ALPHABETUM I.

ANEMOECIUS (*Wolfgangus*)

Pag. 9. lin. 34. post verba : in *Pandect. Brandenburg. adde* :

Hanc secundam editionem, cui præmittitur ANEMOECII *Dedicatoria ad optimæ indolis puerum Antonium Meutingium discipulum suum*, data *Augustæ, pridie Kalend. Junias*, anno 1533. fusiùs descripsit *Michael DENIS* in *Libro: Wiens Buchdruckergeschicht*, pag. 373. à quo sequentia, ad vitam ANEMOECII nostri magis illustrandam, facientia discimus : „ nimirum eum, dum *Monachii* ad „ *S. Petrum* docuit (præter *Tatium ALPINUM*, „ *Juris* postea in *Academia Ingolstadiana* Professo- „ rem) *Simonem LEMNIUM*, celebrem Poetam ; „ à *Luthero* sic dicta *Epistola pastoralis* impetitum ; „ itemque *Wolfgangum HUNGERUM*, successu tem- „ poris in memorata *Academia Ingolstadiensi* Ju- „ ris Professore, *Cancellarium Frisingensem*, Ad- „ fessoremque *Judicii Cameræ imperialis Spiren- „ sis* inter discipulos suos numerasse : eundem cum „ quodam *PREITNERO juniore* professionem in „ *Italiam* præparasse : sed ab illa à *Decano S. Pe- „ tri* præpeditum fuisse ; quod *Anemoecius* *Vesperis* „ interesse omisisset, fors etiam animum ad eo „ tempore magis magisque increbescentes doc- „ trinas propensorem ostendisset : hinc eum, vo- „ catione accepta, *Ulmam* annò 1532. secessis- „ se, ibique haud ita diu commoratum *Augustam* „ venisse annò 1533.“

Pag. 10. lin. 20. post verba : in *Pandect. Brandenburg. adde* :

IV. *Aurea Dicta Pythagoræ*. Horum *Dictorum* explanationem ANEMOECIUM emisisse, testis docet

cet certissimus *Georgius PRECHTIUS*, qui post *Nostrum* illa *Dicta* anno 1558. *Viennæ* in 4to. edidit, monens in *Dedicatoria*: „ *Explanationem Anemoecianam* ineptam; *suam fusio-rem*, nec verbis „ *alligatam*, sed *Religioni nostræ magis consentaneam esse*“. V. *Michaelis DENIS Wiens Buchdrucker - Geschichte.* p. 558. 559. Ceterum quò titulò, locò, annove editio *Anemoeciana* prodiverit, hactenus indagare haud quivi.

FABRI (*Ioannes*)

Pag. 69. lin. 5. post verba : merito legendum &c. &c. adde:

Hanc *Nostri* lucubrationem *Nicolaus OLAHUS Hungariæ Primas* recudi fecit haud dubie *Viennæ*, annòque 1558; uti bene conjicit *Michael DENIS in Wiens Buchdrucker - Geschichte.* p. 679.

Pag. 70. lin. 31. post verba : & QUETIF l. c. adde:

His editionibus annumeranda est *Viennensis* latina, anni 1558. in 4to. quam mox memoratus *Olahus*, Archiepiscopus *Strigonienfis*, suis sumptibus publicavit, teste *Michaele DENIS in Wiens-Buchdruckergeschichte*, p. 567. qui affirmare non intermisit, „ *Ioannem FABRI* in hoc Opere, multa *S. Scripturæ*, *Patrum*, & *Antiquitatum ecclesiasticarum* lectione sese exercitatissimum prodidisse“.

GLETLE (*Joseph Bernardus*)

Pag. 77. lin. 23. post verba : Universit. Salisburgenf. l. c. adde:

GLETLEII nostri cum laude nuper memoriam egit, provocans inter alia ad meam *Bibliothecam Augustanam*, *Judas Thaddæus ZAUNER* in Libro: *Biographische Nachrichten von den Salzburgerischen Rechts-*

Rechts - Lehrern. in 8°. p. 38. ex quo, in supplementum à me in mox citata Bibliotheca Augustana dictorum, sequentia excerptare libet:

„ GLETLEIUS juri discundo *Salisburgi* sub Her-
 „ manno HERMETE & Ioanne Balthasare BRAUNIO
 „ operam impendit. Fuit eorum e numero Juris-
 „ Consultorum *Salisburgensium*, quos solida & re-
 „ purgata doctrina commendat. Vir multæ lec-
 „ tionis ac vastæ, & in Scriptis dijudicandis na-
 „ ris oppido emunctæ. Videantur in eum finem
 „ eius *Quæstiones ex Parte III. Pandectarum. C. 21.*
 „ *n. 1.* ubi Pandectarum Interpretes lustrat, ac
 „ secernit: & præcipue eius *Selecta Juris publici,*
 „ *C. 1.* in quo eorum, qui ad illud usque tem-
 „ pus *de Jure publico* scripserant, Auctorum lu-
 „ cubrationes tam rectò, quam liberò judiciò no-
 „ tat. Præterea stylo usus est puriore, & docen-
 „ di ratione magis systematica, quam illius æta-
 „ tis Jurisconsulti catholici consueverant“.

Editiones Operum GLETLEII, à me ignoratas, ZAUNERUS memorat sequentes: *Tractatus canonico-civilis de Testamentis. Pars. I. Salisburgi. 1733.* in 4to. *Selectæ Quæstiones Juris ex Parte I. Pandectarum. in 4to. ibidem. 1733.* *Selectæ Quæstiones Juris ex Parte II. Pandectarum. in 4to ibidem. 1706.* *Jurisprudentia fundamentalis, seu prima &c. ibidem. 1735. 4to.*

Ad Librum: *Anatomia Legis Amortizationis & Immunitatis ecclesiasticæ*, quod attinet, ZAUNERO non probantur, quæ P. Franciscus SCHMIER, & *Historia Universitatis Salisburgensis* de eo, tum ad GLETLEII, tum ad ipsius Universitatis famam servandam, monuerunt. Contra placent illi, quæ personatus Editor, qui primum octodecim ab obitu *Nostri* annis partum illum produxit in lucem,
 ipse

ipse lucifuga, asseverare non dubitavit. At huius Editoris haud tanta esse videtur auctoritas, ut fidem mereatur. Deinde (ut dem, GLETLEIUM de Immunitate ecclesiastica præter solitum sensisse) quis est, qui in se recipiat, larvatum editorem in *Opere*, ut ait, *posthumo*, cui nomen suum præfigere studiose omisit, non omnia licere sibi putasse: adeo ut de vera jactati Auctoris mente jam certi quidquam statui, amplius haud queat.

Utcumque sit: memorata *Anatomia* rursus anno 1740: *Heidelbergæ*, in 8°. typis excusa fuit.

MARIANUS (Christophorus)

Pag. 127. lin. 24. post verba: *Bibliotheca theologiae*
T. I. p. 114. adde:

De hoc Opere *Nostri* egit quoque *Frid. Gott-hilf. FREYTAG* in *Adparatu litterario*, ubi libros partim antiquos partim raros recenset. T. I. p. 109. candide profitens, se plane ignorare, quis, qualisve MARIANUS fuerit? Sed hoc satis abundeque ex iis, quæ ego de illo narro, discet, quisquis volet: atque inde cognoscet, non tam altum esse de Auctoris Vita silentium, ac FREYTAGIUS per-tendit. Vocat deinde idem hoc Opus „*Argumen-
tum Satyræ absurdissimæ in Evangelicos Protestan-
tes*, iocis, risu, ineptiis, lascivia plenæ, Plau-
tinis magis, quam Paulinis dictis distinctæ, ut
Auctor ait.“ Equidem hæc sunt verba MARIA-
NI in *Dedicatoria*, sed, ut verus eorum sensus per-
cipi queat, ecce tibi, Lector! locum istum non
mutilatum, sed integrum & omnibus suis verbis
perscriptum:

*Sed fallor, an (nescio quis) mihi aurem velli-
cat, & immurmurat: Tantone Viro tantulum Con-
vivium*

vivium dicari, et quidem à theologo, risu, josis; ineptiis, lascivia plenum, Plautinis magis quam Paulinis sententiis distinctum &c. Sane, Reverendissime Præposite! rem iste meram et meam loquitur. Et hic fuit hædenus mihi, quod aiunt, unguis in ulcere. Norunt enim amici cæteri, similia me judicia & cavillationes pertinuisse, atque adeo vix tandem concessisse, ut Convivium hoc emitterent: non quod defensio justa deesset, sed quod quietem turbis & litibus, quas mihi paratas sciebam, antefерrem. Ceteroquin quod ad ipsum genus hoc scribendi attinet, tantum abest, ut ista commentatum esse poeniteat, ut à quibusdam etiam gratiam sperare posse aut debere videar. Quid enim est, in hoc Convivio Theologo Auctore indignum; sive rem, sive modum, sive finem scriptionis huius consideres? Tum tria hæc capita: Rem, modum, Finem, multis exponit, ac purgat Auctor, quem, si lubet, vide.

REMUS (Ægidius)

Pag. 153. lin. 21. post verba: donec tempus plura doceat, adde:

Multiplici indagandi labore perfunctus sequentia, ad *Nostrium* spectantia, ulterius detexi:

Pavia in *Italia* commorans, una cum *Ulrico HUTTENIO* Equite, græcis litteris studuit. *Matthæo LANGIO* Cardinali &c. Archiepiscopo *Salisburgensi*, cuius *Vitam* in *Alphabeto V. Bibliothecæ* meæ *Augustanæ* fuscè expositam habes, à *secretis Epistolis*, postea etiam à *secretis Consiliis* fuit. Quando idem Cardinalis à rebellibus Subditis anno 1525. in *Arce Salisburgensi* obsessus fuit, una cum illo mansit, malorum socius. Unde &

II. *Historiam Obsidionis eius scripsit: quam post duo ferme sæcula Marcus HANSIZIUS in Metro- poli Salisburgensi, pag. 605 — 608. luci dedit.*

De Nostro Casparus Urfinus VELIUS hæc cecinit: *Ægidius præstante REMUS cognomine, quo non Candidiorem animam Lucina in luminis auras. Protulit, ipse sacras leges, Romanaque jura Novit, & est inter Consultos Principis unus.*

& Richardus BARTHOLINUS (Vide FREHERI *Script. Rer. German. T. II. p. 640 & 664.*) in hæc verba scripsit: *Interim ego ad COLOMITIUM meum, quem Mecoenati simillimum judico, me contuli; ubi & Pierium GRACCHUM (Callimachum aut Philetam alterum; ita elegos scribit) STABIUM, STIBORIUM-que Mathematicos, ac Ægidium REM Jureconsultum, Virum tum moribus cultissimum, tum Historiarum disputatorem subtilem ac eruditum, conveni: qui apud COLOMITIUM convictores fuerant, nullusque non dies est, in quo & disputando, & legendo quippiam præclarum assequi non possis...* Hoc BARTHOLINI testimonio adductus Faustinus PROCHASKA in Libro: *Miscellaneen der Böhlich- und Mährischen Litteratur, T. I. p. 75.* nostrum Ægidium, membrum Sodalitatis Danubianæ fuisse, asserere non dubitavit. Vide *Indicem citati Libri: & Michaelis DENIS Wiens Buchdruckergeschicht. p. 218: et Alphabetum V. meæ Bibliothecæ Augustinæ, p. 63.*

Cum variæ sint Scriptorum de anno, quo Noster episcopatum Chiemensem adivit, item quò annò vivendi finem fecit, sententiæ; optimum fore judico, sequi ea, quæ tradit Liber: *Parnassus Boicus. in 8o. CLXV. Bericht, pag. 424.* ubi series Episcoporum Chiemensium ex monumentis Chie-

Chiemensibus accurate disponitur, suoque singuli loco nominantur; etsi hinc inde lacunæ occurrant, quæ suppleri haud poterant. „ Antecedit „ ibi *Nostrum Bertholdus PURSCHTINGER*, non „ *FIRSTINGER*, qui anno 1508. episcopatu „ præesse cæpit, vulgavitque Librum: *Teutsche Theology*, quem anno 1527. ex *Rottenhaflach*, „ die 4. Decembris, *Matthæo LANGIO* Cardinali „ & Archiepiscopo *Salisburgensi* dedicavit. Unde „ corrigi debet *Catalogus Episcoporum Chiemensium*, „ *Historiæ Salisburgensi FF. MEZGERORUM* subne- „ xus, qui jam anno 1520. *Bertholdo* successio- „ rem in episcopatu malè assignat (*). *Berthol-* „ *do* succedit *Ægidius REMUS*, ex antiquissima fa- „ milia *Remiorum Augustæ*, *Canonicus cathedralis* „ prius *Passaviensis*: qui rexit episcopatum annis „ sex. Hunc sequitur *Hieronymus MEITTINGE-* „ *RUS*, itidem *Canonicus Passaviensis*, qui anno „ 1536. episcopatum obtinuit &c“. Hæc sufficiant pauca quidem, at certa.

(*) *Est, cur dubitem, utrum hoc recte moneat Parnas-* *fus Boicus; nam cum Matthæus LANGIUS in Epistola,* *anno 1528. ad Bertholdum data, inferius in Addendis* *ad Alphabetum V. afferenda, eum vocet Episcopum quon-* *dam Chiemensem, factum esse suspicor, ut Bertholdus* *anno 1520. vel postea, ob decrepitam ætatem (ut ipse-* *met haud obscure innuit) episcopatu decesserit.*

REMUS (Georgius)

Pag. 163. lin. 3. post verba: Francof. 1612. excu- *sis, adde.*

Duo etiam *Carmina* nostri *Georgii*, minime insipida, in laudem *Epitaphiorum Augustanorum à Daniele PRASCHIO* in 4to. editorum habentur in limine eius Operis.

Bibl. August. Alph. VI,

M

Pag.

Pag. 164. lin. 28. post verba : *vulgatam migraverunt*, adde.

Similiter Q. *Aurel.* PRUDENTIUM illustrare non intermisit, teste Io. Alberto FABRICIO *Biblioth. lat. T. II.* dicente : *Notæ Georg. REMII in loca quædam PRUDENTII Cathemerinon, Apotheosin, Hamartigeniam, Psychomachiam, & contra Symmachum, leguntur in editione Weitziana, p. 508. 519.* Sancto insuper *Augustino* operam navasse, REMUM, vel saltem navare cogitasse, testis est HOESCHELIUS, in *Epistola XV.* superius pag. 95. allata. Idemque nos docet in *Epistola VIII.* supra p. 87. proposita, REMUM editionem *Hypomnematum Græcorum Patrum in Proverbia Salomonis* meditatam fuisse.

Pag. 166. lin. 8. post verba : *Vol. I. n. 10 (f)* adde.

Epistolas XI. ad Ioannem MEURSIUM habes in Editione novissima *Florentina Opp. Meursii. T. XI.*

Pag. 168. lin. ult. post verba : *vix crediderim*, adde.

XXIII. *Carmen* autographum, quod *Noster* catholicum de Meritis bonorum Operum dogma taxavit, in folio, eoque unico, inter manuscripta suæ Bibliothecæ habuit Io. Wern. HUBERUS *Basilensis*, teste *Catalogo eius Bibliothecæ, p. 13. n. 60.*

In Addendis & Emendandis

Ad Diatriben : de Origine & Incrementis Artis typographicæ in Urbe Augusta Vindelica : pagina penultima, ubi de Erhardo RATDOLT sermo est, adde post verba (*Vide litterarisches Museum. Vol. II. fasc. 2. p. 273.*)

Salisburgensis pariter metropolitana Ecclesia *Erhardi* opera utendum sibi censuit, dum ei *Statuta provincialia*, in Synodo anni 1490. conscripta, transmisit : quæ *Noster* anno sequenti (1491.) in folio

folio, typis excudit. Extant in Bibliotheca Sandaltricana, Augusta. Confer, si lubet, P. Placidi BRAUN, Amici mei inprimis colendi, Notit. histor. litterar. P. II. p. 217. ubi plura de Ioanne quoque BÄMLERO et controversis Bibliis, anno 1466. ab eodem excusis, videre est in Præfatione.

Pag. ultima, lin. ultima, post verba: qui annis &c. &c. &c. adde.

In numerum Typographorum Augustanorum venit insuper R. Paulus ÆMILIUS, à quo in Bibliotheca electorali Bavarica; Pentateuchus Legis... cum Lectionibus in lingua germanica per manus R. Pauli Æmilii in Augusta, Anno 304. in folio. extat: qui ÆMILIUS in fine suarum Epistolarum ad inclitytissimum Virum Widmanstadium se nominare solebat Typographum ad S. Ursulam (bei Santt Urstfil) Augusta; uti monet Gerhoh. STEIGENRERGER in Versuch von Entstehung &c. der churfürstlichen Bibliothek in München. p. 21. Confer Paul. ÅSTETTEN junioris Kunst- Gewerb- und Handwerck - Geschichte von Augspurg, T. II. p. 10. ex quo discimus sequentia, pag. 9. 10.

„Erhardum RATDOLTUM, antequam ad artem „typographicam se contulit, scriniarium, non trivia- „lem, sed artificio sum egisse: eumque anno 1473. „quadriennio nimirum, priusquam Venetiis ad cu- „dendos libros incubuit, statuam Viri ex gypso in „Curia, haud proletariæ artis opus, finxisse..

De Libro: Tewrdannck, anno 1517. Norimbergæ excuso, disputant, utrum Textus litteris mobilibus excusus, an buxo insculptus sit? Hoc postremum in Præfatione novissimæ Editionis eius Libri, Augustæ anno 1679. publicatæ, disertis verbis asseritur: et ocularis accuratior inspectio, ductusque, supra infraque elementa seu litteras

conspicui, probant. Eiusmodi enim typos typographi componere nesciunt. Quare ego argumenta, quibûs litteris mobilibus esse procusum, afferere quidam conantur, posthabens, veteri sententiæ, Textum buxo insculptum affirmanti inhærendum reputo: mecumque reputant plures, à me consulti, typographi, quorum hac in quæstione auctoritas magni ponderis esse cognoscitur.

★ ★ ★

ALPHABETUM II.

CÆSAR (Ioannes)

Pag. 32. lin. 7. post verba: *appellatum esse innuit*, adde.

Hunc Ioann. Baptistam Cl. Henr. Christ. SENCKENBERG in *Præfat. ad T. I. Selectorum Juris & Historiarum*, p. 33. ubi de litterariis Urbis *Francofurtensis* laudibus agit, unâ cum *Pio Felice CÆSARE*, Eruditis eius Civitatis annumerat: et l. c. p. 549. *Syndicum* urbis eum nominans monet, *Ioannis Baptistæ*, haud dubie nostri, „ *Notas in Statutum Francofurtense*, paucas illas, in quadam „ Bibliotheca privata se vidisse, at Bartolum et „ Baldum adeo sonantes, ut his Monarchis magis, quam Reformationi intentus fuisse videatur.

CÆSAR (Pius Felix)

Pag. eadem, linea ultima, post verba. *Versionem Germanicam*, adde.

Excutiens forte H. C. SENCKENBERG *Selecta Juris &c.* repperi, memorata duo Opuscula *Pii Felicis* nostri diversa inter se esse; nam prioris titulum sic effert SENCKENBERGIUS:

Recht-

Rechtliche Deduction, Bedencken, und Antwort auf die frage: Ob () dem eingerissenen Unwesen in des H. R. Stadt Franckfurt die Rädleinsführer und Uhranheber desselben, vermög habenden Kayserl. und Königl. Privilegien, vor des H. R. Acht, und andern Bestraffungen befreyet seyn, oder nicht? Gedruckt zu Höchst im Jahr 1615. in 4to. Hæc Deductio latine etiam anno eodem, in 4to. emissa fuit.*

(*) Addendum videtur: *bey.*

DREXELIUS (*Hieremias*)

Pag. 55. lin. 16. post verba: Germanica 4000. adde.

Opus hoc, in linguam gallicam versum à P. COLOMME Barnabita, nuper prodiit *Parisis*, apud Briand, sub titulo: *Eternité malheureuse &c. Vi-de Religions - Journal. Maynz. XIII. Jahrgangs V. Stück, pag. 471.*

IMHOF (*Augustinus*)

Pag. 83. lin. ultima, post verba: S. Augustini, adde.

Memoriam *Nostræ* etiam agit Io. Christoph. ADELUNG in *Fortsetzung - und Ergänzungen des Jöcherischen Gelehrten - Lexicon. T. II. p. 2278. ubi ei adscribit:*

VIII. *Leben der S. Margaretha von Kreuz, ex latino Nicolai de Roncaglia. 4to. Augstæ. 1687.*

Errat autem ADELUNG IUS, *Nostrum Augustinianum* faciens; nam aliud est, *Augustinianum*; aliud *Canonicum Ord. S. Augustini* esse.

MARSCHALLUS (*Matthæus*)

Pag. 36. lin. 3. post verba: annis creverat, adde.

Et studiis in *Academia Ingolstadiana*, in cuius *Annalibus, T. I. p. 10. eum inter Inscriptos ad annum 1475. lego, vacaverat.*

VANNIUS (*Udalricus*)

Pag. 126. lin. 18. post verba : *virginei partus* 1509. adde.

Condiderat nimirum circa illa tempora *Maximilianus* I. Imperator, Princeps litterarum bono natus, Collegium quoddam *Viennæ*, in quo clarissimi & ætate provectiores adolescentes optimarum disciplinarum præceptis erudiri solebant. Hoc ipsum nomine *Palæstræ Viennensis* (nisi me fallunt omnia) vocat *Noster* : in quod tum PEUTINGERI commendatione, tum PEUTINGERO amicissimi *Blasii HOELZELII* interventu admissus, inter alios complures etiam *Ioann. VOLSCIUM Zwollensem*, *Nicol. GERBELLII*, *Joach. VADIANUM* commilitones studiorumque socios habuit ; qui egregii juvenes in scribendis versibus tractandaque poësi inter sese mira æmulatione certarunt : prout *Faustinus PROCHASKA* in Libro : *Miscellaneen der Böhmisch - und Mährischen Litteratur*, T. I. p. 72. 73. & *VADIANUS* ipse in *Præfatione* ad *Eclogam* : *Faustus* : anno 1516. *Viennæ* in 4to. impressam testantur.

Pag. 126. lin. 19. post verba : *Nostri & Ioann. FRUTICENI*, adde.

(Hunc *Sodalitatis Colomitianæ* membrum fuisse repperio in *Faustini PROCHASKA Miscellaneen der Böhmisch - und Mährischen Litteratur*, T. I. p. 74. 76. 79. ubi *Casp. VELIUM Ursinum* citat, de *FRUTICENO* in hæc verba canentem :

*Insigni mihi sede collocetur
Facundo Fruticenus ore notus.*)

tum perge : *juvenum adhucdum &c.*

VELSE.

VELSERUS (Marcus)

Pag. 183. lin. 17. post verba : *texere in animo est*,
adde :

Profecto quam acutè in Scriptis *Historicis* vide-
rit , fatis declarat eius de *THUANI Historia* judi-
cium. Miserat ille Vir doctus *Nostro* Opus suum,
Nostrique de eo sententiam exquirebat : qui re-
scribens *THUANO* , cum ei styli elegantiam non
ademerit , plerisque tamen gravioribus rebus ab
eodem narratis vix quidquam veritatis inesse , mo-
deste quidem , sed tamen satis aperte significavit.
En illius verba : *De Censura* , inquit , *quod petis* ;
magna est futura Scriptionis ad omnem posteritatem
sine controversia commendatio. De rebus ; Palaemon
ego non sedeo. Nimis quam difficile homini nato
affectus exuere , et semper rectà ad veritatis scopum
collineare. Caroli et Francisci , exempli causa , hi-
storiam quàm non aliter Gallus , aliter Germanus nar-
ret ? Nec unquam alter alteri , quod verissimum esse
ipse credat , et quovis pignore contendat , tamen per-
suadeat. Iam in ceteris eadem est ratio ; ubi præ-
sertim ad consilia , ad jura provinciarum , ad bello-
rum causas , ad privatam Principum vitam , et mul-
to maxime ad causam Religionis ventum. Veritas
fere imo puteo latet. Nos summam sæpe pro ea
aquam libamus , aliena præsertim fide , tanquam hau-
stris , usi : Apertius deinde Noster suam de eo Opere
mentem Scipioni GENTILI , id quidem ægre feren-
ti , cùm Augustam transiret , verbis explicuit. Con-
tra idem VELSERUS de BARONIO eiusque Annali-
bis ecclesiasticis pro merito honorificentissimum ju-
dicium tulit. Sed , cum me breviorē esse , mul-
ta cogant , de his omnibus consule Hieronymi LA-
GOMARSINII Actionem in Thuanum , inter Julii
POGGIANI Epist. & Orat. T. II. p. 384. & 401.

item *Casp. SAGITTARIJ Introduct. in Historiam ecclesiast.* p. 155. & 295.

Pag. 207. lin. 8. post verba: *ausnehmend gezeigt*, adde.

Cum in hoc Opere plura Numismata proponat VELSERUS, ob id *Anselmus BANDURUS* Nostro locum in *Bibliotheca* sua *numismatica* assignare nullo modo dubitavit, in qua sequens eidem encomium scripsit, pag. XX.

Marcum VELSERUM Augustanum, præcipuam inter Germanos suæ ætatis Antiquarios eruditionis, diligentiae, judicii laudem merito jure consecutum esse constat. Huius sunt Rerum Augustanar. Vindelicarum Libri VIII. &c. cuius in Operis Libr. VI. Numismata quædam in Rhætia et Augustæ Vindelicorum, ut quidem opinatur, cusa: nec non alia in VII. et affabre sculpta exhibuit, & accurate interpretatus est.

Pag. 223. lin. 6. post verba: *à se denuo editos*, adde.

XI. Epistolam unam ad *Josephum SCALIGERUM* (aliam ab editis inter *Opp. Velseri Norimbergæ. fol.*) exhibet *Thomas CRENIUS* in *Animadvers. philolog. & histor. T. IV. p. 147.* Exordium sequens est: *Salve, Vir illustris! Liturgiæ Romæ Venetias jam redierunt: inde cis paucas dieculas hic exspectamus &c. &c.* XII. Epistolas duas ad *Cæsarem BARONIUM* reperire est in eiusdem *Cardinalis Epistol. & Orationibus. Romæ in 4to. 1759. Tom. I. p. 277. & 465.* in quarum prima *Annales ecclesiasticos* laudat, tantumque Opus ab alio, quam *Baronio* non potuisse perfici arbitratur: quasdam de Sanctorum Gestis quæstiones proponit: demum *Fulvio URSINO* officiosam à se salutem nunciari flagitat; in *secundâ* vero mittit *BARONIO* exemplar

Frag-

Fragmenti cuiusdam Synodi, sæculo VIII. celebratæ, nono *Annalium Tomo* inferendum.

Pag. 226. lin. 12. 13. post verba: fors etiam p. 803. 804. adde.

Certiora sunt, quæ de *Catalogo Episcoporum Augustanorum*, à Nostro contexto, monuit Iacob. GRETSERUS, in *Præfatione*, ad *Catalogum historicum Episcoporum Eichstettensium*, dicens: Bonam operam navavit Caspar BRUSCHIUS... cum *Catalogum Episcopatum*, et qui eos administrarunt, *Episcoporum collegit*, collectosque in lucem dedit: cuius vestigia alii postea secuti accuratius quarundam *Dioeceseon & Præfulum indices texuerunt*, ut SERARIUS *Moguntinensium*, GUILLIMANNUS *Argentoratensium*, Marcus VELSERUS paulo ante mortem suam (Obiit ille 1614. die 23. Junii) *Augustanorum*, et WIGULEIUS HUNDIUS eorum, qui metropoli *Salisburgensi* subjiciuntur. Prodiit certe anno 1614. appposito Pinus insigni, *Augustæ*, in 4to. *Episcoporum Augustanorum Vindelicorum Catalogus*. Insertis nominibus plerorumque *Canonicorum et Civium Augustanorum*, qui ad ecclesiasticas dignitates eveſti. Excudebat Christophorus Mangus. Dicavit Ioann. KRUEGERUS, Civis & Bibliopola Augustanus Henrico Episcopo Augustano, in *Dedicatoria* his verbis usus: *Honôrati & eruditi hominis Catalogus Episcoporum, Augustanorum*, quam maxima potuit, cura studioque compositus cum mihi nuper offerretur, feci non gravate, ut eum sumptu meo excudendum darem. Nec videre potui, cui συταγματικὸν istuc, vel pro successione iustius, vel pro tempore (in xeniolum videlicet anni huius novi) commodius dedicarem, extra *Celsitudinem vestram*. . . . Tribuunt *Catalogum hunc Wolsgango HARTMANNO Perillustri Paulus à STETTEN senior* (Vide eius *Historie von Augspurg*, T. I.

in *Vorbericht de Scriptoribus Rerum Augustanarum*) et haud dubie huius auctoritate motus WEGELINUS in *Bibliotheca Scriptorum Rerum Suevicarum*, pag. LXII. Sed ego hunc esse *Catalogum* illum, à GRETSERO indicatum: et (quod sequitur) VELSERI esse, quasi pro certo reputo. Persuadet hoc testimonium GRETSERI synchroni; persuadet locus impressionis, et typographeum ipsum, ex quo prodiit; persuadet adeo tempus editionis; persuadet denique, quod nullus alius *Catalogus Episcoporum Augustanorum*, circa illa tempora typis procusus, habeatur. Interim non negàrim, *Hartmannum* forsitan editorem *Catalogi* huius esse (quod infirma valetudo, familiaris rei tristis perturbatio, aliæque tacitæ rationes VELSERO suaserint, ut ne suum nomen præponeret) quam nec KOENIGIUS in *Bibliotheca veteri & nova*: nec Liber: *Allgemeines historisches Lexicon*, dum alia HARTMANNI Opera recensent, hocce ei attribuant.

★ ★ ★

ALPHABETUM III.

FREHERUS (*Marquardus*)

Pag. 36. lin. 8. post verba: *Commentarium*, pag. 194. & 352. adde.

Post SCHUTZIUM etiam *Anonymus* quidam ex Ordine *Minoritarum Conventualium*, in Opere à se vulgato: *Romani Pontificis summa Auctoritas, Jus, & Præstantia &c.* in 4to. *Faventiæ*. 1779. multis FREHERUM redarguit, dignus, quem consulas, Lector!

Pag.

Pag. 45. lin. 20. post verba : *filum abruptit*, adde.

Quid de *Originibus* hisce, tum etiam de *Corpore Juris Græco - Romani*, deque FREHERO ipso senserit Conrad. Samuel SCHURZFLEISCHIIUS, exponit Godefredus WAGENER in *Schurzfleischianis* suis, pag. 76. verbis sequentibus : *Marquardus FREHERUS Assertor Juris Palatini maximus. Videatur Liber de Originibus Palatinis, Liber (dico) multæ eruditionis et tuendæ Palatini Electoris causæ peridoneus. Magis intellexit veterem Reipublicæ Germanicæ statum, quam hodiernum (Goldastus de Regno Bohemiæ, II. 16. n. 1.) Edidit Tomos luculentos Juris Græco - Romani.*

STENGELIUS (Carolus)

Pag. 181. lin. 14. 15. post verba : *de hoc ipso Scripto detineam*, adde.

Superat unum, quod monere plane debeo, nimirum *Nostri Epistolas*, numerò XLI. ad P. Joannem RIEBER Cænobitam *Weingartensem* (Non BUCELINUM; uti male scripsit G. G. ZAPP in *Reiß - Beschreibung durch einige Klöster Schwabens*. 4to.) in dicto monasterio exstare; ex quibus res eo tempore gestæ non parum illustrari possent.

THOMÆ (Hieronymus)

Pag. 208. lin. 27. post verba : *curavit recudendam*, adde.

Assuere hōc loc9 oportet, quæ de *Nostro Godofr. WAGENER in Schurzfleischianis*, pag. 108. memoriæ prodidit : *Hieronymus THOMÆ, Augustanus, Gießæ æqualis meus (videlicet SCHURZFLEISCHII) & Poetices teutonicæ gnaviter studiosus ac litterarum humaniorum mediocriter gnarus, animum*
ad

ad Jus applicavit, non oblitus Historiæ; modo non præcipitasset consilium, cum uxorem Gieſſæ duceret: ex quo factum, ut, propter rem tenuem, Augustam Vindelicam recipere se, corrigendæ fortunæ cauſſâ, coactus fuerit.

TRADELIUS (Georgius)

Pag. 218. lin. 2. post verba: hilaritatem provocabat, adde:

Facilis hæc et amoena converſandi ratio ita Salomonem FRENZELIUM Vratislaviensem, Poetam laureatum, affecit, ut is Nostro eiusque filio Philippo suam Brevem et succinctam Adumbrationem Augustæ Vindelicorum urbis in Germania Augustissimæ, versibus conscriptam, dedicandam omnino censuerit: Nam, cum ab iis non solum in amicitiam receptus, sed specialibus benevolentix significationibus exceptus esset, cohibere se nequit, quin publico scripto, tum ad gloriam urbis Augustanæ perpetuandam maxime idoneo, tum nostris temporibus ob ipsam sui raritatem plurimum commendabili, gratum eisdem animum palam testaretur.

★ ★ ★

ALPHABETUM IV.

KNOERINGEN (Io. Egolphus de)

Pag. 10. lin. 12. post verba: quoad viveret, remaneret (b) adde.

Ibi ita STIBLINO & DINNERO placuit, ut ii, sua de Cæde Melchioris Zobell Episcopi Wirceburgensis Carmina Nostro dedicantes, non solum se eiusdem multas ob cauſſas studiosissimos; libere professi sint; sed etiam præclarum studiorum testimonium

nium eidem dederint hisce verbis : *Deus opt. max. studia tua , quæ feliciter & magno bonorum virorum applausu suscepisti , semper gubernare ac provehere velit ! ut olim te talem Reipublicæ præstes , qualem te fore non modo speramus , sed jam pro certo habemus . . . Friburgi Brisgoiæ , die 16. Febr. 1561. Vide Ign. GROPP Script. Rer. Wirceburgens. T. I. p. 317.*

Pag. eadem , lin. 15. 16. post verba : *Canonicus Herbipolensis et Scholasticus* , adde.

(Et possessionem quidam huius Canonicatus per Resignationem *Martini de Helldritt* anno 1556. 29. Octobr. accepit : *Capitularis* dein factus est anno 1561. Ad *Scholastici* vero dignitatem adscendit anno 1564. die 20. Novembris ; uti monet mox citatus GROPP l. c. p. 717.)

Pag. 15. lin. 11. 12. post verba : *Ecclesiæ profuturos sperabat* , adde :

Minime hōe locō prætereundum mihi est , quod de *Nostro* in *Ignatii GROPP Scriptoribus Rer. Wirceburgens. T. I. p. 57.* narratur verbis sequentibus : *Io. Ægolph. à KNOERINGEN , summi Templi (Herbipoli) Scholasticus . . . anno 1565. puerorum Scholam ad summam Ædem (ibidem) reformavit & redditibus annuis dotavit. Munificam Reformatoris operam Inscriptio supra Scholæ januam exarata omnibus prætereuntibus , cum perenni eiusdem præconio , commendat :*

D. O. M.

Cum ad Dei laudem et Reipublicæ huius felicem diuturnitatem non minus pertineat , juventutem una cum pietate bonis litteris , probisque moribus institui : quam urbem
mæni-

mænibus cingi ac firmari; tutissimum quippe præsidium longæ incolumitatis in prudentum Virorum consiliis & sapienti omnium rerum administratione positum est. Quare Ioannes Egolphus ex nobili et équestri à Knoëringen familia natus, huius Templi Scholasticus, & Augustanus Canonicus hanc Scholam & Musarum Domicilium, auctoritate summi huius Templi Senatûs, ex officio, quo fungebatur, legibus reformavit, ac certis quibusdam redditibus dotavit, Opusque præsens suis sumptibus P. C. Anno Christi M. D. LXV.

SCHAUMBURG (*Petrus à*)

Pag. 26. lin. 78. ubi de Ioanne a WERDENBERG agitur, post verba: peritis ubique munita, adde.

Non solum autem suis, sed & exteris ob doctrinam admirationi fuit; Hinc fama eius excitatus Rudolphus AGRICOLA *Frisius*, Vir in orbe literato notissimus, a se latine versum LUCIANI *Libellum de non facile credendis Delationibus* nomini Ioannis nostri inscribere non dubitavit, in *Dedicatione* præter alias Antistitis laudes hanc præcipue mirari se profitens, quod is adversus Delationes, quas apud ipsum, utpote in principatu positum, multas fieri necesse sit, tam invictum tamque immotum præstet animum. V. Rudolphi AGRICOLÆ *Lucubrationes. 4to. Colonia, p. 245.*

Sub hoc dignissimo Antistite vixit Magnus PIRGMANN vel PIRCKMAYER Plebanus in *Pfrontzen*, Poenitentarius generalis memorati Præsulis,
et

et *Vicarius Chori Ecclesiæ Augustensis*, ut semet ad annum 1478. vocat. Ab hoc vidi in Bibliotheca Ecclesiæ Cathedralis Augustæ manuscriptum *Modum emendandi publicos peccatores in Indulgentiis plenariis pro S. Cruciata per Innocentium Papam VIII. concessis pro partibus Alamannicæ & præcipue in Dioecesi Augustensi observatum*. Obiit an-
nō 1502. 5. Kal. April.

Pag. 27. lin. 34. ubi de *Friderico a ZOLLERN* sermo est, post verba: *gloriarī liceat*, adde.

Sub *Friderico* Episcopo exstitit *M. Sixtus HAUGEN*, cuius memoriam servavit nobis Liber quidam Bibliothecæ Ecclesiæ cathedralis, hac subscriptione: *Hoc Opus, Graduale dicier vulgo solitum, permaximis & cura et sollicitudine Magistri Sixti Haugen revisum, et castigatum finit feliciter, impressum Augustæ industria & impensis Erhardi Ratdolt. 1494. XII. Kalend. Julii.*

Sub eodem *Friderico* vixit quoque *Ioannes ZIEGLER*, à quo vidi in Bibliotheca RR^{mi}. Capituli Ecclesiæ cathedralis *Directorium*, in 4to. rubronigre impressum ab *Erhardo Ratdolt* anno 1497. 18. Kalend. Februar. in cuius capite leguntur sequentia: *Quapropter Fridericus Dei et apostolicæ Sedis gratia Augustensis Antistes .. Erhardo Ratdolt præbuit suum consensum ad imprimendum supradictum Indicem ... Quale Opus sagacitas sua diligenti discussione ac emendatione per venerabilem Virum Ioannem Ziegler, sacerdotem ac vicarium chori Augustensis, in hac parte expertum ... sub debita dispositione Festorum solennium celebrandorum, tam mobilium quam etiam fixorum, per Rubricas, ad modum Kalendarii consummari fecit; pro quo orate.*

Pag.

Pag. 28. lin. 20. ubi de *Henrico* & *LICHTTENAU* agitur, post verba: *STEINER* 1766. vulgato, p. 137. adde.

2. *Litteras Indulgentiarum* 40. dierum, *Fra-ternitati S. Crucis* in oppido *Schwarzach*, petente *Nicolao* de *TETTELBACH* *Armigero*, à *Nostro* datas annò 1510. pridie Idus Martii, integras exhibet *Ignatius GROPP* in *Script. Rer. Wirceburgens. T. I. p. 24.*

Pag. 30. lin. 24. ubi de *Henrico* de *KNOERINGEN* sermo est, post verba: *Academiae T. II. p. 113 & 117.* adde.

Dehinc iustravit *Italiam*, eiusque mores et studia litterarum, ut *experientiam*, *prudentiam*, *civilis & ecclesiastici Juris peritiam*, velut pretiosas merces, secum inde referret.

Pag. 32. lin. 18. ubi de eodem *Henrico* sermo est, post verba: *studium vetat*, adde.

4. *Epistolam ad Cæsarem BARONIUM*, quâ *Noster* luculentas non minus, quam sinceras persolvit gratias, quod *Cardinalis* huius fultus auxilio *Augustanam* adeptus sit *Ecclesiam*, seque ei totum devovet ac consecrat, habes in *BARONII Epist. et Oration. Romæ* in 4to. 1770. Tom. III. p. 271.

Pag. 35. lin. 30. post verba: *commendatum habere velit*, adde per modum *Notæ (*)*

(*) Vixit sub *Cardinale Petro* *Magister Rudolphus*, *Plebanus Ecclesiæ majoris Augustensis*, cuius *Collectanea Sermonum* adservat *Bibliotheca monasterii S. Crucis Augustæ*. Aliquibus horum *Sermonum* adscripti sunt anni 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1433. Huius *Rudolfi* meminit *Burckardus ZENCK* in *Chronica Augustana*, vocans eum *Doctorem*, & *Canonicum cathedralem*. *V. OEFELII Script. Rer. Boic. T. I. p. 243.* Fuit etiam sæculo XV. (sive hic, sive alius) *Rudolphus*, *Archipresbyter Augustensis Ecclesiæ majoris*; à quo in *Bibliotheca* eiusdem *Ecclesiæ* repperi *Tractatum de Benedictione Auræ* adhibito *SS. Sacramento*. De vi vocis: *Archipresbyter*, consuli poterit *DU-FRESNE* in *Glossario Latinit.*

STADION (Christophorus &)

Pag. 60. lin. 18. post verba : *nunquam moritura nominis fama*, adde.

In sinu *Wolfgangi Andreae REHMI*, de quo inferius dicetur (teste *Georg. ABERZHAUSER* in quodam suorum *Manuscriptorum*) immortalis ;

Pag. 61. lin. 9. 10. post verba : *Angelus pacis dictus*, adde.

Funebris eum Carmine *M. Sebastian. SOLIDUS Guntianus* in *Necrophilorum seu Funerum Libro I.* prosecutus est, teste *Michael Denis* in *Wiens Buchdruckergeschichte*, p. 658. & 659. qui adjicit : *Virum plane excellentem fuisse Christophorum, cuius quidem WERLICHII plenum amarulentis Chronicon, T. II. p. 277. commeritis laudes denegare potuit.*

Pag. eadem, lin. 29. post verba : *Corpus Dillingam*, adde.

Comitantibus Reipublicæ *Norimbergensis*, ut habet mox citatus *ABERZHAUSERUS* (Tanta, etiam post mortem, ei reverentia habita est) Consulibus aliquot.

Pag. 63. lin. 8. 9. post verba : *et insignem Mathematicum*, adde.

Post obitum à *M. Sebastiano SOLIDO Guntiano* epicoediò in *Necrophilorum Libro II.* jure ac merito celebratum.

Pag. eadem, lin. 25. post verba : *Roffensi Episcopo*, adde.

Sic anno 1530. editum à se *Ioannem Chrysostomum* dedicandum *Nostro* censuit, quem sancto huic Antistiti æquiparans ait : *Incomparabilis Episcopus felicibus laudatissimi Præsulis auspiciis prodit in lucem. Neque enim parum multa inter vos conveniunt : vitæ integritas, divinarum litterarum amor, iudicii*
Bibl. August. Alph. VI. N restitua-

reditudo, veritatis libera professio, nec vulgaris Zelus erga Christi sponsam Ecclesiam. . .

Pag. eadem, lin. ultima, post verba: *Catal. Test. Verit. p. 200. b. adde.*

Præcipue autem videsis Ignatii GROPP Script. *Rerum Wirceburgens. T. I. p. 300.*

Pag. 64. lin. 7. post verba: *infra videbimus, adde.*

Hinc et Ioannem ECKIUM multâ gratiâ complexus est: quare is Episcopo nostro suos *Commentarios in S. Dianysii Areopagitæ Theologiam mysticam, non sine præclaro encomio, anno 1517. gratus dicavit.*

Pag. 68. lin. ult. post verba: *Et lectus dignissimum, adde.*

Cuius præcipuos compilatores Conradum BRUNUM, Iacobum HENRICHMANNUM, & Wolf. Andream REHMUM, Viros candore animi, rerum experientia, doctrina & sapientia incomparabiles fuisse, rursus tradit allegatus ABERZHAUSERUS.

V. Litteras Indulgentiarum 40. dierum Fraternitati S. Crucis in oppido Schwarzach à Christophoro nostro, Wormaticæ anno 1521. die Veneris, 22. mensis Martii, petente Nicolao de TETTEL-BACH Armigero, concessarum exhibet Ignatius GROPP in Script. *Rer. Wirceburgens. T. I. p. 24.*

S. SYMPERTUS.

Pag. 79. lin. 11. post verba: *No. I. videri poterit, adde.*

Compertissimum deinde est, Sanctum nostrum Concilio *Salisburgensi I.* in oppido Boioariæ *Riesbach*, hodie Dynastie *Landshutane*, anno 709. celebrato adfuisse et subscripsisse, uti videre est in *Conciliis Salisburgensibus à P. Floriano DALHAM vulgatis, p. 35.*

TRUCH.

TRUCHSESSIUS (Otho.) de Waldburg.

Pag. 97. lin. 18. post verba: *Herbipolensem Præposituram*, adde.

Cardinali FARNESIO à Paulo III. commendatam, anno 1554. obtinuit, posseditque usque ad annum 1562, teste Ignat. GROPP in *Script. Rer. Wirceburgens.* T. I. p. 701.

Pag. 117. lin. 12. post verba: *emporium habeat*, adde.

Ista sufficiant de Academia *Dillingana*, cuius initia & progressus fufius enucleatiusque tradidit Josephus de SARTORI in *Monumento Gratitude in Restaurationem Academiae Ottoniano-Clementinæ* &c. 1782, in 4to. quem, si lubet, consulas.

Pag. 127. lin. 22. post verba: *Nostro sacraverunt*, adde.

In hunc censum quoque venit *Valentinus PACÆUS* (sive *Valentinus Hartung, Frid*) de quo p. 115. memini; qui *S. Ignatii Antiocheni Opuscula*, græce, anno 1557. *Dillingæ*, per *Sebaldum Mayer* nitide excusa Cardinali nostro dedicavit longâ, lectûque oppido dignâ *Epistola*.

AITINGER (*Wolfgangus*)

Pag. 147. lin. 23. post verbum: *Coloniensis*, adde.

Imo *Correctoris* munus, quod ea ætate multam doctrinæ commendationem habuisse nôrunt omnes, apud *Erhardum Oeglin & Georg. Nadler* typographos *Augustanos* ab anno 1508. usque 1512. sustinuisse *Wolfgangum*, monet *Perillustris Paulus à STETTEN junior*, in *Kunst-Gewerb-und Handwercks-Geschichte von Augspurg*, T. I. p. 38.

KRETZ (Matthias)

Paucula de *Matthia* KRETZ attuli in *Alphabeto IV. Biblioth. Augustan.* p. 167. 168. Hisce addi debent omnia, quæ modo expositorurus sum.

Patria *Nostro* fuit *Landspërga*, urbs in finibus *Bavariæ superioris* ad fluvium *Lycum* posita; Patet istud ex *Iac. HENRICHMANNI Institut. Grammatic. & ALTENSTAIGII Vocabulario Vocum &c.* in quorum fronte Epigrammata *Matth. KRETZ Landspërgii* occurrunt. Prodivisse autem eum in hanc lucem sæculo XV. exeunte, inde conjicere licet, quod in fronte Operis: *Triumphus Veneris Henr. BEBELII, cum commentario Io. ALTENSTAIGII*, 4to. 1515. excusi, *Noster* jam *Theologiæ cultor* appelletur. Fratrem habuit *Paulum*, qui postea monasterio *Indersdorfensi*, Abbas postulatus, præfuit. *Matthias* autem *noster* *Tubingæ* studuit litteris humanioribus sub Viro harum peritissimo, magnamque in orbe litterato ex iisdem famam consecuto, *Henrico BEBELIO*; quem postea, ut gratum decebat discipulum, *Epistola* ad ALTENSTAIGIUM anno 1513. 16. Calend. Junii ex *Pöllinga*, monasterio Canoniorum Regularium S. *Augustini*, in *Bavaria superiore* sito, datâ (Vide mox laudatum *Triumphum Veneris &c.*) contra adversariorum cavillationes defendere non omisit. Quamdiu *Noster* in *Tubingensi* Schola manserit, dicere non habeo; *Tubingâ* *Pöllingam* venit, ubi ab anno 1513. usque in annum 1516. mensemque *Augustum*, religiosorum *Fratrum Instructorum*, ut aiunt, egit, haud dubie in eo munere *Ioanni Altenstaigio* (de quo in *Alphabeto hoc p. 151.* vide) successus. Hinc in fronte mox dicti *Triumphus Veneris &c.* ipse profitetur: se per illa tempora,

pora, unà cum suis, a *Conrado HARTMANNI* Decano *Pollingensi* multis beneficiis cumulatum fuisse.

Agebatur annus MDXVI. cum abs *Ioanne AVENTINO*, *Ernesti* Ducis *Bavariæ* præceptore, *Societas litteraria Ingolstadii* constituta fuit, de qua *Io. Nep. MEDERER* in *Annal. Academ. Ingolstad. T. I. p. 100.* sequentia monet:

*Nec vero annus est alius, qui huius Societatis initio magis conveniat; inuenio enim plerosque, qui huius Sodalitatis membra scribuntur, tum Ingolstadii commoratos fuisse; atque Leonardum imprimis ab ECK Sodalitatis Principem ac Patronum; Ioannem Aventinum illius Auctorem; Georgium Behamum Salicetanum sive Weidensem; Ioannem Kneiselmium Ingolstadiensem; Urbanum Riegerum sive Rhegium Lindaviensem; Hieronymum Anfang Pfaffenhovensem; Matthiam KRETZIUM Landsbergensem (Acta artistica Tubingensem dicunt; ideo puto, quod in illa Academia Artium Magister sit creatus) Georgium Schackium Wendinganum; Davidem Rottmundum Buchornensem &c. Hos vero præcipua quadam cum Aventino amicitia conjunctos fuisse, ex Actis artisticæ Facultatis colligo; referunt enim ad primam Septembris, Magistrum Ioannem Aventinum comparuisse in Concilio Facultatis, ac nomine Illustrissimi Principis Arionisti, hoc est: Ernesti petiisse novam Bursam erigendam, cui præesse debeant M. Urbanus Rieger, et M. Matthias KRETZ. Quod autem LIPPERTUS (Vide eruditissimi Viri huius Commentationem: *Nachricht von ehemaligen gelehrten Gesellschaften in Bayern*, quam habes in *Abhandlungen der churbayerischen Akademie. T. I. p. 13.*) referat, pleraque carmina ab huius Sodalitatis hominibus edita, ex Liliorum contubernio subscripta esse, mire iterum favet: in-*

venio enim ad decimam tertiam Octobris hæc verba: Eodem die Magister Matthias KRETZ admitti petiit pro regimine Bursæ Lili, cui petitioni Facultas annuit, et ei regimen Bursæ commisit, conventoremque constituit, ea tamen conditione; ut statuta et leges Facultatis super regimine Bursarum observet. Videntur itaque in Bursa seu contubernio Liliorum suos quasi conventus celebrasse, atque ex illo tanquam Musæo partus ingenii sui in lucem emisisse. — KRETZIIUM subsequenter etiam annis speciali quadam gratia apud Serenissimos Bavaricæ Duces valuisse, ut eadem Acta commemorant, haud dubie Leonardi ECKII et Ioannis AVENTINI commendatio fecit.

Tenuit Noster Bursam Liliorum biennii spatio, quo elapso, jam Theologiæ Baccalaureus formatus renunciatus, anno 1518. die 28. Januarii novo Collegio Regens præficitur. Elegerant quidem Artistæ novi Collegii in Regentem Ioannem Schröttingerum Marcklensem neglecto KRETZIO, etsi litteras commendatitias à Wilhelmo Duce attulisset. Litigatum aliquamdiu hac super re fuit; cum die 16. Januarii, 1518. novæ Litteræ à serenissimo Duce advenerunt, quibus prohibebatur: ne Facultas, nec verbo nec facto, ullo modo impediatur Matthiam Kretz in sua Regentia &c. &c. His litteris lectis conclusit tam Universitas quam Facultas: in hoc negotio quiescendum esse. &c. Sic à regimine Collegii remotus Schröttingerus, præfectus est Bursæ Liliorum, in locum scilicet KRETZII: qui Regentis novi Collegii dignitatem occuparat. V. Io. Nep. MEDERER *Annal. Academ. Ingolstadt. T. I. p. 107. 109. 157.*

Muneribus suis dum probe fungitur Noster, dumque ad studium theologicum gnaviter incumbit,

bit, annus 1519. eidem summos in dicta Facultate doctoratus honores attulit: quibus insignitus *Augustam* sub eiusdem anni finem ad concionandi munus in æde *D. Virginis* advocatur, relinquens in Regimine novi Collegii successorem memoratum *Ioannem Schröttingerum*, sibi die 5. Decembr. substitutum. Vide mox citatos *Annales*, T. I. p. 100.

Cum cathedralis Ecclesia *Augustana* duos habeat Concionatores, antemeridianum unum, alterum pomeridianum, suspicor *Nostrium* primò vices pomeridiani Ecclesiastæ egisse; donec anno 1522. *Ioanne* VOEGELINO *Vicnam* secedente, antemeridiani partes suscipere à Christophoro à *Stadion* iussus est. Fors etiam VOEGELINUS cathedram *Nostro* cessit, aliquanto ante tempore, quam *Augustam* liquit. Utcumque se istud habeat; constitutus in Concionatoris munere *Noster* populum catholicæ doctrinæ pabulo reficere, & contra nascentia eo ævo dogmata præmunire strenue allaboravit: quare fieri plane debuit, ut adversæ partis præcones in se concitaret. Sed de hoc inferius —

Quantâ doctrinæ famâ *Matthias* fuerit, vel inde colligi potest, quod anno 1530. in famigeratissimis Comitibus *Augustanis* iubente *Carolo* Cæsare *Confessionis Augustanæ* discutiendæ, examinandæque provinciam, una cum aliis catholicis Theologis, acceperit: annoque 1540. ad *Wormatiense Colloquium* à Duce *Bavariæ Wilhelmo*, cum *ECKIO* & aliis, ablegatus fuerit.

Verum cum *Augustæ* à *Lutheranis* (Verba sunt *Annalium* *Academiæ Ingolstadianæ*) misere incessetur vexareturque, deserta *Augustana* conditione *Monachium* migravit, ubi rursus Ecclesiastæ munere functus est aliquamdiu. Eò secessisse *Nostrium* annò 1534. vocante *Wilhelmo* Duce, atque

ab eodem *Decani ad S. Mariæ* honorem obtinuisset, tradit I. G. SCHELHORNII junior in *Beyträgen zur Erläuterung der Geschichte*, IV. St. p. 165. Sed jam annò 1533, se à prædicto Duce ad *Decani munus Monachii apud D. Virginem* absцитum fuisse: nihilque diligentius ab eodem Principe sibi commissum fuisse, quam ut populo verbum Dei crebro exponeret, ipse tradit in *Dedicatione ad Libellum suum de Missa*.

Erasmi, quem prior ad amicitiam provocarat *Noster*, extant binæ ad eum litteræ (V. *Erasmi Opp. Lugduni Batav. T. III. P. II. p. 1361. 1425.*) In harum una anno 1531. 22. Decembr. data *Virum absolutissimum* vocat *Matthiam nostrum*: in altera, proluxa admodum, data 1531. 11. Mart. de illorum temporum gestis familiariter edocet *Nostrium*, demùmque sic affatur: *Tuam eximiam perpetuamque pietatem non solum ex tuis litteris, verum etiam ex aliorum Scriptis cognovi, Domini-que benignitatem in te exosculor: Gratulor etiam felicitati tuæ, qui tot annos eadem in urbe (Augustæ) facta verbi divini sentente, cum bona gratia collegarum tuorum ad ampliorem fortunam (Monachium, puto) vocaris. Hæc de Erasmo — Humanitatem Nostri et philanthropiam prædicat Carmen, quod in RÖDERI Historia de Colloquio Wormatiensi, p. 173. legere est.*

Iam de Scriptis *Nostri* paulo fufius, quàm in *Alphabeto IV. meæ Bibliothecæ* dixi, dicendum est. Sunt sequentia.

I. Præter varia, eaque minime inficeta, *Carmina*, propemptica Librorum ea ætate vulgatorum, quæ inter maxime memorandum est prolixius illud, BEBELII *Triumpho Veneris*. 1515. præfixum: præter *Epistolam apologeticam pro Henrico*

rico BEBELIO, de qua superius meminij: habetur infuper à *Matthia* nostro, antiquitatis & meliorum litterarum studiosissimo (Sic inscriptio habet) *Car-men in laudem Io. AVENTINI*; quod inter alia *Sodalitatis litterariæ Ingolstadiensis Carmina, Augu-ſtæ*, 1518. in 4to. procusa, extat.

II. *Von der Meß; und wer der recht Priester ſey, der Meß habe; auch zum Theil, ob ſie ein Opfer ſey durch D. Matthiam KRETZ zu Augſpurg zu unſer Frauen im Thum gepredigt: im Jahr MD-XXIII. in der Antlas - Wochen. in 4to. In fine legitur: Gedruckt in dem Augſtmonat. MDXXIII. Rurſus prodiit Friburgi in Briſgovia, anno. 1525.*

Oſtendit Noſter iſta lucubratione, ſe in S. Scrip-turæ lectione apprime verſatum, & ſermonis he-braici ac græci non ignarum fuiſſe. Hæc tamen non obſtiterunt, quin eum anno 1525. *Leo Ju-dæus*, amicus *Zwinglii*, edito Scripto impugna-ret; de quo vide *SCHELHORNIIUM l. c.*

III. *Tractatus de Confessione auriculari. Utrum hæc Concio, quâ Noſter, in æde ſumma Augu-ſtana, Confessionem auricularem anno 1524. ex catholicæ Eccleſiæ ſententia defendit, excuſa fue-rit, hætenus dubitatum fuit. Sed mihi illa ex Bibliotheca Pollingeniſis Canonice communicata eſt, hoc titulo: Ain Sermon von der Peicht, ob ſie Gott gebotten hab, durch D. Matthiam Kretz zu Augſpurg, zu unſer Frauen im Thum gepre-digt. Im Jahr MDXXIII. auff Sonntag Letare. Adverſus eam Anonymus quidam Libellum vulga-vit hoc titulo: Geſpräch - Büchlein von einem We-bern und einem Kramer über das Büchlein des Matth. Kretz von der himmliſchen (heimlichen) Beicht, ſo er zu Augſpurg in unſer Frauen Thom gepre-digt hat. 1524. in 4to. V. Librum: Miniſterium*

evangelicium Augustanum, in 4to. & SCHELHÖRNIIUM l. c.

IV. *Tractatus tripartitus*, cuius titulum in *Alphabeto IV. meæ Bibliothecæ* satis accurate exposui, ita ut nihil ultra sit, quod hoc loco addam.

V. *Concio de Purgatorio*, quam indicavi in mox dicto *Alphabeto IV.* In titulo exemplaris, quod oculis meis usurpavi, additus quidem est annus impressionis, sed adeo male expressus, ut nosci haud queat.

VI. *Brevis & plana sacratissimæ Missæ Elucidatio* in 4to. 1535. Prolusit unus ex præcipuis Ducis Bavaricæ Ministris, Baro *Christophorus de Schwarzenberg* Libello huic *decaſtichō encomiaſticō*. Post Titulum sequitur Dedicatio eiusdem *Baronis ad Albertum* juvenem, Principem *Bavaricæ*: tum *Simonis Minervii*, ab archivis Senatûs Monacensis, *Carmen* in laudem Operis: denique *Matthiæ KRETZ* nuncupatoria ad eundem Principem *Albertum*. Succedit Opus, quod prolixo *Wolfgangi SEDILII* monachi *Tegriensis Carminis* ad eundem *Albertum* clauditur.

Præter *Leonem Judæum*, & *Anonymum*, de quibus mentionem feci; habuit *Matthias* alium quoque adversarium sibi *M. Michaelem KELLERUM*, sive *CELLARIUM*, quem civitas patria, primum omnium, constituerat, ut, ex doctrina *Lutheri*, ad populum in Ecclesia *Nudipedum* (vulgò *Barfüßer*) diceret. Provoçarat hunc *Noster* ad *Colloquium Religionis*, in quo de quatuor capitibus: nimirum *de merito bonorum Operum*; *de Consiliis evangelicis*; *de Turbis & Seditionibus*, quas excitari per prædicationem novorum dogmatum *Catholici* affirmabant; *de invocatione Sanctorum*, inter se disputarent. Disputationem habitam, ut fieri asso-

let,

let, varii sermones secuti; quare petitum à CELLARIO, ut *relationem* de illa publicaret; quod is et fecit. Vide SCHELHORNIIUM *l. c.*

Tum huic, tum aliis adversùs se vulgatis Libellis respondisse *Nostrum*, suamque causam Scriptis in contrarium editis defendisse, etsi minime dubitem, tamen horum expiscari hactenus quivi nihil.

Hæc gestorum *Matthiæ* laudabilis series — Hæc KRETZII, Viri academicis honoribus, Eruditorum sui ævi amicitia, Principum denique favore inclyti verior imago.

De CELLARIO plura scire quisquis cupit, consulat SCHELHORNIIUM sæpius nominatum *l. c.* qui Scripta illius ac gesta fusius exposuit. Unum hoc loco adjiciendum censui, quod, quique CELLARIUM meminerunt, commemorare neglexerunt omnes: solus vero *Clemens SENDERUS* in *Chronica vernacula Augustana MSS^a*. quam Hieronymo FUGGERO dedicavit, memoriæ prodidit; cuius verba latine reddere juvat.

M. Michael CELLARIUS Straubingæ, quod docendo populum commoveret, à Duce Wilhelmo comprehendendi jussus, & Monachium in jus raptus, non nisi multis lacrymis, & plusquam supplici corporis habitu Degradationis poenam, sibi intentatam, ægre evasit; postquam dogmata sua ejuraverat, eaque amplius nunquam sparsurum se, edito sacramento firmarat. His gestis iudices Duci multa tandem intercessione persuaserunt, ut ipsis Cellarium donaret, liberumque dimitteret. Is paulo post Augustam veniens, & Præco ad Nudipedes institutus, neglecto juramento, quo se obstrinxerat, contra Sacramentum Altaris, Virginem Mariam, Sanctos &c. vehementissime concionari coepit. Taceo reliqua SENDERI, cuius narrata in

Rela-

Relatione historica de ortu & progressu Hæresum &c.
in 4to. Ingolstadii 1654. excusa, confirmantur.

Ad illustrandam porro historiam turbarum in Ecclesia Lutherana Augustæ à CELLARIO, utpote Zwinglio - Lutherano (nam in articulo: *De Coena*, mordicùs Zwinglii sententiæ inhæsit) excitatarum faciunt, quæ in alia *Anonymi Chronica Augustana MSS^a*. lego: *Beydes* (Ulrich REHLINGER Consulis) *Regierung haben sich vill seltzamer Spaltung unnd Irrungen zuegetragen zwischen den Predigcanten hie zu Augspurg; dann es waren vil feiner Predigcanten hie, die predigten das Wort Gottes wol, unnd auf die Weis, wie es der Churfürst zue Sachssen, und der Luther inn Sachssen, der Landgraff von Hessen, zue Nürnberg, unnd sunst an vilen Orten von heiligen Sacramenten des wahren Leibs unnd Bluets Christi, unnd von dem Tauff hielten. Es begab sich aber dafs der Zwinglin zu Zyrch vil Buechlin liefs ausgehen, und die Strasburgerischen, Ulmischen, und ander mer Stett dieselb Lehr vonn Sacramenten, die sie fast unnd allein auff ein Gedechnus, unnd vil anderst, dan die Luterischen, gestellt, annamen. Da khamen dieselben zwinglischen Prediger auch her: derselb Leer gefiel dem Burgmaister unnd villen Leuten, mer dan die Lutherisch; dann es hette sie Magister Michel Keller Predigcant, der aufs dem Bairlandt herkham, gewaltig angenommen. Der was dem Burgermaister, und viellen Leithen angensem. Als waren andere Predigcanten mehr von Strasburg, der Zwinglischen Mainung anhengig, hergebracht: die predigten wider die Lutherischen Prediger: unnd M. Michel Keller unnd die von Strasburg herkhömen, vertrieben die andern Prediger: unnd ward wharlichen von den heiligen Sacramenten des Leybs und Pluts Christy, und Tauff vill seltzames*

mes Dings schimpfflich gepredigt. Daz ist also an-
gestanden, bis das der Churfürst zu Saxon, der
Landtgraff von Hessen &c. &c. der zweyspaltigen
Leer von dem heiligen Sacrament des wahren Leibs
und Bluts Christy, unnd des Tauffs, halben ain Tag
ward fürgenommen, sich in dem Zwispalt zue ver-
gleichen: Und ward fürgenommen, unnd alle an-
dere Stend, dem Evangellio unnd derselben Religion
anhieng, ire Gelerten sollten auf ein Tag gen Aug-
spurg khommen: welliches also beschehen, und ward
ein Vergleichung gemacht; aber schlechtlich gehalten.

REHMUS (Wolfgangus Andreas)

Pag. 172. lin. 34. post verba: multis depradicans, adde.

Ab hoc Wolfgango extat Libellus, à me vi-
sus, sequenti epigraphe: Ain andächtiger und zu
Besserung sündigen Lebens nuzlicher Tractat des hei-
ligen und christlichen Lehrers Aurelii Augustini von
der Ueppigkeit der Welt ... aus dessen Lateyn in
das Teutsch gebracht. 4to. Augspurg. 1522. durch
Sig. Grimm Doctor und Marx Wirsung.

BRUNUS (Conradus)

Pag. 193. lin. 3. 4. post verba: Observationibus Li-
brum unum, adde.

Operibus hactenus indicatis annumeranda venit.

XXI. Chunradi Bruni Jurisconsulti & RR^{mi}. D.
Episcopi Herbipolensis Cancellarii, de Labore et
Quiete Oratio, in festivitate Jubilæi D. Ioannis &
Liechtenstein, Ecclesiæ Herbipolensis Canonici, et
supremi Ducatus Franciæ Orientalis Judicis pronun-
ciata, die 8. Mensis Novembris, Anno a Christo nato
MDXXXV. in 4to. Dicavit Noster die 12. No-
vembris Philippo SUPPON Ecclesiæ S. Ioannis in
Haugis extra muros Herbipolens. Decano, et Io-
anni SUPPON Ecclesiæ S. Ioannis Novi Monasterii
Cano-

Canonico, germanis fratribus. Ita testatur *Michael. DENIS* in *Wiens Buchdrucker - Geschichte* p. 638. 639. subjiciens: orationem istam *tersa latinitate conscriptam, doctrinæ plenam, ac patheticam* esse.

Præterea *Josephus de SARTORI* in *Monumento Gratitudeis, in Restaurationem Academicæ Ottoniano - Clementinæ (Dillingæ) Clementi Wenceslao Archiepiscopo Trevirensi &c. dicato, 1782. in 4to. sequentia Scripta Bruno nostro, Viro (inquit) insigni, adscribit; penes quem etiam horum fides esto:*

XXII. *Opera omnia Juris feudalis. Moguntia. 1548.*

XXIII. *De S. Severino Tractatus de Judiciis & Torturis. 8º. Lugduni. 1553.*

XXIV. *Tractatus de Cessione Bonorum in 4to. Venetiis. 1575.*

AGRICOLA (Stephanus)

Pag. 199. lin. 17. post verba: *Gottesgelehrten T. III. p. 452. adde.*

Consulendus quoque *Io. Georg. SCHELHORNII* in *Ergötzlichkeiten aus der Kirchenhistorie &c. T. II. p. 713. ubi duæ MELANCHTONIS Epistolæ extant, quibus Nostrum Senatui Augustano commendavit tanquam Virum religiosum, probe doctum, prudentem, pacis amantem, multis virtutibus ornatum.*

WERDENSTEIN (Ioannes Georgius &)

Pag. 207. lin. 26. post verba: *pecuniæ cupiens, adde*

Huic anno 1605. Dominicus custos, Chalographus Augustanus, Clarissimorum litteris, ingenio, famâ Virorum Effigies, in folio, ut subtilium, & ele.

Et elegantium eruditarumque artium perito, ita amatori earundem eximio, quæ Præposito Geissenhuffano, Et Consiliario Principum Boiariæ, Cantori Ecclesiæ Eichstettensis, consecravit: cùmque is anno 1612. idem Opus recuderet, Nostro iam fatis functo; illius effigiem reliquas omnes præire iussit: cui hæc subscripta leguntur:

*Hos, WERDENSTEINI! vultus ac ora gerebas
Quæ manus artificis calavit, Jane Georgi!
Doctus eras, humanus eras, et dotibus istis
Conciliare tibi mentes et pectora nōras.
Nobilitas, quamvis servato, comis, honore
Rara quidem, ingenti tamen est dignissima laude.*

Et in huius editionis *Dedicatione* idem Dominicus. Custos vocat Nostrum litteratæ nobilitatis Germanicæ (ut scimus) non postremum: Et huiuscemodi opellæ meæ, aliarumque antidhac patronum non illiberalem. . pauloque inferius, *Wolfgango à Wildenstein*, et ingenio Et genere nobili, Consiliario Comitum Palatinorum, Ducum Boiariæ, persamiliarē fuisse, monet.

Cum Marco quoque VELSERO litteratam amicitiam coluisse inde patet, quod ei Codicem apographum, *Reliqua Librorum Friderici II. Imper. de Arte venandi cum avibus* &c. complectentem, utut recentiore mendosioreque, studiosè procuravit. Nec minus Hoeschelio amicum fuisse, ostendunt, quæ superius in *Catal. Opp. Hoeschelii*, No. XXX. attuli.

De Vita Io. Georg. WERDENSTENII (an nostri, an alius, nescio) *Collectanea*, a I. G. Hubero, ex Epistolis eius, excerpta, servavit Io. Wern. HUBERUS Basileensis inter MSS^{ta}. sua, teste Catalogo eius *Bibliothecæ*, p. 58. n. 26.

* * *

ALPHA-

ALPHABETUM V.

BETULEIUS (*Xyflus*)

Pag. 21. lin. 24. post verba : *exhibitas agens* , adde.

IX. Ein kurtze Erzehlung von einem Döchterlin , welliches sein Leben fñrt ohne leyphliche Speysß und Tranck: wöllichem glaubwirdig Kundtschofft gibt, Doctor Gerhartt Bucoldianus K. M. Hoffartzt , newlich auß dem Latein ins Teutsch gewent, durch Xyflum Byrck. in 4to. 1542.

LANGIUS (*Matthæus*)

Pag. 34. lin. 21. post verba : *De his satis !* adde :

Quisquis de hac controversia penitius erudiri cupit, consulat Libellum hoc titulo. *Darstellung der unrechtmäßigen Ausschließung augsburgischer Patricier und Bürgeröhne vom dortigen hohen Domstifte. in 8°. Francfurt und Leipzig. 1789.*

Pag. 66. lin. 10. post verba : *narrantur omnia* , adde.

Consule etiam Ignatium GROPP in *Scriptoribus Rer. Wirceburg. T. I. p. 272.* ubi fata Packii, ac supplicium, quo affectus fuit, fuse exponuntur. Eodem anno (1528) Matthæus priscæ Religionis conservandæ, quo flagrabat, studium rursus prodidit. Ediderat nimirum anno præcedenti (1527.) Bertholdus PURSCHTINGER J. V. Licentiatus, Præses Cameræ Salisburgensis, Vir longè doctissimus, gesto etiam Episcopatu Chiemensi inclytus, Librum sub titulo : *Deutsche Theology*, dicaveratque Matthæo nostro : qui, eò perlecto, plurimum inde utilitatis, sicubi in latinum traductus prodiret, ad Ecclesiam universam rediturum judicans, *Bertholdum,*
ut

ut id laboris in se susciperet, sequenti *Epistola* vehementer incitavit :

Matthæus miseratione divina Cardinalis, Archiepiscopus Salzeburgensis, Apostolicæ Sedis Legatus &c. Venerabili Fratri, Amico nostro charissimo, Domino Bertoldo, Episcopo quondam Chiemensi. Pervenit ad manus nostras Liber, nostro idiomate vulgari conscriptus, et a Fraternitate vestra anno proxime elapso in lucem editus, et Nomini nostro nuncupatim dedicatus; cui titulus erat: Theologia Germanica. Quem cum perlegeremus, comperimus pluribus salubribus doctrinis et præceptis refertum, et præcipue adversus dogmata Lutheranorum, et nonnullorum aliorum, qui, hoc calamitoso sæculo, populos passim a via salutis seducunt. Cum itaque hic Liber videatur plurimum conduciturus ad confirmandam sanctam fidem catholicam, præcipue in cordibus eorum, qui titubantes et ambigentes, in quam partem declinent, nondum aperte a fide desciverunt, existimamus utile admodum fore, ut Liber hic quam latissime etiam apud aliarum linguarum Christi fideles divulgetur. Quapropter Fraternitatem vestram, quam pro sola gloria nominis Christi hos labores subisse non ambigimus, in Domino hortamur atque rogamus, ut eundem Librum in linguam latinam quo quam amplissime evulgari queat, traducat, et in ea edat atque publicet. Pro quo speramus eam accepturam amplissimam mercedem a remuneratore bonorum omnium Deo. Nobis vero Fraternitas vestra rem faciet admodum gratam, mutua benevolentia compensandam. Datum in Civitate nostra Salzeburgensi. XVII. Mensis Decembris. Anno Domini M. D. XXVIII.

His litteris acceptis *Bertholdus*, Episcopus quondam *Chiemensis*, ut semet in *Responsoria* sua vocat, nulla mora interposita Archiepiscopi votis obtemperans, iussaque eius pro virili artuum suorum senilium adimplere studens, ad traducendum Opus suum aggressus est: Hinc in fine illius additur: *Supra scripta Traductio edita est in oppido Salsfelden, vallis Pinzgeu: atque completa est Idibus Aprilis. Anno millesimo quingentesimo vigesimo nono. Post tabulam Erratorum autem hæc leguntur: Excusum Augustæ Vindel. per Alexandrum Weyssenhorn. Expensis per diligentis viri Martini Silbereysen. Anno MDXXXI. in folio.*

Pag. 116. lin. 7. post verba: *Tom. VI. pag. 134. adde.*

Litterariis LANGII nostri monumentis accenseri quoque debent.

XIII. *Litteræ Indulgentiarum 100. item 40. dierum*, Fraternitati *S. Crucis* in oppido *Schwarzach, Wormatiæ* anno 1521. die 29. Aprilis, ob petitionem *Nicol. de TETTELBACH, Armigeri*, concessarum, quas *Ignatius GROPP* in *Script. Rer. Wirceburgensium*, T. I. p. 18. recitat.

PONTANUS (*Iacobus*)

Pag. 149. lin. 15. post verbum: *interpretata*, add'e.

Hucusque ALLEGAMBIUS — Restat monere, quæ *Marcus VELSERUS* in *Epistola ad Goldastum* (V. Opp. *Velseri*, p. 858.) scribit sequentibus:

17. *Hieroclis Facetias ex Codice Augustano auctas* P. BONTANUS jam pridem convertit, & edendi occasionem exspectat, quam brevi obventuram confidit: Adjunget autem, nescio, quæ alia etiam *Opuscula*, à se ex *Græco* conversa...

RADE-

RADERUS (*Matthæus*)

Pag. 170. lin. 32. post verba : p. 33. *habetur*, adde.

Item una ad *Andream* SCHOTTUM extat in *Ioann. MEURSII Opp. Florentiæ à Ioanne LAMIO editis*, T. XI. p. 414.

ROSEFFIUS (*Gregorius*)

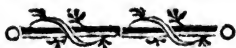
Pag. 202. lin. 29. ubi de *Georg. MYLIO* fermo est, post verba : *Nachrichten* T. 27. 30. 37. adde.

Præcipue autem consulenda est *Io. Christoph. MYLII Historia Myliana*.

SELDIUS (*Georg. Sigismundus*)

Pag. 213. lin. 28. post verba : *debitaque observantia esset*, adde.

Anno sequenti (1551) à *Carolo V. & Ferdinando I.* coorta per *Germanicum* regnum suspicione, ac si isti Principes dignitatem *Imperatoris* ac *Regis Romanorum* domui suæ propriam hæreditariamque facere vellent, eius negotii transigendi ergò ad *Sebastianum Moguntinum*, & *Adolphum Coloniensem* Electores atque Archiepiscopos missus est; qua super re datam Nostro *Instructionem*, quam vocant, integram exhibuit *Phil. Ernest. SPIESS* in Libro : *Archivische Neben - Arbeiten* &c. T. I. p. 42. Sed SELDII nostri in hoc conatus nihil: tum parum ea, quæ priori anno (quoad *Libellum INTERIM*) gesta fuerant, profuerunt; quandoquidem *Mauritius* &c. &c.

Index universalis
in
Alphabeta, seu *Tomulos sex*,
qui hactenus in lucem prodiverunt.

Numerus *Romanus* Tomulum denotat: *Arabicus*
paginam Tomuli.

- Abelin*, Matthias, Abbas *Weltenburgensis*. Eius Vita & Scripta. I, 1.
Abertzshauer, Gregorius. Eius Vita & Scripta. III, 1.
Acta Concilii oecumenici VIII. publicantur. V, 161.
S. Adalbero Episcopus. Eius Vita & Scripta. IV, 1.
Adamus, Melchior, corrigitur. V, 207.
Adilbertus, Prior monasterii *San - Udalricani Augustæ*.
Eius Vita & Scripta. IV, 70.
Adriani Isagoge SS. Litterarum editur. VI, 58.
Adelbertus, Comes *Marckthalensis*, in prælio occiditur.
IV, 215.
Adelmann, Bernardus. Eius Vita & Scripta. II, 1.
Adelmann, Conradus. Eius Vita & Scripta. II, 17.
Adolphi Roman. Regis *Constitutio* editur. III, 65.
S. Ægidii Sacellum *Augustæ* restauratur. VI, 114.
Æmilius, R. Paulus, Typographus *Augustanus*. VI, 179.
Agapetus, de *Officiis boni Principis*, heroïco carmine trans-
latus. III, 118.
Agathias, de *Bellis Gothorum*, latine editur. I, 150. 152.
Agricola, Stephanus, junior. IV, 134. Eius Vita &
Scripta. IV, 197. VI, 206. Magnus, Ord. S. Bened.
Eius Vita & Scripta. V, 1.
Aichinger, Gregorii, Vita & Scripta. III, 178.
Aitinger, Wolfgangus. Eius merita litteraria, IV, 145.
VI, 195.

Alan-

- Alantsee*, Ioannes, fautor litterarum. I, 12. 13.
Alberti, Ducis *Bavariæ* Epistola commendatitia *Othonis Truchsessii*, ad *Pium V.* IV, 122. *seqq.* Bibliothecam multis incrementis auget. IV, 207. *Moguntinus* Elector purpura cardinalitia ornatur. V, 52.
Alcuini vel *Albini* Opuscula nonnulla primò eduntur. III, 117.
Alexandri VII. Epistolæ tres ad *Carol. Stengelium*. III, 147.
Alpinus, Tattius, discipulus *Anemoeccii*. I, 6.
Alfaharavius, Medicus *Arabs*, editur. V, 97.
Altensteig, Ioannes. Eius Vita & Scripta. IV, 151.
Altheimensis Synodus. IV, 213.
Aman, Caspar, Lavingensis, Ord. Eremit. S. August. I, 15. Eius Epistolæ MSSæ ubi? I, 32.
Amantius, Bartholomæus, a quo adjutus fuerit in edendis *Inscriptionibus sacrosanctæ Vetusstatis*. IV, 165.
Amberger, Paulus. Eius Scriptum. VI, 1.
Anabaptista refutantur. I, 68.
Andlo, Petrus de, de *Imperio Romano*, cum aliis Scriptis editur, III, 57.
Andree Ratisbonensis Chronica eduntur. III, 54.
Audronicus, Rhodius, de *Animi affectionibus* editur. VI, 40.
Anemoeccius, Wolfgangus. Eius Vita & Scripta. I, 5. VI, 171.
Anhausen, monasterii Ord. S. Bened. in *Wurtembergia*, tristia fata. III, 138. *seqq.* Monumenta ad eius historiam pertinentia, ubi? III, 174.
Antonius, Petrus, de *Dignitate Principum* editur. III, 71.
Apostolii, Michaelis, *Paramiæ* vulgantur. VI, 71. Quis fuerit? *ibid.*
Appiani *Illyrica* eduntur. VI, 50.
Armolphus, Dux *Boiorum*, IV, 212.
Aucuparii, Thomæ, *Carmen*. II, 116.
Aventinus, Ioannes, Scriptor *Annalium Boicorum*. II, 23.
Augusta, Urbs. Variæ ad eam pertinentes Notitiæ. II, 106. *seqq.* Varia Manuscripta eius historiam illustrantia, ubi? III, 3. 89. - 93. Eam *Frenzelius* carmine panegyrico celebrat. VI, 188. Eius Urbis *Chronicon* primum omnium editum. III, 104 - 107. Infestatur ab *Hunnis*. IV, 212. 215. Ibi habetur à *Carolo IV.* Conventus multorum Episcoporum. IV, 214. Ibi formula: *Interim*, introducitur. V, 212. Regimen *tribunium* aboletur. V, 213. 214. Eius Merita in Rem litera-

Index universalis.

terariam describuntur. VI, 1. 2. 3. *Schola San- An- nazana*, *ibidem*, conditur. I, 145. 146. V, 5. In ea docent *Anemoeius*. I, 7. *Geldenhaurius*. I, 9. *Die- therus*. I, 42. *Wolffius*. I, 154. *Hoefschelius*. I, 163. VI, 3. *Mertenfius*. II, 130. *Henischius*. III, 9. *Fab- ricius*. III, 9, *Schenckius*. III, 10. *Henningus*. III, 138. *Heupoldus*. III, 222. *Betuleius*. V, 7. *Reisnerus*. VI, 4. *Schola cathedralis Ecclesiae*, siue ad *S. Mariam* con- dita à *S. Symperto*. IV, 79. Ut bene constituta esset, curat *S. Udalricus*. IV, 221. In ea docent *Ioannes Voegelinus*. IV, 63. *Gerochus*, vel *Gerholus*, postea Abbas *Reicherfpergensis*. IV, 79. *Ioannes Holthufius*, *Kempensis*. IV, 199. *Scholæ* plures latinæ, *ibidem*. I, 141. *Gymnasii ad S. Salvatorem* origo. V, 123. *Primæ nobilitatis Auditores* in illo, sæculo 17. ineun- te. V, 150. *Scholæ triviales tres* catholicæ ibi erigun- tur. V, 191. *Societas litteraria*, sæculo XVI. ineunte, *ibidem* conditur. II, 4. Quæ eius membra? II, 5. *Templum cathedrale*. In eo concionantur *Ioannes Fabri* Ord. Prædicatorum. I, 63. *Petrus Canisius* S. J. I, 64. 67. *Carolus Peutinger*. I, 130. *Ioann. Geiler de Kayfers- berg*. IV, 27. *Oecolampadius*. IV, 63. *Rhegius*. IV. 63. *Ioannes Voegelinus*. IV, 167. *Matthias Kretz*. IV. 167. *Marcus Avunculus*. IV, 168. *Michael Dornvogel*. IV, 203. 204. *Gregorius Roseffius*. V, 183. 184. *Martinus Stevartius*, & *Hermes Halbraurius*. V, 184. Vi- de infra: *S. Mariæ &c. Senatus ibidem*, munificus in Litteratos. III, 106. V, 14. 122. 123. VI, 3. 4. *Bib- liothecam publicam* condi curat ex desertorum mona- steriorum bibliothecis. V, 11. Huius Bibliothecæ Hi- storia editur. VI, 2. Nonnulla de eadem. VI, 11. 12. seqq. 44. *Episcopi docti ibidem*. V. *Alphabetum IV. totum*. *Episcoporum ibidem Catalogus*, anno 1614. vulgatus, *Marco Velfero* vindicatur. VI, 185. *Augusti junioris*. Ducis *Brunsvicensis &c.* *Epistolæ* doc- tæ ubi habeantur? I, 165. *S. Augustini* liber de *gestis Pelagii* vulgatur. VI, 66. *Avitus, Alcimius*, de *Origine mundi &c.* editur. III, 120. *Ausonii Mosella* cum commentariis editur. III, 73. *Avunculus*, *Marcus*. Eius *Vita & Scripta*. IV, 168.

Baier

Index universalis.

- Baier**, Leonardus. V. *Boius*.
Baldi Perusini *Disputatio* editur. I, 47.
Bartholini, Richardi, *Descriptio Conventus Augustensis* anno 1518. typis vulgatur. II, 21.
Barzia, Iosephus de. I, 40.
S. Basilii M. Homiliæ vulgantur: itidem *Epistolæ IV. VI. 32. 57. Basilii Seleucienſis Homilia de Infanticidio* editur. VI, 49.
Bavarus, Leonardus. V. *Boius*.
Baumgartner, Philippus. III, 4. *Hermannus. Eius Vita & Scripta*. IV, 202.
Beauxalmis, Fr. Thomas, *Vocabularium theologicum Altenſtaigii* in compendium redigit. IV, 161.
Bebelius, Henricus. I, 19. Defenditur. VI, 196.
Bechlerus, Hieronymus, Vir doctus. VI, 99.
Beckius, Matthias Fridericus, refutat Thomam *Reineſium*. II, 216.
Bemelin, Georgius, J. V. D. III, 5.
Benedictoburanum monasterium. IV, 217.
Benedictus quidam, monachus doctissimus. IV, 221.
Benignus, Georgius, O. S. F. Vir doctissimus. V, 94.
Benvenuti, Cæſar, *Cremenſis. Eius Epistolæ MSSæ*, ubi? I, 170.
Berckmüller, Symperti, *Vita & Scripta*. III, 135.
Berg, Marquardus d, Episcopus *Augustanus. Eius Vita & Scripta*. IV, 28.
Berno Augienſis, Scriptor *Vitæ S. Udalrici*. IV, 210.
Beroii, Augustini, *Conſilia* recuduntur. I, 48.
Besemerus, Adrianus. IV, 111. 115. 137. 196.
Betuleius, Xyſtus. I, 43. *Eius Vita & Scripta*. V, 2. VI, 208. *Emanuel. Eius merita litteraria*. V, 13. 18. *Chriſtianus*. Nonnulla de eo. V, 14.
Biart, Ioann. Baptiſta. Abbas *Domaprenſis* in Lotharingia. *Eius Epistolæ MSSæ*, ubi? I, 170.
Bidermann, Iacobi, laus. V, 151.
Bild, Vitus. *Eius Vita & Scripta*. I, 10. Vocatur etiam *Imagi* & *Iconius*.
Birck. V. *Betuleius*.
Biffelius, Dominicus. *Eius Vita & Scripta*. II, 27.
Blanckenſtein, Kilianus. IV, 115.
Bloſii, Ludovici, nonnulla Germanice eduntur. IV, 203.

Index universalis.

- Bbyn*, Andreas de, Episcopus *Posnaniensis*. Eius lapides ubi? V, 161.
- Boedecerus*, Bonaventura, Mæcenas litterarum. VI, 54.
- Boeschenstein*, Ioannes, docet linguam hebraicam. I, 141.
- Boius*, Leonardus, docet *Augustæ*. I, 5.
- Bolster*, Georgius, Monachus *Andecensis*. Eius Carnina MSSa, ubi? I, 216. 217.
- Bonagarsus* Pistoriensis de vera Nobilitate receditur *Augustæ*. V, 21.
- Bonis*, Sebastianus de, Præceptor Domûs S. Antonii *Memmingensis*. V, 33.
- Bozenhart*, Hieronymus, *Wettenhusanus*. Eius Epistolæ MSSa, ubi? I, 170.
- Brachmanicæ* Linguae elementa vulgantur. VI, 160. item *Brachmanum* Dogmata fabulosa. ibidem.
- Brand*, Sebastianus. IV. 145.
- ✱ *Brandi*, Theodorus & Bernardus *Easileenses*, mæcenates studiorum. V, 10.
- ✓ *Brenggerus*, Io. Georgius, Medicus. Eius Epistola. VI, 122.
- Breuningus*, Sebastianus, Vir doctus, & doctorum fautor. V, 160.
- Bruckerus*, Iacobus, corrigitur. VI, 38. 42.
- Brunus*, Conradus. J. V. D. Canonicus cathedralis. Eius Vita & Scripta. IV, 176. Laus. VI, 194. 205.
- Bucerus*, Martinus, *Augustæ* in templo S. Ioannis aliquamdiu concionator. I, 173.
- Bunaviani* Librorum Catalogi mendum turpe corrigitur. VI, 68.
- ✓ *Burghesii*, Scipionis, Cardinalis Epistola. III. 145. 146.
- Bzovius*, Abraham. Eius Epistolæ MSSa, ubi? III, 159.
- Nic. Cabasilæ* Opuscula eduntur. V, 144. Eius Oratio contra Foeneratores, græce vulgatur. VI, 48.
- Cæsar*, Ioannes. Eius Epistolæ MSSa, ubi? I, 32. II, 29. Ioannes alius. II, 30. VI, 180. *Wolfgang. Dietericus*. II, 31. *Pius Felix*. II, 32. VI, 180. *Theophilus*. II, 33.
- Cajetani*, Constantini, Epistolæ MSSa, ubi? III, 149.
- Calatin*, nobilis familiæ de, Genealogia ubi? II, 84. 91.
- Camariotæ*, Matthæi, *Synopsis Rhetoricæ* editur. VI, 4.
- Cam-

Index universalis.

- Cameræ imperialis Judicium* jussu *Caroli V.* à *Conrado Bruno & Conrado Vifch* reformatur. IV, 179. 188. *Catalogus Personarum*, qui in eo *Judicio* fuerunt, textitur. *ibidem*, & I, 186.
- Cameracense Fædus Maximilianum I.* inter & *Ludovicum XII.* *Galliarum Regem*. V, 38.
- Camerarius*, *Joachimus*, carmine funebri laudat *Moibanum*. VI, 155, 157.
- Campidonense monasterium*. IV, 217. 222.
- Canisius*, *Petrus*. I, 64. 67. IV, 95. 116. 117. V, 164. 183. *Eius Catechismus* græce, hebraice & aliisque linguis editur. VI, 141. 142. 143. *Theodoricus*. V, 164.
- Jo. Cantacuzeni Historia* editur. V, 141.
- Carasæ*, *Petri Aloysii*, *Epistolæ*. II, 40. *Laudes eius ubi inveniri queant?* II, 55.
- Carniola*, *Henricus & Ioannes de*, *Monachi San - Udalricani sæculo 15.* *Eorum Scripta*. III, 125.
- Carolus M.* reformat *Musicam ecclesiasticam*. IV, 6. *Eius pro Ecclesia Augustana sollicitudo*. IV, 76.
- Caroli III.* *Constitutio de Feudis* editur. III, 47.
- Caroli IV.* *Bulla aurea* editur. III, 39.
- Carolus V.* *Imperator* creatur. V, 54. *Alia de eo* V, 210. 211. 212. *seqq.* VI, 211.
- Caroloſtadius*. II, 26.
- Carvagiale*, *Bernardinus*, *Cardinalis*, *Vir doctissimus*. V, 37. 95. 107.
- Casaubonus*, *Isaacus*, *amicus Hoefchelio*. VI, 22. 50. 53. 55. 63. 64.
- Casparus*, *Abbas Roggenburgensis*. *Eius Vita & Scripta*. I, 34.
- Castellus*, *Ioannes Augustanus*, *Medicus*, & *eius Scriptum*. VI, 117.
- Castriotti* vulgò *Scanderbegi*, *Georgii*, *Vita Germanice* editur. I, 146.
- Catechismus Romanus* in *Germaniam* introducitur. IV, 140.
- Cellarius*, *Conradus*. III, 195. *Michael*. VI, 202.
- Celtes*, *Conradus*. *Nonnulla de eo*. V, 13. 93.
- Centuriatores Magdeburgenses* *refelluntur à Bruno*. IV, 183. 191.
- Chartaginensis Ecclesia in Hispania*. V, 58. 59.
- Chisii*, *Flavii*, *Cardinalis Epistola*. III, 147.
- Cholerus*, *Ioannes*. *Eius merita literaria*. IV, 163.

Index universalis.

- Chronicum Alexandrinum* publicatur. V, 164.
Ciaconius de Vitis Pontificum, corrigitur. IV, 33.
Ciceronis Officia edita. I, 10. V, 14. Alia eius Scripta eduntur. V, 14. 17. 18.
Claus, Ios. Ignat. Eius Vita & Scripta. I, 36.
Clementis VII. Litteræ apostolicæ, ad Ecclesiam *Salis-burgensem* pertinentes, ubi? V, 61.
Io. Climaci Liber ad religiosum Pastorem editur. V, 163.
Opera omnia græce & latine publicantur. V, 168.
Cneulinus, Hieremias, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 116. *Tobias*. VI, 116.
Cochlæus, Ioannes, edendis *Conr. Bruni* Operibus operam impendit. IV, 187.
Collegium Germanicum Romæ patronum habet *Ottonem Truchsessum*. IV, 112. *Dillinganum S. J.* IV, 116.
Augustanum S. J. IV, 117. 118. V, 123. 143. 192.
Evangelicum, Augustæ. V, 200.
Comnenæ, Annæ, *Alexias*, editur. VI, 65.
Concordantiæ græcæ N. T. primò eduntur. V, 16. item hebraicæ V. T. VI, 130.
S. Conradi, Episcopi *Constantiensis*, Vita ab *Udalscalco* scribitur. I, 211.
Constantini M. Donatio editur. III, 63.
Contareni, Casparis, Cardinalis, Catechismus & de Potestate Papæ Libri germanicè eduntur. IV, 198.
Contzeler, Ioannes, *Augustinianus*, Vir doctus. IV, 58.
Cortesii, Ferdinandi, Historia de *Hispania Nova* germanicè editur. I, 45. V, 17.
Cosmæ Pragensis Chronicon editur. III, 60.
Crato, Ioannes. Nonnulla de eo VI, 147. 148. et seqq. 157.
Cujacii, Iacobi, & aliorum *Commentarii in L. Frater a Fratres D. de Condiſt. indeb.* eduntur. III, 42.
Cumani, Marcelli, *Observationes medicæ* publicantur. VI, 129.
Q. Curtii Historia editur. V, 165. 167.
Custos, Dominicus, Chalcographus eximius *Augustæ*. VI, 100. 105.
Cyri Homiliæ eduntur. VI, 32.
S. Cyrilli, Alexandrini, *Commentarius in Prophetas minores* editur. V, 144.
Dassinger, Franciscus. Eius Vita & Scriptum, III, 96.
Dal-

Index universalis.

- Daltham*, Florianus, editor *Conciliorum Salisburgenſium*.
V, 108. 111. *ſeqq.*
- Degen*, Theodoricus. Eius Scripta. I, 41.
- Delius*, Michael, Profeſſor *Argentinae*. I, 43.
- Demetrius Cydonius* de Morte contemnenda, editur. I, 180.
- Denckius*, Ioannes. Eius Epistolæ MSSæ ubi? I, 32.
- Denichii*, Joachimi, in *Erlau*, & filiorum eius laudes,
ubi? III, 198.
- Dexippi*, Athenienſis, & aliorum *Eclogæ Legationum*
publicantur. VI, 60.
- Dietherus*, Andreas. Eius Vita & Scripta. I, 42.
- Dilbaum*, Samuel. I, 46.
- Dillinganæ* *Academiae* origo. IV, 95. 112. 113. *ſeqq.* 130.
Eius initia & progressus describit *Josephus de Sartori*.
VI, 195.
- Dionysius*, à S. Euphrosina. I, 46. *Henricus*. IV, 116.
- Dioscoridis* Anazarbæi, *Libri II de medicamentis para-*
tu facilibus, eduntur. VI, 153. 154. 156.
- Distelmayr*, Cleophas. Eius Vita & Scripta, IV, 204.
- Drexelius*, Hieremias. Eius Vita & Scripta. II, 33. *Epi-*
stolæ MSSæ ubi? III, 150. Eius laus. V, 151. VI, 181.
- Drexlerus*, Ioannes, J. V. D. Eius Vita & Scripta. I, 47.
- Druthmarus*, Christianus, editur. III, 119.
- Eccius*, Ioannes, disputat *Bononiæ*. I, 56. Fanebri ora-
tione laudat *Henricum à Lichtenau*, Episcopum *Augu-*
stanum. IV, 28.
- Ecclesiasticus*, editur ab *Hoefchelio*. VI, 62.
- B. Egino*, Abbas San - Udalricanus *Augustæ*, sæculo XI.
I, 205.
- Ehingeri*, Eliæ, *Versus* ad *Carolus Stengelium*. III, 153.
Samuel. Nonnulla de eo. VI, 79. 80.
- Elers*, Bonaventura. Vita & Scripta. I, 45.
- Ellenbogius*, Nicolaus, Monachus *Ottoburanus*. Eius *Epi-*
stolæ MSSæ, ubi? I, 32.
- Ellerbach*, Burcardus ab, Episcopus *Augustanus*. Eius
Vita & Scripta. IV, 24.
- Emmanuel*, à S. Maximiliano. I, 52.
- Endavianus*, Petrus, IV, 112.
- Eppius*, Conradus, Pædotriba *Augustæ* sæculo XVI. ine-
unte, postea Medicus *Campidonæ*. V, 2.
- Erasmus*, Roterodamus, muneribus afficitur. IV, 63. V,
102. *ſeqq.* Alia de eodem. IV, 163. 175.
- Eufiratus*, Leontius, *Hoefchelio* amicus. VI, 23. *ſeqq.* 59.

Index universalis.

- Faber**, Ioannes, O. PP. Eius Vita & Scripta. I, 53.
Fabri, Ioannes, O. PP. Eius Vita & Scripta. I, 62. VI, 172.
Fabricius, Simon, Rector Scholæ San - Annæanæ. Eius Vita & Scripta. III, 10. *Ioann. Baptista* Ictus. III, 10.
Hieronymus Medicus. III, 10. *Andreas*, Leodienſis V, 187.
Ficini, Marfilii, *Tractatus de Epidemiæ morbo latine* editur. II, 11.
Fischer, Frid. Christoph. *Ionathas*, corrigitur. III, 75.
Flaccius refutatur. I, 69, 71.
Floegelius, Car. Fridericus, suppletur. V, 21.
Foenifeca. V. *Mader*.
Fontii, Bartholom. *Orationes reciduntur*. I, 164.
Forcatuli, Stephani, & Petri de *Bellapertica Commentarius de Feudis* editur. III, 58.
Forstenhauser, Christophorus, edit *Conſilia Henrichmanni*. I, 88. 92.
Francofordia, Ioann. de, *Tractatus contra Feymeros* editur. III, 71.
Francus, Caſpar, docet *Ingolſtadii &c.* IV, 134.
Freherus, vel *Freer*, Marquardus, Medicus. III, 6. *Marquardus* J. V. D. III, 7. *Marquardus*, Ictus & *Historiographus Palatinus*. Eius Vita & Scripta. III, 6.
In quo culpandus? III, 34. 43. 44. 53. 58. 68. *Amicus Hoefchelio*. VI, 58. 59. *Alia de eo*. VI, 186.
Paulus. III, 9.
Freimonius, Wolfgangus, Vir doctus carmine celebratur. VI, 106.
Freytag, Fried. Gotthilf, corrigitur. VI, 174.
Friedberger, Balthaſar. II, 26.
Friderici Barbaroffæ collum non calcatum a Pontifice. I, 164.
Fries, Henricus, Abbas San - *Udalricanus* ſæculo XV. Eius merita litteraria. III, 124.
Froelich, Georgius, V. *Latus*.
Fruticenus, Ioannes. II, 126. VI, 182.
Fuggerus, Raymundus, *Matheseos amans*, & fautor litteratorum. I, 25. 26. IV, 165. V, 206. *Antonius*, *Matheseos amans*. I, 26. V, 209. *Iacobus*, & *Georgius mecænates*. V, 10. 20. *Iacobus*, Episcopus *Conſtantienſis*. V, 161. *Philippus Eduardus*, *Oſtavianus Secundus*, *Antonius*. V, 183. *Georgius*, *Marcus*, *Ioannes*

Index universalis.

- annes, Christophorus.* V, 192. *Antonius* VI, 36. *Antonius & Udalricus Mecænates.* VI, 127. *Ioannes Iacobus* promovet litteras. VI, 154.
Fultenbach, Abbatum eius loci Catalogus, ubi? I, 30.
- Gabelmannus, Nicolaus.* I, 132.
Gablerus, Medicus & Professor Tubingensis, ad catholica Sacra revertitur. IV, 103.
S. Galli Monasterium. Nonnulla de eo. IV, 3. 7.
Gamerius, Hanardus. I, 45. Quem maxime Patronum habuerit? IV, 15.
Gassarus, Achilles Pirminius, corrigitur. III, 107. IV, 19. 58. 67. IV, 146. 228. Alia de eo VI, 156. 157.
Gassel, Gregorii, Vita & Scripta. III, 135. 160. VI, 121.
Gebehardi, Cardinalis sæculo XII. Diploma. I, 209. *Gebehardus, Comes de Ammerthal, Episcopus Augustanus. Eius Scripta.* IV, 209.
Geiger, Malachias, Medicus. II, 48.
Geldenhaurii, Gerardi, Epistolæ. I, 145. 146. *Augustam* inquit. I, 172. V, 7.
Gemmingen, Io. Otho de, Episcopus Augustanus. Eius Vita & Scripta IV, 29. V, 190. *Julius Henricus. Eius Vita & Scripta.* IV, 30.
Gennadius Scholarius de Prædestinatione vulgatur. VI, 41.
Gentilis, Albericus, de Legationibus editur. III, 40.
Geographica Marciani & aliorum eduntur. VI, 53.
Gerhardus, Scriptor Vitæ S. Udalrici Augustani Episcopi. IV, 208.
Germani Homiliæ eduntur. VI, 32.
Geroldseck, nobilis familiæ de, Genealogia ubi? II, 96.
Gerzen, Thomas de, sæculo 15. Eius Scriptum. III, 125.
Gesnerus, Conradus, post Mosbanum edit Dioscoridem. VI, 156. 157.
Gewoldus, Christophorus, Antagonista Freheri. III, 19. 66. 69. Alia de eo. V, 164. 167.
Giltlingen, Ioannes de, Abbas San - Udalricanus, sæculo XV. Eius merita litteraria. III, 129.
Ginther, Antonius. Eius Vita & Scripta. I, 39.
Glettle, Ios. Bernardus. Eius Vita & Scripta. I, 73. VI, 172.
Glettle, Io. Melchior, Scriptor musicus. I, 77.
Mich. Glycæ nonnulla publicantur. V, 144.
Grabaldi, Marii. Dictionarium recuditur. I, 144.

Gra-

Index universalis.

Graphæi, Cornelii, *Formulæ Colloquiorum* recuduntur. I, 145.

S. Gregorii Nazianzeni nonnulla eduntur. VI, 32. 35. 37. 52.

S. Gregorii Nysseni nonnulla eduntur. VI, 32. 36. 38. 67.

S. Gregorii Neo-Cæsarensis *Panegyris in Origenem* vulgatur. VI, 62.

Gretseri, Iacobi, *Epistolæ MSSæ*, ubi? III, 149. *Moriens Adversaria sua Georg. Stengelio* commendat. III, 190.

Griesherr, Ioannes, monachus *San-Udalricanus*, sæculo 15. Eius merita litteraria. III, 129.

Grimm, Sigismundus. I, 19. Eius merita litteraria. V, 96. *Simon*. Paucula de eo. V, 97.

Gruberus, Ioannes, *S. J.* Nonnulla de eo. VI, 158.

Gruterus, Ianus, *Livium* edere cogitat. VI, 86.

Grynæus, Simon. III, 116. 117. V, 7. 8.

Grueber, Io. Georg. Eius *Vita & Scripta*. II, 69.

Gugl, Thomas. I, 78.

Gundlingius, corrigitur. VI, 55.

Guttenberg, Georg. Hermannus a, favet *Litteratis*. I, 101.

Gutwillig, Martinus. I, 78.

Hagen, V. *Indagine*.

Hagerus, Ictus. Nonnulla de eo. V, 208.

Hainhofer, familia illustis inter *Augustanas*, VI, 89.

Philippus. Eius *Vita & Merita* litteraria. VI, 99.

Hainzelii, Ioann. Baptista & Paulus mæcenates studiorum. V, 10. 11. 12. 13. VI, 149. 150. 151. 154. *Fridericus* VI, 30.

Hainzelmann, Ludovicus. III, 91.

Haller, Leonardus. Eius *Vita & Scripta*. I, 79. Ad *Concilium Tridentinum* ablegatur. I, 81.

S. Hariolphi *Vita*, a *S. Adalberone* describitur. IV, 8.

Hartbertus, Episcopus *Curiensis*. IV, 215.

Hartmannus, Georgius. I, 19. *Hartmannus junior*, doctus monachus *San-Gallensis*. IV, 210.

Hassenstein, Bohuslai de, *Opera* recensentur. II, 16.

Haugen, Sixtus, sæculo XV. VI, 191.

Hay, Romani, *Epistolæ MSSæ*, ubi? III, 150.

Hegenmiller vel *Hagenmiller*, Ioannes, Procancellarius *S. R. I.* Nonnulla de eo. V, 205. 224.

Heilrunneri, Iacobi, *Narratio de Colloquio Ratisbonensi* refutatur. IV, 206. Heim-

Index universalis.

- Heimbürg*, Gregorii *de*, Scripta eduntur. III, 59. 62.
De Heinecken. Litterati Viri huius mentio fit. III, 127.
Helfenstein, Ulricus *de*, ad catholica Sacra revertitur.
 IV, 103. 202.
Henischius, Georgius. Nonnulla de eo. VI, 92. 96.
Henningi, Marci, *Epistolæ MSSæ* initium affertur. III,
 137. 138. Scripta. VI, 104.
Henrichmannus, Iacobus, J. V. D. Eius Vita & Scripta.
 I, 86. IV, 158. Laus. VI, 194.
Henricus Moguntinus Archiepiscopus. II, 106. *Henricus*
IV. Rex Galliarum, favet Societati Jesu. V, 145.
Hermannus Ord. PP. *saeculo XIV*. II, 71. *Hermannus*, Ge-
 orgius, vir doctus. VI, 37.
Hermetii, Antonii, *Speculum perfectionis* germanice edi-
 tur. IV, 204.
Hermetis Trismegisti Jatromathematica eduntur. VI, 49.
Hermias, contra Philosophos gentiles, editur, I, 180.
Herwart, Io. Georgius, ab Hohenbürg. V, 164.
Hefychius Hierosolymitanus in *Prophetas* editur. VI, 58.
Heupoldi, Bernardi, Scripta. III, 222. VI, 68. 69.
Hierapollinis Hieroglyphica eduntur. VI, 45.
Hieroclis Facetiæ eduntur. III, 59.
Hippocrates de VII. Gradibus Vitæ humanæ vulgatur.
 VI, 67.
Hochstetterus, Philippus, Medicus. Eius Scripta. VI, 119.
Ioannes Philippus, Medicus. Eius Scripta VI, 119. 120.
Iosephus. Eius Scriptum. VI, 120.
Hoeschelius, David. Eius Vita & Scripta. VI, 3. Alio-
 rum Eruditorum labores adjuvat. VI, 69. Eius *Epi-*
stolæ editæ recensentur. VI, 73. *Epistolæ* eius *XVII*.
 anecdotæ vulgantur. VI, 73. 79, *seqq.* Eius *Opera*
promissa vel meditata enumerantur. VI, 73. Nonnulla
 de eo. VI, 131. *Daniel*. VI, 30. *Paulus*. VI, 30.
Michael. VI, 31.
Hoelzel, Blasius, insignis Mecænas litteratorum. II, 126.
Hohenzollern, Eitel Fridericus ab. Eius laudes ubi habeantur.
 I, 47.
Holtzsius, Ioannes. Eius Vita & Scripta. IV, 199.
Homiliæ variorum *Patrum*, editæ ab *Hoeschelio*. VI, 32.
Hofius, Stanislaus, Cardinalis. IV, 109. 110. 135.
Hörner, Andreas, *Weingartensis*. V, 160.
Huberinus, Caspar, ad *Lutherum* mittitur concordiam Re-
 ligione faciendæ ergo. I, 173. Hun-

Index universalis.

- Hungerus*, Wolfgangus, discipulus Anemoecii. VI, 171.
S. Iacobi Cænobium Moguntiae. De Bibliotheca *ibidem* nonnulla afferuntur. V, 229.
Jaeger, Clemens. Eius Scripta. III, 89.
Iaius, Claudius. Nonnulla de eo. IV, 91. 92. 110. 111.
Illecimus, Iacobus. IV, 110. 135. V, *Noguera*.
Illung. Patritiae familiae *Augustanae* Origo. III, 94. *Leopoldus*. Eius Vita & Scripta. III, 94. *Georgius*. V, 192.
Imhofius, Frid. Raymundus, suo ære *Consilia Beroii* recudi facit. I, 48. *Augustinus*. Eius Vita & Scripta. II, 72. VI, 181.
Indagine, Ioannis ab, Ord. Carthuf. Liber de *Conciliis una cum Vitæ eius Synopsi*, germanice editur. IV, 198.
Ingelheimensis Synodus. IV, 213. Alia Synodus *ibidem*. IV, 218.
Ingolstadiensis Academiae status præclarus sæculo 16. medio. IV, 9. Eidem suam Bibliothecam aliaque vivus dono dat Io. Egolph. à *Knoeringen*, Episcopus *Augustanus*. IV, 15. Ab aliis quoque augetur dicta Bibliotheca. IV, 16. Eiusdem Bibliothecæ *Incunabulorum Catalogus* vulgatur. IV, 16. *Societatis litterariæ* *ibidem* à Io. *Aventino* institutæ membra recensentur. VI, 197.
Interim, Formula Fidei, *Augustæ* introducitur. V, 210.
Ioannes Anglicus. Eius *Rosa medica* editur. VI, 109.
Ioannes Augustanus, Monachus Ord. S. Bened. sæculo XV. I, 93. *Ioannes*, Monachus, sæculo 15. III, 126.
Ioannes Kampensis. Eius *Psalterium* germanice editur. I, 103. *Ioannis Carpathiorum episcopi* nonnulla vulgantur. V, 144. *S. Ioannis Chrysostomi* nonnulla eduntur. VI, 32. 40. 51. 58. 59. *S. Ioannis Damasceni* nonnulla eduntur. VI, 34.
Iosephus, Episcopus *Augustanus*, transfert ossa *S. Udalrici*. IV, 220.
Isidori, Pelusiotæ, *Epistola de Iudæorum abolita Politia* vulgatur. VI, 60.
Isocratis de Regno Liber latinè editur. I, 104. Germanicè vulgatur. IV, 161.
Iudex, Matthæus, refutatur à *Mutio Iustinopolitano* IV, 111.
Iulii II. Epistola ad Matthæum Langium. V, 40.
Iulii III. Epistola de Othone Truchsessio, ubi? IV, 124.
125.

Index universalis.

Jangermannus, Godofredus. Nonnulla de eo. VI, 131.
Iustus Urgellitanus editur. III, 119.

Kammerlander, Iacobi, *Epistola*, ubi? III, 119.

Kaufringer, Paulus, *Grammatodidascalus*. I, 95.

Kayser. V. *Cæsar*.

Keller, Michael. V. *Cellarius*.

Kempis, Thomæ à, *Libellus de Imitatione Christi* græce editur. VI, 144.

Khager, Matthias, celebris *Pictor Augustanus*. III, 162.

Franciscus Antonius. I, 79.

Khellnerus, Guilielmus, à *Zinnendorf*, J. V. D. Nonnulla de eo. IV, 171. 175. *Guilielmus filius*. *ibidem*.

Kholbornius, *Canonicus ad S. Stephanum Moguntiae*, *Orationem Christoph. à Stadion Episcopi Augustani synodalem denuo recudi curat*. IV, 65.

Kircherus, *Athanasius*, S. J. *Eius Epistolæ aliquot eduntur*. I, 113. *Amici eius Augustæ aliquot*. *ibid*. *Quos adjutores habuerit in edenda China illustrata?* VI, 158.

Conradus, *Augustanus*. *Eius merita litteraria*. VI, 130.

Kistler, *Ignatius*. *Eius Scripta*. II, 79.

Kleindienst, *Bartholomæus*, *Ord. PP.* *Eius Vita & Scripta*. IV, 193.

Knoeringen. Io. *Egolphus de*, *Episcopus*. *Eius Vita & Scripta*. IV, 9. VI, 188. *Henricus*, *Episcopus Augustanus*. *Eius Vita & Scripta*. IV, 30. VI, 192.

Knoeringer, *Gallus*, *Monachus Faucensis*. *Eius Epistolæ MSSæ*, ubi? I, 32.

Koehlerus, I. D. *corrigitur*. V, 84.

Koenigseck, *Ioann. Iacobus à*, *Canonicus Augustanus &c.* *Eius Vita & Scripta*. V, 23.

Kramer, *Balthasar*, *Calligraphus*. I, 97.

Kretz, *Matthias*. I, 90. IV, 158. 160. *Eius merita & Scripta*. IV, 167. VI, 196 - 203.

Lactantii, *Opera eduntur*. V, 18.

Lamprias de Scriptis Plutarchi editur. VI, 48.

Langenmantel, *Gens patritia Augustæ*. *Eius origo*. I, 108.

Hieronimus Ambrosius. *Eius Vita & Scripta*. I, 108.

Ulricus in favorem quatuor Studiosorum Stipendium assignat. V, 4.

Bibl. August. Alph. VI.

P

Lan-

Index universalis.

- Langius**, Matthæus, Cardinal. & Archiepisc. *Salisburgen-
sis*, fautor Virorum doctorum I, 56. Ad lites, inter
alumnos Ord. Prædicat. exortas, componendas unâ
cum aliis à *Maximiliano I.* deputatur. I, 57. Eius Vi-
ta, Dotes animi, Doctrina & Scripta fusc exponuntur.
V, 25. Vindicatur ab adversariorum convitiis. V, 55.
56. 81. *seqq.* Elogia eius. V, 73. *seqq.* 90. *seqq.* 98.
seqq. Alia de eo. VI, 208.
- Lapide**, Ioannis de, Libellus de *Resolutione dubiorum cir-
ca celebrationem Missæ* recuditur. IV, 140.
- Lapides serpentini** a Lusitanis, *La Pedra della Cobra*, dic-
ti. VI, 158.
- Lateranense Concilium** sub *Julio II.* V, 42.
- Laubius**, Georgius, Medicus. VI, 35. Eius Vita & Scrip-
ta. VI, 107. *Hieronymus*, Augustanus, Medicus Re-
gis *Daniæ* aulicus. Eius Scripta. VI, 111.
- Laurisheimense Cænobium**. Nonnulla de eo. IV, 2. 8.
- Leib**, Kilianus, *Rebdorfenfis*. II, 20. 22.
- Lemnius**, Simon, discipulus *Anemoecii*. VI, 171.
- Leonis X.** *Epistola ad Matthæum Langium*, ubi? V, 47.
51. *Consultatio de Expeditione contra Turcam*. V, 51.
- Leunclavii**, Ioann. *Jus græco-romanum* editur. III, 40.
- Leyserus**, Polycarpus, refellitur. IV, 205.
- Libani Characteres** editi. I, 9.
- Lichtenau**, Henricus d, Episcopus Augustanus. Eius Vi-
ta & Scripta. IV, 27. VI, 192. *Conradi*, Abbatis Ur-
spergenſis, *Chronicon* editur *Augustæ*. IV, 150.
- Liebethalii**, Christiani, *Collegium politicum* editur. III, 207.
- Lindanus**, Guil. Damasus. IV, 115. 135. 202.
- Lippertus**, Ioann. Caspar, Eques Boius *Velferi Librum*
V. & VI. Rerum Boicarum edit. II, 219.
- Lipsii**, Justi, *Notæ in Tacitum* eduntur. III, 57.
- Locher**, Iacobus, Philomusus. I, 14. Eius *Epistolæ MSS-
tæ* ubi? I, 32.
- Loetus**, Georgius. Eius Vita & Scripta. I, 98.
- Lucaris**, Constantinus, *Hoerschelio* amicus. VI, 23. *seqq.* 59.
- Ludolphus** filius in patrem *Othonem I.* rebellat. IV, 214. 215.
- Luitolphus**, Episcopus Augustanus impetrat Canoniza-
tionem *S. Udalrici*. IV, 220.
- Ludewig**, Io. Petr. de, corrigitur. III. 110. 111.
- Ludovici IV.** *Bavari Sententia Separationis &c.* una cum
aliis Scriptis editur. III, 41.

Ludo-

Index universalis.

Ludovici, Germanici & Karoli Regis Galliarum Formulae Foederis eduntur. III, 64.
Luscinus. V. Nachtgall.

- Macer, Caspar, Professor Ingolstadii.* I, 44.
Mader, Ioannes. I, 19. *Eius Scripta.* IV, 147.
Magius, Octavianus, de Legationibus editur. III, 40.
Maigretii, Georgii, Martyrographia germanice editur. I, 42.
Marcus, Martinus, Theologus Parisiensis docet Dillingæ. IV, 115.
Margunius, Maximus, Episcopus Cytherensis amicissimus Hoeschelio. VI, 23. *seqq.* *Eius Poemata* eduntur. VI, 38. *Eius Epistolæ ubi?* VI, 39. *seqq.* *passim.* *Eius Anacreontica* publicantur. VI, 57.
S. Mariæ Ecclesia, seu cathedralis, Augustæ. Plures ad eam pertinentes *Notitiæ.* II, 106. *seqq.* IV, 76. V, 32. 44. *Mos in ea ostendendi SS. Reliquias populo in pervigilio S. Michaelis.* V, 185. *Vide Augustæ.*
S. Mariæ Theodotæ monasterii Privilegia confirmantur. IV, 2.
Marianus, Christophorus. Eius Vita & Scripta. I, 117. VI, 174.
S. Marinus, Pontifex Romanus, prophetiæ dono celebris. IV, 211.
Marius, Augustinus, Vir perdoctus. IV, 63.
Marschallus, Matthæus. Eius Vita & Scripta. II, 84. V, 3. VI, 181. *Varia ad familiam Marschallorum attentionia.* II, 113.
M. V. Martialis Carmina publicantur. V, 157. 158.
Martin, Alipius. Eius Scripta. II, 80.
M. Maruli Spalatensis Memorabilium Libri VI. germanice eduntur. IV, 203.
Matthæi, Ioannes, Prior Augustinianus studia promovet Mindelhemii. IV, 155.
Mattspurger. V. Marianus.
S. Maximi Martyris Mystagogia, & Definitiones vulgantur. VI, 51.
S. Mauritii Ecclesia, Augustæ. Plures ad eam pertinentes *Notitiæ.* II, 106. *seqq.* *Ibi concionantur Paulus Hofæus.* IV, 95. *Georgius Mayr.* VI, 135.
Maximilianus I. Concio in obitum eius. I, 60. *Congressus eius cum Ladislao Hungariæ Bohemiæque, et Sigismun-*

Index universalis.

- gismundo* Poloniæ Regibus, ac fœdera nuptialia. V, 49. 57. Sacri belli ducatus insignia a Card. Thoma *Cajetano* accipit. V, 52. Obit diem suum. V, 53.. Eius Dictum memorabile. V, 80. 81.
- Maximiliani*, Ducis *Bavariæ*, studium promovendi litteras. V, 135. Favor in *Societatem Jesu*. V, 135. 143. 192. *Bavariam sanctam* scribi curat & imprimi. V, 152. 165.
- Maynettus*, Professor Medicinæ. Nonnulla de eo. VI, 151.
- Mayr*, Georgius, S. J. Eius Vita & Scripta. VI, 133. Georgius alius, & eius Scripta. VI, 133. *Paulus Hector*. Eius Scripta. III, 76. *Sebaldus*, peritissimus typographus *Dillingæ*. IV, 116.
- Maysserlin*, Sigismundus, sæculo XV. Eius Vita & Scripta. III, 99.
- Meichsnerus*, Ioannes, I. V. D. Eius Vita & Scripta. V, 117. *Sebastianus*. V, 119.
- Menchusius*, Iacobus. IV, 115. 196.
- Mercerius*, Ioann.. *Opinionum Libri II.* eduntur. III, 42. *B. Methodii Revelationes* eduntur. IV, 145.
- Miconius*, Oswaldus. II, 25.
- Miller*. V. *Mylius*.
- Minderer*, Raymundus, Medicus. Eius Vita & Scripta. VI, 114. Cum *Aetio Cleto*, & *Petro Castello* in controversiam incidit. VI, 117.
- Mirandulanus*, Ioann. Franciscus, implorat patrociniū *Matthæi Langii*. V, 106. *Ioannis Carmita* pia, ubi? VI, 57.
- Moeschus*, Georgius, Vir doctus. VI, 33. 47. 92.
- Moibanus*, Ioannes, Medicus. I, 179. Eius Vita & Scripta. VI, 147.
- Moltherus*, Menradus. Eius Vita & Scripta. III, 116.
- Morhofius* corrigitur. IV, 154.
- Munzingerus*, Henricus, *Basilcensis*, Medicinæ Doctor. V, 6.
- Murbacense* Cænobium in *Alsatia*. Nonnulla de eo. IV, 74. *seqq.*
- Musculus*, Wolfgangus, discipulus *Betuleii*. V, 10.
- Muxenhart*, Antonius. Eius Scripta. II, 80.
- Mylius*, Georgius. Lis ab eo excitata. V, 187. 195. 200. Eius Vita & Merita litteraria. V, 200. Vide etiam: VI, 211.

Nacht-

Index universalis.

- Nachtgall**, Othmarus. Eius Epistolæ MSSa, ubi ? I, 32. Nonnulla de eo. IV, 163. 164. 172.
- Nadler**, Ioannes, Eius Scriptum. VI, 2.
- S. Narcissi** ædícula, *Augusta*. Nonnulla de ea. V, 46.
- Nioburgensis** Episcopatus, utrum exstiterit ? IV, 77.
- Qui scripserint de *Colloquio Religionis* ibi habito ? IV, 206.
- Neumayr**, Iosephus, O. PP. Eius Scripta. I, 129.
- Nicetas**, de VII. Admirandis Mundi vulgatur. VI, 67.
- Noguera**, Iacobus. IV. 110. Eius Liber de *Ecclesia Christi* editur. IV, 198.
- Notingus** Episcopus *Constantiensis*. IV, 213. 225.
- Nunnefius**, Petrus. Eius merita litteraria. VI, 56.
- Nysæus**, Ioannes, *Augustanus*, docet *Basileæ* &c. V, 22.
- Oechinus** (Bernardus) Eius Conciones nonnullæ in linguam germanicam traducuntur. VI, 120.
- Occo**, Adolphus I. I, 19. Eius Carmina MSSa, ubi ? I, 216. *Occones III*. Medici docti *Augustani* carmine laudantur. VI, 104. *Occo II*. I, 173.
- Oecolampadius**, Ioannes. Eius Epistolæ MSSa, ubi ? I, 32, II, 26. IV, 63.
- Oeselius**, Andr. Felix, Bibliothecarius *Bavaricus*. Nonnulla de eo. III, 78. IV, 207. VI, 164.
- Olave**, Martinus de. IV, 115. 128.
- Optatiani**, Publilii, *Panegyricus* editur. II, 232.
- Oresmii**, Nicolai, Liber de *Origine &c. Monetæ* editur. III, 58.
- Origenis & Africani** Epistolæ mixtæ de *Susanna* vulgantur. VI, 58. Opus contra *Celsum* editur. VI, 62. Alia *Eiusdem* prodeunt. VI, 63.
- Ortelius**, Abraham. I, 129.
- Orto**, Oberti ab, Opus *feudale* germanice editur. IV, 144.
- Osiander**, Lucas, antagonistam habet Gregorium *Rosesium*. V, 195.
- Osterroth**, Christophorus, confutatur. III, 221.
- Ottoburanum** monasterium. IV, 217.
- Oudinus**, Casimirus, refutatus. I, 34.
- Ovidii** Tristium et de Ponto Libri vulgantur. V, 145. Eius *Metamorphoses* itidem. V, 146. 147.

Pacæus, Valentinus, docet *Dillingæ*. IV, 115. Alia de eo. VI, 195.

Index universalis.

- Packius**, Otto, insignis Impostor. V, 65. Punitur. VI, 208.
- Panzau**, Octavianus. Eius Scripta. II, 77. 78.
- Passionei**, Dominici, Cardinalis præclarum de aliquibus *Caroli Stengelii* Operibus iudicium. III, 156.
- Pauli III.** Breve pro *Othone Truchsessio*, ubi? IV, 124. 125. *Epistola* ad *Matthæum Langium*, fors supposititia? V, 113. **Pauli IV.** *Epistola* de *Othone Truchsessio*, ubi? IV, 125. Eiusdem Controversia cum *Ferdinando I.* Imperatore de suscepta dignitate cæsarea. V, 215. 225.
- Perauldus**, Raymundus, Episcopus *Gurcensis* & Cardinalis. V. 32. 36.
- Persona**, Christophorus, notatur. I, 152.
- S. Petri** monasterium *Salisburgi*. Nonnulla de eo. V, 56. 59.
- Petri Siculi** Historia editur. V, 160.
- Peutingerus**, Conradus. Eius *Vita* fuse descripta editur *Augustæ*. I, 130. Litteras & Litteratos fovet. I, 143. 144. II, 124. 125. III, 118. IV, 164. V, 10. Addita-
menta ad eius *Vitam*. II, 114. *Sermonum convivialium* e-
dendorum quæ causâ ei fuerit? V, 95. *Carolus*. I, 130.
Christophorus. I, 132. *Christophorus*, alius a præcedenti.
I, 134. *Marcus*. I, 136. *Christophorus*, Medicus, I,
137. *Peutingera*, *Juliana* & *Constantia*. I, 138.
- Pfister**, Narcissus, Monachus *San - Udalricanus*, sæculo
15. Eius Scripta. III, 124.
- Pflanzmann**, Jodocus. Eius merita litteraria. IV, 144.
- Pflaumern**, Io. Henrici d, *Epistola*. III, 149.
- Philippus**, Comes Palatinus *Rheni*, Episcopus *Frisin-
gensis*. V, 55. 109. *Philippi Solitarii* *Dioptra* vulgatur. V,
143.
- Philonis** *Judæi* nonnulla eduntur. VI, 33, 67.
- Philothei** *CPTani* Oratio editur. V, 144.
- Photii** Bibliotheca publicatur: item *Eiusdem* *Epistolæ*.
VI, 53. 54. 55.
- Phranzæ**, Georgii, *Chronicon* vulgatur. V, 143.
- Phrynichi** *Epitome* editur. VI, 56. 61.
- Pii V.** *Epistola* pro *Othone Truchsessio*, ubi? IV, 103.
125. *Epistola* ad eundem ubi? IV, 139. *Catechismum Ro-
manum* germanicè edi suadet. IV, 141.
- Pinicianus**, Ioannes. Eius *Vita* & *Scripta*. I, 139.
- Pirckheimerus**, Wilibaldus. Eius *Epistolæ* *MSStæ*, ubi?
I, 32.

Pirck-

Index universalis.

- Pirckmayr*, vel *Pirgmann*, Magnus, sæculo XV. VI, 190.
Pisanum Conciliabulum. V, 42.
Pittinger, Henricus, monachus *San - Udalricanus* sæculo 15. Eius labores litterarii. III, 126.
Pogianus, Julius; *Io. Chrysostomi* Librum de *Virginitate* latine edit. IV, 126. Plura de eo. IV, 134.
Poll, Nicolaus, Medicus. Eius *Epistolæ MSSæ* ubi? I, 32.
Polychronii nonnulla publicantur. VI, 58.
Pomerius, Julianus, editur. III, 120.
Pontanus, Iacobus, S. J. Eius *Vita & Scripta* fufe exponuntur. V, 119. Distinguendus est à *Iacobo Pontano* *Heidelbergensi*. *ibidem*. *Elogia virorum doctorum* de eo. V, 128. *seqq.* *Amici eius*. V, 133. *seqq.* *Alia de eo*. VI, 210.
Popma, Aufonius, de *Verborum differentiis* recuditur. III, 206.
Prieser, Io. Henr. de, I. V D. & *Consiliarii Reipublicæ Augustanæ*, docta *Observatio*. III, 75.
Procopii Cæsareensis Historiarum Libri vulgantur. VI, 64.
Prudentii Psychomachia editur. IV, 148.
Purschtinger, Bertholdus, *Episcopus Chiemensis*. VI, 177. Editor Operis: *Deutsche Theology*. VI, 208.
S. Radegundis Ecclesia prope castrum *Wellenburg* reædificatur & consecratur. V, 58.
Raderi, Matthæi, *Epistolæ MSSæ*, ubi? III, 149. Discipulus *Iacobi Pontani*. V, 121. Eius *Vita & Scripta* prolixè exponuntur. V, 149. Vindicatur. V, 157. 158. Sugillatur. V, 165. *Alia de eo*. VI, 211.
Ramirez, Laurentius, castigatur. V, 158.
Rasslerus, Maximilianus, *Raderi* *Bavariam sanctam germanice* edit. V, 166.
Ratholdus, Erhardus, *Typographus Augustanus*. Nonnulla de eo. VI, 178. 179.
Ratisbonense Colloquium de Religione institutum. II, 148.
Raynaldus, Odericus, refutatur. V, 114.
Rehlingerus, Henricus, suo ære *Beroii Consilia* recudi curat. I, 48. *Familiz Patritiz Augustanæ Origo*. II, 118. III, 91. *Sebastianus*. Eius *Vita & Scripta*. II, 118. *Carolus*, *Mecænas litterarum*. VI, 54. 63.

Reiche-

Index universalis.

- Reichenau**, Guilel. de, Episc. *Eichstettensis* Sanctorum Reliquias, *Henrico VI.* Angliæ Regi mittit. II, [4](#).
- Reitung**, Iacobus, à *Georg. Stengelio* refellitur. III, [194](#). seqq.
- Rembold**, Io. Bapt. Eius Vita & Scripta. I, [148](#).
- Remus**, Ægidius. Eius Vita & Scripta. I, [149](#). V, [63](#). VI, [175](#). *Georgius*, juvenis moritur. I, [151](#). *Georgius* alius. Eius Vita & Scripta. I, [153](#). VI, [5](#). [23](#). 50. 54. 57. 177. *Wolfgangus Andreas*. Eius Vita & Merita litteraria. IV, [172](#). VI, [194](#). *Wolfgangus*, pater præcedentis. IV, [172](#). VI, [205](#).
- Reuchlinus**, Ioannes, *Matthæi Langi* patrocinio utitur. V, [106](#).
- Rhegius**, Urbanus. II, [26](#). IV, [63](#). VI, [197](#).
- Rhitovius**, Martinus. IV, [115](#). [137](#).
- Rhodomannus**, Laurentius, adjuvat doctos *Hoeschelii* labores. VI, [63](#).
- Richardus** Pampolitanus Ord. Eremit. S. Augustini editur. I, [67](#).
- Riedlinus**, Vitus, Medicus. Eius Vita & Scripta. V, [171](#).
- Ritii**, Hieronymi, *Ticinenfis* Epistola. II, [12](#).
- Rittershusius**, Conradus, amicissimus *Hoeschelio*, edit *Margunii Anacreontica*. VI, [57](#). 81. Alia de eo. VI, [83](#). [87](#). 88. 90.
- Rochus** *Perusinus* de scribenda & rescribenda Epistola, auctorior editur. V, [121](#). [136](#). [137](#).
- Roggenburgum**, monasterium Ord. Præmonstrat. I, [35](#). [36](#).
- Romel**, Baruch Loth, Medicus. I, [169](#).
- Rondininus**. Natalis, *Alexandri VII.* Secretarius. III, [148](#).
- Ronerus**, Georgius, laudat oratione funebri *Philippinam Velsariam*. II, [136](#).
- Rosendalius**, Cornelius. IV, [113](#). [115](#). [116](#).
- Rosessius**, Gregorius, S. J. concionator summæ ædis Augustæ. I, [118](#). Promovet Litteras. V, [122](#). Eius Vita & Scripta. V, [182](#). Perorat in Synodis Augustæ & *Dillingæ*. V, [186](#).
- Rosieres**, Franc. de, adversarius *M. Velsari*. II, [226](#).
- Rosinus**, Stephanus. Eius Vita & Scripta. V, [29](#). [30](#).
- Roth**, Henrici, S. J. Vita & Scripta. VI, [157](#).
- Rudolphus**, Plebanus S. *Maricæ* majoris, sæculo [15](#). VI, [192](#). Archipresbyter Augustanus. ibidem.
- Rulandi**. Martini, *Synonymia* pluries recuditur. VI, [9](#). [35](#). [36](#).
- Rum-

Index universalis.

- Rumlerus*, Io. Ulricus, Medicus. Eius Vita & Scripta. VI, 127.
- Sadeler*, Raphael, insignis Chalcographus. II, 39. V, 165. Eius filius, ac nepos. V, 165. 166.
- Sailer*, Gereon, Mecænas Studiosorum. I, 42. Eius Vita & Scripta. I, 171.
- Sailer*, Raphael. Eius Vita & Scripta. I, 174.
- Salisburgensis* Ecclesia ad Cleri sæcularis statum redigitur. V, 48. Eius lis cum Cænobitis *S. Petri*, V, 56. Archiepiscopatus Privilegia in puncto *Vini* et *Salis* confirmantur. V, 58. Alia de eadem, V, 68. 69. 70.
- Saller*, Philippus. Eius Scripta. I, 169. Ioannes. Eius Merita literaria & apostolica. V, 187.
- Sandei*, Felini, *Epitome de Regibus Siciliae*, una cum aliis, editur. III, 65.
- Sartori*, Josephus de, scribit de *Academia Dillingana*. VI, 195. 206.
- Scaliger*, Josephus, amicus *Hoeschelio*. VI, 23. 53. 55. 59. 61. 64. Corrigitur. VI, 27.
- Schadlandius*, Ioannes, Episcopus *Augustanus*. IV, in *Præfatione*.
- Schardii*, Scriptores Rerum Germanicarum, recuduntur. III, 207.
- Schaumburg*, Petrus d, Episcopus & Cardinalis. Eius Vita & Scripta. IV, 18. VI, 192. Eius *Decretum publicarum Comprecationum*, & *Orationes duæ* ex manuscripto exhibentur. IV, 36.
- Schellhornius*, I. G. junior corrigitur. VI, 42. 46. 67.
- Schencking*, Ioannes, I. V. D. Canonicus cathedralis. Eius Scriptum. IV, 201.
- Scheuflerus*, Sigismundus, Vir doctus. I, 153.
- Schilling*, Ioannes, Monachus. Eius causâ turbæ oriuntur *Augustæ* sæculo 16. ineunte. III, 89.
- Schmidlinus*, Iacobus, refutatur. IV, 195.
- Schonerus*, Ioannes, Mathematicus. I, 19. 27.
- Schopfius*. Philippus. Nonnulla de eo. VI, 109.
- Schreckenfuchsius*, Alexander. II. 122. *Laurentius*. II, 123. Io. *Bartholomæus*. II, 123.
- Schwarzius*, Christophorus, celebris Pictor in aula *Ævarica*. III, 173.
- Scipionis*, Antonii, Ord. S. Bened. *Epistola*. II, 41. *Sebe-*

Index universalis.

- Seberus**, Wolfgangus, edit *Pollucem*. VI, 70. 86. 87. 88.
Seckendorffii Historia Lutheranismi corrigitur. IV, 60.
 181. V, 84.
Seefelder, Ignatius. Eius Vita & Scripta. III, 97.
Seemiller, Sebastianus, editor *Incunabulorum Bibliothecæ Ingolstadiensis Academiae*. IV, 16.
Segethus, Thomas. VI, 54. 82. 94.
Seldius, Georg. Sigismundus. IV, 136. Eius Vita & Scripta fuscè proponuntur. V, 205. Alia de eo. VI, 211.
Sembler, Rupertus. Eius Vita & Scripta. V, 226.
Senderus, Clemens. Eius Vita & Scripta. VI, 161.
L. A. Senecæ Medea editur. V, 168.
Senselius, Ludovicus, post *Isaacum Orpheum*, musicam Capellam *Maximiliani I.* illustrat. V, 98.
Seon, monasterii *Bavariæ inferioris*, Historia editur. III, 163.
Sibyllina Oracula primò eduntur. V, 15.
Sigismundi Imperat. Bulla editur. III, 71. *Sigismundus Franciscus*, Archidux *Austriæ*, Episcopus *Augustanus*, præcessorem suum *Henricum à Knöringen* epitaphio honorat. IV, 31. Eiusdem *Synodum* recudi jubet. *ibid.* Idem *Othoni Truchsessio* Episcopo & Cardinali epitaphium erigit. IV, 105.
Simeonis, Junioris, Opuscula eduntur una cum *Simeonis Thessalonicensis* lucubrationibus. V, 142.
Soto, Petrus, Ord. PP. IV, 110. 115. 116. 140.
Spalatinus, Georgius. I, 18. Eius Epistolæ MSSæ, ubi ? I, 32. Corrigitur. V, 84.
Spanheimense Cænobium. De *Bibliotheca* ibidem nonnulla afferuntur. V, 228. *seqq.*
Spazius, Ioannes. IV, 111. 136.
Speculum humanæ salvationis. De hoc Libro nonnulla afferuntur. III, 126.
Speth de Turnegg, Fridericus, Episcopus *Augustanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 24.
Spiegel, Iacobus. Eius Epistola ad Sodalitium litterarium *Selestadiense*. II, 15.
Stabius, Ioannes, Historiographus. I, 14. 19. *Petrus*, Ord. PP. Eius Scriptum. I, 188.
Stadion, Christophorus, de, Episcopus *Augustanus*. Quid à Senatu *Augustano* passus sit ? I, 85. IV, 66. Eius Vita & Scripta. IV, 52. Eius Mandatum contra Lutheri doctri-

Index universalis.

- doctrinam & scripta exhibetur. IV, 56. Nonnulla de eo V, 53. VI, 193.
- Stadel*, Io. Carolus, Patritius *Moguntinus*. Eius Scripta anecdota. IV, 18.
- Stamham*, Melchior de, Abbas *San - Udalricanus*, sæculo XV. Eius Vita & Scripta. III, 121.
- Stamlerus*, Ioannes. Eius merita litteraria. V, 101.
- Staphylus*, Fridericus. IV, 115. 136.
- Starchandus*, Episcopus *Eichstettensis*. IV, 216.
- Staupitzius*, Ioannes. Ei *Vocabularium Theologicum* dicat Io. *Allenstaig*. IV, 155. *Lutherum* ad saniora consilia reducere studet. V, 52. Alia de eo. V, 59. 115.
- Steiner*, Ios. Antonius, *Synodorum Augustanarum*, & *Actorum selectorum* eiusdem *Ecclesiæ* editor. IV, 24. seqq.
- Steinmezius*, Ioannes, Poeta. V, 160.
- Stengelius*, Carolus, Abbas *Anhusanus*. Eius Vita & Scripta. III, 133. VI, 121. 187. *Georgius S. J.* Eius Vita & Scripta. III, 181. *Epistolæ MSSæ*, ubi ? III, 149. Eius encomium. V, 151.
- Stetten*, Paulus *â*, senior corrigitur. III, 157. 181. V, 189.
- Stetten*, Paulus *â*, junior corrigitur. III, 130.
- Steuartius*, Petrus. Eius *Epistolæ MSSæ*, ubi ? III, *Martinus*. V, 184.
- Stiborius*, Andreas, I, 14. Eius *Canon Clypei austriaci*. I, 33.
- Stobaus*, germanice editur. I, 105.
- Stoppelius*, Iacobus, I, 14. 19.
- Struvii Bibliotheca Historica* corrigitur. IV, 150.
- Sturni*, Ioannis, *Epistolæ*. II, 16.
- Sucqueti*, Antonii, *Epistolæ MSSæ*, ubi ? III, 149. Eius Opera quædam germanice eduntur. III, 179.
- S. Symperti* Miracula describuntur. III, 108. Eius Reliquiæ sacræ transferuntur. IV, 27. Quinam de illo scripserint ? IV, 69. seqq. Eius Vita & Scripta. *ibidem*. VI, 194.
- Publ. Syri* Sententiæ eruuntur. II, 149.
- C. C. Tacitus* editur. III, 12.
- Tanneri*, Adami, *Epistolæ MSSæ*, ubi ? III, 150.
- Templum* Ord. Prædicatorum, *Augustæ*, reædificatur. I, 54. V, 49. *S. Ioannis*. IV, 217. *S. Afræ*. I, 95. IV, 217. *S. Stephani*. IV, 217.
- Bibl. August. Alph. VI.* Q *Teren-*

Index universalis.

- Terentii* Comœdiæ eduntur. III, 223. VI, 68.
Tertulliani Opuscula nonnulla eduntur. I, 199.
Thalhauser, Wolfgangus, Medicus. I, 173.
Themistii Orationes eduntur. I, 161.
Theobaldus, frater *S. Udalrici*. IV, 215. 216.
Theodoreti aliqua eduntur. VI, 58.
Theophylacti Simocattæ Historia editur. V, 143.
Theotisca varia edit *Freherus*. III, 63. 74.
Theßmerus, Nicolaus. Eius merita litteraria. V, 117.
Thomas, Corbinianus. Eius Vita & Scripta, I, 190. *Hieronymus*. Eius Vita & Scripta. III, 206. VI, 187.
S. Thomæ, Itinerarium ex Judæa in Indiam, editur. VI, 159.
Tieffenbach, Ioannes, Medicus. I, 173.
Tilly, Wernerus Tserclas, Comes de, Eius laudes, ubi? III, 197.
Törring, Albertus de, Episcopus Ratisbonensis. I, 1.
Torrentinus, Caspar. II, 140.
Tradelius, Georgius. Eius Vita & Scripta. III, 209. VI, 188. Caspar. Eius Scripta. III, 209. 210. 218.
Trapezuntii, Georgii, Epistola editur. V, 143.
Treßlerus, Wolfgangus. Eius Merita litteraria. V, 228.
Florianus. V, 231.
Triburiensis Synodus anni 895. IV, 4.
Trigautus, Nicolaus, Eius Historia suppletur. V, 167.
Trithemii, Ioann. Opera historica eduntur. III, 53. Alia de eo. V, 107. 228. 230.
Trommius, Abrahamus. Nonnulla de eo. VI, 132.
Truchsessiorum de Waldburg nobilis familiæ Genealogia ubi? II, 97. Otto, Episcopus *Augustanus* & Cardinalis. Eius Vita, Merita litteraria, & Scripta. IV, 83. seqq. V, 194. 216. 218. VI, 195.
Typographia in monasterium *San- Udalricanum*, *Augustæ*, introducitur. III, 130. 131. *Typographia* ad insigne *Pinæ*. Quædam de ea. II, 198. VI, 19. 42. 43. 138. *Typi & Insigne S. Nicolai*. VI, 138.
Tyræus, Hermannus, *Ingolstadii* disputat. IV, 108. *Petri*, Opus de Romano Pontifice germanice editur. IV, 205.
Vannius, Udalricus. Eius Scripta, & Merita. II, 124. VI, 182.

Vayer

- Vayer*, Francisci le, *Legatus* editur. III, 40.
S. Udalricus Episcopus Augustanus. *De eius Vita quæ extant*, eduntur à *M. Velsero*. II, 209. *Eius ossa Augustæ* quiescunt. III, 161. *Eius Vita & Scripta*. IV, 208.
Udalcalcus, Abbas San - Udalricanus *Augustæ*, sæculo XII. *Eius Vita & Scripta*. I, 209.
Velius, Caspar Ursinus. Nonnulla de eo. V, 102. 105.
Velseria, Margaretha, *Conr. Peutingeri* uxor. I, 145. *Eius Vita & Scriptum*. II, 127. *Philippina*, uxor Ferdinandi Archiducis Austriæ. *Eius Vita & Scripta*. II, 131.
Velserus, Antonius, S. J. *Eius Vita & Scripta*. II, 139. *Antonius* alius. *Eius Vita & Scripta*. II, 147. VI, 65. 66. *Christophorus*. *Eius Vita & Epistola*. II, 153. *Marcus*, Duumvir Augustanus. *Eius Vita & Scripta*. II, 159. *Alia de illo*. V, 123. 134. *seqq.* 154. 160. 161. 191. VI, 183 - 186. *Matthæus*. *Eius Vita & Scriptum*. II, 228. VI. 6. *Paulus*. *Eius Vita & Scripta*. II, 229.
Verbezius, Ioannes, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 118.
Viennensis Academiæ facies circa annum 1486. V, 90.
Viennense Collegium Poetarum sæculo XVI. ineunte à *Maximiliano I.* conditur. V, 93. VI, 182. *Viennensis* urbis à Turcis anno 1529. obsessæ Historia, ubi? VI, 167.
Virgilii Bucolica edita. I, 9. Bucolica, Georgica, *Æneis* junctim vulgantur à *Iac. Pontano S. J.* V, 140.
Ulricus, Dux *Würtembergicus*, censura imperiali notatur. V, 52.
Voegelinus, Ioannes. *Eius Epistolæ MSSæ*, ubi? I, 32. IV, 63. 167. V. 2. VI, 193.
Voit à Berg, *Ægidii Sebastiani*, Scriptum. III, 209.
Urspergensæ Chronicon editur. IV, 150.
Waldkirch, Bernardus de, fautor litterarum. I, 12. 13.
Wagner, Leonardi, monachi San - Udalricani, sæculo 15. Scripta. III, 127. *Conradus*. III, 128. *Petrus*. *Eius Vita & Scripta*. III, 224. *Bartholomæus*. *Eius Merita*. V, 198.
Walramus Eberspergensis editur. III, 74. 118.
Wanningus, doctus monachus San - Gallensis. IV, 210.

Index universalis.

- Weinlin*, Leonardus, monachus *San - Udalricanus*, sæculo XVI. Eius Scriptum. III, 130.
- Wellenburg* Castrum prope *Augustam*, reedificatur. V, 36.
- Welschius*, Georg. Hieronymus. II, 216. in edendis aliorum Medicorum Scriptis industrius. VI, 116. 129.
- Weltenburg*, monasterii Ord. S. Benedicti, Annales editi. I, 4.
- Wendlerus*, Io. Christophorus, notatur. III, 189. VI, 13.
- Werdenberg*, Ioannes de, Episcopus *Augustanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 25. VI, 190.
- Werdenstein*, I. G. A. Eius Merita. IV, 207. VI, 56. 206.
- Westcapellus*, Matthæus Galenus. IV, 115. 195.
- Wiborada*, Virgo sancta. IV, 210.
- S. Witterpus* Episcopus *Augustanus*. IV. in *Præfatione*.
- Widemannus*, Carolus, Medicus. Nonnulla de eo. VI, 116.
- Wildenberg*, Io. Ebran de, *Chronicon* editur. IV, 207.
- Willerus*, Georgius, primus omnium *Catalogos Librorum* edit. VI, 84.
- Windhauser*, Wolfgangus. V. *Anemoeicus*.
- Wittwer*, Wilhelmus. Eius Vita & Scripta. I, 214.
- S. Wolfgangus*, Episcopus *Ratisbonensis*. IV, 219.
- Wolfius*, Hieronymus, scribit suam ipse Vitam. VI, 81. 84. 85. *Moibanum* carmine funebri laudat. VI, 155. 157.
- Wolowicus*, Eustachius, *Raderum* audit. V, 151. 160.
- Wördtwein*, Steph. Alexander, corrigitur. IV, 189.
- Württembergie* ad Ducatum attinentia *Acta publica*, ubi? VI, 167.
- Wurmser*, Bernardus, Ictus *Carolus V.* alloquitur. II, 15.
- Xylander*, Guilielmus, discipulus *Betuleii*. V, 10.
- Zapfius*, G. G. emendatur. VI, 43. 67.
- Zeta & Zetorius*, quid? II, 154.
- Ziegler*, Ioannes, sæculo 15. VI, 191.
- Zimmermann*, Edmundi, Scripta. III, 230.
- Zingieffer*, Ioannes, Præpositus *Pollinganus* studia in monasterio suo expolire studet. IV, 153. 156. 160.
- Zollern*, Fridericus A, Episcopus *Augustanus*. Eius Vita & Scripta. IV, 26.
- Zuichemi* ab *Ayita*, Viglii, *Epistola* notatu dignissima. IV, 68. Alia de eo. IV, 137. 138. 164. 175. Alia *Epistola* eius. V, 207. *Epistolas* ad Georg. *Hermannum* *Augustanum* mittit. VI, 37.
- Zwinglius*. II, 26. VI, 204.

